Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 7 Οκτωβρίου 2018 • Ετος 10ο • Αρ. φύλλου 524* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

Η διζωνική στον κάλαθο των αχρήστων

Σταδιακά τη ρίχνουμε στα σκουπίδια αν και είναι το κέντρο βάρους λέει ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ στην «Κ»

«Ημουν πάντοτε πραγματιστής και θα ήταν αδιανόητο για μένα να βλέπω και είτε να αποκρύβω από τον λαό τι έρχεται, είτε να σιωπώ. Εχω τις επιφυλάξεις μου για το αύριο της χώρας μου. Η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία είναι το μόνο προσφερόμενο μοντέλο στο οποίο μπορεί να βρεθεί λύση του Κυπριακού και να διασφαλιστεί το μέλλον του κυπριακού ελληνισμού», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Αβέρωφ Νεοφύτου προειδοποιώντας πως ρίχνουμε σταδιακά τη

διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία στον κάλαθο των αχρήστων. Αναλύει τους χειρισμούς του Προέδρου Αναστασιάδη στο Κυπριακό, ενώ ενδιαφέρον προκαλεί η εκτίμησή του ότι ισχυρή ομοσπονδία είναι αυτή που έχει όσες εξουσίες χρειάζονται για να διασφαλίζεται μία κυριαρχία, μία διεθνής προσωπικότητα και ιθαγένεια. Ψέγει δε το ότι όλοι ανεξαιρέτως οι Πρόεδροι κατά τις διαπραγματεύσεις φόρτωσαν την κεντρική κυβέρνηση με πολλές εξουσίες. **Σελ. 6**

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΕΣ

Ξεκίνησαν διαδοχολογία και προβληματισμός

Δεκαεπτά χρόνια μετά την εκλογή του Αρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Β' έχει ξεκινήσει μια έντονη διαδοχολογία με αφορμή την προσωπική δοκιμασία του Προκαθήμενου με την υγεία του. Σύμφωνα με τα όσα ακούγονται σε στενούς εκκλησιαστικούς κύκλους, ακόμα και ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος φαίνεται να προβληματίζεται για την επόμενη μέρα υπό την ανησυχία εμπλοκής του Ρωσικού παράγοντα στα της Εκκλησίας. Ο Προκαθήμενος παρουσιάζεται έντονα προβληματισμένος για την ανάγκη να δρομολογήσει ο ίδιος τις διαδικασίες διαδοχής του σε μια προσπάθεια η Εκκλησία της Κύπρου να διαφυλάξει την αυτονομία της και την ταυτότητά της. **Σελ. 7**

Μόνο 1,5 βαθμό Κελσίου αντέχει ακόμα ο πλανήτης

Κατά τη διάρκεια της περασμένης τριετίας, οι επιστήμονες μετέβαλαν τον ορισμό αυτού που πιστεύουν ότι αποτελεί ένα «ασφαλές» όριο για την κλιματική αλλαγή. Επί δεκαετίες, οι ερευνητές τόνιζαν ότι η αύξηση της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας πρέπει να διατηρηθεί κάτω από τους δύο βαθμούς της κλίμακας Κελσίου μέχρι το τέλος του αιώνα προκειμένου να αποφευχθούν οι χειρότερες συνέπειες. Σήμερα οι επιστήμονες πιστεύουν ότι η διατήρηση της αύξησης της θερμοκρασίας κάτω από τον 1,5 βαθμό Κελσίου είναι ένα πολύ ασφαλέστερο όριο. **Σελ. 23**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Στασιμότητα και αδιέξοδο επικοινωνιακό

Ενώ αναμένεται αύριο ο ΓΓ των ΗΕ να έχει στα χέρια του την έκθεση της κ. Λουτ, διαφαίνεται πως και η στάση της Τουρκίας ήταν τέτοια ώστε να μην πειστεί ο κ. Γκουτέρες και να περάσει τα ανάλογα, αισιόδοξα μηνύματα και κατά τη συνάντησή του με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη. **Σελ. 4**

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ

Συνεργασίες στην ΑΟΖ για θωράκιση

Αρχή εξελίξεων στο ενεργειακό πρόγραμμα της Δημοκρατίας αναμένεται από την επικείμενη αδειοδότηση του τεμαχίου 7, το οποίο θα επιφέρει ένα νέο μοντέλο εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Την ίδια ώρα ξεκαθαρίζει πως οι εργασίες στο τεμάχιο 10 θα ξεκινήσουν εντός του επόμενου τριμήνου χωρίς να προσδιορίζεται η ημερομηνία. **Σελ. 10**

ΑΚΕΛ

Ψάχνει τη φωνή του ως αντιπολίτευση

Με την κυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη να παρουσιάζει ήδη φθορά και ανοικτά μέτωπα σε εσωτερική διακυβέρνηση και Κυπριακό, ερώτημα εγείρεται αν το ΑΚΕΛ μπορεί να αξιοποιήσει την συγκυρία. Αν δηλαδή μπορεί, όχι μόνο να ανακάμψει αλλά και να αποτελέσει το αντίβαρο στις πολιτικές Νίκου Αναστασιάδη. Η πορεία του κόμματος της Αριστεράς από τον καιρό ίδρυσής του, οι αλλαγές αλλά και οι άξονες στους οποίους θα πρέπει να κινηθεί αν θέλει να αποτελέσει εκ νέου κόμμα εξουσίας. **Σελ. 8**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΛΑΡΚΟΣ ΛΑΡΚΟΥ Σελ. 14
Οπτασίες διά της τεθλασμένης

ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ Σελ. 16
Πυροτεχνουργοί

ΚΩΣΤΑΣ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ Σελ. 16
Πολιτικές χορογραφίες

Από του χρόνου τελικά τετράμηνες

Εκανε πίσω το υπ. Παιδείας

Η απόφαση του υπουργείου Παιδείας για αναβολή των εξετάσεων τετραμήνων αποπυροδοτεί την ένταση και βάζει τέλος στα σενάρια για νέα κρίση στην Παιδεία. Ικανοποίηση εκφράζουν οι οργανωμένοι γονείς και οι εκπαιδευτικές οργανώσεις. Συνέχιση συζητήσεων για την ασφάλεια στα δημόσια σχολεία. **Σελ. 10**

Το τελευταίο χαρτί παίζει τώρα ο Ζάεφ

Κρίνεται η πολιτική του επιβίωση

Τα τελευταία χαρτιά του, πριν οδηγήσει την ΠΓΔΜ σε εκλογές, παίζει ο πρωθυπουργός της χώρας Ζόραν Ζάεφ. Φαίνεται ότι έχει συνδέσει με την επιτυχή προώθηση της συμφωνίας των Πρεσπών με την πολιτική επιβίωσή του. **Σελ. 18**

Μέτωπο χωρών νότου για ροές

Συνέντευξη του Υπ. Μεταναστευτικής Πολιτικής Ελλάδας Δ. Βίτσα

Την ανάγκη κοινής αντιμετώπισης των μεταναστευτικών ροών από Ανατολική Μεσόγειο και Αφρική αναδεικνύει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Δημήτρης Βίτσιας. Ο Υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής της Ελλάδας απευθύνει έκκληση σε Κύπρο, Μάλτα, Ιταλία και Ισπανία για δράσεις πάνω σε τρεις διαστάσεις. Παρεμβάσεις στις χώρες που δημιουργούν τις ροές, φύλαξη των συνόρων, δίκαιη ανακατανομή των ροών. Εκφράζει δυσαρέσκεια για τη στάση που τηρούν χώρες του ευρωπαϊκού βορρά στο ζήτημα της ανακατανομής ενώ προσδιορίζει χρονικά την διεξαγωγή εκλογών στην Ελλάδα για να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα της κυβέρνησης. **Σελ. 9**

Στροφή τραπεζών στα οικιστικά

Προχωρούν στην παροχή δανείων αλλά με πολύ αυστηρά κριτήρια

Στην προσπάθεια για κάλυψη των ζημιών προηγούμενων ετών και βλέποντας τη συνεχή ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων οι τράπεζες προχωρούν στην παροχή οικιστικών δανείων, αφού παραδοσιακά είναι ένας τομέας που «πουλά» περισσότερο. Η παροχή των δανείων βέβαια θα δίνεται σε βιώσιμους δανειολήπτες και κάτω από πολύ αυστηρά κριτήρια ώστε να μην επαναληφθούν φαινόμενα του παρελθόντος. Στο χώρο των οικιστικών δανείων εισέρχεται τώρα και η RCBBank, η οποία, όπως πληροφορείατι η «Κ», ετοιμάζει νέα προϊόντα. Οι τιμές των ακινήτων ακολουθούν ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια. **Οικονομική, σελ. 3**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Σύγκλιση συμφερόντων

Τα όσα λαμβάνουν χώρα στην κυπριακή ΑΟΖ, για κάποιους μπορεί να φαντάζουν μακρινά ως και ανάξια προς σχολιασμό, κυρίως από τον άξονα της εκμετάλλευσης. Ότι δηλαδή ακόμη θα χρειαστεί χρόνος για να διαφανεί όφελος. Αυτό δεν είναι λάθος, ωστόσο, τα επιχειρήματα προέρχονται από εκείνους που ενδιαφέρονται για τον άμεσο πλουτισμό. Η Κύπρος είναι η θέση της κι αυτό θέλει να εκμεταλλευτεί επί της ουσίας. Το άμεσο όφελος δεν είναι το πρωτεύον αλλά οι συνέργειες σε όλα τα επίπεδα, με πρόταγμα το ενεργειακό που κινείται παράλληλα και όχι σε εξάρτηση με το Κυπριακό. Άλλα όπλα δεν έχουμε παρά μόνο τη σύγκλιση συμφερόντων στην περιοχή μας, ώστε να διασφαλίσουμε ένα καλύτερο μέλλον, που όσο κι αν φαντάζει μακρινό, δεν είναι.

Η δυναμική του #Me-Too

Σημαντικά εμπόδια αντιμετώπισε το υποψήφιο μέλος του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ, Μπρετ Κάβανο, στη διαδικασία έγκρισής του από τη Γερουσία, εξαιτίας των καταγγελιών εναντίον του για σεξουαλική κακοποίηση ενώ ήταν μαθητής στο λύκειο και φοιτητής νομικής στο Πανεπιστήμιο Γέιλ.Τα προσκόμματα στην έγκριση του Κάβανο ενισχύθηκαν εξαιτίαςτης δυναμικής που ανέπτυξε τον τελευταίο χρόνο το κίνημα #Me-Too. **Σελ. 22**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Ο Ρέντσο Πιάνο στη Royal Academy

Το έργο του ανήσυχου και καινοτόμου Ιταλού αρχιτέκτονα Ρέντσο Πιάνο παρουσιάζεται και αναδεικνύεται στη Royal Academy του Λονδίνου. Ο Ρέντσο λέει ότι η ομορφιά των κτιρίων μπορεί να αλλάξει μια πόλη, μπορεί να αλλάξει και τους ανθρώπους. **Ζωή, σελ. 1**

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Ο κινηματογράφος μικρού μήκους γιορτάζει

Το 8ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου ξεκινάει στο Θέατρο Ριάλτο και στην «Κ» μιλάνε οι καλλιτεχνικοί διευθυντές Αλεξία Ρόιτερ και Ιωακείμ Μυλωνάς. Κάθε χρόνο το φεστιβάλ μεγαλώνει και αφήνει το αποτύπωμά του. **Ζωή, σελ. 4**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ο Δημήτρης Ντόκος στην Is Not Gallery

Ο νεαρός καλλιτέχνης Δημήτρης Ντόκος, με τους χαρακτηριστικούς σκαραβαίους και τα μοτίβα, παρουσιάζει τη δουλειά του στην Is Not Gallery. Ο Δημήτρης Ντόκος συνεχίζει και ως street artist, παράλληλα με τις εκθέσεις του σε γκαλερί. **Ζωή, σελ. 5**

ΣΧΟΛΙΟ / Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Η νέα εθνική μας τύφλωσις

Είναι πάνδημος ο στόχος να μη μειωθούν μη μειωθούν οι συντάξεις. Δεν το θέλει η κυβέρνηση αλλά ούτε και η αντιπολίτευση, η οποία πλειοδοτεί με καταθέσεις σχεδίων νόμων. Δεξιοί κι Αριστεροί επιμένουν ότι το μέτρο δεν είναι διαρθρωτικό· τέτοια ομοψυχία μόνο σε περιόδους εθνικών καταστροφών εμφανίζεται. Ισχυρίζονται ότι η κυβέρνηση μπορεί να μην τιμήσει την υπογραφή της επειδή τα δημοσιονομικά πάνε καλά, τρομάρα μας!. Ψέματα ανάλογα της «θωρακισμένης οικονομίας», που έπεσε στο κεφάλι μας. Οι μόνοι που δεν μιλούν είναι αυτοί που θα πληρώσουν. Οι νέοι μοιάζει να μην ενδιαφέρονται και οι πιο αδύναμοι δεν έχουν φωνή.

Για την επίτευξη της νέας Μεγάλης Ιδέας του Εθνους «η κυβέρνηση θυσιάζει ελαφρύνσεις ύψους ενός δισ. ευρώ, όπως: η μείωση του κατώτατου φορολογικού συντελεστή από το 22% στο 20%· η κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης για εισοδήματα έως 30.000 ευρώ· η επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών για νέους κάτω των 25 ετών· η ενίσχυση του προγράμματος "Βοήθεια στο Σπίτι" κ.ά.» («Καθημερινή», 2.10.2018). Κι όλα αυτά για να διατηρήσουμε την πρώτη θέση σε συνταξιοδοτικές δαπάνες στην Ευρώπη: «Στην Ευρωπαϊκή Ενωση οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας για συντάξεις αντιστοιχούσαν το 2014 (αυτό είναι το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία) στο 13% του ΑΕΠ, όταν στην Ελλάδα ήταν 17,2%» («Καθημερινή», 18.7.2018). Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι οι συντάξεις στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα υψηλές. Υποδηλώνει, όμως, ότι οι συνταξιούχοι είναι πολλοί και πολύ νέοι. Το 2015, η μέση κατά κεφαλήν δαπάνη για συντάξεις στην Ελλάδα ήταν 12.000 ευρώ ετησίως και στην Ευρωπαϊκή Ενωση 16.000 ευρώ.

Ομως ο μέσος επαγγελματικός βίος των Ελλήνων (32,5 χρόνια) ήταν ο δεύτερος μικρότερος μετά τους Ιταλούς, όταν ο μέσος όρος στην Ε.Ε. ήταν 35,6 έτη. Το μυστικό βρίσκεται στις πρόωρες συνταξιοδοτήσεις. Στις ηλικίες 55-64 ετών η Ελλάδα έχει το χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης (36,3%), όταν ο μέσος όρος στην Ενωση ήταν 55,3% και στη Γερμανία 68,6% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Pension Adequacy Report 2018). Τα πράγματα έγιναν χειρότερα λόγω της κρίσης. Ο κ. Τάσος Γιαννίτσης υπολόγισε ότι μετά το 2008 πέρασαν στη σύνταξη γύρω στα 800.000 άτομα, και ακόμη χειρότερα: «Το εισόδημα από συντάξεις το 2012 αντιστοιχούσε στο 76,7% του εισοδήματος από εργασία» («Athens Voice», 14.12.2016). Αυτή η σχέση σήμερα σίγουρα έχει επιδεινωθεί.

Οταν σε μια χώρα τα εισοδήματα των εργαζομένων είναι όσα σχεδόν και των συνταξιούχων, το ασφαλιστικό σύστημα δεν είναι βιώσιμο, ούτε καν η οικονομία της. Αυτό σημαίνει ότι η περικοπή των συντάξεων είναι μονόδρομος· είτε διά πολιτικής απόφασης είτε από την ίδια την οικονομική πραγματικότητα. Το εθνικό εισόδημα θα συρρικνώνεται και γι' αυτόν τον λόγο θα μειωθούν και οι συντάξεις. Η κυβέρνηση, βεβαίως, καίγεται να κερδίσει χρόνο μέχρι τις εκλογές. Ηγείται –άλλο που δεν θέλει!– της εθνικής προσπάθειας για την επίτευξη του στόχου. Εικάζουμε ότι έχει βάλει το θέμα στο ζύγι με το Μακεδονικό και όταν «πείσει» τους εταίρους θα πιστωθεί την επιτυχία. Ετσι θα μεταφέρει και αυτήν την καυτή πατάτα στους επόμενους. Εν τω μεταξύ, οι νέοι, που ούτε και του χρόνου θα δουν μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές και τη φορολογική τους θέση να βελτιώνεται, θα συνεχίσουν να μεταναστεύουν επιδεινώνοντας την αναλογία εργαζομένων-συνταξιούχων και οδηγώντας το σύστημα σε ακόμη χειρότερη θέση. Μετά θα ξαναπούμε το «στερνή μου γνώση...», για να αποδειχθεί ότι στην Ελλάδα η Ιστορία ποτέ δεν επαναλαμβάνεται ως φάρσα.

Ο Ανδρέας Παράσχος απουσιάζει.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Οι παρενέργειες της Νέας Υόρκης και το σιδηρούν παραπέτασμα

Ένταση προβλέπεται τη Δευτέρα στο Μέγαρο, στο Συμβούλιο Αρχηγών. Ο Healthy Nic είναι σίγουρο ότι θα δεχθεί ξανά τις έντονες επικρίσεις από άπασα την αντιπολίτευση, μη σας πω και από τη συμπολίτευση. Την εβδομάδα που μας πέρασε τόσο ο Άντρος όσο και ο Φούλης μιλούσαν για το Κυπριακό σαν να περιέγραφαν ταινία τρόμου. Ο ΑΚΕΛικός ΓΓ λες και περιέγραφε το "Σιδηρούν Παραπέτασμα" ή το "Ο κατάσκοπος που γύρισε από το κρύο", ενώ ο Συναγερμικός πρόεδρος το τσουναμικό "2012" ή το "Αρμαγεδδών". Οι παρενέργειες της Νέας Υόρκης στη Λευκωσία ήταν καταθλιπτικές.

Η κυρία Γιαννούλλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα, με πληροφόρησε πως ο Άντρος θα ανηφορίσει στον Λόφο με μεγάλη λίστα από παράπονα και παρατηρήσεις. Μεταξύ αυτών και το γεγονός ότι το Συμβούλιο Αρχηγών συγκλήθηκε μετά το... παναΰριν, αντί πριν, αλλά και για το γεγονός ότι δεν συγκλήθηκε Εθνικό Συμβούλιο. "Ως γνωστόν με το Εθνικό Συμβούλιο θα είχε τουλάχιστον άλλες δύο βαριές φωνές υπέρ του", μου επεσήμανε. Η Μάνταμ του Φούλη μου υπέδειξε ότι ο Μεγάλος Αρχηγός "είναι αποφασισμένος να σπάσει αυγά" και ότι εκτός από θλιμμένος είναι και θυμωμένος.

Το ΔΗΚΟ και οι Ενδιάμεσοι δεν πρόκειται να συμβιβαστούν για άλλη μια φορά και κάποιοι υποστηρίζουν πως "θα υπάρξουν και φωνές και καρδιοχτύπια". Υπάρχουν και κάποιοι άλλοι που υποστηρίζουν ότι θα συζητηθεί και το θέμα των δύο κρατών, "αν μη τι άλλο για να καταδικαστεί και να απορριφθεί επίσημα και από όλους".

Αληθεύει πως κάποιος πολιτικός αρχηγός θα μεταφέρει στο Συμβούλιο Αρχηγών πληροφορίες από τα κατεχόμενα; Όπως πληροφορήθηκα, τα στοιχεία θα αφορούν "δελφίνους που πριονίζουν το κλαδί του Ακιντζί" και την πλήρη τουρκοποίηση που επέρχεται. Πολύ κοντά, επιμένει πηγή μου που γνωρίζει, βρίσκεται η συνάντηση Αναστασιάδη-Ακιντζί. "Αν και θα πρόκειται για μια χωρίς ουσία και βάθος συνάντηση για να συζητηθούν ξανά τα οδοφράγματα και να βγουν φωτογραφίες", όπως είπε.

Δύο υπουργοί βρίσκονται σχεδόν σε απόγνωση, σύμφωνα με όσα μου αποκάλυψε άτομο που γνωρίζει. Ο ένας έχει βρεθεί στο μάτι του κυκλώνα αρκετές φορές αλλά τελευταία νιώθει ότι παραμερίζεται και από τον Healty Nic "παρά τις δικές του καλές προθέσεις και ενέργειες".

«Η Ιστορία είναι ομελέτα. Τα αυγά είναι ήδη σπασμένα». Orson Scott Card

Κάποιες πρωτοβουλίες δεν του βγήκαν καθόλου και άφησαν άπαντες εκτεθειμένους και έφεραν τον ψυχρό πόλεμο με τον Healthy. Φιλότιμες προσπάθειες για αναθέρμανση της σχέσης δεν φαίνεται να πιάνουν, προς το παρόν, τόπο. Ο άλλος νιώθει πως βρίσκεται στην αφάνεια και ότι αυτό παίζει ρόλο και για την αξιολόγησή του και για την απόδοσή του. Αληθεύει ότι προσπάθησε να το συζητήσει σε υψηλό επίπεδο αλλά "δεν υπάρχει χρόνος";

Μεγάλη κατήφεια είχε προχθές το τραπέζι γνωστού, ακριβού εστιατορίου στην πρωτεύουσα με συνδαιτυμόνες δύο πολιτικούς και δύο οικονομικούς παράγοντες. Η συζήτηση, όπως μου ανέφερε ωτακουστής, άρχισε από την κυβέρνηση "που πάει στο άγνωστο με βάρκα την ελπίδα" και μετά από μια σύντομη αυτοψία του Κυπριακού έφθασε στην οικονομία, την ενέργεια και τις τράπεζες.

Για το Κυπριακό μια από τις απόψεις που συζητήθηκαν είναι ότι "δεν υπάρχει ελπίδα αφού ούτε ένα ΓεΣΥ δεν καταφέραμε να κάνουμε θα μπορέσουμε να λύσουμε ένα πρόβλημα το οποίο ξεπερνά ακόμα και εμάς αφού εμπλέκονται και οι Τουρκοκύπριοι και η Τουρκία;" Για την ενέργεια ακούστηκε μεταξύ άλλων πως το μόνο παρήγορο είναι η διαφαινόμενη από τις ΗΠΑ προσπάθεια για ανάληψη πρωτοβουλιών. Ωστόσο, τέθηκε και το ερώτημα: "Τι θα γίνει εάν ξαφνικά η Τουρκία αποφασίσει πως θα επιστρέψει στο αμερικάνικο άρμα;"

Άκρως ενδιαφέρουσα ήταν και η συζήτηση για την οικονομία. "Δεν είναι παράξενο η Κύπρος που κάποτε φημιζόταν ότι έχει τους καλύτερους τραπεζίτες να έχει καταντήσει μια χώρα χωρίς μία κυπριακή τράπεζα;" ήταν η τελευταία ερώτηση που τέθηκε στο πηγαδάκι και προκάλεσε καγχασμό από τους παρόντες.

ΚΟΥΪΖ: Ποιος πολιτικός αρχηγός του Ενδιάμεσου είναι πολύ αγχωμένος για τις Ευρωεκλογές; Όχι μόνο "ζητά απεγνωσμένα συνεργασίες με στόχο να περισωθούν τα ποσοστά" αλλά "λειτουργεί και διχαστικά" σύμφωνα με παλαιούς συνεργάτες του;

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στο παραμύθι. Λέμε πως κάνουμε προσπάθειες, πολεμάμε την προϊστορία μας για το ξέπλυμα χρήματος, βγαίνει δημοσίευμα της WSJ πάλι για αυτές τις υποθέσεις από το πουθενά και δεν αντιδρά κανείς. Μάλιστα στις ερωτήσεις της δημοσιογράφου φέρεται να απάντησε για τις απειλές των Αμερικανών.

2 Στα μαχητικά. Και συνεχίζει το ίδιο δημοσίευμα γράφοντας η δημοσιογράφος πως της έκανε δηλώσεις στέλεχος κυπριακής τράπεζας, ενώ άκουσον-άκουσον, τουρκικά μαχητικά περνούσαν έξω από το παράθυρό του. Ελάτε στην Κύπρο για διακοπές φωνάζουμε μετά. Πως; Όταν διαβάζουν στις ΗΠΑ και στον κόσμο πως τουρκικά μαχητικά κάνουν πτήσεις πάνω από την Αγία Παρασκευή;

3 Στον ύπνο. Για παραπάνω από 100 λόγους αποκλείεται να έχουν περάσει μαχητικά πάνω από την Αγία Παρασκευή. Αφήνω τους 99 να σας πω έναν. Ο θόρυβος των μηχανών θα ξυπνούσε τη Χρυστάλλα και θα είχαμε απολύσεις επειδή κάποιος της τάραξε τον ύπνο. Γεγονός που διαψεύδει τα περί μαχητικών αλλά επιβεβαιώνει πως έχουμε πολλές κοιμώμενες, ίσως όχι και τόσο ωραίες.

4 Στο roaming. Ταξίδι της Lady in Red Χαραλαμπίδου στην άλλη άκρη της γης, πάτησε το πόδι της, άνοιξε το κινητό και της ήρθε η χρέωση. Ποιος την είδε και δε τη φοβήθηκε στο facebook. Ακόμη και το roaming τα έκανε πάνω του! Μετά την Κυβέρνηση, τον ΔΗΣΥ και τους συντρόφους (που την πολεμούν) έκατσε την βάρκα και η ΜΤΝ. Ανήμερα της έλευσης του νέου της ιδιοκτήτη.

Φέρτε ξανά τον Διονύση Διονυσίου. Τον θέλω κάθε μέρα.

5 Στη ζωή. Δεκατέσσερις χιλιάδες σύντροφοι και συναγωνιστές περνάνε για διασκέδαση και shopping ανήμερα της ανεξαρτησίας στα κατεχόμενα. Περίπου 21.000 συμπολίτες μας τουρκοκύπριοι έρχονται από εδώ στο ίδιο διάστημα για δουλειά ή ψώνια. Μετά ο Γκουτιέρες ψάχνει για λύση. Το κανόνισε ο καπιταλισμός κύριοι, όπως και όλα τα άλλα.

6 Στα εντάλματα. Βρήκε και την ευκαιρία η αστυνομία. Σου λέει περνάς κύριε τα σημεία ελέγχου; Έλεγχος κι εγώ. Αν χρωστάς για πρόστιμα ή εντάλματα. Σαν το αεροδρόμιο. Κατά τα άλλα τα σύνορα μας είναι στην Κερύνεια. Ε αρχηγέ;

7 Στη γραβάτα. Μια γραβάτα κόκκινη στέλνω να με θυμάσαι, να με έχεις πάντα στην καρδιά όταν στα ξένα θα ΄σαι. Αυτό το στίχο δεν τον έγραψε αφιέρωση ο Ακιντζί, γραβάτα birthday δώρο έστειλε πάντως στον Healthy. Οχι ο Νικ δεν δήλωσε ακόμη πως θα την φορέσει όταν λυθεί το Κυπριακό, μπας και γίνει καμιά στραβή.

8 Στο φίλο. Πού είναι οι μέρες ωραίες μέρες, που έβλεπες Φίλιο κι άνοιγε η καρδιά, που είναι η αγάπη, η συνδικαλιστική αγάπη να μας ζεστάνει στην παγωνιά; Και συνεχίζω. Που είσαι τώρα και σε έχω χάσει παλιέ μου φίλε Φίλιο καρντάση; Συνδικαλιστικά σουξέ γραμμένα στα καλντερίμια του προεδρικού για μια πορεία που πέρασε και μια απεργία που σαν να μην έγινε.

9 Στα τσουνάμια. Λατρεμένες οι ανακοινώσεις των κομμάτων αλλά ρε φίλοι στο ΔΗΚΟ, απάντηση σε Αβέρωφ για «εθνικά τσουνάμια»; Μα τσουνάμια; Τα κόμματα σε λίγο θα στέλνουν τις ανακοινώσεις σε greeklish.

10 Στην σοβαρότητα. Πλήρωσαν λέει, ο Πρόεδρος Αρέστη, δικηγόρους 1 εκ. ευρώ για διαφημιστικό φυλλάδιο! Ερώτηση: Τα δικηγορικά γραφεία είναι και διαφημιστικά; Μπας και εννοεί ο ποιητής ενημερωτικό φυλλάδιο για εισαγωγή στο ΧΑΚ; Και αν εννοεί αυτό, από αυτόν περιμένουμε να βγάλει πόρισμα για τον Συνεργατισμό; Επικό.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Νικου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

Έχεις εξυπηρέτηση στην Τράπεζα που σε υποδέχεται και τα απογεύματα της Δευτέρας.

Έχεις τη δύναμη.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Σε όλα τα καταστήματα Ελληνικής Τράπεζας και πρώην ΣΚΤ.

Δευτέρα – Παρασκευή
08:30 - 13:30

Δευτέρα
15:15 - 16:45

FRANK&FAME

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

www.hellenicbank.com | 8000 9999 | Hellenic Bank Official | @HellenicBank | HellenicBank

Η Τουρκία δεν έπεισε και δεν αλλάζει ρότα

Βαρύ το κλίμα στο Κυπριακό λόγω στασιμότητας και ψυχρότητας στις σχέσεις Ερντογάν-Ακιντζί, ενώ ενημερώνεται ο ΓΓ των ΗΕ

Των **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ** *και* **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η διαμορφούμενη κατάσταση αδιεξόδου, όπως παρουσιάζεται στο Κυπριακό ή και αναμονής για μια πρωτοβουλία εκ μέρους των ΗΕ, σύμφωνα με ορισμένες αναγνώσεις, έχει την απαρχή της στο ότι στις ΗΠΑ και δη από τον ίδιο τον κ. Γκουτέρες δεν μεταδόθηκε συγκεκριμένο μήνυμα αισιοδοξίας ως προς τη συνέχεια. Ούτε και πριν αλλά ούτε και μετά την κατ' ιδίαν συνάντηση με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, και αυτό με το σκεπτικό ότι αναμενόταν ακριβώς αυτή η συνάντηση για να ξεκαθαρίσουν επακριβώς τα επόμενα βήματα. Σημείο άξιο αναφοράς το ότι σύμφωνα με πληροφορίες, μετά την ενημέρωση που θα λάβει ο κ. Γκουτέρες από την κ. Λουτ, θα ενημερώσει τις πλευρές και θα αποφασιστεί η συνέχεια. «Τα ΗΕ δεν έχουμε ατζέντα και θέλουμε μόνο να εξυπηρετήσουμε τον κυπριακό λαό και κανέναν άλλο», φέρεται να είπε ο ΓΓ των ΗΕ στον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Πηγές σχολιάζουν ως προς τούτο πως ίσως και να υπονοείται ότι ο κ. Γκουτέρες θα λάβει τις αποφάσεις του αναφορικά με το τι είναι καλύτερο για τους Ε/κ και τους Τ/κ και όχι για άλλους, και πιο συγκεκριμένα για την Τουρκία. Αυτή όμως δεν παύει να είναι μια θετική ανάγνωση και όχι η πραγματική αποτύπωση των όσων θα έχει ενώπιόν του ο ΓΓ, που ίσως και να τον «αναγκάσουν» να προσφύγει σε πιο δημιουργικές προτάσεις. Το περιεχόμενο αυτών θα διαφανεί στη συνέχεια. Διπλωματικές πηγές πάντως έλεγαν πως αν τα μηνύματα και τα όσα ξέρει μέχρι στιγμής ο κ. Γκουτέρες από την κ. Λουτ, πριν δοθεί η έκθεση, ήταν θετικά ή άλλα από τα γνώριμα που λέει η Τουρκία, άλλη θα ήταν και η στάση του αλλά και τα όσα θα έλεγε στη συνάντηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Κάτι τέτοιο δεν έγινε, οπότε η εκτίμηση από τις ίδιες πηγές είναι πως δεν έχει αλλάξει στάση η Τουρκία.

Αν τα μηνύματα και τα όσα ξέρει μέχρι στιγμής ο κ. Γκουτέρες από την κ. Λουτ, πριν δοθεί η έκθεση, ήταν θετικά άλλη θα ήταν και η στάση του.

Επί της διαδικασίας

Εκ μέρους της ε/κ πλευράς, συνεχίζει να υπάρχει στο προσκήνιο η περίφημη πρόταση που σε περίπτωση αδιεξόδου θα έπεφτε στο τραπέζι και μάλιστα όπως ειπώθηκε αρμοδίως, θα ήταν τέτοια ώστε να μην μπορεί να μη γίνει αποδεκτή από την άλλη πλευρά. Αυτό ίσχυε τουλάχιστον πριν το ταξίδι στις ΗΠΑ. Διαφαίνεται λοιπόν πως, σύμφωνα με πληροφορίες, ότι αν όχι όλη τουλάχιστον μέρος αυτής της πρότασης γνωστοποιήθηκε και στον ΓΓ των ΗΕ στις ΗΠΑ, και αφορά κυρίως στο πώς μπορεί, μέσα από ποια διαδικασία δηλαδή, να υπάρξει επανεκκίνηση συνομιλιών. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, τις σχετικές αναφορές έκανε ο ίδιος ο Πρόεδρος Αναστασιάδης στον κ. Γκουτέρες και αφορούν την ευελιξία της ε/κ πλευράς στο διαδικαστικό μέρος, σε υψηλό επίπεδο ή σε επίπεδο τεχνοκρατών των δυο κρατών, περίπου δηλαδή στο πλαίσιο των συναντήσεων που έλαβαν χώρα στο Μοντ Πελεράν.

Εκκρεμότητες

Πέραν των 100 θεμάτων είναι ανοιχτά στο Κυπριακό, κι αυτό από μόνο του είναι ένα εμπόδιο το οποίο απαιτεί τουλάχιστον καλή θέληση για να ξεπεραστεί, όπως λένε στην εφημερίδα και πηγές. Θέληση που όμως δεν φαίνεται να υπάρχει ούτε καν σε φιλικό επίπεδο, όπως θα διαφανεί παρακάτω. Για την ώρα, είναι δεδομένο πως ο Πρόεδρος Αναστασιάδης μετέφερε τη σημαντικότητα ορισμένων μόνο εξ αυτών των ανοιχτών θεμάτων και στον ΓΓ των ΗΕ, κι αυτό γιατί μπορεί η μεγάλη εικόνα να αφορά την εξωτερική πτυχή (ασφάλεια- εγγυήσεις) αλλά έστω κι αν υπάρξει διευθέτηση αυτού του κεφαλαίου, αυτό δεν σημαίνει αυτόματα και ότι η λύση είναι βιώσιμη. Η θετική ψήφος, το βέτο στις αποφάσεις που θέλουν να έχουν οι Τ/κ, είναι εκ των σημείων εκείνων που ανέδειξε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στη συνάντησή του με τον κ. Γκουτέρες.

Τα ΗΕ δεν έχουμε ατζέντα και θέλουμε μόνο να εξυπηρετήσουμε τον κυπριακό λαό και κανέναν άλλο, φέρεται να είπε ο ΓΓ στον Πρόεδρο Αναστασιάδη.

Η τ/κ πλευρά επιμένει για τον κοσμικό χαρακτήρα δομών και υπηρεσιών της παιδείας, ενώ η Άγκυρα επιχειρεί να μπολιάσει με συντηρητικές αξίες τον κοινωνικό ιστό.

Η επικοινωνία

Την ίδια ώρα η απόσταση που υπάρχει ανάμεσα στις δυο πλευρές, δεν φαίνεται ικανή να κλείνει εύκολα ούτε καν σε φιλικό επίπεδο. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης είχε επικοινωνία με τον Μουσταφά Ακιντζί για να τον ευχαριστήσει για τις ευχές και το δώρο του δεύτερου κατά την ημέρα των γενεθλίων του πρώτου. Ενώ λοιπόν και εκεί υπήρχε μια διάθεση εκ μέρους του Νίκου Αναστασιάδη να υπάρξει μια συνάντηση, αυτή δεν διευθετήθηκε έστω κι αν ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απέφυγε να της προσδώσει οποιοδήποτε χαρακτήρα. Η διστακτικότητα του Μουσταφά Ακιντζί έστω και γι΄ αυτό το βήμα, δίνει το κλίμα μέσα από το οποίο γίνεται η ανάγνωση των δύσκολων επόμενων κινήσεων στο προεδρικό. Βαριά είναι τα σύννεφα όμως και στις σχέσεις Ερντογάν-Ακιντζί, και για το Κυπριακό και όχι μόνο. Χωρίς να έχει αλλάξει ρότα η Τουρκία και εμμένοντας σε γνωστές θέσεις στο Κυπριακό, διαφαίνεται και μια δυσαρέσκεια σε όσα κάνει η «κυβέρνηση». «Δυστυχώς αυτήν τη στιγμή δεν μπορούμε να κάνουμε λόγο για ετοιμότητα της τ/κ πλευράς για την επόμενη ημέρα του Κυπριακού. Η κυβέρνηση δεν πραγματοποιεί τα αναγκαία θαρραλέα βήματα», υπογραμμίζει τουρκική πηγή στην «Κ».

Πίσω από τον Ακιντζί

Στη Νέα Υόρκη, στα πλαίσια των εργασιών της γενικής συνέλευσης του ΟΗΕ, η τουρκική πλευρά πραγματοποίησε σύσκεψη για το Κυπριακό, με τον Ερντογάν να συζητά τις εξελίξεις αλλά και την κυπριακή ΑΟΖ με τον Αντιπρόεδρο της «κυβέρνησης» και τον «Υπουργό Εξωτερικών», Κουντρέτ Όζερσαϊ. Ο τελευταίος συζήτησε και με τον Υπουργό Εξωτερικών της Τουρκίας, Μεβλούτ Τσαβούσογλου. Η συνάντηση Ερντογάν - Όζερσαϊ στάθηκε αφορμή στα κατεχόμενα για την επανέναρξη της συζήτησης σχετικά με το μέλλον των σχέσεων Ερντογάν-Ακιντζί. Σύμφωνα με τ/κ αναλυτές, αυτές χαρακτηρίζονται από ένταση και δυσαρέσκεια. Ο Πρόεδρος της Τουρκίας αποφεύγει τον Ακιντζί και επιλέγει να επικοινωνήσει με παράγοντες της τ/κ κοινότητας, τους οποίους η Άγκυρα θεωρεί «φιλικούς». Κύκλοι του «Προεδρικού» δεν διαψεύδουν τις πληροφορίες, ωστόσο, τονίζουν ότι σε καμία περίπτωση δεν τίθεται ζήτημα ρήξης.

Γενική απογοήτευση

Μπορεί το «Προεδρικό» να θεωρεί ότι η συνεργασία της τ/κ πλευράς με την Άγκυρα συνεχίζεται ομαλά, ωστόσο από τις αρχές του 2018, η Άγκυρα εκφράζει προβληματισμό για το εγχείρημα της πολυκομματικής «κυβέρνησης», ενώ μετά τις πρόωρες «βουλευτικές εκλογές», τάχθηκαν υπέρ ενός μεγάλου «κυβερντικού» συνασπισμού, στην οποία θα συμμετείχαν κάποια από τα τρία μεγαλύτερα κόμματα της τ/κ κοινότητας (Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ), Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (ΡΤΚ), Κόμμα του Λαού (ΚΛ). Αυτό το αίτημα σκόνταψε πάνω στην άρνηση του ΡΤΚ, του ΚΛ και του Δημοκρατικού Κόμματος (ΔΚ) του Σερντάρ Ντενκτάς. Τελικά, σχηματίστηκε η τετρακομματική «κυβέρνηση», η οποία μέχρι σήμερα δεν έχει καταφέρει να επιλύσει τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τ/κ κοινότητα. Μπορεί το εγχείρημα να ήρθε λόγω των εξελίξεων σε μια ιδιαίτερα δύσκολη συγκυρία για την τ/κ κοινότητα (κορύφωση οικονομικής κρίσης), ωστόσο, από τη σκοπιά της Άγκυρας, καταγράφονται μεγάλα λάθη τα οποία χρεώνονται οι Τ/κ πολιτικοί. «Από το 2010 μέχρι σήμερα, με ατέρμονους ρυθμούς, η Τουρκία υπογραμμίζει τη σημασία των οικονομικών μεταρρυθμίσεων, τη σμίκρυνση του δημόσιου τομέα, των ιδιωτικοποιήσεων. Οι δεξιές κυβερνήσεις έρχονται στην Άγκυρα για να δηλώσουν πίστη σε αυτό το πρόγραμμα. Επιστρέφουν στο νησί, ξεχνούν τις υποχρεώσεις τους και συνεχίζουν τις συνηθισμένες πρακτικές τους. Οι αριστερές κυβερνήσεις φτάνουν στην Άγκυρα με γκρίνια, για να εκφράσουν απόγνωση για τα μέτρα οικονομικής λιτότητας. Επιστρέφουν στο νησί και πράττουν τα ίδια με την τ/κ Δεξιά», επισημαίνουν πηγές της «Κ».

Ο Πρόεδρος της Τουρκίας αποφεύγει τον Ακιντζί και επιλέγει να επικοινωνήσει με παράγοντες της τ/κ κοινότητας, τους οποίους η Άγκυρα θεωρεί «φιλικούς».

Οι νέες «πολιτογραφήσεις»

Από την σκοπιά της τουρκικής πλευράς ένα νέο προβληματικό στοιχείο αναδύθηκε όταν σχετικά πρόσφατα στις επαφές που είχαν με εκπροσώπους της τ/κ πλευράς, ο ίδιος ο Πρόεδρος Ερντογάν και οι συνεργάτες του αναφέρθηκαν στη σημασία των νέων «πολιτογραφήσεων». Η Άγκυρα πιστεύει ότι η τ/κ πλευρά πρέπει να ενισχυθεί πληθυσμιακά, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται με μεγαλύτερη άνεση στις οικονομικές υποχρεώσεις της και να διαπραγματεύεται στο Κυπριακό από θέση ισχύος. Λίγο μετά τον σχηματισμό της, η πολυκομματική «κυβέρνηση» έλαβε αντίθετες πρωτοβουλίες. Η «Υπουργός Εσωτερικών» Αϊσεγκιούλ Μπαϊμπάρς άνοιξε τον φάκελο των «πολιτογραφήσεων» και ξεκίνησε η επανεξέταση εκατοντάδων περιπτώσεων, με την τ/κ πλευρά να προχωρά σε ακυρώσεις. Προηγουμένως, ο Ακιντζί είχε προειδοποιήσει ότι η αλλαγή της πληθυσμιακής σύνθεσης του νησιού θα μπορούσε να δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα στις διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό. «Πράττουν ακριβώς το αντίθετο από αυτό που εισηγηθήκαμε. Ο Όζερσαϊ υπόσχεται την επιστροφή χιλιάδων Τ/κ στο νησί, δίχως ωστόσο να παρουσιάζει ένα πειστικό σχέδιο», υπογραμμίζουν τουρκικές πηγές, οι οποίες δεν κρύβουν τον εκνευρισμό τους.

Ιδεολογική σύγκρουση

Στα προαναφερόμενα υπάρχει και μια ιδεολογική πτυχή. Η τ/κ πλευρά επιμένει για τον κοσμικό χαρακτήρα των δομών και υπηρεσιών της παιδείας, την στιγμή που η Άγκυρα επιχειρεί να μπολιάσει με συντηρητικές αξίες τον κοινωνικό ιστό της τ/κ κοινότητας. Στο επίκεντρο βρίσκεται ο «υπουργός Εθνικής Παιδείας», Τζεμάλ Όζγιγιτ, στενός συνεργάτης του Ακιντζί, ο οποίος το τελευταίο διάστημα έλαβε δυο πρωτοβουλίες. Πρώτον, επιχείρησε να αναθεωρήσει το καθεστώς της αποφοίτησης στο θρησκευτικό λύκειο των Κατεχομένων. Δεύτερον, τροποποίησε το καθεστώς του μαθήματος των θρησκευτικών από υποχρεωτικό σε μάθημα επιλογής, για κάποιες τάξεις της πρώτης μεσαίας εκπαίδευσης. Οι προαναφερόμενες κινήσεις προκάλεσαν θύελλα αντιδράσεων στην Άγκυρα και στους κύκλους της τουρκικής κυβέρνησης στα κατεχόμενα.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Στρατηγικός σχεδιασμός αντί κινήσεων εντυπωσιασμού

Το μεγάλο πρόβλημα της παρούσας κυβέρνησης είναι η πρόταξη των επικοινωνιακώνσκοπιμοτήτων αντί της ουσίας. Η απουσία ειδικών συμβούλων στο προεδρικό και ο πλεονασμός των επικοινωνιακών λειτουργών αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα που ενισχύει την πιο πάνω άποψη. Η απενεργοποίηση του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου και του Συμβουλίου Ενεργειακής Στρατηγικής δεν είναι καθόλου τυχαία. Δυστυχώς κινούμαστε σε λογικές τακτικών χειρισμών στη βάση των εσωτερικών προτεραιοτήτων αντί ενός στρατηγικού σχεδιασμού.

Οι πτήσεις των ελληνικών F-16 εντάσσονται σε αυτά τα πλαίσια. Αντί της ουσίας που είναι η κάλυψη των κενών στις υποδομές της αεροπορικής βάσης Α. Παπανδρέου επιλέχθηκε ο εντυπωσιασμός με τις πτήσεις πάνω από το χώρο της παρέλασης. Η κίνηση αυτή έπασχε και στο ότι έγινε σε ακατάλληλο χώρο και χρόνο στέλλοντας αντιφατικά πολιτικά μηνύματα. Μιλούσαμε για την κατάργηση των εγγυητικών δικαιωμάτων και την ίδια στιγμή είχαμε τα αεροσκάφη της μίας των εγγυητριών να υπερίπτανται του χώρου της παρέλασης. Ας αποφασίσουμε τι θέλουμε.

Τα ελληνικά αεροσκάφη είναι χρήσιμο να επιχειρούν πάνω από τη Κύπρο με άλλες ευκαιρίες και ειδικά στα πλαίσια κοινών ασκήσεων των δύο χωρών ή ακόμα και ασκήσεων με συμμετοχή και τρίτων χωρών. Προς αποφυγή της όποιας παρανόησης ο υποφαινόμενος ήταν τη δεκαετία του '90 υποστηρικτής της θέσης ότι η ΚΔ είναι σύμμαχος με την Ελλάδα στη βάση των συνθηκών του 1960 και μέσα σε αυτά τα πλαίσια και όχι μέσα στην ασάφεια του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου έπρεπε να αναπτύσσει τις αμυντικές της σχέσεις με την Ελλάδα. Σήμερα όμως υπάρχουν νέα δεδομένα. Κατά πρώτο έχουμε αναδείξει στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων για επίλυση του Κυπριακού την ανάγκη κατάργησης των συμφωνιών εγγυήσεων και συμμαχίας του 1960. Κατά δεύτερο μετά το 2004 ΚΔ και Ελλάδα είναι εταίροι στα πλαίσια της ΕΕ και δεσμεύονται από τη συνθήκη της Λισσαβόνας ενώ συμμετέχουν ενεργά και στην PESCO.

Κατά τρίτο, οι δύο χώρες έχουν κτίσει τριμερείς συνεργασίες με χώρες της Ανατολικής Μεσογείου όπως το Ισραήλ και η Αίγυπτος που περιλαμβάνουν και τον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας. Και κατά τέταρτο και εξίσου σημαντικό οι δυο χώρες ευρίσκονται σε πορεία αναβάθμισης των αμυντικών τους σχέσεων με τις ΗΠΑ. Όλα αυτά καθιστούν αναγκαίο και χρήσιμο οι αμυντικές τους σχέσεις να πάρουν ευρωπαϊκό χρώμα στη βάση των άρθρων της συνθήκης της Λισσαβόνας περί αμοιβαίας συνδρομής και αλληλεγγύης. Τμήματα της μεταξύ τους αμυντικής συνεργασίας μπορούν να πάρουν πολυμερή μορφή με τη συμμετοχή των άλλων ευρωπαίων ή περιφερειακών εταίρων. Επιπρόσθετα αντί των προηγούμενων αντιδράσεων από πλευράς ΗΠΑ τώρα μπορούμε να έχουμε σε πολλές πτυχές των αμυντικών σχέσεων μας με την Ελλάδα αμερικανική συναίνεση και συνεισφορά. Είναι απαραίτητο να αφήσουμε στην άκρη τα επικοινωνιακά παιγνίδια. Ήρθε η ώρα να προχωρήσουμε με σοβαρότητα στον απαραίτητο στρατηγικό σχεδιασμό και την υλοποίησή του. Πρώτο μας βήμα θα πρέπει να είναι η ολοκλήρωση της Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας που ευρίσκεται ξεχασμένη στα συρτάρια του ΥΠΕΞ και του Προεδρικού. Δεύτερο βήμα, η ενεργοποίηση των δύο Συμβουλίων ή εναλλακτικά η δημιουργία του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας, όπως όλοι σχεδόν οι υποψήφιοι πρόεδροι είχαν υποσχεθεί. Τρίτο βήμα, η πλήρης εφαρμογή του νόμου για την ΚΥΠ που θα επιτρέψει και την ενίσχυσή της με το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό. Τέταρτο, η προετοιμασία ενός πολιτικό-διπλωματικού σχεδίου δράσης για αντιμετώπιση των εν εξελίξει προσπαθειών της Τουρκίας για δημιουργία μίας νέας κατάστασης πραγμάτων. Σε διαφορετική περίπτωση θα βρεθούμε ως χώρα σοβαρά εκτεθειμένοι.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος και ήταν μέχρι πρόσφατα Γραμματέας του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου (2014-17)

Πού θα είναι το επόμενο σου

ταξίδι;

Ψάχνεις φθηνά αεροπορικά εισιτήρια;

Η budgetfly.com αναζητά χιλιάδες αεροπορικές εταιρείες, συγκρίνει τιμές και βρίσκει φθηνά αεροπορικά εισιτήρια σε δευτερόλεπτα.

budgetfly.com

Get it on Google play

Available on the App Store

Ο ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Στον κάλαθο των αχρήστων η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία

Η ΔΔΟ, είναι το κέντρο βάρους κι εμείς τη ρίχνουμε σταδιακά στα σκουπίδια λέει ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Ήμουν πάντοτε πραγματιστής και θα ήταν αδιανόητο για μένα να βλέπω και είτε να αποκρύβω από τον λαό τι έρχεται, είτε να σιωπώ. Εχω τις επιφυλάξεις μου για το αύριο της χώρας μου. Η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία είναι το μόνο προσφερόμενο μοντέλο στο οποίο μπορεί να βρεθεί λύση του Κυπριακού και να διασφαλιστεί το μέλλον του κυπριακού ελληνισμού», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου σημειώνοντας πως ρίχνουμε σταδιακά τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία στον κάλαθο των αχρήστων. Μιλά και για την ομοσπονδία ξεκαθαρίζοντας πως για τον ίδιο ισχυρή ομοσπονδία είναι αυτή που έχει όσες εξουσίες χρειάζονται για να διασφαλίζεται η μία κυριαρχία, η μία διεθνής προσωπικότητα και ιθαγένεια και ψέγει το γεγονός ότι όλοι ανεξαιρέτως οι Πρόεδροι κατά τις διαπραγματεύσεις φόρτωσαν την κεντρική κυβέρνηση πολλές εξουσίες.

Η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία είναι ένα κέντρο βάρους. Αν φύγουμε από αυτό το κέντρο βάρους και ακολουθήσουμε τις φυγόκεντρες προσεγγίσεις, θα χάσουμε την ισορροπία μας. Και φοβάμαι στο χάσιμο της ισορροπίας.

-Το καλοκαίρι μιλούσατε για κρίσιμες εξελίξεις στο Κυπριακό, σήμερα μιλάτε για παράθυρο που κλείνει. Τι μεσολάβησε;

-Όταν μιλούσα για κρίσιμες εξελίξεις εννοούσα ότι είτε θα ανοίξει ο δρόμος της επανέναρξης του διαλόγου είτε θα κλείσει το παράθυρο της συζήτησης για εξεύρεση λύσης στο μοντέλο της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας.

-Προωθείται δηλαδή ένα διαφορετικό μοντέλο λύσης πλέον;

-Βλέπω το παράθυρο να κλείνει σε μία διαδικασία που ξεκίνησε εδώ και χρόνια, με τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου Μακαρίου-Ντενκτάς, Κυπριανού-Ντενκτάς κ.ο.κ.

-Πού οφείλεται;

-Ήμουν πάντοτε πραγματιστής και θα ήταν αδιανόητο για μένα να βλέπω και είτε να αποκρύβω από τον λαό τι έρχεται, είτε να σιωπώ. Ο πολιτικός δεν είναι για να σχολιάζει αλλά για να προδιαγράφει το μέλλον. Προσωπικά έχω τις επιφυλάξεις μου για το αύριο της χώρας μου. Η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία είναι το μόνο προσφερόμενο μοντέλο στο οποίο μπορεί να βρεθεί λύση του Κυπριακού και να διασφαλιστεί το μέλλον του κυπριακού ελληνισμού. Από τη στιγμή που κλείσει το παράθυρο, το μέρος της ε/κ πλευράς, που θεωρεί ως κατάρα ή ως οδυνηρό συμβιβασμό τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία, νιώθει ότι το κράτος, όπως το ζούμε μετά το 1964, θα ενσωματώσει ξανά τους Τ/κ χωρίς τα βέτο, την πολιτική ισότητα αλλά και χωρίς εγγυήσεις και στρατεύματα. Θα ζούμε σε μία Κύπρο που θα διοικείται από τους Ε/κ με τους Τ/κ μειοψηφία. Δηλαδή, όραμά μας δεν είναι να πάμε πίσω στο 60. Είναι να πάμε πίσω στο 60 αλλά βελτιώνοντας το Σύνταγμα του 60 χωρίς τη Συνθήκη Εγγυήσεων, χωρίς τη Συνθήκη Συμμαχίας, χωρίς την πολιτική ισότητα των βέτο των Τ/κ και τις άλλες εξουσίες που πήγαζαν σε ένα σύνταγμα καθαρά δικοινοτικό του 1960. Την ίδια ώρα, όταν φωνές στην τ/κ κοινότητα θέλουν ένα αμιγές καθαρό τουρκικό κράτος, κυρίαρχο, που θα δίνει υπηκοότητες, θα αποφασίζει μόνο του με ποιους θα κάνει στρατιωτικές συμφωνίες, με ποιες χώρες θα έχει διπλωματικές σχέσεις. Αυτό είναι το όραμα όσων είναι εναντίον της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας στην τ/κ κοινότητα. Άρα, τρομάζω και θα το λέω με όλη τη δύναμη της ψυχής μου γιατί η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία είναι ένα κέντρο βάρους. Αν φύγουμε από αυτό το κέντρο βάρους και ακολουθήσουμε τις φυγόκεντρες προσεγγίσεις, θα χάσουμε την ισορροπία μας. Και φοβάμαι στο χάσιμο της ισορροπίας.

-Βεβαίως οι ανησυχίες που προβάλλετε αφορούν την αντιπολίτευση, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης χειρίζεται το Κυπριακό. Να υποθέσουμε πως είναι ο δέκτης των προειδοποιήσεών σας;

-Όχι, δεν άκουσα καμία φορά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να μιλά για άλλη μορφή λύσης. Μονίμως επαναλαμβάνει ότι πρέπει να βρούμε λύση στη βάση του μοντέλου που έχω περιγράψει.

Δεν βλέπω πολλές πιθανότητες επανέναρξης του διαλόγου. Μπορεί για κάποιους να είναι ευλογία κάτι τέτοιο. Για μένα είναι ένας μεγάλος κίνδυνος λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου.

Φορτώνουμε εξουσίες

-Το έχει χαρακτηρίσει ως οδυνηρό συμβιβασμό

-Εντάξει, ας μη σκοτώσουμε την ουσία στη λέξη. Θέλω να πω όμως σε όλους όσοι λένε ότι θα έχουμε ένα δυσλειτουργικό κράτος χρησιμοποιώντας το επιχείρημα ότι στο επίπεδο της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, με την αναγνώριση της πολιτικής ισότητας που αποφασίστηκε από το 1978, δεν θα μπορούμε να παίρνουμε αποφάσεις, ότι είναι οι ίδιοι που μονίμως τις τελευταίες δεκαετίες μιλούν για ισχυρή ομοσπονδία. Τι σημαίνει αυτό; Ότι όλες οι διαδικασίες και οι συζητήσεις μέχρι σήμερα ήταν ένας διαγωνισμός διαδοχικά των προέδρων για το ποιος θα φορτώσει περισσότερες εξουσίες. Στο σημείο ακριβώς που όλοι λέμε ότι θα υπάρχει σύγκρουση. Από τον Βασιλείου, τον Κληρίδη, τον Παπαδόπουλο, τον Χριστόφια και τον Νίκο Αναστασιάδη ποιο ήταν το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων ; Κάθε φορά βάζουμε περισσότερες εξουσίες στην κεντρική κυβέρνηση την ώρα που διαπιστώνουμε ότι στο επίπεδο της κεντρικής κυβέρνησης υπάρχουν δυσκολίες στη λήψη αποφάσεων. Μεγαλώνουμε το πεδίο των πιθανών αδιεξόδων. Ακόμα και στο μεγαλύτερο εθνικό ζήτημα πάμε χωρίς ξεκάθαρο προσανατολισμό .

-Συνεπώς πρόκειται για ένα δυσλειτουργικό κράτος.

-Δεν αντιλέγω ότι θα είναι δυσλειτουργικό, πραγματιστής είμαι. Αν όλοι όμως συμφωνούμε ότι θα είναι δυσλειτουργικό, για πιο λόγο να θέλουμε να φορτώνουμε εξουσίες στην κεντρική κυβέρνηση; Φτάσαμε στο σημείο μέσα στα σημεία τριβής στις διαπραγματεύσεις να είναι και πώς θα λαμβάνονται οι αποφάσεις στο συμβούλιο οπτικών και στο συμβούλιο κομμωτριών! Τα λέω αυτά για να διαισθανθούμε πού φτάσαμε στις διαπραγματεύσεις. Με δεκάδες θεσμούς να τους φορτώνουμε στην κεντρική κυβέρνηση, εκεί που δεχτήκαμε την πολιτική ισότητα.

Όταν ζεις σε ένα σπίτι, αν θέλεις πράγματι μία κοινή οροφή που σε αυτή την περίπτωση είναι η ομοσπονδία- αν τη φορτώσεις πολύ θα πέσει και θα σε πλακώσει. Θέλουμε να είναι τόσο ισχυρή ώστε να αντέχει στις βροχές και στα χιόνια αλλά όχι τόσο βαριά που να μην την σηκώνει το κτίριο.

-Συνεπώς τι προτείνετε;

-Για μένα ισχυρή ομοσπονδία είναι αυτή που έχει όσες εξουσίες χρειάζονται για να διασφαλίζεται η μία κυριαρχία, η μία διεθνής προσωπικότητα και ιθαγένεια. Όταν ζεις σε ένα σπίτι, αν θέλεις πράγματι μία κοινή οροφή που σε αυτή την περίπτωση είναι η ομοσπονδία- αν τη φορτώσεις πολύ θα πέσει και θα σε πλακώσει. Θέλουμε να είναι τόσο ισχυρή ώστε να αντέχει στις βροχές και στα χιόνια αλλά όχι τόσο βαριά που να μην την σηκώνει το κτίριο.

-Από το Κραν Μοντανά μέχρι και σήμερα, όμως, τι κάνατε ως κυβέρνηση και ως κυβερνών κόμμα στην προσπάθεια λύσης.

-Εγώ δεν θα πάψω να είμαι ο αγγελιαφόρος του πιο πάνω μηνύματος. Εντός και εκτός της χώρας.

-Από τα τελευταία σας ταξίδια και συγκεκριμένα στις ΗΠΑ ενισχύονται οι ανησυχίες σας για τις εξελίξεις στο Κυπριακό;

-Δεν βλέπω πολλές πιθανότητες επανέναρξης του διαλόγου. Μπορεί για κάποιους να είναι ευλογία κάτι τέτοιο. Για μένα είναι ένας μεγάλος κίνδυνος. Μπορώ κι εγώ να κάτσω να λέω τα μειονεκτήματα της όποιας λύσης σε οποιοδήποτε πρόβλημα. Στην πολιτική όμως οι ηγέτες δεν είναι για να βρίσκουν τα προβλήματα στις πιθανές λύσεις αλλά τις λύσεις στα προβλήματα. Και δεν άκουσα ποτέ ποια είναι η εναλλακτική. Ρίχνουμε σταδιακά στον κάλαθο των αχρήστων τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία.

-Σε ποιούς όμως απευθύνεστε; Στην αντιπολίτευση ή στον Πρόεδρο;

-Ο Νίκος Αναστασιάδης δεν μίλησε ποτέ ενάντια στη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία. Και είπε δημόσια και τις τελευταίες μέρες ότι είναι ο μόνος δρόμος. Μπορεί να είπε το οδυνηρός συμβιβασμός, κάτι που λέγεται συχνά και δεν είναι ο πρώτος που το είπε για να είμαστε ειλικρινείς.

-Θα μπορούσε να αποφευχθεί σε μία περίοδο που ενισχύεται η φημολογία περί σχεδίου β'…

-Αν δούμε τη ρητορική και όλων των προηγούμενων προέδρων όλοι σε κάποιο στάδιο μίλησαν με αυτή την ορολογία.

-Σκλήρυνε τη θέση του ο Πρόεδρος;

-Ο ΠτΔ παραμένει στη διακηρυγμένη γραμμή των αποφάσεων του Εθνικού Συμβουλίου που λήφθηκαν δεκαετίες πριν. Δεν είδα, δεν παρατήρησα και ούτε σε μένα λέχθηκε ποτέ από τον Πρόεδρο ή συνεργάτη του ότι υπάρχουν σκέψεις για αλλαγή γραμμής.

-Στις επαφές που είχατε εκτός τέθηκε θέμα σχεδίου β';

-Σε μένα όχι. Ενδεχομένως να ξέρουν ότι θα ήταν χάσιμο χρόνου να με ρωτήσουν. Δεν υπάρχει για μένα πλάνο β΄, γιατί απλώς για μένα μία είναι η Κύπρος και γι΄ αυτήν θα συνεχίσω τον αγώνα για την επανένωσή της.

-Με το παράθυρο στο Κυπριακό να κλείνει, στρεφόμαστε στον γεωστρατηγικό μας ρόλο;

-Ο γεωστρατηγικός ρόλος της Κύπρου έχει να κάνει με την Κυπριακή Δημοκρατία, τη συνέχιση και τη μετεξέλιξή της σε ένα ομοσπονδιακό κράτος αυτή είναι η θέση μου.

-Τα περί δυτικού προσανατολισμού πού αποσκοπούσαν τη δεδομένη χρονική συγκυρία;

-Μπορείτε να πάρετε τις πρώτες ομιλίες του Γλαύκου Κληρίδη το 1976 για τη Δύση. Είπε καμιά φορά ο Γλαύκος Κληρίδης ότι επειδή ο προσανατολισμός μας είναι δυτικός είμαστε ενάντια στους Ρώσους ή οποιουσδήποτε άλλους; Λέω πως η ενίσχυση της χώρας μας περνά με την περαιτέρω ενδυνάμωση των σχέσεών μας με το Ισραήλ. Επίσης, και η ενδυνάμωση των σχέσεών μας με τις ΗΠΑ περνά μέσα από την ενδυνάμωση των σχέσεών μας με το Ισραήλ. Αμφισβητεί κανείς ότι το Ισραήλ είναι η χώρα με τις πιο στενές σχέσεις με τις ΗΠΑ; Ενώ το Ισραήλ είναι ο πιο στενός συνεργάτης των ΗΠΑ, δεν είναι μέλος του ΝΑΤΟ αλλά έχει παράλληλα εξαιρετικές σχέσεις με τη Ρωσία.

-Στην περίπτωσή μας βέβαια υπήρξε η ενόχληση της Ρωσίας με τις αναφορές σας…

-Να ενοχλούνται κάποιοι από αυτούς που το παίζουν διπλοπόρτι. Ο Αβέρωφ και ο ΔΗΣΥ δεν το παίζουν διπλοπόρτι. Αυτός είναι για μας ο προσανατολισμός μας αλλά επιθυμούμε τη συνέχιση των άριστων σχέσεων και με τη Ρωσία και με την Κίνα και με οποιεσδήποτε τρίτες χώρες.

Όταν σπάζω αυγά σιγουρεύομαι πρώτα ότι έχει τηγάνι από κάτω

-Οι χειρισμοί στον τομέα της Παιδείας έκαναν κάποιους να αμφισβητούν το κατά πόσο θα καταφέρει η κυβέρνηση να υλοποιήσει μεταρρυθμίσεις.

-Πρέπει να κάνουμε τις ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις για το αύριο, για τα παιδιά μας. Στην Παιδεία, εδώ και δεκαετίες, ο δημόσιος διάλογος περιστρέφεται στις σχέσεις εργοδότη εργοδοτούμενου και όχι στο πώς θα καλυτερεύσουμε την Παιδεία και τα παιδιά μας. Η Παιδεία χρησιμοποιήθηκε κυρίως ως όχημα για απασχόληση και όχι ως πεδίο μόρφωσης των παιδιών μας. Για να κάνεις μεταρρύθμιση χρειάζεται να βάλεις και τα ουσιαστικά μπροστά. Δεν γίνεται σήμερα στην εποχή του διαδικτύου με την τεχνητή νοημοσύνη να προχωρά να μένουμε σε ένα γνωσιοκεντρικό σύστημα.

-Είμαστε έτοιμοι για τέτοια αλλαγή;

-Είναι ευθύνη της πολιτείας. Και στην προσπάθεια να κάνουμε μια ριζοσπαστική μεταρρύθμιση αν χρειαστεί να σπάσουν αυγά. Εγώ είμαι αυτής της φιλοσοφίας, όμως όταν σπάζω αυγά πρώτα σιγουρεύομαι ότι έχει τηγάνι από κάτω για να κάνω ομελέτα. Αν είναι να σπάζω αυγά και από κάτω να μην έχει τηγάνι και να πέφτουν στο πάτωμα δημιουργείς απλώς λεκέ. Δεν επιδιώκω τις κρίσεις και είναι καλά να αποφεύγονται, αλλά αν συμβούν να τις αξιοποιήσεις και να τολμήσεις να κάνεις τις ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις.

-Έχετε βεβαίως δεχτεί επικρίσεις για τη στάση σας απέναντι στο δημόσιο σχολείο.

-Γνωρίζω καλύτερα από οποιοδήποτε άλλον τη σημασία του δημόσιου σχολείου. Και γνωρίζω πολύ καλά ότι οι μεγάλες αλλαγές που έγιναν στον κόσμο ανά το παγκόσμιο είναι από παιδιά της διπλανής πόρτας και όχι από όσους πήγαν στα καλύτερα ιδιωτικά, είτε δημοτικά είτε σχολεία μέσης, είτε πανεπιστήμια. Μάθαμε σε ένα μίζερο όραμα. Να αποκτήσει ο γιος ή η κόρη το τυπικό προσόν από ένα καλό πανεπιστήμιο για να τύχει μιας καλής θέσης στο δημόσιο. Το δημόσιο σχολείο είναι απαραίτητο, είναι υποχρέωσή μας, εθνική και κοινωνική, αλλά την ίδια στιγμή δεν θέλω τα παιδιά της διπλανής πόρτας να είναι σε δυσμενέστερη θέση. Θέλω να παίρνουν τη σωστή μόρφωση με βάση το τι ζούμε σήμερα και πού θέλουμε να πάρουμε τη χώρα μας μετά.

Πρώτα σε χλευάζουν, μετά σε αγνοούν και μετά από χρόνια μπορεί και να σε παραδεχτούν.

-Αυτό ισχύει και για τη δημόσια υγεία και το ΓεΣΥ;

-Το κόμμα της αριστεράς υποστήριξε ένα φιλελεύθερο μοντέλο στον τομέα της υγείας. Χαίρομαι γι΄ αυτό και μπράβο τους. Τι είναι το ΓεΣΥ με την πλήρη εφαρμογή του; Ο κάθε ασθενής να έχει τον γιατρό της επιλογής του είτε του δημόσιου είτε του γιατρού του ιδιωτικού. Εύχομαι και στο μέλλον και σε διάφορα άλλα ζητήματα αυτή την αρχή να την συνεχίσουμε. Στόχος μας είναι ένα κράτος με αυστηρούς εποπτικούς μηχανισμούς που να διασφαλίζει τον υγιή ανταγωνισμό για να προστατεύει όχι τα συμφέροντα των εταιρειών αλλά τα συμφέροντα του καταναλωτή. Αυτό είναι το όραμά μου για την Κύπρο και σε αυτό το όραμα πρέπει όλοι να συνεργαστούμε.

-Αυτό είναι το όραμά σας για το 2030 που έχετε προαναγγείλει;

-Εμείς ως κόμμα είπαμε να δούμε το 2030. Χλευαστήκαμε. Καλοδεχούμενη η κριτική αλλά ξέρετε, πρώτα σε χλευάζουν μετά σε αγνοούν και μετά από χρόνια μπορεί και να σε παραδεχτούν. Δεν επιδιώκουμε να μας παραδεχτεί κανείς, επιδιώκουμε να λειτουργούμε εκτός του κουτιού και βεβαίως πρέπει να δούμε την Κύπρο του 2030. Κάποιοι λένε το εξής απλοϊκό: δεν μπορείτε να διαχειριστείτε τα προβλήματα του σήμερα και θα σχεδιάσετε την Κύπρο του 2030; Μα ο λόγος που είναι τα προβλήματα του σήμερα είναι επειδή πριν 20 χρόνια δεν κάναμε την μεταρρύθμιση που έπρεπε σε αυτούς τους τομείς. Αν το 2000 βάζαμε τον στόχο της Κύπρου του 2020 σήμερα δεν θα μιλούσαμε για προβλήματα αλλά για προοπτικές.

-Μπαίνουν οι βάσεις δηλαδή για το 2030;

-Ξένος οίκος διεθνούς εμβέλειας εξέτασε τα ατού, τις αδυναμίες της Κύπρου αλλά και τις προοπτικές. Έχω την προμελέτη την οποία θα συζητήσω στις επόμενες μέρες με τα συλλογικά όργανα, με την κοινωνία, τους κοινωνικούς φορείς και επιχειρηματίες και με την κυβέρνηση. Δεν είμαι στην πολιτική για να μιλώ για το χθες και να κάνω τον αναλυτή του σήμερα. Θέλω να πάψουμε να συγκρίνουμε τη χώρα μας είτε με τους χειρότερους, είτε με τους καλύτερους. Έχω όραμα για τη χώρα μου. Και το όραμά μου είναι να κάνουμε τη χώρα μας μια από τις καλύτερες.

Η αρχιεπισκοπική διαδοχολογία επιστρέφει

Σενάρια διαδοχής του Προκαθήμενου ένεκα της υγείας του και υπό την ανησυχία διείσδυσης της Ρωσικής Εκκλησίας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η εκλογή νέου Αρχιεπισκόπου της Εκκλησίας της Κύπρου, στις 5 Νοεμβρίου 2006, κατά γενική ομολογία, άνοιξε μια νέα σελίδα στα εκκλησιαστικά πράγματα της Κύπρου, τερματίζοντας μια ιδιαίτερη δύσκολη περίοδο τα πρώτα έξι χρόνια της νέας χιλιετίας. Το κλίμα έντασης που επικρατούσε στην κορυφή της Εκκλησίας, κόπασε με την εκλογή του Χρυσοστόμου Β' και σε συνάρτηση με τις αλλαγές που συντελέστηκαν στη δομή της Ιεραρχίας, ο νέος Αρχιεπίσκοπος κατάφερε να επιβάλει την πρεμία. Δεκαεπτά χρόνια μετά, η προσωπική δοκιμασία του Αρχιεπισκόπου με την υγεία του, φαίνεται να αλλάζει το κλίμα στους κόλπους της Ιεραρχίας με την εσωστρέφεια να επανακάμπτει. Από τότε που έγιναν γνωστά τα προβλήματα υγείας του Προκαθήμενου, τα οποία αρχικά χαρακτηρίζονταν ως σοβαρά, στο εκκλησιαστικό παρασκήνιο φούντωσαν τα σενάρια που θέλουν, ακόμα και τον ίδιο να προβληματίζεται σοβαρά να δρομολογήσει τις διαδικασίες διαδοχής του. Η εικόνα που επικρατεί στο παρασκήνιο, όπως τη μετέφεραν στην «Κ» εκκλησιαστικές πηγές, παρομοιάζει με αυτή αρχές της προηγούμενης δεκαετίας. Αν εξαιρέσει κάποιος τις διαρροές ακόμα και για συγκεκριμένους Ιεράρχες που φαίνεται να ενδιαφέρονται για τον Αρχιεπισκοπικό θώκο, αυτό που έχει σημασία είναι πως μετά από την 17χρονη νηνεμία η Ιεραρχία ή ένα μέρος αυτής, όπως όλα δείχνουν, επιστρέφει σε καταστάσεις, νοοτροπίες και τακτικές που ταλαιπώρησαν την Εκκλησία στο κοντινό παρελθόν και έτειναν να ξεχαστούν.

Πηγές προσκείμενες στον Αρχιεπίσκοπο δεν επιβεβαιώνουν τα περί διαδοχής, τονίζοντας πως η πορεία της υγείας του εξελίσσεται ομαλά, κάτι που του επιτρέπει να ασκεί κανονικά τα καθήκοντά του.

Τέσσερις Ιεράρχες μέλη της Ιεράς Συνόδου φωτογραφίζονται ως οι πιθανοί διεκδικητές του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου εάν και εφόσον επιβεβαιωθούν τα όσα λέγονται σε στενούς εκκλησιαστικούς κύκλους για δρομολόγηση των διαδικασιών διαδοχής του από τον ίδιο τον Αρχιεπίσκοπο. Οι δυο Μητροπολίτες προέρχονται από την αρχιεπισκοπική πτέρυγα της Ιεράς Συνόδου, ενώ οι άλλοι δυο έχουν ισχυρά ερείσματα στον ρωσικό εκκλησιαστικό παράγοντα επί κυπριακού εδάφους.

Οι Μητροπολίτες Πάφου Γεώργιος, Λεμεσού Αθανάσιος, Αμμοχώστου και Κωνσταντίας Βασίλειος, Ταμασού και Ορεινής Ησαΐας.

Τα σενάρια διαδοχής

Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» σε αρχικό στάδιο, όταν εμφανίσθηκαν τα προβλήματα υγείας του Αρχιεπισκόπου, σε στενούς εκκλησιαστικούς κύκλους έκανε την εμφάνισή της η διαδοχολογία. Μάλιστα όπως αφήνεται να βγει προς τα έξω, ακόμα και αυτός ο Αρχιεπίσκοπος παρουσιάζεται να τον απασχολεί το συγκεκριμένο θέμα. Στη σεναριολογία που είχε ξεσπάσει, εκτός των ονομάτων, ο Μακαριότατος εμφανίζεται να τον απασχολεί σοβαρά το ενδεχόμενο παραίτησης και δρομολόγησης, από τον ίδιο των διαδικασιών διαδοχής του, αφενός για να αποφευχθεί το κλίμα σύγκρουσης και αφετέρου της ελεγχόμενης μετάβασης στη νέα κατάσταση πραγμάτων με την υποστήριξη συγκεκριμένου Ιεράρχη. Σκεπτικό που συνδέεται άμεσα με τις προσπάθειες της Ρωσικής Εκκλησίας να θέσει υπό την επιρροή της, την Εκκλησία της Κύπρου. Παράλληλα οι ίδιες πληροφορίες θέλουν, τουλάχιστον, δυο Ιεράρχες να μην τους αφήνει ασυγκίνητους η προοπτική διεκδίκησης του Αρχιεπισκοπικού θρόνου. Σύμφωνα με το ρεπορτάζ της «Κ» ο Αρχιεπίσκοπος φαίνεται προβληματισμένος για την κατάσταση που ενδεχομένως να δημιουργηθεί στην Εκκλησία της Κύπρου, από την έντονη επιρροή που ασκεί το Ρωσικό στοιχείο σε δυο Μητροπολιτικές περιφέρειες. Όπως είχε γράψει και παλαιότερα η «Κ», στην Αρχιεπισκοπή δεν περνούν απαρατήρητες οι κινήσεις του ρωσικού παράγοντα, που μεταφράζονται ως προσπάθεια του Πατριαρχείου Μόσχας να διεισδύσει στα της Εκκλησίας της Κύπρου, στο ανώτερο επίπεδο εάν και εφόσον ανοίξει ζήτημα διαδοχής του Μακαριότατου. Οι κινήσεις του Ρωσικού εκκλησιαστικού στοιχείου μάλιστα με την υποστήριξη προς συγκεκριμένους Ιεράρχες φαίνεται πως διατάραξαν τις καλές σχέσεις του Αρχιεπισκόπου με τη Μόσχα, κάτι που φάνηκε στις επενδυτικές αναζητήσεις του Αρχιεπισκόπου προς Ανατολάς. Το ψυχρό κλίμα που επικρατεί, διαφάνηκε και στην επιλογή του Αρχιεπισκόπου για την παραχώρηση του τηλεοπτικού σταθμού της Εκκλησίας. Στην περίπτωση αυτή, όπως είχε γράψει και η «Κ», ο Μακαριότατος απέρριψε τον φίλο του Ρώσου προέδρου Ιβάν Σαββίδη που ενδιαφέρθηκε να επεκτείνει τις μιντιακές του δραστηριότητες στην Κύπρο επιλέγοντας τον Σωκράτη Χάσικο. Ωστόσο, ο Αρχιεπίσκοπος, όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, δέχεται έντονες πιέσεις από τη Μόσχα στο ζήτημα του αυτοκέφαλου της Ουκρανικής Εκκλησίας και παραμένει με ερωτηματικό αν θα υποστηρίξει τη στάση του Πατριαρχείου Μόσχας ή του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Το παρασκήνιο

Το μέγα ερώτημα που τίθεται από εκκλησιαστικούς κύκλους είναι τι θα πράξει τελικά ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος, και αν πράγματι είναι διατεθειμένος να κινήσει τις σχετικές διαδικασίες. Παρά το γεγονός ότι η κατάσταση της υγείας του πάει από το καλό στο καλύτερο, όπως έδειξαν και οι τελευταίες εξετάσεις στις οποίες υποβλήθηκε, η προσωπική του δοκιμασία λέγεται ότι θα επενεργήσει καταλυτικά στις όποιες εξελίξεις δρομολογηθούν από τον ίδιο. Πηγές με τις οποίες μιλήσαμε και γνωρίζουν τις σκέψεις του Προκαθήμενου μας έλεγαν ότι ο ίδιος θεωρεί πως είναι σε θέση να επηρεάσει, με καταλυτικό τρόπο, τις εξελίξεις στην κορυφή της Ιεραρχίας με τρόπο τέτοιο ώστε η Εκκλησία της Κύπρου να μην απολέσει την αυτονομία και την ταυτότητά της, παραμένοντας μακριά από ζώνες επιρροής. Σε μια τέτοια περίπτωση οι ίδιες πηγές θεωρούν ότι ο Μητροπολίτης Πάφου Γεώργιος, λόγω της σχέσης του με τον Αρχιεπίσκοπο, είναι ο Ιεράρχης που μπορεί να συνεχίσει το έργο του Μακαριότατου. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί, λένε οι ίδιες πληροφορίες, ότι δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στον αντικειμενικό σκοπό, ως εναλλακτική επιλογή παρουσιάζεται ο Μητροπολίτης Αμμοχώστου και Κωνσταντίας Βασίλειος, Ιεράρχης χαμηλών τόνων, με άριστες σχέσεις με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ανάχωμα στις όποιες προσπάθειες επηρεασμού της Εκκλησίας από εξωτερικούς παράγοντες. Στην αντίπερα όχθη, όλες οι πληροφορίες που υπάρχουν συγκλίνουν σε δυο Μητροπολίτες, με σοβαρό έρεισμα στο ρωσικό εκκλησιαστικό στοιχείο, οι οποίοι όπως αφήνεται να διαρρεύσει θα διεκδικήσουν τον Αρχιεπισκοπικό Θρόνο. Ο πρώτος είναι ο Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής Ησαΐας από τη νέα φουρνιά των Μητροπολιτών, μετά την διεύρυνση της Συνόδου με ισχυρές διασυνδέσεις με τον Μητροπολίτη Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνα. Στην διαδοχολογία που έχει ξεσπάσει οι πληροφορίες θέλουν κάποιους από το Μετόχι του Κύκκου να προωθούν τον Κυρηνείας Χρυσόστομο, επίσης Κυκκώτη. Ο δεύτερος είναι ο Μητροπολίτης Λεμεσού Αθανάσιο, αντίπαλος του νυν Αρχιεπισκόπου στις εκλογές του 2006, με ισχυρές διασυνδέσεις με το Βατοπέδι το οποίο διατηρεί άριστες σχέσεις με τον Βλαντιμίρ Πούτιν. Στην περίπτωση που ο Λεμεσού Αθανάσιος δεν διεκδικήσει και πάλι τον Αρχιεπισκοπικό Θρόνο, οι πληροφορίες λένε πως θα το πράξει κάποιος εκ των Ιεραρχών που πρόσκεινται στο ίδιο.

Ο Αρχιεπίσκοπος

Η «Κ» μίλησε με πρόσωπα από το περιβάλλον Αρχιεπισκόπου τα οποία μας διέψευσαν τα όσα διαρρέονται από συγκεκριμένους εκκλησιαστικούς κύκλους, όπως μας ειπώθηκε χαρακτηριστικά. Να θυμίσουμε ότι στο παρασκήνιο που έλαβε χώρα μεταξύ πρώτης και δεύτερης συνέλευσης,εκλογής Αρχιεπισκόπου το 2006, ο τότε Μητροπολίτης Πάφου φερόταν να είχε δεσμευθεί, στη λεγόμενη συμφωνία στο Μετόχι Κύκκου για πενταετή θητεία κάτι που στη συνέχεια απέρριπταν ακόμα και αντίπαλοί του, με το σκεπτικό ότι δεν μπορεί να εκλεγεί Αρχιεπίσκοπος υπό προθεσμία. Στενοί συνεργάτες του Μακαριότατου, έλεγαν στην «Κ» πως ο ίδιος συνεχίζει κανονικά να ασκεί τα καθήκοντά του, παρά τα προβλήματα υγείας που τον ταλαιπώρησαν. Η θεραπεία στην οποία τον υπέβαλαν οι γιατροί του είχε αποτελέσματα, μας υποδείχθηκε. Ως προς τούτο, όπως μας τονίσθηκε με νόημα, ο Προκαθήμενος έδωσε το «παρών» του την προηγούμενη Τετάρτη, 3 Οκτωβρίου, στην Κρήτη στις εκεί πανηγυρικές εκδηλώσεις για τα 50 έτη λειτουργίας της Ορθόδοξης Ακαδημίας που βρίσκεται στο Κολυμπάρι Χανίων. Στην εκδήλωση ήταν παρόντες ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος και ο πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΣΤΙΝΟΥ Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Εξωτερική πολιτική και το Δόγμα Αναστασιάδη

Στο πλαίσιο της παρούσας κρίσιμης συγκυρίας στην οποία βρίσκεται το Κυπριακό οι σκέψεις που ακολουθούν σκοπό έχουν, μέσω της ανάλυσης των εξαγγελιών και των δράσεων του Προέδρου της Δημοκρατίας, να δώσουν τα στοιχεία που καθορίζουν το δόγμα του, όσον αφορά στην εξωτερική πολιτική. Θα πρέπει εκ προοιμίου να αναφέρουμε ότι τα δόγματα προσδιορίζονται από εξωτερικές περιστάσεις, όχι βεβαίως απολύτως, αφού υπάρχει χώρος για προσωπικές παρεμβάσεις, όπως αποδεικνύει η ύπαρξη επιλογών, είτε πρόκειται περί επιθετικής πολιτικής, ανοχής των τετελεσμένων ή διαπραγμάτευσης μέσω διπλωματίας για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Στο εκλογικό, λοιπόν, πρόγραμμα του Προέδρου Αναστασιάδη όσον αφορά στα θέματα εξωτερικής πολιτικής αναφέρονται περιληπτικά τα ακόλουθα: Ενίσχυση της διεθνούς και ευρωπαϊκής παρουσίας της Κύπρου, καθώς και συμμαχίες με τους γείτονές της. Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της άμυνας και ασφάλειας της Κύπρου. Ενεργειακή στρατηγική που στοχεύει στην θωράκιση της ενεργειακής προοπτικής της Κύπρου. Την διαμόρφωση αυτών των εξαγγελιών προσδιόριζαν τα δεδομένα εκείνης της χρονικής περιόδου και βασίζονταν στα ακόλουθα: α) Την ιδιοσυγκρασία του ίδιου του Προέδρου, που σαν πολιτικός έθετε στόχους και αγωνιζόταν με σθένος για την επίτευξή τους με ταχύτατες, αλλά μελετημένες κινήσεις, επιδεικνύοντας πυγμή και αποφασιστικότητα. β) Τις πολιτικές του εμπειρίες, τόσο στο εσωτερικό, που του επέτρεψαν να αποφεύγει τον ''λαϊκισμό'' και να έχει επίγνωση του ''πολιτικού κόστους'', όσο και στο εξωτερικό, όπου υπήρξε μάρτυρας της διαπλοκής των συμφερόντων από την οποία και εδιδάχθη. γ) Την βαθιά γνώση των στοιχείων της επιτυχούς διαπραγμάτευσης, που γνώρισε ως κομματικός ηγέτης στο εσωτερικό και πολιτικός ηγέτης στο εξωτερικό, στην βάση των πραγματικοτήτων, που δημιουργούν την ανάγκη καθορισμού στρατηγικής, που αργότερα ενσωμάτωσε στο δόγμα του. Αν θέλαμε να κάνουμε μια φιλοσοφική θεώρηση των στοιχείων που καθόρισαν το δόγμα του Προέδρου Αναστασιάδη θα λέγαμε ότι η εμπειρία του, μέσω της πληροφόρησης που εκπορεύεται από αυτή, μετετράπη σε γνώση. Είναι αυτό που οι Προσωκρατικοί ονόμασαν ''πραγματική σκέψη'', που όπως την κωδικοποίησε ο Κορνήλιος Καστοριάδης επιτρέπει την ''εξήγηση'', την ''κατανόηση'' και την ''διαύγαση''. Και η μεν εξήγηση του επέτρεψε να διαγνώσει τις αιτίες που οδήγησαν στην δημιουργία του κυπριακού προβλήματος και τις σύγχρονες διαστάσεις τους, ενώ η κατανόηση βοήθησε στην ορθή εκτίμηση της σημασίας τους. Τέλος, με την διαύγαση κατέληξε στην πλήρη γνώση των δυσκολιών που καλείται να αντιμετωπίσει, πράγμα που ταυτόχρονα επιτρέπει την αναγνώριση τυχόν σφαλμάτων, κατά την εκτίμηση αυτών των δυσκολιών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το δόγμα του Προέδρου Αναστασιάδη, όσον αφορά στην εξωτερική πολιτική, βασίζεται στα ακόλουθα: Δημιουργία πολιτικο-οικονομικών ερεισμάτων. Εύγλωττο παράδειγμα οι Συμφωνίες Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδος και Αιγύπτου-Κύπρου-Ελλάδος που καλύπτουν και μεταξύ άλλων και το κορυφαίο θέμα της ΑΟΖ. Οι δηλώσεις των πρέσβεων Ισραήλ και Αιγύπτου κατά την πρόσφατη Σύνοδο των Αποδήμων και η αντίδραση Ερντογάν περίτρανα το αποδεικνύουν. Οι φιλικές σχέσεις με ΗΠΑ, Ρωσία και χώρες της ΕΕ, ιδίως της Γαλλίας, διαδραματίζουν και αυτές τον ρόλο τους σε αυτόν τον τομέα. Μεγάλης σημασίας, επίσης, είναι η συμμετοχή της Κύπρου στην Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO), που την έβαλε στον πυρήνα της Νέας Ευρωπαϊκής Αρχιτεκτονικής Άμυνας και Ασφάλειας, ενώ το γεγονός ότι η Κύπρος πρωταγωνίστησε στην δημιουργία της Μεσογειακής Ομάδας Ευρωπαϊκών Κρατών (Med-7) ενίσχυσε τις δυνατότητες εμβάθυνσης της συνεργασίας και προώθησης κοινών συμφερόντων με τα Μεσογειακά Ευρωπαϊκά κράτη. Περιορισμός, όσο το δυνατόν, των στρατιωτικών κινδύνων, μέσω αποτελεσματικής αμυντικής θωράκισης, αλλά κυρίως μέσω της επιμονής για κατάργηση των εγγυήσεων της Τουρκίας και αποχώρηση των στρατευμάτων της. Εκμετάλλευση των συνθηκών που δημιουργούν τα συγκρουόμενα συμφέροντα ισχυρών παικτών στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, όπου η Κύπρος, λόγω της θέσεώς της, αποτελεί παράγοντα σταθερότητας. Την κρίση της Μέσης Ανατολής και τις βλέψεις της Τουρκίας στην Κυπριακή ΑΟΖ τις αντιμετωπίζει με την εκμετάλλευση των συγκρουόμενων συμφερόντων Ρωσίας, Τουρκίας, Ισραήλ, ΗΠΑ, Γαλλίας, Ιταλίας, Αιγύπτου και άλλων. Η σύσφιξη δε των σχέσεων με Ισραήλ, Αίγυπτο και Γαλλία σε αυτόν τον τομέα αποτελεί το καλύτερο παράδειγμα. Διεθνή προβολή των θέσεών μας στο Κυπριακό, εγκαταλείποντας της μονοθεματική μας πρακτική, μέσω μιας πολυδιάστατης εξωτερικής πολιτικής, που καλύπτει όχι μόνο ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα και Ευρώπη, αλλά και τις αραβικές χώρες. Αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής είναι, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι για πρώτη φορά η Κύπρος κάθισε στο ίδιο τραπέζι με την Τουρκία, ανέδειξε την τεράστια σημασία του κεφαλαίου της ασφάλειας και των εγγυήσεων και κατοχύρωσε την συμβατότητά της.

Ο Δρ Ανδρεστίνος Ν. Παπαδόπουλος είναι πρέσβης επί τιμή.

Ψάχνει την αντιπολιτευτική φωνή του το ΑΚΕΛ

Με την κυβέρνηση Αναστασιάδη να δυσκολεύεται ερώτημα είναι αν το ΑΚΕΛ θα αποτελέσει με τις προτάσεις του το αντίβαρο

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το καλοκαίρι του 2011, το Μαρί υπήρξε η απαρχή για την πτώση όχι μόνο του μέχρι τότε πολύ δημοφιλούς Δημήτρη Χριστόφια – του πρώτου Προέδρου της Δημοκρατίας που δεν διεκδίκησε επανεκλογή του- αλλά και του ίδιου του ΑΚΕΛ, που άρχισε να βλέπει τα ποσοστά του να συρρικνώνονται επικίνδυνα τα χρόνια που ακολούθησαν. Υπήρξε βεβαίως η κατάλληλη συγκυρία για τον Νίκο Αναστασιάδη και τον Δημοκρατικό Συναγερμό για να επανακάμψουν και να αποτελέσουν την εναλλακτική φωνή απέναντι σε μία κυβέρνηση που έχανε συνεχώς έδαφος. Σήμερα, η κυβέρνηση Αναστασιάδη διανύει μία δεύτερη και δύσκολη πενταετία, έχοντας μία σειρά ανοικτών μετώπων και κρίσεων να διαχειριστεί. Είναι στην εσωτερική διακυβέρνηση το καυτό θέμα της Παιδείας που δυσκολεύει

Το ΑΚΕΛ θα κληθεί να καταθέσει συγκεκριμένη πρόταση για την οικονομία και την κοινωνική πολιτική αν προσβλέπει σε ανάκτηση των ποσοστών του και ανάληψη της εξουσίας.

Ο Άντρος Κυπριανού επέλεξε σε μία δύσκολη περίοδο να στηρίξει τους χειρισμούς Αναστασιάδη στο Κυπριακό μέχρι και το ναυάγιο του Κραν Μοντανά. Ερώτημα παραμένει αν η στάση του θα δικαιωθεί σε βάθος χρόνο ή αν θα χρεωθεί μέρος της ευθύνης.

την δεξιά παράταξη και το δυσεπίλυτο ΓεΣΥ που προμηνύει μάχες, είναι και οι εξελίξεις στο Κυπριακό που καταδεικνύουν πως τα πράγματα θα είναι ιδιαίτερα δύσκολα. Ιδιαίτερα δύσκολα και για το ίδιο το κράτος αλλά και για την Δεξιά που βρίσκεται στην εξουσία για έκτη χρονιά. Το ερώτημα που εγείρεται είναι, αν είναι η κατάλληλη συγκυρία για την ανάκαμψη του ΑΚΕΛ. Θα μπορέσει το κόμμα της Αριστεράς να κτίσει την εναλλακτική πρότασή του αλλά και να αποτελέσει τη φωνή-αντίβαρο στις πολιτικές Αναστασιάδη προσβλέποντας στις ένδοξες εποχές των πρώτων χρόνων του 2000;

Στόχος είναι να βρει την κατάλληλη οικονομική πρόταση που επί του παρόντος αποτελεί και την αχίλλειο πτέρνα του κόμματος, μια ξεκάθαρη πολιτική στα κύρια ζητήματα της εσωτερικής διακυβέρνησης, ενώ ερώτημα αποτελεί το πώς θα κινηθεί πλέον στο Κυπριακό. Προτάσεις που θα του επιτρέψουν να απεγκλωβιστεί από την απομόνωση και ίσως να του δώσουν την ευκαιρία για συνεργασίες με άλλες πολιτικές δυνάμεις.

Η εποχή Εζεκία

Τη Δευτέρα που έρχεται το ΑΚΕΛ θα γιορτάσει τα 110 χρόνια από τη γέννηση του Εζεκία Παπαϊωάννου, όμως πόσο έχει αλλάξει το κόμμα της Αριστεράς από την εποχή Παπαϊωάννου και πόσο οι θέσεις του διαφέρουν από τότε; Ο Εζεκίας Παπαϊωάννου δεν ήταν ο ιδρυτικός ηγέτης, αλλά το πρόσωπο το οποίο αναγνωρίζεται από όλους ως η αρχή του ΑΚΕΛ έστω κι αν είχε προηγηθεί το πέρασμα των Πλουτή Σέρβα και Φιφή Ιωάννου. Ένα πέρασμα που ευσχήμως παραλείπεται από πολλούς, με τη φημολογία για τον ρόλο των δύο ανδρών να δίνει και να παίρνει ακόμη και σήμερα. Η παρουσία του βλοσυρού για πολλούς εθελοντή κατά τον Ισπανικό Εμφύλιο Εζεκία Παπαϊωάννου στο πηδάλιο του κόμματος έπαιξε τον δικό του ρόλο στον ρου της ιστορίας του κόμματος, επηρεαζόμενο αναμφίβολα και από τις εσωτερικές αλλά και από τις διεθνείς εξελίξεις.

Διαφορετική ήταν η προσέγγιση πολιτικών αλλά και κινήσεων στο ΑΚΕΛ, όταν τη διαμόρφωση των θέσεων είχαν οι χριστόφιας-Κατσουρίδης-Κολοκασίδης, οι οποίοι έδιναν έμφαση στις συνεργασίες

Η επικράτηση

Ο ίδιος επέλεξε να συμμαχήσει με τον Μακάριο μόλις δύο χρόνια μετά τον αγώνα της ΕΟΚΑ και τα όσα προηγήθηκαν, ανοίγοντας παράλληλα πόλεμο με την Δεξιά του Γλαύκου Κληρίδη και ενισχύοντας για πολλούς την αντιπαράθεση που επικρατούσε για χρόνια με την Δεξιά και την εμπλοκή μελών της στο πραξικόπημα. Για πολλούς εντός του ΑΚΕΛ αυτή η τάση συνεργασιών και απομόνωσης του ΔΗΣΥ ήταν και ο λόγος που κατάφερε το κόμμα να επικρατήσει και να ενισχυθεί σε μία συντηρητική δεξιά κοινωνία. Βοήθησε όμως όπως λέγεται και ο ρόλος της ΠΕΟ που εξαιτίας της δράσης της κατάφερε να εντάξει ως μέλη της πρόσωπα που ανήκαν παραδοσιακά στην Δεξιά. Επηρεάστηκε όμως και από τις διεθνείς εξελίξεις. Τη στιγμή δηλαδή που τα υπόλοιπα κομμουνιστικά κόμματα κατέρρεαν μετά την Περεστρόικα και την Γκλάσνοτ του Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, το αντίστοιχο κόμμα στην Κύπρο κατάφερε να διατηρηθεί, εκτοπίζοντας βεβαίως πρωτοκλασάτα και προβεβλημένα στελέχη με την κατηγορία της φράξιας. Πρόσωπα που έπαιξαν τον δικό τους ρόλο στην διαμόρφωση της Αριστεράς όπως οι Ανδρέας Φάντης, Ανδρέας Ζιαρτίδης, Παύλος Δίγκλης, Μιχάλης Παπαπέτρου και δεκάδες άλλοι που διαφωνούσαν με τους τότε χειρισμούς και νοοτροπίες του κόμματος. Κράτησε τη σκληρή γραμμή του κόμματος και έδωσε το δακτυλίδι διαδοχής στον Δημήτρη Χριστόφια, ο οποίος εκλέγηκε προσωρινός γ.γ. του ΑΚΕΛ το 1988 και στη συνέχεια επανεκλέγηκε το 1990 , το 1995, το 2000 και το 2005.

Η αλλαγή

Από τότε μέχρι σήμερα άλλαξαν πολλά που επηρέασαν αναπόφευκτα το κόμμα της Αριστεράς. Ο Άντρος Κυπριανού δεν μοιάζει ούτε με τον Εζεκία Παπαϊωάννου αλλά ούτε με τον προκάτοχό του Δημήτρη Χριστόφια. Ούτε όμως είχε να χειριστεί τα ίδια δεδομένα. Ανέλαβε σε μία ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο το πηδάλιο του κόμματος που θύμιζε μάλλον τρενάκι του τρόμου, καθώς το ένα μέτωπο διαδεχόταν το άλλο και ο ίδιος καλείτο να το διαχειριστεί. Η διακυβέρνηση Χριστόφια, το Μαρί, η αδυναμία συγκεκριμένης πολιτικής πρότασης απέναντι στην άνευ προηγουμένου οικονομική κρίση, αλλά και τα σκάνδαλα όπως η Δρομολαξιά που έπληξαν το ηθικό πλεονέκτημα του κόμματος, ήταν αρκετά για να καταδείξουν πως το κόμμα της Αριστεράς ήταν απροετοίμαστο τόσο για τις νέες εξελίξεις όσο και για την διαχείριση της εξουσίας.

Είναι όμως έτοιμο σήμερα να παρουσιάσει πρόταση εξουσίας; Αυτό για το οποίο ελέγχεται η σημερινή ηγεσία από πολλούς είναι πως σε μία εποχή που το κόμμα της Αριστεράς θα μπορούσε να έχει μία σημαντική κοινωνική πολιτική πρόταση απέναντι στις «νεοφιλελεύθερες» πολιτικές της Δεξιάς, η ΠΕΟ μάλλον παρακολουθεί αμήχανα τις εξελίξεις. Άλλη ηγεσία των Φάντη, Ζιαρτίδη Δίγκλη και άλλη επί Πάμπη Κυρίτση. Ζήτημα όμως πέραν της κοινωνικής πολιτικής είναι πως ακόμα και μετά τις εξελίξεις στο Συνεργατισμό, το κόμμα της Αριστεράς δεν έχει καταφέρει να παρουσιάσει μία οικονομική πρόταση που να πείθει, κάτι που παραδέχονται και στελέχη του κόμματος.

Σε αντίθεση με την φιλοσοφία παλαιότερων στελεχών Εζεκία-Χριστόφια-Κατσουρίδη για άνοιγμα και συνεργασίες με άλλα κόμματα, αυτή τη στιγμή το ΑΚΕΛ εξακολουθεί να είναι απομονωμένο. Τόσο σε ζητήματα εσωτερικής διακυβέρνησης –πλην του ζητήματος της Παιδείας- αλλά κυρίως στο Κυπριακό. Υπάρχουν κομματικές πηγές που εκτιμούν πως το ΑΚΕΛ θα πρέπει να ανοίξει σε συνεργασίες αν θέλει να κυβερνήσει εκ νέου και συνεπώς να βάλει νερό στο κρασί του σε διάφορα ζητήματα. Υπάρχουν και τα στελέχη που θεωρούν πως το κόμμα θα πρέπει να μείνει συνεπές στις θέσεις του, έστω κι αν αυτό μεταφράζεται και με μικρότερα ποσοστά από ότι άλλοτε.

Στοίχημα το Κυπριακό

Σε αυτό το πλαίσιο τον δικό του πρωταγωνιστικό ρόλο παίζει το Κυπριακό. «Η τακτική που έχει ακολουθήσει η Κυβέρνηση στο Κυπριακό τους τελευταίους 15 μήνες έχει δώσει την ευκαιρία σε κάποιους να θέτουν επί τάπητος λύση δυο κρατών» έλεγε τη βδομάδα που πέρασε ο Άντρος Κυπριανού, τονίζοντας ότι είναι προδοτικό να συζητιέται λύση δύο κρατών. Εξέφρασε δε την ανησυχία του για το μέλλον των διαπραγματεύσεων, θεωρώντας πως «σε σύντομο χρονικό διάστημα δεν θα υπάρχουν Τουρκοκύπριοι για να συζητούμε μαζί τους». Στο ίδιο πλαίσιο και ο επικεφαλής του Κυπριακού Τουμάζος Τσελεπής ο οποίος υπογράμμιζε σε συνέντευξή του στο ΣΙΓΜΑ πως επί Κραν Μοντάνα το ΑΚΕΛ κατέθετε μόνο εισηγήσεις. Τοποθέτηση ενδεικτική της πλάτης που έβαλε το κόμμα της Αριστεράς στη διαδικασία, αλλά και μίας προσπάθειας να δικαιωθεί η ηγεσία για τις ανησυχίες που εκφράζει εδώ και καιρό. Κινήσεις πολύ διαφορετικές από ότι τον καιρό που για το Κυπριακό διαμόρφωναν την πολιτική γραμμή του κόμματος οι Δημήτρης Χριστόφιας και Νίκος Κατσουρίδης. Ο Άντρος Κυπριανού έχει καταφέρει να ανοίξει όπως λέγεται την πόρτα σε μία προοδευτική ομάδα και να βελτιώσει σχέσεις με παλαιότερα στελέχη που αποχώρησαν από το κόμμα όπως ο Μιχάλης Παπαπέτρου, ωστόσο το ερώτημα είναι κατά πόσο με το Κυπριακό να κλείνει, η ηγεσία του ΑΚΕΛ θα δικαιωθεί μακροχρόνια ή αν θα χρεωθεί μέρος της ευθύνης τόσο από το ακροατήριό του κόμματος όσο και από τις άλλες πολιτικές δυνάμεις για τη στήριξη που έδωσε στον Νίκο Αναστασιάδη.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ ΦΡΑΓΚΟΥ***

Το δημοψήφισμα στην ΠΓΔΜ

Η αναιμική δυναμική του δημοψηφίσματος στην ΠΔΓΜ μπορεί να παραλληλιστεί όχι με τη συμμετοχή, αλλά με την πίεση που δέχτηκαν οι Κύπριοι για το σχέδιο Ανάν. Είναι αυταπόδεικτο επίσης ότι το σλαβικό και βουλγαρικό στοιχείο είναι παρά πολύ ισχυρά στη FYROM σε μια γεωπολιτική σκακιέρα που δύσκολα μπορούν να κατανοήσουν όσοι θεωρούσαν ότι οι Σκοπιανοί στο σύνολό τους αισθάνονται Μακεδόνες. Στην προσπάθεια τώρα να επιβληθεί μια ταυτότητα σε αυτόν τον λαό, καθίσταται σαφές ότι πρέπει να επανεφεύρουν τον εαυτό τους, «ανακαλύπτοντας» μια σύγχρονη ταυτότητα που να αγκαλιάζει το σύνολο του πληθυσμού και όχι τμήματά του. Το πλέον σημαντικό που καταδεικνύει η αποχή είναι μία στάση αμηχανίας ενός λαού που δεν μπορεί να ακολουθήσει μια «επιβεβλημένη» ταυτότητα την ώρα που οι ξένοι παράγοντες προσπαθούν να τον αναγκάσουν, για να ξεκαθαρίσουν οι σφαίρες επιρροής στα Βαλκάνια. Εξάλλου, αποφεύγεται επιμελώς να αναφέρουν ότι οι Αλβανοί που είναι μεταξύ 25%-30% του πληθυσμού της ΠΔΓΜ ψήφισαν υπέρ της συμφωνίας μαζικά, ακόμη και το 5% των Τούρκων, ομού με μια μικρή μερίδα φανατικών οπαδών του Ζάεφ, με ό,τι σημαίνει αυτό..

Τελικά, παρά τις όποιες προσπάθειες ακόμη και εμμονικά Σκόπια και Αθήνα εάν εγκρίνουν στα κοινοβούλιά τους τη συμφωνία των Πρεσπών αυτή είναι θνησιγενής, διότι Έλληνες και οι Σλάβοι, στην πλειονότητά τους Βούλγαροι, της «Βόρειας και καλά Μακεδονίας» δεν την αποδέχονται. Από την άλλη, η ενδοτικότητα και η προχειρότητα της ελληνικής πλευράς, ανεξαρτήτως του πού ανήκει ο καθένας πολιτικά, είναι πασίδηλες. Απλώς η ενδοτικότητα μπορεί να ποικίλλει σε χαλαρή, μεσαία ή πλήρη. Δεν βοηθάει πάντως σίγουρα στο να αποκτήσει η γειτονική χώρα ονομασία, ταυτότητα και όνομα γλώσσας που να βρίσκει σύμφωνο το σύνολο του λαού των Σκοπίων.

Η αποχή είναι μία στάση αμηχανίας ενός λαού που δεν μπορεί να ακολουθήσει μια «επιβεβλημένη» ταυτότητα.

Και πώς ο εχέφρων Έλληνας να δεχθεί παραχώρηση όχι μόνον σύνθετης ονομασίας με γεωγραφικό προσδιορισμό, αλλά ότι η γλώσσα των λαών της ΠΓΔΜ είναι η μακεδονική και την ταυτότητά τους ως Μακεδόνων. Είναι δυνατόν να χρησιμοποιείται στη συμφωνία το Nationality και όχι το Citizenship για την ιθαγένεια και να ισχυρίζεται η εδώ πλευρά ότι δεν παραχώρησε και ταυτότητα;

Πέραν του ότι η μυστική διπλωματία για τους εμπνευστές αυτής έγινε μπούμερανγκ μετά την αποκάλυψη των πρακτικών των συνομιλιών της πολιτικής ηγεσίας της ΠΓΔΜ, όπου εκτίθενται στη διεθνή κοινότητα με τραγικό τρόπο. Το «αιδώς Αργείοι» ούτε κατ' ελάχιστον καλύπτει το όνειδος που αισθάνθηκαν οι απανταχού Έλληνες.

* Ο κ. Φραγκούλης Φράγκος είναι στρατηγός ε.α., επίτιμος αρχηγός ΓΕΣ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Μέτωπο ευρωπαϊκού νότου στο μεταναστευτικό

Την ανάγκη κοινής δράσης Κύπρου, Ελλάδας, Ιταλίας, Μάλτας και Ισπανίας στις ροές βάζει στο τραπέζι ο Δημήτρης Βίτσας

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Την πολιτική της Ελλάδας στο φλέγον ζήτημα με τις μεταναστευτικές ροές ξεδιπλώνει στην «Κ» ο Υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής. Σε συνέντευξή του, ο Δημήτρης Βίτσας απευθύνει πρόσκληση για κοινό μέτωπο των πέντε ευρωπαϊκών κρατών μελών του νότου θεωρώντας πως ουδείς δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσει το όλο ζήτημα από μόνος του. Εμφανίζεται δυσαρεστημένος με τη στάση χωρών της Ε.Ε. ενώ εξηγεί τι πήγε λάθος με τον χώρο υποδοχής στην Μόρια. Ο κ. Βίτσας στέλνει σαφές μήνυμα για τα θέματα ενέργειας στην περιοχή ενώ αποκαλύπτει πότε πρέπει να γίνουν εκλογές στην Ελλάδα.

> *Το γεγονός ότι δεν υπάρχει σταθερότητα στη Συρία και στη Λιβύη είναι παράγοντας που ενισχύει τους διακινητές να κάνουν την εγκληματική δουλειά τους. Ουσιαστικά, πρέπει να παλέψουμε ενάντια σε αυτές τις εγκληματικές ομάδες.*

Η πολιτική της Ελλάδας στο μεταναστευτικό όπως την περιγράφει στην «Κ» ο κ. Βίτσας κινείται σε τρεις διαστάσεις: παρεμβάσεις στις χώρες που δημιουργούν τις ροές, φύλαξη των συνόρων, δίκαιη ανακατανομή των ροών.

-Το μείζον ζήτημα για τον Ευρωπαϊκό νότο είναι οι μεταναστευτικές ροές. Οι χώρες πρώτης γραμμής μπορούν να αντιμετωπίσουν από μόνες τους το μεταναστευτικό πρόβλημα;

-Η απάντηση πρέπει να είναι σαφής. Από μόνος του δεν μπορεί να αντιμετωπίσει ή να διαχειριστεί ένα τέτοιο ζήτημα κανείς, ούτε μια μεγάλη χώρα. Άρα, εδώ πρέπει να εκδηλωθεί η αλληλεγγύη και ο δίκαιος καταμερισμός της ευθύνης. Γιατί το μεταναστευτικό-προσφυγικό ζήτημα, ουδείς μπορεί να πει πως έχει ημερομηνία λήξης. Δεν είναι έκτακτο ζήτημα. Δεν είμαστε στην περίοδο του 2015. Τότε, περίπου 1 εκατομμύριο άνθρωποι πέρασαν από την Ελλάδα και κατευθύνθηκαν στις χώρες προορισμού. Το 2016 πέρασαν από την Ελλάδα 170-180 χιλιάδες. Άλλοι έμειναν, άλλοι πήγαν σε άλλες χώρες. Το 2017 ο αριθμός των εισερχομένων ήταν 36.000 και το 2018 μέχρι τέλος Αυγούστου, ήταν 32.000.

-Άρα, η συμφωνία Ε.Ε. με Τουρκία αποδίδει;

-Έχει αποδώσει, σαφώς. Συγχρόνως, πρέπει κάποιος να δει ολόκληρη τη Μεσόγειο, όχι μόνο την εξ ανατολών μετανάστευση, αλλά και αυτήν από τη Βόρεια Αφρική. Στα έτη 2017-2018 παρουσιάζεται σχετική σταθερότητα στις μεταναστευτικές ροές προς την Ευρώπη, με άσκηση πιέσεων σε διαφορετικές χώρες. Το τελευταίο διάστημα έχουμε μια μείωση ροών προς Ιταλία, αλλά μια αύξηση προς την Ισπανία, από τη μία πλευρά, και προς την Ελλάδα και την Κύπρο από την άλλη. Μπορεί οι αριθμοί της Κύπρου να φαντάζουν μικροί, σε σχέση με Ελλάδα και άλλες χώρες, αλλά σε αναλογία πληθυσμού και φέρουσας δυνατότητας της χώρας, είναι μεγάλοι.

-Υπάρχουν δυο προτάσεις για το μεταναστευτικό. Μία από πλευράς Ρωσίας και η πρόταση του Νίκου Αναστασιάδη για αντιμετώπιση του προβλήματος με το μοντέλο Αιγύπτου. Μπορούν να δώσουν ριζοσπαστικές λύσεις;

-Η θέση η δική μας είναι πως το μεταναστευτικό-προσφυγικό πρόβλημα έχει τρεις διαστάσεις. Η πρώτη αφορά στις παρεμβάσεις της Ε.Ε. στις εμπόλεμες χώρες, με ειρηνευτικές διαδικασίες και αναπτυξιακή βοήθεια, ώστε να μην υπάρχουν προσφυγικές ροές. Απαιτούνται υποστηρικτικές δράσεις προς τις χώρες που «γεννούν» μεταναστευτικές ροές, λόγω κλιματικής αλλαγής και εκτεταμένης φτώχειας. Η δεύτερη διάσταση είναι η διαδικασία φύλαξης των συνόρων. Εκεί πρέπει να υπάρχει έλεγχος, αλλά και εφαρμογή της συνθήκης της Γενεύης, με πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Η τρίτη διάσταση αφορά στη δίκαιη ανακατανομή των προσώπων που δικαιούνται προστασία, εντός Ε.Ε. Υπάρχουν πολλές προτάσεις που όμως πρέπει να μελετηθούν, στη βάση αυτών των τριών διαστάσεων. Γιατί αν πιστεύουμε ότι με το να φτιάχνουμε καταυλισμούς λύνουμε το ζήτημα, αυτοί οι καταυλισμοί κάποια στιγμή θα διογκωθούν, οπότε θα υπάρξουν νέα προβλήματα. Το έχουμε ξαναζήσει αυτό. Το παράδειγμα της Αιγύπτου είναι επιτυχημένο και έχει μεγάλη σημασία η βοήθεια που δίνει σε πολιτικό επίπεδο η Ελλάδα και η Κύπρος, διαμορφώνοντας ένα τρίγωνο σταθερότητας.

-Το μεταναστευτικό μπορεί να αντιμετωπιστεί με μια λογιστική προσέγγιση;

-Όπως έχει μάθει η Ελλάδα, αλλά το μαθαίνουν και άλλες χώρες, από τη μία πλευρά χρειάζεται η βοήθεια σε οικονομικό επίπεδο και σε εμπειρογνώμονες. Από την άλλη πλευρά, δεν αποτελεί λύση κάποιοι να επωμίζονται το οικονομικό κομμάτι, αλλά όλοι οι άνθρωποι να παραμένουν στις χώρες πρώτης υποδοχής. Είναι μια προσέγγιση με κοντά ποδάρια γιατί μετατρέπει αυτές τις χώρες (Ελλάδα, Μάλτα, Ιταλία, Ισπανία, Κύπρος) σε χώρες αποθήκες ψυχών και η οποιαδήποτε οικονομική βοήθεια μπορεί να εφησυχάζει κάποιους λαούς της βόρειας Ευρώπης, όμως δημιουργεί μια εσωτερική σύγκρουση σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε σημείο τέτοιο, που καθίσταται επικίνδυνο για τη συνοχή της Ευρώπης.

-Ότι υπάρχει πρόβλημα στη Μόρια φαντάζομαι ότι το αντιλαμβάνεστε και εσείς. Το ερώτημα είναι τι πήγε λάθος και δημιουργήθηκε αυτό το πρόβλημα;

-Το ότι υπάρχει πρόβλημα στη Λέσβο και τη Σάμο το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής το είπε πρώτο. Η κατάσταση αυτή τη στιγμή στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης προκύπτει από τρεις παράγοντες. Ο πρώτος είναι οι αυξημένες ροές που είχαμε τον Απρίλιο στον Έβρο, οι οποίες κάλυψαν το απόθεμα θέσεων φιλοξενίας που είχαμε, οπότε έπρεπε να δημιουργήσουμε νέες, κάτι που δεν γίνεται από τη μια μέρα στην άλλη. Ο δεύτερος παράγοντας είναι οι υψηλές ροές κατά την περίοδο του καλοκαιριού στα νησιά, και ιδιαίτερα στη Λέσβο. Βέβαια, αυτή τη στιγμή στη Μόρια υπάρχει ο πληθυσμός που υπήρχε τον Μάιο του 2018. Αυτό προέκυψε από τις μεταφορές που έχουν ήδη γίνει και από την επιτάχυνση των διαδικασιών εξέτασης των αιτήσεων ασύλου. Εστιάζουμε στο τρίπτυχο καταγραφή, άσυλο, μεταφορές, διαδικασίες που προσπαθούμε να επιταχύνουμε και ήδη υπάρχουν απτά αποτελέσματα. Ο τρίτος παράγοντας είναι τα κλειστά σύνορα στα βόρεια της Ελλάδας και η ανυπαρξία προγράμματος ανακατανομής σήμερα στην Ευρώπη.

-Απέναντι στην κατάσταση όπως την περιγράφετε οι χώρες πρώτης γραμμής (Κύπρος, Ελλάδα, Μάλτα, Ιταλία, Ισπανία) πώς αντιμετωπίζουν την κατάσταση;

-Οπωσδήποτε πρέπει να εξευρεθεί ένα κοινό πλαίσιο δράσης, χωρίς να λέω σε καμία περίπτωση ότι πρέπει να κάνουμε κάτι αντίστοιχο με αυτό που κάνουν οι χώρες του Βισεγκραντ. Θυμίζω πως οι πέντε χώρες πρώτης υποδοχής φθάσαμε σε μια συμφωνία δεκατριών σημείων με αμοιβαίες υποχωρήσεις στις προτάσεις μας για το «Δουβλίνο 4», πάνω στο κείμενο του Βουλγάρικης Προεδρίας, το οποίο θεωρήσαμε ως βάση για να γίνει συζήτηση με Κομισιόν και Ευρωκοινοβούλιο. Αυτό όμως ανατράπηκε από τη στάση των χωρών του Βισεγκραντ. Δουλεύουμε εντατικά και ελπίζω να φανεί πρόοδος αυτό το μήνα.

-Η υφιστάμενη κατάσταση με τις μεταναστευτικές ροές μπορεί να συνεχιστεί;

Πρέπει να έχουμε καθαρό στο μυαλό μας ότι οι μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές θα υπάρχουν και στο μέλλον. Σημασία έχει η ένταση των ροών. Το 2015 είχαμε πολύ μεγάλες προσφυγικές ροές. Ήδη όμως το 2011 στην Ελλάδα πέρασαν από τον Έβρο 130.000 άνθρωποι. Δεν είναι καινούργιο φαινόμενο. Επιπλέον, στην Ελλάδα υπάρχουν 560.000 μετανάστες από προηγούμενες περιόδους. Πολλοί από αυτούς έχουν ενταχθεί, περισσότερο ή λιγότερο στην κοινωνία. Άρα, αν δεχθούμε πως η κατάσταση στη Μέση Ανατολή και στην Υποσαχάρια Αφρική θα παραμείνει ως έχει, μεταναστευτικές ροές θα υπάρχουν, όχι μεγάλης έντασης, αλλά θα υπάρχουν. Αν παρέμβουμε ώστε η κατάσταση στη Μέση Ανατολή και την Αφρική να αλλάξει, δηλαδή οι άνθρωποι να έχουν ζωή στις χώρες καταγωγής τους, τότε θα έχουμε βελτίωση της κατάστασης. Η οικονομική βοήθεια που δίνεται θα πρέπει να ελέγχεται για να αποφέρει αποτελέσματα.

-Η νότια Ευρώπη με την υπόλοιπη, στο μεταναστευτικό, είναι χωρισμένη στα δυο;

-Δεν θα υποστήριζα κάτι τέτοιο. Νομίζω ότι μπορεί να υπάρξει ένα μέτωπο των πέντε χωρών της πρώτης υποδοχής μαζί με τις χώρες προορισμού. Η Γερμανία ή η Γαλλία μπορεί να είναι μέρος αυτού του μετώπου, γιατί όσοι περνάνε τα σύνορα της Ευρώπης, στις πέντε χώρες, έχουν προορισμό τις χώρες της βόρειας Ευρώπης. Μια ανακατανομή που θα έστελνε κόσμο στην Ουγγαρία, στην Αυστρία και σε άλλες χώρες, ή μια πολιτική για ένα ενιαίο σύστημα ασύλου θα είχε πολλαπλά θετικά αποτελέσματα.

-Η Κύπρος με δεδομένη την πίεση που της ασκείται από προσφυγικές ροές πώς μπορεί να αντιμετωπίσει την όλη κατάσταση;

-Η Κύπρος θα πρέπει να συνεχίσει να αγωνίζεται για τις τρεις διαστάσεις που προανέφερα, να θέτει το ζήτημα της ανακατανομής που έχει μεγάλη σημασία, το ζήτημα των παρεμβάσεων στις χώρες που «γεννούν» προσφυγιά και μετανάστευση και συγχρόνως να οργανώνει ένα σύστημα υποδοχής, ταυτοποίησης και φιλοξενίας, το οποίο όμως από μόνο του δεν επαρκεί. Εάν δεν υπάρχει η ανακατανομή, θα παρατηρείται το φαινόμενο της διαρκούς προσθήκης ανθρώπων, με αποτέλεσμα το όλο σύστημα να μπλοκάρει. Η Ελλάδα π.χ. έχει 25.000 αιτούντες άσυλο σε διαμερίσματα, 25.000 σε Κέντρα Φιλοξενίας και περίπου 18.000 στα νησιά. Μέχρι πότε μπορεί να διαρκέσει αυτή η κατάσταση; Η Κύπρος ήταν δέκτης μεταναστευτικών ροών μέχρι και το 2017, οι οποίες δεν ήταν υψηλές. Αυτή την περίοδο το σύστημα της Κύπρου πιέζεται. Αυτό σημαίνει πως η Κύπρος δεν είναι μια φιλόξενη χώρα ή δεν ενδιαφέρεται για τον ανθρώπινο παράγοντα; Ενδιαφέρεται και το έχει αποδείξει, όμως τα όρια του συστήματος δεν είναι απεριόριστα, έχουν ήδη ξεπεραστεί.

Τον Οκτώβριο του 2019 εθνικές εκλογές

-Σε πρακτικό επίπεδο η Ελλάδα είναι σε θέση να υποστηρίξει, στο κομμάτι που της αναλογεί, τους ενεργειακούς διαδρόμους;

-Αν μιλάμε για την δυνατότητα την τεχνολογική, βεβαίως. Όχι όμως από μόνη της, τα μεγάλα έργα εκτελούνται από μεγάλες εταιρείες και εκεί έχουμε δυνατότητες. Αν μιλάμε για τα ζητήματα ασφάλειας και την αμυντική διπλωματία, η Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ καλή θέση και αυτή η θέση της βελτιώνεται συνεχώς. Το πρόγραμμα αναβάθμισης των αεροσκαφών F16, των αεροσκαφών αεροναυτικής συνεργασίας, η ενίσχυση του στόλου, καθώς και η στρατιωτική συνεργασία με χώρες της περιοχής, δημιουργούν πολλαπλασιαστές ισχύος στην ευρύτερη περιοχή. Δεν νομίζω ότι μπορεί κάποιος να θελήσει να δοκιμάσει τη δύναμη της Ελλάδας και δεν θα το κάνει

-Πότε θα διεξαχθούν εθνικές εκλογές στην Ελλάδα;

-Η δική μου γνώμη είναι πως οι εθνικές εκλογές πρέπει να γίνουν τον Οκτώβριο του 2019 και να ολοκληρωθεί η υλοποίηση του προγράμματος που εξήγγειλε ο Αλέξης Τσίπρας στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Το κεντρικό ζήτημα είναι η οικονομική σταθερότητα της χώρας. Από εκεί και πέρα, τις πολιτικές εξελίξεις κανείς δεν μπορεί να τις προδικάσει.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ**

Ιδεοληψίες - φανατισμοί αντί σύνθεση απόψεων

Αναφορά στο νέο βιβλίο του Τάκη Χατζηδημητρίου: «Κύπρος 1950-59, το τέλος του αλυτρωτισμού»

Ο Τάκης Χατζηδημητρίου, είτε ως πολιτικός ακτιβιστής, είτε ως μαχητικός αρθρογράφος ή συγγραφέας, εμφυσείται μονίμως από υψηλούς στόχους, μεγάλα οράματα, ευγενή ιδανικά, πανανθρώπινες αξίες, αδιαφιλονίκητες αρχές. Έτσι, διαχρονικά, ενεργεί, παρεμβαίνει και τοποθετείται στα δρώμενα, συνθέτοντας ένα αξιοθαύμαστο κράμα ποιητή, ρεαλιστή και συνάμα ρομαντικού ιδεολόγου, αλλά μονίμως ενεργού πολίτη. Μόνο ένας σοφός Νέστωρας όπως ο Τ.Χ. θα μπορούσε να καταλήξει στη γεμάτη ουσία προτροπή: «Να εννοήσουμε τους εαυτούς μας και τους άλλους και όλοι μαζί να χαρούμε αυτόν τον πανέμορφο τόπο που η τύχη και η ιστορία μας παρέδωσαν.

Όλοι είμαστε παιδιά της Κύπρου που αγαπούμε το ίδιο την πατρίδα μας». (σελ. 19) Το νέο βιβλίο του Τ.Χ., που φέρει τίτλο: «Κύπρος 1950-59, το τέλος του αλυτρωτισμού», πραγματεύεται τη συγκεκριμένη περίοδο με ρεαλιστική ενάργεια, πολιτική σωφροσύνη, κριτική θεώρηση και διαλεκτική προσέγγιση. Κι αυτό συμβαίνει μακριά από τα όποια σύνδρομα αυτοδικαίωσης, εξιδανίκευσης προσώπων και καταστάσεων, «στρογγυλοποίησης» γεγονότων κλπ. Όπως γίνεται δηλαδή, στις πλείστες των περιπτώσεων, όταν πρώην εν ενεργεία πολιτικοί άνδρες καταπιαστούν με τη σύγχρονη ιστορία, που στον ένα ή τον άλλο βαθμό, τούς περιλαμβάνει. Τα ευσύνοπτα αλλά άκρως συμπυκνωτικά συμπεράσματα του Τ.Χ. για την ανασκοπούμενη περίοδο είναι στην ολότητά τους βάσιμα, ουσιαστικά, πέρα για πέρα πικρά, αλλά και μοιραία για την κατά τεκμήριο αυτοκαταστροφική πορεία που πήραν τα ιστορικά δρώμενα στην πατρίδα μας. Τα συμπεράσματα του Τ.Χ. εμπερικλείουν και μια διαχρονικότητα που συνθλίβει με τις πικρές αλήθειες τις οποίες συμπυκνώνει μέσα της. Πράγματι, η διαπίστωση του συγγραφέα: «Κυριάρχησαν οι ιδεοληψίες και οι φανατισμοί την ώρα που χρειαζόταν μετριοπάθεια, λογική, υπευθυνότητα και σύνθεση απόψεων», (σελ. 22) ισχύει, μοιραία και τραγικά, για όλες τις περιόδους της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας. Ποιος, στα σοβαρά, μπορεί να αντιτείνει επιχειρήματα σε αυτή τη θέση; Ο συγγραφέας κάνει διαπιστώσεις - κλειδιά που αναδεικνύουν και τεκμηριωμένα αποδεικνύουν πικρές αλήθειες για το τι πήγε λάθος, τι πήγε στραβά στον απελευθερωτικό αγώνα του λαού μας. Σταχυολογώ μερικές από αυτές: α) «Η εθνικιστική αντίληψη και η εθνικόφρων πολιτική απέκρουε την αντίληψη του Κυπριακού ως αποικιακού προβλήματος και το ενέτασσε ως εθνικό θέμα στα πλαίσια των διασυμμαχικών σχέσεων και θεσμών, μέσα στα οποία πίστευε ότι θα εξασφάλιζε την επιθυμητή λύση του». (σελ. 160)

Κι αυτό, την ίδια περίοδο που μαινόταν ο αντιαποικιακός αγώνας σε Ασία, Αφρική και Λατινική Αμερική, αλλά εμείς …αγρόν ηγοράσαμεν, αγρόν αλυτρωτικόν! β) Ο ελληνικός αλυτρωτισμός βόλευε Βρετανία και Τουρκία να εμφανίζουν το όλο ζήτημα «όχι ως αίτημα ελευθερίας αλλά ως θέμα εδαφικής διαφοράς και διεκδίκησης μιας χώρας από μίαν άλλη». (σελ. 168) Και η μια σοφή διαπίστωση διαδέχεται την άλλη. Ακριβά, πολύτιμα όλα τα συμπεράσματα του Τ.Χ. γ) «…μια συντηρητική ηγεσία, προσκολλημένη σε ετεροχρονισμένη αλυτρωτική πολιτική, το μόνο που πετύχαινε ήταν η περαιτέρω απομόνωσή της και η δημιουργία σύγχυσης και χαοτικών σχέσεων, ακόμη και με τους εν δυνάμει συμμάχους της». (σελ. 175) δ) Δυστυχώς, για την Ελλάδα «οι συμμαχικές σχέσεις ήταν υπέρτερες του Κυπριακού». (σελ. 191) Στο βιβλίο απαντούμε σύνδρομα γνώριμα ως τις μέρες μας. Η μετριοπάθεια, η συναίνεση, η διάθεση για σύνθεση και συνδιαλλαγή τίθενται στο εδώλιο του κατηγορουμένου, ισοδυναμούν με εσχάτη προδοσία. Γνώριμες και οικείες ιστορικές στιγμές, που επαναλαμβάνονται και επαναλαμβάνονται: «Ο Χριστόδουλος Σώζος, βουλευτής και δήμαρχος Λεμεσού, υποστήριξε, στις αρχές του 20ου αιώνα, την αυτονομία και χαρακτηρίστηκε ως προδότης από τους εξτρεμιστές της εποχής του». (σελ. 36) Ελάχιστες δεκαετίες αργότερα η ίδια ιστορία επαναλαμβάνεται με ανατριχιαστική ακρίβεια. Αυτή τη φορά …εθνικός μειοδότης ο δήμαρχος Αμμοχώστου Αδάμ Αδάμαντος. Και πάει λέγοντας… Μόνο με μια λέξη στο βιβλίο του Τ.Χ. έχω επιφυλάξεις, τη λέξη «τέλος». Ο αλυτρωτισμός τελεύτησε μεν τον βίο του ως δρών και καταλυτικό στοιχείο στα πολιτικο-κοινωνικά τεκταινόμενα. Δυστυχώς, όμως, παραμένει ως τις μέρες μας μια ατελέσφορη τροχοπέδη, μια διαρκής όχληση. Ο αλυτρωτισμός, Ε/κ και Τ/κ, βγάζει τη μουσούδα του έξω από το χρονοντούλαπο της ιστορίας όποτε σοβεί μια κρίση στο Κυπριακό ή όποτε αχνοφέγγει μια ελπίδα για επίλυση του προβλήματος και επανένωση της πατρίδας μας. Μόνο τα μεγάλα οράματα που μπορούν να εμπνεύσουν το σύνολο του κυπριακού λαού, ανεξαρτήτως θρησκείας ή εθνικής καταγωγής, μπορούν να εξαϋλώσουν δια παντός τον φύσει και θέσει καταστροφικό για την πατρίδα μας αλυτρωτισμό…

Ο Γιώργος Φράγκος είναι πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών

Θωρακίζεται η ΑΟΖ με συνεργασίες εταιρειών

Προς ενοποίηση των εργασιών κινείται η Λευκωσία με κοινές συνέργειες των εταιρειών στα τεμάχια που έχουν αδειοδοτηθεί

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Προς ένα νέο ενεργειακό μοντέλο δραστηριοποίησης των εταιρειών στις οποίες έχουν παραχωρηθεί τεμάχια εντός της ΑΟΖ κινείται με αποφασιστικό τρόπο η Λευκωσία. Οι επίσημες ανακοινώσεις στα μέσα της περασμένης εβδομάδας, για αδειοδότηση ενός ακόμα τεμαχίου, εκτός της γνωστής διαδικασίας με την οποία αδειοδοτήθηκαν μέχρι σήμερα εννέα από τα δεκατρία τεμάχια της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, που βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Δημοκρατίας, ουσιαστικά μπορεί να εκληφθεί και ως κίνηση τακτικής απέναντι στην καθημερινή σχεδόν τουρκική προκλητικότητα.

Η ενεργοποίηση πρόνοιας του σχετικού νόμου, να περιορίσει τα ενδιαφερόμενα μέρη μόνο στην πλευρά των εταιρειών που ήδη βρίσκονται εντός της ΑΟΖ, έχει όλες τις προοπτικές να δημιουργήσει νέα δεδομένα σε πολιτικό, γεωστρατηγικό και οικονομικό πεδίο. Η κυβέρνηση, έχοντας κατά νου την πιθανότητα να συνεχιστεί η στασιμότητα που παρατηρείται στο πολιτικό ζήτημα, φαίνεται να επιδιώκει την άσκηση πιέσεων προς την τουρκική πλευρά, αυτή τη φορά, μέσα από τη σύμπραξη συνεργασιών των εταιρειών με τις οποίες συνεργάζεται στην ΑΟΖ. Η αρχή έγινε με τις εταιρείες TOTAL και ENI, από το τεμάχιο 11 επεκτάθηκε στο τεμάχιο 6, θα συνεχισθεί στο τεμάχιο 8 με προοπτική να επεκταθεί και στα υπόλοιπα τεμάχια 2,3 και 9 που έχουν αδειοδοτηθεί από την ιταλική ENI. Στο ίδιο μοτίβο κινείται και το τεμάχιο 7 επί του οποίου δικαίωμα εκδήλωσης ενδιαφέροντος έχουν μόνο οι εταιρείες των γειτονικών με αυτό τεμαχίων 6, 10, 11 και 8, ExxonMobil μαζί με την Qatar Petroleum (QP) και η κοινοπραξία TOTAL-ENI. Οι προοπτικές που διανοίγονται, αν ληφθεί υπόψη πως και οι τέσσερις εταιρείες δεν κλείνουν την πόρτα του τεμαχίου 7 ως σημείο συνεργασίας, είναι τεράστιες και έχουν όλα τα φόντα να μεταβάλλουν άρδην το ενεργειακό δυναμικό της ΑΟΖ.

Η έκτη κατά σειρά τριμερής Σύνοδος Κύπρου-Ελλάδας-Αιγύπτου στην Ελούντα της Κρήτης την ερχόμενη Τετάρτη αναμένεται να επισφραγίσει το καλό κλίμα συνεργασίας μεταξύ των τριών χωρών.

Το ενεργειακό τρίγωνο

Δυο είναι τα σημαντικά στοιχεία των κινήσεων που γίνονται το τελευταίο διάστημα, με φόντο πάντα την επανέναρξη των δραστηριοτήτων εντός της ΑΟΖ, και έχουν ως κοινή συνισταμένη το κοίτασμα «Καλυψώ» στο τεμάχιο 6. Με άγνωστα τα αποτελέσματα αξιολόγησης των στοιχείων της ερευνητικής γεώτρησης στο 6, η πρόσκληση που απηύθυνε η κυβέρνηση για το 7 δείχνει πως οι εκτιμούμενες ποσότητες του «Καλυψώ», όχι μόνο είναι ικανοποιητικές αλλά φαίνεται πως το κοίτασμα επεκτείνεται και στο τεμάχιο 7, η γεωλογική δομή του οποίου ενδεχομένως να είναι τέτοια που να επηρεάζει θετικά και τα γειτονικά, με αυτό τεμάχια.

Παρά το γεγονός ότι η όλη διαδικασία αδειοδότησης είναι σε αρχικά στάδια, η πλευρά της ExxonMobil όπως φάνηκε μετά και την συνάντηση του αντιπροέδρου της εταιρείας Neil Chapman με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δεν έκλεισε την πόρτα της συνεργασίας. Με την προϋπόθεση ότι θα επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις που γίνονται, το θετικό είναι πως μια ενδεχόμενη συνεργασία των τριών ενεργειακών κολοσσών θα θωρακίσει από κάθε πλευρά την ΑΟΖ, κάτι το οποίο γίνεται αντιληπτό και από την αντίδραση της τουρκικής πλευράς η οποία έσπευσε να τοποθετηθεί χρησιμοποιώντας τη γνωστή προκλητική φρασεολογία της. Επιπλέον η εν λόγω περιοχή φαίνεται να έχει όλα τα φόντα να αποτελέσει το ενεργειακό τρίγωνο με πιθανές επιδράσεις και στα τεμάχια προς την πλευρά των κατεχόμενων περιοχών.

Η γεώτρηση της ExxonMobil στο 10 θα πραγματοποιηθεί μέσα στο επόμενο τρίμηνο. Άγνωστη παραμένει η ημερομηνία πραγματοποίησης της πρώτης επιβεβαιωτικής γεώτρησης στο κοίτασμα «Καλυψώ» από πλευράς TOTAL και ENI.

Οι γεωτρήσεις

Το μόνο σίγουρο, από πλευράς δραστηριοτήτων στο άμεσο μέλλον, εντοπίζεται στο τεμάχιο 10 της ExxonMobil. Σαφής ημερομηνία έναρξης των εργασιών δεν υπάρχει, πλην όμως η επόμενη γεώτρηση εντός της ΑΟΖ τοποθετείται μέσα στους επόμενους τρεις μήνες. Τόσο από πλευράς κυβέρνησης όσο και εταιρείας, αποφεύγεται ο χρονικός προσδιορισμός κυρίως για λόγους τακτικής. Ταυτόχρονα το υψηλό βαθμο στέλεχος της ExxonMobil, σε μια προσπάθεια να περιορίσει το έντονο ενδιαφέρον που υπάρχει, προσπάθησε να ρίξει τις προσδοκίες για το τεμάχιο 10 επιμηκύνοντας τη χρονική διάρκεια που απαιτείται για εκμετάλλευση του κοιτάσματος. Μιλώντας υποθετικά στον εντοπισμό κοιτάσματος έκανε λόγο για επτά χρόνια για έναρξη της παραγωγής.

Η Τριμερής στην Ελούντα της Κρήτης

Την ερχόμενη Τετάρτη 10 Οκτωβρίου η Ελλάδα θα φιλοξενήσει την 6η τριμερή σύνοδο σε επίπεδο ηγετών με Κύπρο και Αίγυπτο. Τους ηγέτες των τριών χωρών θα απασχολήσουν οι ενεργειακές εξελίξεις σε διμερές αλλά και τριμερές επίπεδο. Ειδικά για Κύπρο και Αίγυπτο η 6η σύνοδος έρχεται στον απόηχο της διακρατικής συμφωνίας που υπογράφηκε στη Λευκωσία για τον αγωγό Φυσικού Αερίου από την κυπριακή ΑΟΖ στα τερματικά υγροποίησης στην Αίγυπτο. Όπως μεταδίδεται από την Ελλάδα, η επιλογή της Ελούντας για τη διεξαγωγή της κρίσιμης συνόδου έχει έντονο συμβολισμό, επειδή η Κρήτη βρίσκεται στο γεωγραφικό σταυροδρόμι του άξονα Αίγυπτος – Ελλάδα – Κύπρος. Επιπλέον γιατί εκλαμβάνεται ως συνέχεια της ιστορικής διπλωματικής συνάντησης που είχε λάβει χώρα πριν από 33 χρόνια με πρωτοβουλία του Ανδρέα Παπανδρέου και τη συμμετοχή του Φρανσουά Μιτεράν και του Μουαμάρ Καντάφι με στόχο την αποφυγή της σύγκρουσης μεταξύ της Λιβύης και της Γαλλίας.

Βήμα πίσω προς αποφυγή νέας κρίσης στην Παιδεία

Το Υπουργείο σε συνεννόηση με τους φορείς, ανακοίνωσε τα άμεσα μέτρα που θα εφαρμοστούν σε όλα τα δημοτικά και νηπιαγωγεία

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Δυο είναι οι πόλοι συζήτησης όπως διαμορφώθηκαν αυτή την εβδομάδα στην παιδεία. Από τη μια το τι αναμενόταν να γίνει και τι έγινε τελικά με το θέμα των εξετάσεων των τετραμήνων και από την άλλη το ζήτημα της ασφάλειας στα σχολεία. Κάνοντας αρχή από το τελευταίο, στο επίκεντρο των συζητήσεων του Υπουργείου Παιδείας, των εκπαιδευτικών οργανώσεων, των οργανωμένων γονέων και των σχολικών εφορειών, το υπ' αριθμόν ένα ζήτημα που θέλουν να επιλύσουν είναι αυτό της αναβάθμισης του συστήματος ασφαλείας και υγείας στα σχολεία, ειδικά και μετά το περιστατικό με την απαγωγή των δυο παιδιών από σχολείο στη Λάρνακα. Το Υπουργείο Παιδείας, σε συνεννόηση με τους προαναφερθέντες φορείς, ανακοίνωσε τα άμεσα μέτρα που θα εφαρμοστούν σε πρώτη φάση σε όλα τα δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία του δημοσίου, και εν συνεχεία θα εξεταστούν ποια θα είναι αυτά που θα πρέπει να εφαρμόσουν στα σχολεία των υπόλοιπων βαθμίδων.

Οι οργανωμένοι γονείς δεν απέκλειαν το ενδεχόμενο λήψης μέτρων σε περίπτωση που το Υπουργείο Παιδείας προχωρούσε με τις εξετάσεις.

Μετά τα άμεσα μέτρα, θα εξεταστούν και επιπρόσθετα στην Επιτροπή Παιδείας της Βουλής, την ερχόμενη Τετάρτη.

Τα άμεσα

Το Υπουργείο Παιδείας ανακοίνωσε συνολικά πέντε μέτρα τα οποία προτίθεται να εφαρμόσει άμεσα προκειμένου να καλυφθούν τα κενά ασφάλειας στα δημοτικά σχολεία και στα νηπιαγωγεία. Τα μέτρα αφορούν την εισαγωγή υψηλών σιδερόφρακτών (τουλάχιστον 3 μέτρων) θυρών, την τοποθέτηση θυροτηλεφώνων στις εισόδους αλλά και την εισαγωγή φρουρών ασφαλείας με συγκεκριμένο ωράριο και δη από τις εφτά μέχρι τις οκτώ το πρωί, ούτως ώστε να διαφυλάσσεται η ασφάλεια των μαθητών πριν κτυπήσει το πρώτο κουδούνι. Αυτά τα μέτρα θα εφαρμοστούν αρχικά για τα σχολεία της δημοτικής εκπαίδευσης αλλά και για τα νηπιαγωγεία, ωστόσο, δεν αποκλείεται κάποια από αυτά να μπουν σε εφαρμογή σε μεταγενέστερο στάδιο και στα σχολεία της μέσης εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα το Υπουργείο Παιδείας θα διεξάγει επιμορφωτικές συναντήσεις για τους εκπαιδευτικούς ούτως ώστε να είναι έτοιμοι να ενημερώσουν κατάλληλα τα παιδιά και να τα εισαγάγουν στη διαδικασία αντίδρασης σε περίπτωση που βρεθούν αντιμέτωπα με περιστατικά ανάλογα της πρόσφατης απαγωγής των δύο μαθητών. Εξετάζεται επίσης το ενδεχόμενο να προχωρήσουν σε έκδοση κάρτας για τους κηδεμόνες των μαθητών, την οποία θα επιδεικνύουν σε περίπτωση που θέλουν για οποιοδήποτε λόγο να παραλάβουν τα παιδιά τους ενώ τα μαθήματα ακόμη εξελίσσονται. Οι αποφάσεις που λήφθηκαν για το εν λόγω ζήτημα βρίσκουν σύμφωνες όλες τις πλευρές και χαιρετίζονται και από τους γονείς. Όσον αφορά τα σχολεία της μέσης εκπαίδευσης, μπορεί σε αυτή τη φάση να μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα, ωστόσο, είναι σε αυτά που παρατηρείται έντονη κινητικότητα εξωσχολικών.

Να σημειωθεί πως την ερχόμενη Τετάρτη 10 Οκτωβρίου, θα συνέλθει η Επιτροπή Παιδείας με θεματική «την ασφάλεια, υγεία και προστασία των μαθητών στις σχολικές μονάδες και την ανάγκη επαναξιολόγησης της πολιτικής ασφάλειας στα σχολεία». Στη συνεδρία της Επιτροπής αναμένεται να ακουστούν περισσότερες εισηγήσεις και τα επιπρόσθετα των προαναφερόμενων μέτρα μέσα στο πλαίσιο αναβάθμισης της ασφάλειας στα σχολεία.

Αναβάλλονται οι εξετάσεις τετραμήνων

Βήμα πίσω έκανε η κυβέρνηση, όσον αφορά τις εξετάσεις τετραμήνων, προτού ξεσπάσει νέα μπόρα στην Παιδεία κι αυτό διότι είχαν εκφραστεί ανησυχίες και αντιδράσεις για την εφαρμογή των εξετάσεων ανά τετράμηνο στην τρέχουσα σχολική χρονιά. Το Υπουργείο Παιδείας το βράδυ της Παρασκευής ανακοίνωσε πως οι εξετάσεις τετραμήνων αναβάλλονται για την επόμενη χρονιά μετά από συνεννόηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Σημειώνεται πως τις περασμένες ημέρες ο υπουργός Παιδείας, Κώστας Χαμπιαούρης, δήλωνε πως οι εξετάσεις τετραμήνων θα πραγματοποιούνταν κανονικά από τον ερχόμενο Δεκέμβριο αποκλείοντας το όποιο ενδεχόμενο αναβολής τους. Όπως διαφάνηκε οι αντιδράσεις και οι χειρισμοί των οργανωμένων γονέων Μέσης Εκπαίδευσης απέδωσαν καρπούς, αφού το αίτημά τους για αναβολή του μέτρου έγινε στο τέλος της ημέρας αποδεκτό. Το δικό του ρόλο πιθανώς να έπαιξε και το γεγονός πως παρασκηνιακά τουλάχιστον κινούνταν έντονα το ενδεχόμενο λήψης μέτρων από τους οργανωμένους γονείς σε περίπτωση που το Υπουργείο προχωρούσε κανονικά στην εφαρμογή των τετράμηνων εξετάσεων φέτος. Ωστόσο, μετά από αυτή την απόφαση της κυβέρνησης μπαίνει ένα πρόωρο τέλος στα όποια σενάρια που έκαναν λόγο για νέο ξέσπασμα κρίσης στην Παιδεία.

Θολό το όραμα ανεξαρτησίας των Κούρδων

Οι σοβαρές προκλήσεις σε Ιράκ, Ιράν, Τουρκία και Συρία υποχρεώνουν τους Κούρδους σε εναλλακτικές στρατηγικές

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Πριν από έναν χρόνο το Κουρδιστάν βίωσε ιστορικές στιγμές. Το βόρειο τμήμα του Ιράκ οδηγήθηκε σε ένα δημοψήφισμα, στο οποίο η μεγάλη πλειοψηφία του ντόπιου πληθυσμού ψήφισε υπέρ ενός ανεξάρτητου κουρδικού κράτους. Η Βαγδάτη, σε στενή συνεργασία με την Άγκυρα και την Τεχεράνη, «απάντησε» σε αυτό το βήμα με σειρά αποφασιστικών πρωτοβουλιών στα πεδία της διπλωματίας και της άμυνας. Τον αποκλεισμό του Κουρδιστάν ακολούθησε η εισβολή των ιρανικών δυνάμεων στο Κιρκούκ και σε περιοχές που είχαν καταλάβει οι Κούρδοι κατά τα τελευταία χρόνια. Έχοντας χάσει περιοχές, πλούσιες σε ενεργειακές πηγές και με το εσωτερικό πολιτικό μέτωπο να βυθίζεται σταδιακά σε μια μεγάλη συστημική κρίση, το Κουρδιστάν την προηγούμενη εβδομάδα οδηγήθηκε εκ νέου στις κάλπες για να αναδείξει τη σύνθεση της νέας Βουλής του. Παράλληλα, στη Βαγδάτη, οι Κούρδοι διαδραμάτισαν ρόλο-κλειδί στον σχηματισμό της νέας κεντρικής κυβέρνησης του Ιράκ. Το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών βύθισε το Κουρδιστάν σε πολιτική αβεβαιότητα, όπως άλλωστε αβέβαιο παραμένει και το μέλλον του ίδιου του Ιράκ. Την ίδια στιγμή, το Κουρδιστάν αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις σε πολλά μέτωπα. Στο Ιράν οι σχέσεις των Κούρδων με την Τεχεράνη δοκιμάζονται από κρίση, στη Συρία το μέλλον του βορειοανατολικού κομματιού της χώρας παραμένει αβέβαιο και οι συγκεκριμένες εξελίξεις θέτουν σε γερή δοκιμασία το όραμα της ανεξαρτησίας των Κούρδων.

Ολα δείχνουν ότι μοναδική διέξοδο για τα προβλήματα αποτελεί η συνέχιση της συνεργασίας με τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους.

Πλέον μεγάλη μερίδα της κουρδικής κοινωνίας δεν εμπιστεύεται τα πολιτικά κινήματα και το ίδιο πολιτικό σύστημα του Κουρδιστάν. Υπό την σκιά των προαναφερόμενων παραγόντων, λίγο μετά τις εκλογές, το ένα μετά το άλλο τα κόμματα ανακοίνωσαν ότι δεν αναγνωρίζουν το αποτέλεσμα των εκλογών.

Η εξάρτηση από τις ΗΠΑ

Με το αυτόνομο Κουρδιστάν να βυθίζεται σταδιακά σε πολιτικό χάος και τις σχέσεις των Κούρδων με τα τρία κράτη της Μεσοποταμίας να χαρακτηρίζονται από μεγάλη αβεβαιότητα στα πεδία άμυνας, πολιτικής και διπλωματίας, οι επιλογές των Κούρδων παραμένουν περιορισμένες. Όλα δείχνουν ότι μοναδική διέξοδο για τα προβλήματα αποτελεί η συνέχιση της συνεργασίας με τις ΗΠΑ και τους συμμάχους τους. Τα μεγάλα προβλήματα και η εξάρτηση από τις ΗΠΑ συνοδεύονται από έναν αρνητικό παράγοντα που επηρεάζει τα μελλοντικά σχέδια των Κούρδων. ΗΠΑ, περιφερειακοί παράγοντες και μεγάλες δυσκολίες σε πολλά πεδία, αναβάλλουν το όραμα του ανεξάρτητου κουρδικού κράτους και υποχρεώνουν τους Κούρδους να αναζητήσουν συμβιβαστικές, γεφυρωτικές φόρμουλες που έχουν στο επίκεντρό τους την αυτονόμηση σε διάφορες περιοχές της Μεσοποταμίας.

Η Τεχεράνη δεν επιθυμεί να δει το «δικό της Κουρδιστάν», δηλαδή το βόρειο κομμάτι της χώρας, στο οποίο ζουν περίπου 8 εκατομμύρια Κούρδων, να βυθίζεται σε χάος. Για αυτόν τον λόγο, το τελευταίο διάστημα σκληραίνει τη στάση του απέναντι στους Κούρδους.

Η κάλπη ανέδειξε αστάθεια

Στις εκλογές της προηγούμενης εβδομάδας το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν (ΔΚΚ) του απερχόμενου Προέδρου Μασούτ Μπαρζανί ήρθε πρώτο με ένα ποσοστό της τάξης του 44%. Τα δύο κόμματα της αντιπολίτευσης βγήκαν από τις εκλογές με αξιοσημείωτη ήττα. Η Πατριωτική Ένωση του Κουρδιστάν (ΠΕΚ) εξασφάλισε μόλις 20% των ψήφων, ενώ το ποσοστό του Κινήματος της Αλλαγής (ΚΑ) σκόνταψε στο 12%. Τα ποσοστά των υπόλοιπων κομμάτων δεν ξεπερνούν το 10%. Από τη σκοπιά της αντιπολίτευσης, έναν χρόνο μετά το αποτυχημένο δημοψήφισμα και την ήττα στο Κιρκούκ, το νέο ποσοστό του ΔΚΚ δεν αιτιολογείται. «Πώς είναι δυνατόν να αύξησε τα ποσοστά του το στρατόπεδο του κ. Μπαρζανί την στιγμή που γνωρίζει την μια ήττα μετά την άλλη σε πολλά μέτωπα;», ήταν το ερώτημα εκπροσώπων της αντιπολίτευσης, οι οποίοι εστιάζουν σε σειρά παραγόντων που συνέβαλλαν στο «νοθευμένο», κατά την άποψή τους, εκλογικό αποτέλεσμα. Το πελατειακό σύστημα του Κουρδιστάν, η εμπλοκή ξένων δυνάμεων στα εσωτερικά πολιτικά δρώμενα των Κούρδων, η βία και η νοθεία είναι κάποιοι από αυτούς τους σημαντικούς παράγοντες. Ένας άλλος πρωταγωνιστής είναι η αποχή των πολιτών από την εκλογική διαδικασία. Πλέον μεγάλη μερίδα της κουρδικής κοινωνίας δεν εμπιστεύεται τα πολιτικά κινήματα και το ίδιο πολιτικό σύστημα του Κουρδιστάν. Υπό την σκιά των προαναφερόμενων παραγόντων, λίγο μετά τις εκλογές, το ένα μετά το άλλο τα κόμματα ανακοίνωσαν ότι δεν αναγνωρίζουν το αποτέλεσμα των εκλογών, πρώτη η ΠΕΚ και ακολούθησε σχετικό ανακοινωθέν του ΚΑ. «Εισερχόμαστε αναμφισβήτητα σε μια νέα περίοδο στο ιρακινό Κουρδιστάν, την οποία σφραγίζει η πτώση της συμφωνίας καταμερισμού εξουσίας ΔΚΚ και ΠΕΚ, η οποία μετρά ζωή δυο δεκαετιών», προειδοποιεί ο Κούρδος αναλυτής Νάμο Αμντούλα, ο οποίος προσθέτει το εξής: «Οι εκλογές της 30ης Σεπτεμβρίου σηματοδοτούν ένα πρώτο, στην πραγματικότητα crash test για την δημοκρατία του Κουρδιστάν και την ικανότητα του ίδιου να επιλύει πολιτικές διαφορές με ειρηνικά μέσα».

Επιστροφή στη Βαγδάτη

Τα μαύρα σύννεφα στον ορίζοντα του Κουρδιστάν πληθαίνουν τη στιγμή που οι Κούρδοι, αντιμέτωποι με μεγάλα πολιτικά, οικονομικά, διπλωματικά και αμυντικά προβλήματα, «επιστρέφουν» στη Βαγδάτη. Την τελευταία περίοδο, δυο σημαντικές εξελίξεις σφράγισαν τόσο σε συμβολικό όσο και πρακτικό επίπεδο την «επιστροφή» των Κούρδων στην κεντρική πολιτική εξουσία της χώρας. Πρώτον, στις πρόσφατες εκλογές του Ιράκ, οι Κούρδοι για μια ακόμη φορά ανέλαβαν ρόλο-κλειδί. Δεύτερον, αμέσως μετά τις εκλογές, καθόρισαν την τροπή των εξελίξεων στο πολιτικό προσκήνιο της χώρας. Έτσι την προηγούμενη εβδομάδα, υποστηριζόμενο από ένα σύμπλεγμα συμμαχιών, η ΠΕΚ ανέδειξε στην προεδρία του Ιράκ, τον Μπαρχάμ Σαλάχ, ο οποίος στην συνέχεια ανέθεσε το καθήκον του σχηματισμού της κυβέρνησης στον συντηρητικό, Σιίτη πολιτικό Αντέλ Αμπτούλ Μαχντί. Σύμφωνα με το πολιτικό σύστημα που δημιούργησαν οι Αμερικανοί μετά το 2003, στο Ιράκ οι Κούρδοι ελέγχουν την Προεδρία της χώρας, οι Σιίτες την πρωθυπουργία και οι Σουνίτες της Προεδρίας της Βουλής. Η ανάδειξη του κ. Σαλάχ στην προεδρία του Ιράκ στην ουσία αποτελεί ένα άλλο μέτωπο στην εσωτερική αναμέτρηση των Κούρδων. Με αυτήν την εκλογική νίκη, η ΠΕΚ έπληξε το γόντρο του ΔΚΚ, το οποίο δεν κατάφερε να αναδείξει τον δικό του υποψήφιο στην προεδρία του Ιράκ.

Πολιτικός αναβρασμός στο Ιράν

Στην Τουρκία, ο αυταρχισμός του καθεστώτος του Ρετζέπ Ταγγίπ Ερντογάν που εντατικοποιήθηκε μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016 δεν αφήνει πολλά περιθώρια αισιοδοξίας για τους Κούρδους που στοχεύουν στην συνταγματική κατοχύρωση της αυτονομίας, της ισότητας και των βασικών δικαιωμάτων τους. Το τουρκικό κράτος προειδοποιεί ότι στις επικείμενες δημοτικές εκλογές, εξαιτίας σειρά προκλήσεων και απειλών για την εθνική ασφάλεια της χώρας, η κυβέρνηση και η δικαιοσύνη ενδέχεται να μην σεβαστούν την επιλογή των Κούρδων πολιτών. Ήδη, χιλιάδες πολιτικοί, ακτιβιστές και εκλεγμένοι εκπρόσωποι των Κούρδων βρίσκονται πίσω από τα κάγκελα των τουρκικών φυλακών. Παρόμοια εικόνα απαισιοδοξίας εκπέμπει και το γειτονικό Ιράν, το οποίο ως γνωστόν, το τελευταίο διάστημα δοκιμάζεται από σειρά δυναμικών, λαϊκών κινητοποιήσεων. Σε αυτές τις κινητοποιήσεις συμμετέχουν και οι Κούρδοι. Η Τεχεράνη δεν επιθυμεί να δει το «δικό της Κουρδιστάν», δηλαδή το βόρειο κομμάτι της χώρας, στο οποίο ζουν περίπου 8 εκατομμύρια Κούρδων, να βυθίζεται σε χάος. Για αυτόν τον λόγο, το τελευταίο διάστημα σκληραίνει τη στάση του απέναντι στους Κούρδους και εξαπολύει επιθέσεις με ρουκέτες κατά θέσεων των αντάρτων στα εδάφη της Συρίας και του Ιράκ.

Όπως το «Ανατολικό Κουρδιστάν», δηλαδή οι κουρδικές επαρχίες του Ιράν, έτσι και το «Δυτικό Κουρδιστάν», δηλαδή το βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας, χαρακτηρίζεται από αστάθεια και αβεβαιότητα. Αυτήν τη στιγμή, οι ΗΠΑ βρίσκονται στο πλευρό των Κούρδων που επιχειρούν να οικοδομήσουν μια ενιαία, αυτόνομη κρατική δομή στις περιοχές που ελέγχουν. Ωστόσο, κανείς δεν είναι σε θέση να εγγυηθεί την συνέχιση αυτής της πολύτιμης βοήθειας και υποστήριξης. «Τι θα συμβεί σε περίπτωση που η Δαμασκός κινηθεί στρατιωτικά κατά των Κούρδων με την υποστήριξη των συμμάχων της; Ποιες θα είναι οι επιλογές των Κούρδων σε περίπτωση που πράξει το ίδιο και η Τουρκία; Οι ΗΠΑ θα σπεύσουν να βοηθήσουν τους Κούρδους;» Προς το παρόν αυτά τα ερωτήματα παραμένουν αναπάντητα. Στην νέα περίοδο, αναπάντητο παραμένει και ένα άλλο ερώτημα: Ποιο θα είναι το μελλοντικό καθεστώς που θα διέπει τις σχέσεις των Κούρδων με τη Δαμασκό; Τις προηγούμενες εβδομάδες εκπρόσωποι του κουρδικού κινήματος συναντήθηκαν με εκπρόσωπους της συριακής κυβέρνησης στη Δαμασκό και αναζήτησαν απάντηση σε αυτό το ερώτημα. Η προσπάθεια απέτυχε πριν από λίγα εικοσιτετράωρα. Ο εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Συμβουλίου της Συρίας, Αμτζάντ Οσμάν, ανακοίνωσε ότι οι διαπραγματεύσεις διακόπηκαν επειδή η Δαμασκός αποκλείει συμβιβαστικές λύσεις.

«Σεζόν Ρωσικού Θεάτρου» στον Στρόβολο

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ**

Εγκαινιάζουμε αυτό τον μήνα το διεθνές πρόγραμμα «Σεζόν Ρωσικού Θεάτρου στην Κύπρο», μίας πρωτοβουλίας άνευ προηγουμένου για τα δεδομένα της χώρας μας. Μαζί με το Ρωσικό Πολιτιστικό Κέντρο, ο Δήμος Στροβόλου συμμετέχει στη διοργάνωση ενός πολλά υποσχόμενου φεστιβάλ, που αναμένεται να έχει ιδιαίτερα μεγάλη απήχηση στο φιλότεχνο κοινό της χώρας μας, τόσο στο ρωσόφωνο, όσο και στο ελληνόφωνο.

Η 9η Οκτωβρίου – ημέρα της πρώτης παράστασης της Σεζόν Ρωσικού Θεάτρου στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου – σηματοδοτεί ένα πολύ σημαντικό βήμα για τη μετεξέλιξη και περαιτέρω ανάπτυξη των άριστων σχέσεων του Δήμου μας με τη Ρωσική Κοινότητα και την Πρεσβεία της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Κύπρο, με αδιαμφισβήτητα βαρύνουσα σημασία για τον εμπλουτισμό και την αναβάθμιση της γενικότερης πολιτιστικής δράσης της χώρας μας. Η αρχή για το ξεκίνημα της συνεργασίας με το Ρωσικό Πολιτιστικό Κέντρο έγινε πέρσι, με τη φιλοξενία του 1ου Φεστιβάλ Κυπρο-Ρωσικού Κινηματογράφου στο Πάρκο Ακροπόλεως, το οποίο συνεχίστηκε με μεγάλη επιτυχία και φέτος.

Με όλες τις παραστάσεις στην ευρύτερη Λευκωσία να λαμβάνουν χώρα στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, η Σεζόν Ρωσικού Θεάτρου ανοίγει αυλαία με την όπερα "The Bear".

Όσον αφορά το περιεχόμενο του φεστιβάλ, βασικός στόχος είναι η παρουσίαση υψηλού επιπέδου παραστάσεων, με διακεκριμένα ρωσικά θεατρικά σχήματα, ενώ παράλληλα το πρόγραμμα θα εμπλουτιστεί με παιδικές, αλλά και μουσικές παραστάσεις.

Τα θεμέλια έχουν πλέον τεθεί. Η πραγματοποίηση της Σεζόν Ρωσικού Θεάτρου έρχεται να επιβεβαιώσει την από κοινού πρόθεση του Δήμου Στροβόλου και της Πρεσβείας της Ρωσικής Ομοσπονδίας για μία μακροχρόνια και καρποφόρα συνεργασία, με προοπτικές πολυεπίπεδης εξέλιξης των κυπρορωσικών σχέσεων, προς αμοιβαίο όφελος και εμβάθυνση των σχέσεων των χωρών μας.

Ο Ανδρέας Παπαχαραλάμπους είναι Δήμαρχος Στροβόλου

ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ

40 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Μια ξεχωριστή βραδιά υπόσχεται ο Γυναικείος Όμιλος Πρωτοπορία Λεμεσού, με αφορμή τα 40 χρόνια προσφοράς του στα κοινά, αλλά και την έντονη φιλανθρωπική του δράση στη Λεμεσό.

Την Παρασκευή, 26 Οκτωβρίου, ο Όμιλος διοργανώνει φιλανθρωπικό δείπνο στο ξενοδοχείο Four Seasons στη Λεμεσό στις 8.30 μ.μ.. Το εντυπωσιακό δείπνο της βραδιάς έχει επιμεληθεί ο βραβευμένος με αστέρι Michelin σεφ κ. Ανδρέας Μαυρομμάτης.

Τη βραδιά θα πλαισιώσουν μουσικά ο Γιώργος Χατζηνάσιος και ο Γιώργος Θεοφάνους, που με τέσσερεις ακόμη τραγουδιστές θα ταξιδέψουν το κοινό μέσα από τις μελωδίες παλιών και νέων επιτυχιών και τον υπέροχο ήχο των πιάνων τους.

Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα του προεδρικού ζεύγους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Τα καθαρά έσοδα της εκδήλωσης θα διατεθούν σε μη προνομιούχους φοιτητές και μαθητές. Για περισσότερες πληροφορίες και κρατήσεις στο τηλέφωνο 99548443.

Τα ταμπούρλα του Αβέρωφ και η σιωπή του Προεδρικού

Όπλισε και πυροβόλησε

Ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ, μετά από τρεις μήνες επαφών ταξιδιών και συναντήσεων, όπλισε και πυροβόλησε. «Ρίχνουμε σταδιακά την διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία στον κάλαθο των αχρήστων», λέει στην συνέντευξή του στην «Κ» αφότου προηγουμένως προειδοποίησε ότι επέρχεται εθνικό τσουνάμι. Το ερώτημα είναι σε ποιον τα λέει και σε ποιον καταλογίζει ευθύνες. Κάτι που δεν απάντησε μέχρι στιγμής...

Οι εξουσίες

Ενδιαφέρον προκαλεί βεβαίως και η θέση του για την κεντρική εξουσία. Όπως λέει, όλοι ανεξαρτήτως οι Πρόεδροι φόρτωναν εξουσίες στην κεντρική κυβέρνηση δημιουργώντας ένα κράτος δυσλειτουργικό. «Όταν ζεις σε ένα σπίτι, αν θέλεις πράγματι μία κοινή οροφή –που σε αυτή την περίπτωση είναι η ομοσπονδία- αν τη φορτώσεις πολύ θα πέσει και θα σε πλακώσει. Θέλουμε να είναι τόσο ισχυρή ώστε να αντέχει στις βροχές και στα χιόνια αλλά όχι τόσο βαριά που να μην την σηκώνει το κτίριο», είπε ο εξ Αργάκας ορμώμενος. Το προεδρικό τι λέει;

Χριστοφίδη σε Χριστοφίδη

Τον Κωνσταντίνο Χριστοφίδη διαδέχεται πλέον ο Τάσος Χριστοφίδης στο τιμόνι του Πανεπιστημίου Κύπρου. Όπως ενημερώνεται η στήλη, πλην του επώνυμου, τίποτα άλλο κοινό φαίνεται να μην έχουν οι δύο ακαδημαϊκοί καθώς η υποψηφιότητα του νέου πρύτανη καλλιεργείτο ως το αντίβαρο στον τρόπο που πολιτευόταν και διοικούσε μέχρι τώρα ο Κωνσταντίνος Χριστοφίδης.

Νίκη του ΑΚΕΛ

Θεωρείται πάντως πως η νίκη του Τάσου Χριστοφίδη οφείλεται κυρίως στο ΑΚΕΛ, καθώς δούλεψαν παρασκηνιακά για την εκλογή του. Μετά από πολλά χρόνια το ΑΚΕΛ φαίνεται να βρίσκει δρόμο εντός του Πανεπιστημίου, καθώς τόσο επί Σταύρου Ζένιου αλλά κυρίως επί Κωνσταντίνου Χριστοφίδη η πρυτανεία εκλεγόταν με την βοήθεια της φοιτητικής παράταξης του ΔΗΣΥ, Πρωτοπορίας και αποτελούσε στην ουσία προπύργιο της Δεξιάς.

Χριστοφίδης και άλλη Κύπρος

Το ερώτημα είναι τι θα κάνει ο Κωνσταντίνος Χριστοφίδης μετά την αποχώρησή του από την πρυτανεία. Σε πρόσφατες δηλώσεις του στο ραδιόφωνο active είψε πει πως δεν θα πολιτευθεί, ωστόσο το αφήγημα της «άλλης Κύπρου» όσο και οι διαβουλεύσεις που είχε τον τελευταίο χρόνο και για τις προεδρικές εκλογές αλλά και για τη σύσταση ενός νέου κεντροαριστερού κόμματος μας προδιαθέτουν πως δεν έχει πει την τελευταία του λέξη. Μάλιστα πολλοί είναι εκείνοι που τον βλέπουν στον επόμενο ανασχηματισμό Αναστασιάδη.

Για Λαιστρυγόνες και Κύκλωπες στον δρόμο του ΓεΣΥ έκανε λόγο ο Γιώργος Λουκαΐδης και ελπίζουμε ο Υπουργός να είναι έτοιμος για την Οδύσσειά του...

Νέα οργανωτική στρατηγική

Νέα οργανωτική στρατηγική πρότεινε στο Δημοκρατικό Κόμμα ο Κώστας Παναγόπουλος για τις ευρωεκλογές, τονίζοντας πως είναι καθαρά οργανωτικές εκλογές και όχι επικοινωνιακές. Συνεπώς τα όποια λάθη αναμένεται να γίνουν θα βαραίνουν τα στελέχη και όχι τον ίδιο, ως γκουρού της επικοινωνίας. Σύμφωνα με το πλάνο Παναγόπουλου, θα παρέκαμπταν στην ουσία το οργανωτικό του κόμματος, χρεώνοντας σε πυρήνες οικογένειες και μέλη. Μάλιστα και οι έξι υποψήφιοι θα χρεώνονταν με τη σειρά τους από δύο χιλιάδες άτομα ο καθένας.

Ταύρος εν υαλοπωλείο

Η νέα στρατηγική προκάλεσε την έντονη δυσφορία του οργανωτικού του ΔΗΚΟ Φύτου Κωνσταντίνου, ο οποίος, όπως μαθαίνει η στήλη, νιώθει εδώ και καιρό ότι παρακάμπτεται από τον πέμπτο όροφο και ότι επιχειρείται η προώθηση νεαρότερων στελεχών που βρίσκονται πιο κοντά στην ηγεσία. Υπάρχουν βέβαια και τα στελέχη που επιμένουν πως το θέμα δεν είναι προσωπικό αλλά στόχο έχουν τον εκσυγχρονισμό του οργανωτικού. Σε αυτό το πλαίσιο, όπως μαθαίνει ο Ιανός, βγήκαν μαχαίρια στη γραμματεία του κόμματος με τον Φύτο Κωνσταντίνου να έρχεται σε έντονη αντιπαράθεση με τον Γιώργο Σολωμού. Τελικά η χρυσή τομή βρέθηκε, για πόσο ακόμα άγνωστο.

Στην κρατική έκθεση η ΔΗΠΑ

Και όσο στο ΔΗΚΟ σκέφτονται νέες στρατηγικές στο οργανωτικό, στη Δημοκρατική Παράταξη φαίνεται να έχουν πάρει ζεστά το ιδρυτικό συνέδριο. Ο Μάριος Καρογιαν θα είναι, όπως ανέφερε από την αρχή η «Κ», ο ηγέτης του σχηματισμού. Το γεγονός ότι το συνέδριο θα γίνει στην κρατική έκθεση, την πιο μεγάλη αίθουσα που έχει η Κύπρος για τέτοιου είδους εκδηλώσεις, καταδεικνύει πως ο Αρμένης πολιτικός κινείται σιωπηρά αλλά μάλλον μεθοδικά. Αυτό δεν θα έπρεπε να απασχολήσει τον ΔΗΚΟϊκό Πρόεδρο;

Η διγλωσσία

Την ίδια ώρα που ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ υπογραμμίζει τον πολιτικό του πραγματισμό και ρεαλισμό, εκφράζοντας ανησυχίες για το παράθυρο που κλείνει στο Κυπριακό, εγείρεται το ερώτημα αν αυτός ο πραγματισμός αφορά μόνο τον ίδιο. Γιατί στην Πινδάρου οι αναθυμιάσεις της ανακαίνισης φαίνεται να ζάλισαν κάποια νεοεισερχόμενα στελέχη και συγκεκριμένα την αναπληρώτρια εκπρόσωπο τύπου Τζώρτζια Παναγιώτου, η οποία στην πρώτη της εμφάνιση, μας υπέδειξε πως είναι λογικό δύο ελληνικά αεροπλάνα να πετάνε σε ελληνικούς αιθέρες καθότι αποτελεί μήνυμα ανάτασης της εθνικής υπερηφάνειας.

Έξωση στην Πάφο

Κλειδαμπαρωμένες πόρτες βρήκαν την προηγούμενη βδομάδα οι έμμισθοι της ΕΔΕΚ στην Πάφο όταν επιχείρησαν να μπουν στα γραφεία τους. Την «κλειδαριά» άλλαξε ο νέος Ρώσος ένοικος του νεοκλασικού κτιρίου στο οποίο στεγάζεται η ΕΔΕΚ. Το ίδιο που πώλησε πριν από μήνες ο Μαρίνος Σιζόπουλος στην τιμή του 1,2 εκατομμυρίων ευρώ. Όπως μαθαίνει η στήλη, το κόμμα μπορεί να πλούτισε αλλά δεν κατάφερε να μεταστεγαστεί ακόμα αλλού ζητώντας συνεχώς αναβολή της μετακόμισης από τον νέο ιδιοκτήτη. Οι μήνες όμως πέρασαν και ο Ρώσος ένοικος φαίνεται να έχασε την υπομονή του. Έκλεισε την πόρτα και έστειλε τους έμμισθους σε γειτονικές εταιρείες να συνεχίσουν τη δουλειά τους από αλλού.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Φώτος Φωτιάδης

Ο Φώτος Φωτιάδης έφυγε την Παρασκευή πλήρης ημερών. Δημιουργικός, αποφασιστικός, άνοιξε δρόμους και έμεινε γνωστός ως Πατριάρχης της Κυπριακής Επιχειρηματικότητας.

ΓΝΩΜΗ / *Της* **ΧΑΡΑΣ ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ**

«Μάτια και αυτιά ερμητικά κλειστά»

Στις 17 Ιουνίου, όταν στην Ελλάδα φούντωναν οι φωνές που αντιδρούσαν στους χειρισμούς της κυβέρνησης στο ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων και σ' όλη τη Βόρεια Ελλάδα ο κόσμος αναρωτιόταν πώς θα λέγεται την επομένη, ο πρωθυπουργός, με αποστροφή προς το λαϊκό αίσθημα, δέσμευσε τη χώρα παραδίνοντας την αναγνώριση μακεδονικής εθνότητας και γλώσσας στη γείτονα.
Στις 23 Ιουλίου, όταν 99 άνθρωποι και χιλιάδες περιουσίες έγιναν στάχτη στο έλεος μιας πυρκαγιάς που έγινε φονική από την αδιαφορία, την ανοησία και την παντελή έλλειψη στοιχειώδους πρόνοιας, η κυβέρνηση έβλεπε σατανικά σχέδια σκοτεινών κύκλων, που στόχο είχαν να πλήξουν την ίδια και την εικόνα της.
Στις 21 Αυγούστου, όταν οι πάντες, τράπεζες, θεσμοί, αγορές, πολίτες, οίκοι αξιολόγησης, ανησυχούσαν για το τι περιμένει την Ελλάδα μετά το τέλος του φθηνού χρήματος που της εξασφάλιζαν τα προγράμματα στήριξης, η κυβέρνηση έβλεπε καθαρή έξοδο από τα μνημόνια και έστηνε άλλη μια σεμνή φιέστα στην Ιθάκη, με τον πρωθυπουργό στον ρόλο του πολυμήχανου Οδυσσέα εναντίον όλων. Στις 8 Σεπτεμβρίου ο θιασάρχης και πρωταγωνιστής πρωθυπουργός ανέβασε στη ΔΕΘ το νέο του έργο «Τα δίνω όλα σε όλους και συμφέρω». Οταν τα spreads παραμένουν δυσθεώρητα, η χώρα εντελώς απροστάτευτη έναντι των αγορών, ο ένας στους δύο πολίτες χρωστάει σε τράπεζες, εφορία και ΔΕΚΟ, η κυβέρνηση βλέπει ανάκαμψη, ανάπτυξη και δημοσιονομικό χώρο, ώστε να μοιράσει σανό σε συσκευασία επιδομάτων και θέσεων στο Δημόσιο. Ακόμη και οι αποζημιώσεις των πυροπαθών ανταλλάσσονται με διορισμούς. Στις 13 Σεπτεμβρίου ο πρωθυπουργός εμφανίστηκε στο Στρασβούργο ως Δον Κιχώτης, μεταφέροντας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τα μόνα πράγματα που κατέχει καλά: το διχαστικό κλίμα, τη μικροπρέπεια και τον μικροκομματισμό. Χωρίς ίχνος επίγνωσης, συγκρουσιακός και πολωτικός, αναζητούσε πάλι εχθρούς, για να 'χει να παλεύει και να διαπραγματεύεται!
Οταν στις 21 Σεπτεμβρίου ο οίκος Moody's ανέβαλε την αξιολόγηση της Ελλάδας χωρίς κάποια εξήγηση, έτσι μουγγά, η κυβέρνηση ασχολείτο με την ποινική δίωξη δημοσιογράφων που έθιξαν το δεκανίκι της, τον κ. Καμμένο. Ούτε κιχ για το διεθνές κλίμα δυσπιστίας που δημιουργούν οι ανεκδιήγητες ακροβασίες της! Ούτε κιχ για την τελευταία έκθεση, που, στις 24 Αυγούστου, προειδοποίησε για τον κίνδυνο να χάσει η οικονομία ό,τι επώδυνα κέρδισε. Τι κατάλαβε η κυβέρνηση από αυτό; Τίποτα! Τυφλή και κουφή, ισοπεδώνει και εκμαυλίζει ό,τι βρεθεί στον δρόμο της προς την κάλπη.
Οταν, στις 18 του μήνα, η Κύπρος άντλησε 1,5 δισ. ευρώ μέσω ευρωπαϊκού ομολόγου ΕΜΤΝ 10ετούς διάρκειας με 2,4% επιτόκιο –τον φθηνότερο δανεισμό που έχει εξασφαλίσει ποτέ η Κύπρος–, η δική μας κυβέρνηση, ως ωραία κοιμωμένη, αποφεύγει τις αγορές με προσκέφαλο το μαξιλάρι των 30 δισ.
Χωρίς σχέδιο και πνοή, αυτή η κυβέρνηση-θίασος, που κάθε εβδομάδα ανεβάζει καινούργια παράσταση, αδυνατεί απολύτως να κινητοποιήσει τις παραγωγικές δυνάμεις της χώρας. Με μόνη σκέψη την προσωπική του μακροημέρευση, ο πρωθυπουργός θεώρησε ότι, στο μεν εσωτερικό, θα παίξει λίγο σύγκρουση με το «παλιό κομματικό σύστημα», θα μοιράσει κάνα επίδομα, θα τάξει εκ νέου κανέναν λαγό μπαγιάτικο, θα ρίξει κι άλλη λάσπη στον ανεμιστήρα και θα του βγει. Οσο για το εξωτερικό, θεώρησε ότι, έπειτα από τόσες επικύψεις, είναι πλέον «κολλητός» των ισχυρών, οι οποίοι όλο και θα του κάνουν κανένα χατήρι ως ανταμοιβή για τις υπηρεσίες του. Η αλαζονεία του δεν του επιτρέπει να αντιληφθεί το προφανές: κανείς δεν ποντάρει τα λεφτά του σε κουτσό άλογο. Η κυβέρνηση, με τα μάτια και τα αυτιά ερμητικά κλειστά σε όσα γύρω της συμβαίνουν, επικεντρώνεται στο δικό της σύμπαν μπας και προλάβει να πείσει το εκλογικό σώμα –ή ό,τι έχει απομείνει από αυτό– για τις καλύτερες μέρες που «οραματίζεται», στραγγίζοντας και τον τελευταίο πολίτη. Κανείς δεν της είπε πόσο εύκολα και γρήγορα τρώγονται τα έτοιμα; Ας ρωτήσει τον μέσο 70άρη συνταξιούχο που, παρά τους ασεβείς πόθους του Μαξίμου και του υπουργείου Οικονομίας, είναι και θα είναι εδώ. Κι ας πάει να πει στους έξω πώς λογαριάζει να κατασπαταλήσει σε προεκλογικό αντίδωρο 30 δισ. το διαβατήριο της χώρας για την έξοδο στις αγορές.

> *Τι κατάλαβε η κυβέρνηση της Ελλάδας; Τίποτα! Τυφλή και κουφή, ισοπεδώνει και εκμαυλίζει ό,τι βρεθεί στον δρόμο της προς την κάλπη.*

Η Χαρά Κεφαλίδου είναι βουλευτής Δράμας της Δημοκρατικής Συμπαράταξης.

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Οι Ρώσοι ξανάρχονται

Οι Ρώσοι ξανάρχονται στην Κύπρο, αυτή τη φορά, όχι για να ξεπλύνουν τα «μαύρα» και τα αιματοβαμμένα ρούβλια τους, αλλά για να βιώσουν στιγμές εκκλησιαστικής ανάτασης και θρησκευτικής περιήγησης. Έχει ο καιρός γυρίσματα και το «ξανθό γένος» επιστρέφει με άλλη μορφή και με άλλους φαίνεται στόχους. Τώρα αν αυτοί οι στόχοι είναι αγνοί, ή αν υποκρύπτουν άλλες σκοπιμότητες, σίγουρα είναι μια άλλη υπόθεση και η φυσική δικαιοσύνη, θα κρίνει το αποτέλεσμα.

Από την δεκαετία του 1990, όταν κατάρρευσε η Σοβιετική Ένωση, πρώτα οι Λεμεσιανοί και ακολούθως όλη η Κύπρος, απολάμβανε τα ξένα πλούτη, την ώρα που εκατομμύρια Ρώσων κυριολεκτικά πεινούσαν. Το 2013 ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, πληρώσαμε, όσοι πληρώσαμε τις νόμιμες κουτοπόνηρες απατεωνιές και τώρα πορευόμαστε σε άλλα μέρη και σε άλλους δρόμους.

Ο «Αυτοκρατορικός Οργανισμός για την Παλαιστίνη», με επικεφαλής τον πρώην Πρωθυπουργό της Ρωσίας Σεργκέι Στεπάσιην, βρίσκεται στην Κύπρο και συνεργάζεται με τον Μητροπολίτη Ταμασού και Ορεινής Ησαΐα, ο οποίος σπούδασε στην Μόσχα και γνωρίζει την ρωσική κουλτούρα και γλώσσα. Θέλει ο βαρύγδουπος αυτός οργανισμός, να ξαναζωντανέψει την χιλιόχρονη παράδοση, που ήθελε τους Ρώσους προσκυνητές, στο ταξίδι ζωής για τους Αγίους Τόπους, να σταματούν στην Κύπρο και να προσκυνούν την θαυματουργή Παναγία του Κύκκου, τον τάφο του Αγίου Λαζάρου, το Σταυροβούνι και τα άλλα προσκυνήματά μας.

Ο σπουδαίος ρώσος περιηγητής και μοναχός Βασίλειος Μπάρσκι, το 1735 πέρασε και από την Κύπρο και άφησε πίσω του, ένα καταπληκτικό βιβλίο, στο οποίο ιστορεί με σκίτσα και καταγράφει με τον λαγαρό του λόγο, όχι μόνο τα εκκλησιαστικά μνημεία του νησιού, αλλά και τα «πάθη και τους καημούς» των ανθρώπων. Είναι ένα μοναδικό βιβλίο κοινωνιολογίας και ψυχολογίας, των ανθρώπων της Κύπρου κατά τον 16ο αιώνα. Στο βιβλίο αυτό, στηρίχθηκε και το σπουδαίο ντοκιμαντέρ του Πασχάλη Παπαπέτρου.

Οι Ρώσοι διανοούμενοι και θεολόγοι, αναζητούν αλήθειες στην αυθεντική παράδοση της Ορθοδοξίας, η οποία καλώς ή κακώς, κρύβεται ακόμη στην ταπεινή Κύπρο, η οποία μπορεί να «άλλαξε πολλούς αφέντες, αλλά δεν άλλαξε ψυχή». Στο νησί διατηρείται ακόμη σε μεγάλο βαθμό, η αρχαία εκκλησιαστική τάξη, είναι ακόμη ζωντανή η αυθεντική εκκλησιαστική μουσική και το κυριότερο, υπάρχουν ακόμη άνθρωποι, οι οποίοι μυρίζουν λιβάνι και αναδίνουν αγιότητα.

Στην αχανή Ρωσία, ο πειρασμός της εκκοσμίκευσης, η παγίδα της συμβίωσης με την κοσμική εξουσία και κυρίως η εισβολή του δυτικού πνεύματος, αλλοίωσε σε μεγάλο βαθμό την αυθεντικότητα της ορθόδοξης πίστης. Βεβαίως ζουν και σήμερα άγιοι άνθρωποι στην Ρωσία, αλλά αυτό είναι μια άλλη υπόθεση. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτή της νοητής διαρχίας στην Εκκλησία της Μόσχας, είναι ο περίφημος καθεδρικός ναός του Σωτήρος Χριστού στην Μόσχα, όπου ο υπόγειος ναός αναδύει ορθόδοξο πνεύμα και ο επίγειος ναός, τσαρικό μεγαλείο.

Η επιστροφή των Ρώσων, με την μορφή του προσκυνηματικού τουρισμού, για πολλούς υποκρύπτει παγίδες. Πολλοί χαρακτηρίζουν το ρωσικό μοναστήρι στο Άγιο Όρος και τους ρωσικούς ναούς, οι οποίοι ανεγείρονται στο νησί μας, ως Δούρειους Ίππους, για να εκπληρώσει το «ξανθό γένος» το αιώνιό του όνειρο, να κατέβει στα θερμά νερά της Μεσογείου. Ωστόσο, σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο, οι μεγάλες ιδέες υποχωρούν και αυτό που μένει είναι η αναζήτηση της ανθρώπινης αλήθειας. Δεν είναι τυχαίο και το γεγονός ότι σπουδαίοι ρώσοι διανοούμενοι, καλλιτέχνες, επιστήμονες και εκκλησιαστικοί ταγοί βρήκαν παρηγοριά στην Κύπρο.

Οι θεωρίες συνωμοσίας πάντα ήταν η αγαπημένη «καραμέλα» των εθνικιστών και όλων των «μικρών» ανθρώπων. Εξάλλου, ένας άνθρωπος μπορεί και έχει μεγαλύτερη δύναμη από ένα ολόκληρο έθνος και αυτό αποδεικνύεται στην πράξη από τους αγίους μας. Ο παππούλης της Ρωσίας, ο Άγιος Σεραφείμ του Σάρωφ, και ο δικός μας Άγιος Παΐσιος, ζώντας μέσα στις ερήμους, μπόρεσαν και μπορούν και μετά θάνατο να κατευθύνουν εκατομμύρια ανθρώπους, ανακλώντας την θεϊκή δύναμη. Οι Ρώσοι ξανάρχονται, το ζήτημα τώρα, είναι πώς εμείς θα τους υποδεχθούμε. Ως ψεύτικοι Ευρωπαίοι ή ως αυθεντικοί ορθόδοξοι Κύπριοι.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / *Της* **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Σε ποιον απευθύνονται;

Την πρώτη του Οκτώβρη, όταν ελληνικά αεροσκάφη πετούσαν στον ουρανό της Κύπρου, ο Νίκος Αναστασιάδης χαρακτήριζε στο διάγγελμά του την διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία ως οδυνηρό συμβιβασμό. Το σκηνικό των «αερομαχιών» ήταν λογικό, όπως μας υπέδειξε η νέα αναπληρώτρια εκπρόσωπος τύπου του ΔΗΣΥ καθότι αποτελεί «μήνυμα ανάτασης της εθνικής μας υπερηφάνειας». Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο η κυρία Τζώρτζια Παναγιώτου δεν μπορούσε να καταλάβει την απορία κάποιων από μας. Γιατί, όπως έλεγε, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει τους δεσμούς μας με την Ελλάδα. Έστω κι αν λίγους μήνες προηγουμένως η κυβέρνησή της έδινε κατά τα άλλα μάχη για τη δημιουργία ενός κανονικού κράτους χωρίς εγγυήσεις και χωρίς επεμβάσεις τρίτων.

Λίγες ώρες μετά το συμβάν, ο γ.γ. του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού υπογράμμιζε σε δηλώσεις του πως η τακτική που έχει ακολουθήσει η κυβέρνηση τους τελευταίους 15 μήνες έχει δώσει την ευκαιρία σε κάποιους να θέτουν επί τάπητος λύση δύο κρατών. Αυτή ακριβώς η δήλωση εξόργισε το Προεδρικό και ενώ 15 μήνες προηγουμένως ο Άντρος Κυπριανού δεχόταν από τον Νίκο Αναστασιάδη συγχαρητήρια για τον «εθνικό πατριωτισμό» του, σήμερα «έχει ξεπεράσει τον εαυτό του αλλά και κάθε προηγούμενο καταλογίζοντας στον Πρόεδρο εκείνα τα οποία κάνει η Τουρκία». Αναμενόμενες οι δηλώσεις του ΑΚΕΛ, αναμενόμενες και οι απαντήσεις της κυβέρνησης. Όμως, οι προειδοποιήσεις πλέον ξεπερνούν το στρατόπεδο της αντιπολίτευσης. Γιατί όσο το Προεδρικό ερχόταν σε ευθεία αντιπαράθεση με τον Άντρο Κυπριανού , λίγο νωρίτερα, ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου παρουσίαζε κι αυτός την κατάσταση στο Κυπριακό με πολύ πιο μελανά χρώματα. Και τις παρουσίαζε λίγο μετά τις δικές του παράλληλες επισκέψεις στις ΗΠΑ με ξένους αξιωματούχους ενισχύοντας τις ανησυχίες πολλών. Το παράθυρο ευκαιρίας κλείνει στο Κυπριακό διεμήνυε σημειώνοντας πως δεν πρόκειται να συμβιβαστεί με την υφιστάμενη κατάσταση. Λίγες μέρες μετά σημείωνε πως όπως προ δεκαετίας -όταν κυβερνούσε δηλαδή ο Δημήτρης Χριστόφιας- προειδοποιούσε για την κυπριακή οικονομία και κάποιοι τον χαρακτήριζαν κινδυνολόγο, έτσι και σήμερα οφείλει να προειδοποιήσει για το «εθνικό τσουνάμι» που έρχεται στο Κυπριακό. Ιδιαίτερα αποκαλυπτικός είναι και σήμερα στην «Κ». Οι τοποθετήσεις του ταρακουνούν, όμως δεν είναι ο μόνος που ανησυχεί δημοσίως. Είχαν προηγηθεί και δηλώσεις άλλων στενών συνεργατών του Προέδρου Αναστασιάδη. Ο Ανδρέας Μαυγρογιάννης, προειδοποιούσε πως φτάνει το τέλος εποχής στο Κυπριακό αν δεν επιτευχθεί επανέναρξη των συνομιλιών. Στο ίδιο πλαίσιο και ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης ο οποίος υποδείκνυε πως το Κυπριακό εισέρχεται στην πιο κρίσιμή του φάση. Σε όλες αυτές τις δηλώσεις το Προεδρικό διατηρεί σιγήν ιχθύος. Ποιοι ρίχνουν σταδιακά στον κάλαθο των αχρήστων τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία; Ποιους προειδοποιεί για το εθνικό τσουνάμι ο Πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος και ποιοι ευθύνονται για την άσχημη τροπή των πραγμάτων; Αν οι εκκλήσεις αφορούν την κοινωνία, θα τους θυμίσουμε τα αποτελέσματα των προεδρικών εκλογών, όπου οι «απορριπτικοί ενδιάμεσοι που δεν θέλουν λύση» έμειναν εκτός β' γύρου. Η κυβέρνηση Αναστασιάδη έλαβε ισχυρή εντολή από την κοινωνία να συνεχίσει να εργάζεται για λύση. Η κοινωνία συνεπώς είναι έτοιμη και ο «σκληρός Ενδιάμεσος» δεν κυβερνά για να δεχτεί τις όποιες νουθεσίες από την παράταξη της Δεξιάς. Τη διαχείριση του Κυπριακού την έχει αποκλειστικά ο Πρόεδρος Αναστασιάδης. Και την έχει για δεύτερη συνεχόμενη θητεία. Οι όποιες προειδοποιήσεις στέλλονται από την Δεξιά, έχουν ως μοναδικό δέκτη τον Πρόεδρο Αναστασιάδη.

Αυτός οφείλει να απαντήσει και στις προειδοποιήσεις των συνεργατών του. Να εξηγήσει για ποιους λόγους ανησυχούν και τι προτίθεται να κάνει. Γιατί πολύ φοβόμαστε πως οι προειδοποιήσεις του Συναγερμικού Προέδρου δεν έχουν να κάνουν με ένα επικοινωνιακό παιχνίδι της Δεξιάς όπου διαμοιράζονται ρόλοι, για να καλυφθούν όλα τα ακροατήρια. Έχει να κάνει με το γεγονός ότι το καράβι του Κυπριακού μάλλον βουλιάζει. Και σε αυτό ακριβώς το σημείο που φτάσαμε, καλό είναι να έχουμε μία ειλικρινή απάντηση, από αυτόν που βρισκόταν στο τιμόνι του τα τελευταία χρόνια.

economidoum@kathimerini.com.cy

Απόγνωση χωρίς τέλος στην Ινδονησία μετά το σεισμό και το τσουνάμι.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Ναι θα πούμε σε ό,τι πει ο Γκουτέρες

Η βδομάδα που πέρασε, εν πολλοίς, ήταν αεροπορική όσο κι αν επί της ουσίας μαχητικά κυπριακά δεν υπάρχουν. Ήρθαν από την Ελλάδα, άλλους τους συγκίνησαν και άλλους τους εξόργισαν, τι κάθομαι και θυμάμαι θα μου πείτε. Τα μαχητικά πέταξαν σε χαμηλό ύψος και επηρέασαν τη μεσημεριανή μας ραστώνη, κάνοντας τα τζάμια στα παράθυρα να τρίζουν. Αναλόγως έτριξε και το ΑΚΕΛ που δεν του άρεσαν τα αεροπλάνα, αλλά δεν είναι η πρώτη φορά. Αριστερά τρίζουν οι κλειδώσεις έτσι κι αλλιώς, για οτιδήποτε μιλιταριστικό στραγγίζει το όραμα περί αποστρατικοποιημένων χωρών και χώρων. Αλλά να ρωτήσω με την ευκαιρία. Θέλει ή δεν θέλει το ΑΚΕΛ να υπάρχουν σχέσεις με την Ελλάδα, πολιτικές ή άλλες; Ή το όριο μπαίνει στην εμφάνιση των μαχητικών; Είναι ένα μπέρδεμα, αλλά δεν είναι το μείζον. Πολύ μακρύτερα και από την Ελλάδα και από την Κύπρο άλλα παράθυρα έτριξαν τις προηγούμενες εβδομάδες επίσης, τρίξιμο όμως που δεν θα είναι τίποτα μπροστά σε αυτό που έρχεται. Μιλώ για τα περάσματα της διπλωματίας πάνω από τα κεφάλια μας, σε απόσταση μικρότερη από εκείνη των F16 πάνω από τις ταράτσες. Αποκλείεται να μην έχει ήδη γνώση ο ΓΓ των ΗΕ τι γίνεται με την Ελλάδα και την Τουρκία στο Κυπριακό, πριν πάρει επίσημα την έκθεση. Και για την Ελλάδα ξέρουμε, για την Τουρκία δεν έχουμε ιδέα. Όλοι αρνούνται ότι ξέρουν έστω και το παραμικρό. Ο ΓΓ όμως ξέρει ήδη. Το λένε ακόμη και εκείνοι που ξέρουν περισσότερα από εμένα. Το πώς αντέδρασε ο κ. Γκουτέρες, βάσει των όσων ήδη γνωρίζει από την κ. Λουτ, είναι το ζουμί. Εκεί θα σταθεί, στο ασταθές ζουμί του Κυπριακού και θα μας πει, το και το θα κάνουμε. Ήτοι (λέω εγώ τώρα) ελάτε να κάνουμε και δυο βήματα πίσω, για να κάνουμε βήματα προς τα εμπρός επιτέλους. Η συλλογιστική μου είναι απλή, αν τα μηνύματα είναι σωστά, που μάλλον είναι εξ ού και τα παράθυρα της ευκαιρίας που κλείνουν όπως μας έχουν ενημερώσει ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ. Η Τουρκία επιμένει να θέλει να είναι παρούσα και στο μέλλον στην Κύπρο. Όποιος δεν το πιστεύει αυτό, δεν έχει λόγο να ασχολείται με το Κυπριακό. Εμείς δεν τη θέλουμε και έχουμε ένα αδιέξοδο πολύπλευρο στην εξωτερική πτυχή. Αποκλείεται να έρθει ο ίδιος ο ΓΓ των ΗΕ και να μας πει να κάνουμε εμείς πίσω στο ζήτημα; Και τι σημαίνει να κάνουμε πίσω; Πρακτικά, όχι απλώς πολιτικά. Να αφήσουμε ένα περιθώριο χρόνου στο πότε θα φύγουν τα στρατεύματα της Τουρκίας; Πόσο περιθώριο τελικά; Μέχρι να βεβαιωθεί πλήρως η Τουρκία πως είμαστε καλά παιδιά; Αν θυμάστε. Μα γι΄ αυτό δεν κατάρρευσαν οι συνομιλίες στο Κρανς Μοντάνα; Αυτό που θέλω να πω είναι το εξής: το παράθυρο ευκαιρίας κλείνει, γιατί ο ΓΓ των ΗΕ αντιλαμβάνεται τα όρια στα οποία παραμένουν οι δυο πλευρές. Θα κάνει βέβαια την κίνησή του, αλλά ποιος μπορεί να πει πως δεν θα ζητηθεί από εμάς να κάνουμε βήματα πίσω; Το ζητούμενο σε αυτή την περίπτωση, θέλει σκέψη και όχι απλά στροφή 360 μοιρών από το πάμε για λύση στο δεν πάμε πουθενά ούτε και στείρα κριτική. Υπό αυτό το πρίσμα, τα F16 υποβιβάζονται σαν θέμα εφόσον το επιχείρημα του Γκουτέρες δεν θα είναι μαχητικό να περάσει από πάνω σου, να το αποδοκιμάσεις. Μακάρι να ήταν τόσο απλό. Το επιχείρημα του Γκουτέρες για να υπάρξει συνέχεια, θα είναι βαρύ σαν τζάμπο τζετ. Οπότε εμείς τι θα πούμε σε οτιδήποτε μας πει ο Γκουτέρες; Ναι προφανώς, τι άλλο; Θέλουμε να φταίμε εμείς για το αδιέξοδο; Θέλουμε να ξέρουν άπαντες, το ΣΑ τα ΗΕ ότι η ε/κ πλευρά δεν θέλει λύση γιατί δεν θέλει συμβιβασμό; Οδυνηρό ή όχι; Και εν τέλει ο οδυνηρός συμβιβασμός αφορά το περιεχόμενο της ΔΔΟ ή τα βήματα πίσω από την ε/κ πλευρά ως να φτάσουμε εκεί; Με έναν τρόπο κύριοι, είμαστε μπροστά σε μονόδρομο, είτε θέλουμε να το καταλάβουμε είτε όχι. Απλά περιμένω να δω τι θα προτείνει ο ΓΓ και τι θα πούμε εμείς. Όλοι μας. Και τότε τα ξαναλέμε…

Αποκλείεται να μην έχει ήδη γνώση ο ΓΓ των ΗΕ τι γίνεται με την Ελλάδα και την Τουρκία στο Κυπριακό, πριν πάρει επίσημα την έκθεση.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ / *Του* **ΤΑΣΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ**

Το μετέωρο βήμα του Κυπριακού

Θυμάμαι κάπου στα μέσα της δεκαετίας του 90 , ο πάντα δραστήριος συνάδελφος Θανάσης Φωτίου, όντας ακόμη φοιτητής στην Αθήνα, είχε διοργανώσει μια ημερίδα για το Κυπριακό με το πολύ έξυπνο λογοπαίγνιο για τίτλο «το μετέωρο βήμα του Κυπριακού» που παρέπεμπε στην ταινία του Θόδωρου Αγγελόπουλου «το μετέωρο βήμα του πελαργού». Αν θυμάμαι καλά σε εκείνη την ημερίδα είχε μιλήσει και ο Ανδρέας Λοβέρδος, μετέπειτα υφυπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας αλλά και άλλοι πολιτικοί. Τελικά αυτό το «μετέωρο βήμα» πόσες δεκαετίες κρατάει; Το Κυπριακό παίζει να είναι το διεθνές πρόβλημα με τα περισσότερα δημοσιογραφικά κλισέ. Κάθε φορά μπαίνουμε στην πιο κρίσιμη φάση. Η αλήθεια πάντως είναι ότι φαίνεται - αν κάποιος διαβάζει καλά τα σημάδια - ότι οδεύουμε προς καθοριστικές εξελίξεις. Μετά από 44 χρόνια φαίνεται ότι οι εξελίξεις στα θέματα του φυσικού αερίου και της ενέργειας θα υποχρεώσουν όλες τις πλευρές να κινηθούν αποτελεσματικά πλέον. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου προέβλεψε «τσουνάμι» στο Κυπριακό. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι πρόσφατα ήταν στις ΗΠΑ κάτι λέει αυτό. Η Ελλάδα με την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται να ταυτίζεται πλήρως με τις ΗΠΑ ενώ οι κύριοι παίκτες στην κρίση της Συρίας παίρνουν τις τελικές τους θέσεις για την τελική λύση. Και στη μέση όλων αυτών, η Κύπρος με άλυτο της πολιτικό της πρόβλημα και η εκμετάλλευση του φυσικού αερίου και η εξόρυξή του από τα οικόπεδα της κυπριακής ΑΟΖ. As μην κοροϊδευόμαστε, το είχαμε ξαναγράψει πριν αρκετό καιρό. Δεν πρόκειται να επιτρέψει η Τουρκία την εξόρυξη και εκμετάλλευση του ενεργειακού και φυσικού μας πλούτου χωρίς να προηγηθεί λύση στο Κυπριακό . Αν το καταφέρουμε αυτό θα πρόκειται για πολιτική νίκη τεράστιας σημασίας ανάλογης της ένταξης μας στην Ευρωπαϊκή Ενωση με άλυτο το Κυπριακό. Ομως οι ρομαντισμοί και τα ευχολόγια δεν έχουν θέση στη ρεάλ πολιτίκ. Όταν η Ελλάδα δεν έχει τολμήσει να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στο Αιγαίο από τα 6 ναυτικά μίλια στα 12 όπως προβλέπει το δίκαιο της θάλασσας λόγω του casus belli της Τουρκίας, από τη δεκαετία του 90 μέχρι σήμερα, υπάρχει κάποιος που πιστεύει ότι στο θέμα της εκμετάλλευσης της κυπριακής ΑΟΖ μπορεί να ισχύσει κάτι διαφορετικό; Οι ξένοι φαίνεται ότι έχουν αποφασίσει ότι πρέπει επιτέλους εν όψει της εξόρυξης του φυσικού αερίου από τη λεκάνη της ανατολικής Μεσογείου να διευθετηθεί το Κυπριακό. Εμείς προβάλλουμε πολύ σωστά ότι στο ταμείο των υδρογονανθράκων θα έχουν μερίδιο και οι Τουρκοκύπριοι μετά τη λύση, όμως αυτό δεν σημαίνει κάτι για την Τουρκία που επιμένει να υπάρξει συμφωνία πριν η Κύπρος προχωρήσει στην εξόρυξη του ενεργειακού της πλούτου. Ποια μπορεί να είναι η αντίδραση μας; Υπάρχει σχέδιο Β΄; Πώς θα αντιδράσουμε στις επερχόμενες εξελίξεις για να φτάσουμε αυτή τη φορά στη λύση και να μην έχουμε επανάληψη του Κρανς Μοντανά; Είμαι σίγουρος ότι η «λύση» ή η «επιλογή» ή η προώθηση της ιδέας για «δυο κράτη» πρέπει να αποκλειστεί ξεκάθαρα από τώρα. Είναι ανησυχητικό το ότι άρχισαν να ακούγονται αυτοί οι ψίθυροι και πρέπει να κοπούν πριν γίνουν φωνές. Ξέρω ότι σε πολλούς φαίνεται πιο ελκυστική λύση το «εμείς ποδά τζιαι τζείνοι ποτζιεί» αλλά μόνο να αναλογιστεί κάποιος ότι ουσιαστικά αυτός ήταν ο στόχος της Τουρκίας από τη δεκαετία του 50, καταλαβαίνει ότι για μας είναι μια κακή λύση. Άρα για να μην παραμείνουμε στο μετέωρο βήμα του Κυπριακού αλλά να προχωρήσουμε επιτέλους σε μια λύση που θα φέρει επιτέλους ένα ευοίωνο μέλλον στις επόμενες γενιές του νησιού as ετοιμαστούμε για το «τσουνάμι» που έρχεται , as έχουμε έτοιμα το plan Β΄ και as χρησιμοποιήσουμε υπέρ μας τον ενεργειακό μας πλούτο που φαίνεται ότι υπάρχει αλλά και το διεθνές ενδιαφέρον που αυτός προκαλεί.

Η Ελλάδα με την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται να ταυτίζεται πλήρως με τις ΗΠΑ ενώ οι κύριοι παίκτες στην κρίση της Συρίας παίρνουν τις τελικές τους θέσεις για την τελική λύση.

trifonost@sppmedia.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Αγαπητέ κ. Πρόεδρε της Δημοκρατίας

Δεν ξέρω κατά πόσο είστε ακόμα κάτω από την επήρεια του ρίγους συγκίνησης που προκάλεσαν οι τελευταίοι εορτασμοί της επετείου της Ανεξαρτησίας μας, αλλά κι αν είστε ελπίζω να μπορέσετε να διαβάσετε την επιστολή μου έστω και τρεμάμενος. Ο λόγος που αποφάσισα να σας γράψω είναι πρώτον για να βεβαιωθώ ότι εξακολουθείτε να κατοικείτε σ' αυτό το νησί και δεύτερον (αν και εφόσον εξακολουθείτε να κατοικείτε) για να αντιληφθώ κατά πόσο έχετε αντίληψη του δικού μας ρίγους, το οποίο δυστυχώς δεν αφορά σε καμία ανάταση του πατριωτικού μας συναισθήματος, ούτε και προκαλείται από τέτοιου είδους ψευδαισθήσεις.

Δυστυχώς, κύριε Πρόεδρε, εμείς, ως απλοί πολίτες με δύο δράμια νου, έχουμε ξεμείνει από ψευδαισθήσεις εξ ου και δύσκολα μπορούμε να ταυτιστούμε με οποιονδήποτε επιμένει να μας τις σερβίρει ως πολιτική θέση ή όραμα. Και επειδή τα τελευταία χρόνια καταρρίφθηκαν πολλές από τις "εσφαλμένες" μας βεβαιότητες και ταυτόχρονα είδαμε να κυκλοφορούν μπροστά στα μάτια μας ξεδιάντροπα πλέον τα άπλυτα του συστήματος, το μόνο ρίγος που είμαστε σε θέση να αισθανθούμε, είναι αυτό το οποίο προέρχεται από την αίσθηση πως αυτή η χώρα είναι στον αυτόματο.

Απελπισμένοι με τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, εναποθέσαμε τις ελπίδες μας στην διακυβέρνησή σας όχι μόνο για να μας βγάλει από την βρώμα του συστήματος, αλλά και για να σηματοδοτήσει μια νέα αφετηρία στην οποία τόσο οι αξίες όσο και οι θεσμοί θα επανεύρισκαν σταδιακά τον χαμένο τους σεβασμό. Και βέβαια είχαμε την σοβαρή ελπίδα, την οποία εσείς μας τροφοδοτήσατε με τις πετυχημένες ομολογουμένως κινήσεις σας στο Κυπριακό, ότι ήμασταν πολύ κοντά επιτέλους στην εξεύρεση μιας βιώσιμης λύσης. Φευ!

Η δεύτερή σας πενταετία, η μετά Τρόικα δηλαδή, και η μετά Κρανς Μοντανά εποχή σας, το μόνο που πέτυχε είναι να μας αφήνει ακόμη πιο μετέωρους τόσο σε ό,τι αφορά την εσωτερική διακυβέρνηση, όσο και σε ό,τι αφορά το "όραμα" για την επίλυση του εθνικού μας προβλήματος. Η εικόνα που δείχνει η διακυβέρνησή σας πόρρω απέχει από μια συμπαγή ομάδα πολιτικών που ξέρει τι της γίνεται. Θέλετε πραγματικά να σας περιγράψω αυτή την εικόνα;

Από πού να αρχίσω; Από ένα Υπουργό Οικονομικών ο οποίος μας έταζε φίκια και μεταξωτές κορδέλες για να μας σερβίρει απαλά το κλείσιμο του Συνεργατισμού; Ή από ένα άλλο Υπουργό που ανέλαβε το χώρο της Παιδείας δηλώνοντας προτού καλά καλά κάτσει στην καρέκλα πως ταυτίζεται με τις "αξίες" και τα "ιδανικά" του ΕΛΑΜ; Ξέρετε πραγματικά ποια αίσθηση έχει σήμερα ο σκεπτόμενος πολίτης, και ειδικά αυτός που σας έδωσε την ψήφο εμπιστοσύνης του, για την διακυβέρνησή σας; Πως δεν υπάρχει κανένα όραμα πέρα από την προώθηση συμφερόντων και πέρα από το διορισμό ακατάλληλων ανθρώπων σε θέσεις κλειδιά.

Μια αναπαραγωγή δηλαδή όλης εκείνης της σαθρότητας από την οποία ευελπιστούσαμε πως η κρίση θα μας έκανε να την πετάξουμε μια και καλή έξω από το παράθυρο. Αντ' αυτού το μέλλον μοιάζει ακόμα πιο δυσοίωνο από ό,τι προ κρίσης και οι όποιες αξίες εξακολουθούν να είναι προς αναζήτηση.

Σε ένα πράγμα λοιπόν θα συμφωνήσω μαζί σας, κύριε Πρόεδρε : ότι, ναι, η προχθεσινή επέτειος όντως πρέπει να είναι μια μέρα αποτίμησης του από πού ξεκινήσαμε και πού βρισκόμαστε. Και πραγματικά διερωτώμαι αν συνειδητοποιείτε πως η απάντηση σ' αυτό το καίριο ερώτημα δεν σας τιμά.

Διότι το ρίγος που αισθανόμαστε εμείς σαν απλοί πολίτες προέρχεται ακριβώς από αυτή την διαπίστωση : ότι επί της ουσίας, δεν πήγαμε ούτε ένα βήμα μπροστά. Ακόμα και κείνα τα βήματα που έμοιαζαν να είναι για προχώρημα αποδεικνύονται ένα συνεχόμενο σημειωτόν, γιατί ακριβώς λείπει τελικά από κάτω η ουσία και το όραμα. Με αποτέλεσμα όχι μόνο να μην "ατενίζουμε το μέλλον με αισιοδοξία" αλλά να διερωτόμαστε τι φταίει που επιτρέψαμε σε ένα μάτσο ανεπαρκών πολιτικών να μας φέρουν σ' αυτό το χάλι.

elenixenou11@gmail.com

Σπουδάστε στις ΗΠΑ με υποτροφίες

Της **ΚΑΘΛΗΝ ΝΤΟΧΕΡΤΥ**

Γνωρίζετε ότι έχει απονεμηθεί πλήρης υποτροφία από ένα πολύ γνωστό πανεπιστήμιο των ΗΠΑ για ένα διδακτορικό πρόγραμμα σε ένα νεαρό ανερχόμενο Κύπριο συνθέτη; Ότι πολλοί Κύπριοι έχουν λάβει πλήρη ή μερική αθλητική υποτροφία σε τένις, ποδόσφαιρο, μπάσκετ - ακόμα και σε σκι - σε πανεπιστήμια των ΗΠΑ; Ότι δύο αδελφές από την Κύπρο σπουδάζουν με πλήρη υποτροφία σε πανεπιστήμιο στην Αϊόβα; Ότι μια φοιτήτρια από την Κύπρο έλαβε πλήρη χρηματοδότηση για τις διδακτορικές της σπουδές και κέρδισε ένα από τα πιο αναγνωρισμένα λογοτεχνικά βραβεία του Χάρβαρντ για μεταπτυχιακούς φοιτητές; Ως Πρέσβειρα των Ηνωμένων Πολιτειών στην Κύπρο, χαίρομαι που βλέπω αυτούς τους ταλαντούχους Κύπριους να αναγνωρίζονται στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ωστόσο, ήμουν επίσης περίεργη γιατί αυτοί οι νέοι Κύπριοι επέλεξαν αμερικανικά πανεπιστήμια. Όταν τους ρωτούσαμε, είπαν τα εξής: «Μπορείς να είσαι όποιος θέλεις, να κάνεις ό,τι θέλεις και να είσαι αυτός που είσαι πραγματικά». «Οι πανεπιστημιακές σπουδές στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν είναι απλώς ακαδημαϊκές- σε προετοιμάζουν για τον πραγματικό κόσμο και σου παρέχουν τα εφόδια για να ξεκινήσεις την καριέρα σου.» «Μου αρέσει η ευελιξία και η ευθύνη που μου δίνει ένα αμερικανικό πανεπιστήμιο.» Παρόλο που πήγα κολέγιο πριν από πολλά χρόνια, θα έλεγα ακριβώς το ίδιο πράγμα. Παρακολούθησα ταυτόχρονα δύο κλάδους σπουδών, Πολιτικές Επιστήμες και Λογοτεχνία και πήρα μαθήματα στα Οικονομικά, Γεωλογία και Ισπανική γλώσσα.

Ήμουν επικεφαλής ενός οργανισμού αφιερωμένου στην κοινωνική υπηρεσία, έγραφα για την σχολική εφημερίδα και έπαιζα ποδόσφαιρο. Εν ολίγοις, έγινα το άτομο που είμαι σήμερα. Πολλοί νεαροί Κύπριοι μου είπαν ότι θα ήθελαν να σπουδάσουν στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά ανησυχούν για το κόστος και είναι συγχυσμένοι όσον αφορά τον αριθμό των πανεπιστημίων. Η εκπαίδευση στις ΗΠΑ μπορεί να στοιχίζει, αλλά όταν εξετάζετε ένα κολέγιο, είναι σημαντικό να εξετάζετε το συνολικό κόστος. Τα δίδακτρα των πανεπιστημίων στις ΗΠΑ μπορεί να είναι πιο ψηλά από αυτά του Ηνωμένου Βασιλείου ή αλλού, αλλά το καθημερινό κόστος ζωής στις Ηνωμένες Πολιτείες μπορεί να είναι πολύ πιο χαμηλό. Αν είστε φοιτητής που θέλει να σπουδάσει στις ΗΠΑ ή γονιός, υπάρχουν πολλοί τρόποι χρηματοδότησης της εκπαίδευσής σας. Σχεδόν όλα τα κολλέγια και τα πανεπιστήμια προσφέρουν υποτροφίες και πολλά από αυτά θέλουν πολύ να προσελκύσουν ξένους φοιτητές με οικονομικά βραβεία, αθλητικές υποτροφίες και άλλα κίνητρα.

Επιπλέον, υπάρχουν χιλιάδες ιδιωτικοί οργανισμοί που βοηθούν τους φοιτητές να πληρώσουν τις σπουδές τους. Επιπλέον, η εκπαίδευση στις ΗΠΑ αξίζει γι' αυτό που πληρώνεις - είναι μια μοναδική εμπειρία που αλλάζει τη ζωή, όπως πολλοί Κύπριοι απόφοιτοι των πανεπιστημίων μας γνωρίζουν.

Μπορείτε να συνδυάσετε τις σπουδές πρωτεύοντα και δευτερεύοντα κλάδο σπουδών όπως έκανα και εγώ. Κανένα άλλο πανεπιστήμιο στον κόσμο δεν προσφέρει τόσο ευρύ φάσμα σπουδών και την ελευθερία και την ευελιξία να επιδιώξετε τα ενδιαφέροντά σας. Επιπλέον, καλωσορίζουμε την διαφορετικότητα. Υπάρχουν περισσότεροι από ένα εκατομμύριο ξένοι φοιτητές στα κολλέγια και τα πανεπιστήμια των ΗΠΑ. Το 5% του συνολικού πληθυσμού φοιτητών στις ΗΠΑ προέρχεται από το εξωτερικό.

Οι σπουδαστές από το εξωτερικό είναι μερικοί από τους πολυτιμότερους φοιτητές, καθηγητές και ερευνητές στις Ηνωμένες Πολιτείες επειδή φέρνουν νέες προσεγγίσεις, δεξιότητες και ιδέες στην τάξη και στο εργαστήριο. Ο νεαρός Κύπριος συνθέτης που ανέφερα θα είναι βοηθός διδασκαλίας σε Σχολή Μουσικής. Επιπλέον, τα περισσότερα πανεπιστήμια έχουν συμβούλους σπουδαστών που βοηθούν τους ξένους φοιτητές να προσαρμοστούν στη ζωή στις Ηνωμένες Πολιτείες και να τους δώσουν εξατομικευμένη προσοχή καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους. Θεωρούμε ότι έτσι είναι όλοι κερδισμένοι: οι ξένοι φοιτητές επωφελούνται μαθαίνοντας για τις Ηνωμένες Πολιτείες από τη δική τους προσωπική εμπειρία.

Εμείς επωφελούμαστε με το να εκθέτουμε Αμερικανούς φοιτητές στις ιδέες, πολιτισμό, και εμπειρίες φοιτητών από όλο τον κόσμο. Εάν θέλετε ένα ακαδημαϊκό πρόγραμμα που να ταιριάζει με τα ενδιαφέροντά σας, εάν θέλετε να ζήσετε μια πλούσια ζωή στην πανεπιστημιούπολη γεμάτη ευκαιρίες για να κάνετε πράγματα που δεν θα μπορέσετε να κάνετε ξανά, εάν θέλετε να δημιουργήσετε συνδέσεις και ένα παγκόσμιο δίκτυο που θα διαρκέσει μια ζωή, αν θέλετε να εξερευνήσετε όλα τα ενδιαφέροντα και και ό,τι αγαπάτε με πάθος, σκεφτείτε να υποβάλετε αίτηση σε ένα πανεπιστήμιο στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στις 10 Οκτωβρίου, το γραφείο Education USA στο Κέντρο Fulbright στη Λευκωσία θα φιλοξενήσει μια έκθεση κολλεγίων με εκπροσώπους από 18 Αμερικανικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Εκεί μπορείτε να βρείτε αντικειμενικές και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τις σπουδές στις Ηνωμένες Πολιτείες. Θα είμαι και εγώ εκεί. Ελπίζω να σας δω.

Η Κάθλην Ντόχερτυ είναι Πρέσβειρα των ΗΠΑ στην Κύπρο.

Γεννητούρια στον ζωολογικό του Ντούισμπουργκ.

Οπτασίες διά της τεθλασμένης

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Το έργο το έχουμε ξαναδεί. Με σειρά από ρεπορτάζ, από δηλώσεις ή αρθρογραφία προβάλλεται η ανάγκη να αξιοποιήσουμε τα νέα δεδομένα στην περιοχή και έτσι να αποκτήσουμε ισχύ, να έχουμε ρόλο- κλειδί στις εξελίξεις στην ανατολική Μεσόγειο. Αυτό το έργο προβάλλεται ως η «άλλη» απάντηση στις (όποιες) κινήσεις απέμειναν για επίλυση του Κυπριακού μέσα από τη δραστηριότητα του ΟΗΕ. Αυτή η «νέα στρατηγική» στηρίζεται σε ορισμένες εξελίξεις που επιχειρούν να αντικαταστήσουν την κοινή λογική με οπτασίες μόνο και μόνο για να μην προχωρήσει η διαπραγμάτευση για τη συνολική επίλυση του Κυπριακού ή και, αν προχωρήσει κάτι, να μπορούν να «ακινητοποιήσουν» τη διαδικασία.

Οπτασία α: Υπάρχουν προβλήματα στις σχέσεις ΗΠΑ-Τουρκίας -κυρώσεις από τις ΗΠΑ εξ αφορμής του πάστορα, πτώση της αξίας της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου, διαφωνίες ΗΠΑ για την προσέγγιση Ρωσίας-Τουρκίας-S300, μη παράδοση F-35, διαφωνίες στο συριακό. Έτσι ορισμένοι στην Κύπρο και την Ελλάδα αίφνης ανακάλυψαν σημαντικό γεωπολιτικό κενό (κόντρα Τουρκίας-ΗΠΑ), το οποίο ανοίγει δρόμους «στρατηγικής» συνεργασίας Κύπρου- ΗΠΑ! Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή η Κύπρος θα αξιοποιήσει, κατ' ακρίβειαν θα αναπληρώσει το κενό, αποκτώντας νέο γεωπολιτικό ρόλο στην περιοχή.

Οπτασία β: Εσχάτως το φυσικό αέριο εξελίσσεται σε μαύρη κωμωδία. Η Κύπρος, κατά την οπτασία αυτή, θα καταστεί ενεργειακό κέντρο σε τρεις ηπείρους. Πώς; Μιλούμε για τον East Med (φυσικό αέριο από την Αν. Μεσόγειο στην Ευρώπη) αλλά δεν γνωρίζουμε ποιος θα δώσει τα τρελλά δισ. για να αρχίσει, ποια εταιρεία θα τον κατασκευάσει, και, κυρίως, ποιος θα αγοράσει στην Ευρώπη αυτές τις ποσότητες όταν το ρωσικό είναι εμφανώς φθηνότερο.

Οπτασία γ: Γίνεται αρκετός λόγος για μεγάλες δυνατότητες συνεργασίας με το Ισραήλ. Οι πάντες γνωρίζουν ότι το Ισραήλ εμπιστεύεται μόνο τον εαυτό του και η πιο καλή απόδειξη γι' αυτό είναι η αδιάλλακτη στάση στο ζήτημα της εξεύρεσης κοινά αποδεκτής λύσης στο θαλάσσιο μέρος που «συγκατοικεί» ανάμεσα στην κυπριακή και την ισραηλινή ΑΟΖ. Όλοι γνωρίζουν επίσης ότι το Ισραήλ κάνει εκτιμήσεις πολύ μακριά από τις οπτασίες, γι' αυτό ερωτά να μάθει «πόσα πολεμικά αεροπλάνα διαθέτει η Κύπρος» και ύστερα παίρνει αποφάσεις.

Οπτασία δ: Εσχάτως Κύπρος-Αίγυπτος υπέγραψαν «Μνημόνιο Συναντίληψης» (MOU) σχετικά με την μεταφορά φυσικού αερίου από την κυπριακή ΑΟΖ σε εγκαταστάσεις στην Αίγυπτο. Ως γνωστόν οι κυβερνήσεις υπογράφουν μνημόνια, αλλά οι εταιρείες κάνουν τη δουλειά- αν έχουν κέρδος, αν οι συνθήκες προσφέρουν σταθερότητα. Ποια εταιρεία θα κάνει αυτό που προβλέπει το MOU; Όλοι γνωρίζουν ότι η «Αφροδίτη» διαθέτει μη επαρκείς ποσότητες προς αξιοποίηση, και πως και η δεύτερη γεώτρηση δεν προσέθεσε τις απαραίτητες ποσότητες στην πρώτη. Έκτοτε (2013) έχουμε μηδεν εξορύξεις. Ποια εξήγηση υπάρχει γι' αυτό;

Τα πιο πάνω έχουν μια ρεαλιστική εξήγηση για τις πολιτικές της οπτασίας: να κάνουμε οτιδήποτε προσφέρει βόλτες γύρω από το ουσιώδες, να κάνουμε οτιδήποτε περνά από το χέρι (τους) φτάνει να αποφύγουμε το κρίσιμο ζήτημα, την επίλυση. Ενώνουν δυνάμεις με έναν και μόνο στόχο: να εφευρίσκουν οπτασίες, να πουλούν στην κοινή γνώμη φύκια για μεταξωτές κορδέλες, φτάνει να υπόσχονται την αλλαγή των συσχετισμών μέσα στο χρόνο και την επιδίωξη (πάντα αργότερα) κάποιας «ιδανικής» λύσης.

Μόλις πριν από λίγα χρόνια ο Γλ. Κληρίδης και ο Γερ. Αρσένης μιλούσαν για το «ενιαίο αμυντικό δόγμα». Τι προσέθεσε το δόγμα στην αμυντική ενίσχυση της νήσου; Απολύτως τίποτα. Μόνο βεβαιωμένες μίζες (Ντ. Μιχαηλίδης και υιός) και σίγουρα εσωτερική κατανάλωση για να επιχειρήσει να γίνει ο Γερ. Αρσένης πρωθυπουργός της Ελλάδας και να διεκδικήσει ο Γλ. Κληρίδης δεύτερη προεδρική θητεία από πλεονεκτική/δημαγωγική θέση. Γι' αυτό και ο Γλ. Κληρίδης είπε το γνωστό «όποιος τα έχει 400, θα φέρει τους S300». Όταν οι πύραυλοι πήγαν Κρήτη, δεν μάθαμε αν άλλαξε κάτι από το σλόγκαν, πέρα από την τελική του θέση να έρθουν στην Κύπρο και να μείνουν στις «κάσιες»...

Σε έναν λαό που έχει εκπαιδευτεί, επί μακρόν, στις οπτασίες, η παραμυθία που αυτές χορηγούν, ενίοτε λειτουργεί ως αντίδοτο απέναντι στις δυσκολίες της πραγματικότητας. Γι' αυτό και κάθε τόσο, ολοένα και κάποιος Παΐσιος, είτε με την μορφή πανεπιστημιακού «καθοδηγητή», είτε με τη μορφή της δημοσιογραφικής «αγωνίας», θα προτείνει «μην πάτε σε συνομιλίες, αναμονή, όχι τώρα, του χρόνου, του άλλου χρόνου» γιατί τις συνομιλίες τις θέλουν οι ξένοι και όχι οι Ε/κ που υφίστανται τις συνέπειες της εισβολής.

Κανένας από αυτούς δεν νοιάζεται για την Κύπρο. Κανένας από αυτούς δεν έχει πάει σε έναν προσφυγικό συνοικισμό να δει και να ακούσει τι τρέχει στην πραγματική ζωή. Κανένας από αυτούς δεν είναι σε θέση να σκεφθεί με παγκύπριο τρόπο.

Με μεσημβρινές οπτασίες εισηγούνται τη σταδιακή διολίσθηση στη διχοτόμηση. Με το παιχνίδι με το χρόνο, εκφράζουν μιαν αναχρονιστική ψευδοϊδεολογία, γεμάτη αντιευρωπαϊσμό, γιατί είναι οπαδοί της κλειστής κοινωνίας, αυτής που αρνείται τις θεμελειώδεις αξίες πάνω στις οποίες έχει οικοδομηθεί η ΕΕ.

www.larkoslarkou.org.cy

Δελτία ειδήσεων: τα δελτία του τρόμου

Της **ΚΟΡΑΛΙΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ**

Μεγαλώνοντας τα παιδιά μας, κάποιοι από εμάς, κάναμε την προσπάθεια να τα μυήσουμε στο να ενδιαφέρονται για τον κόσμο γύρω τους. Ένας τρόπος για να το πετύχουμε ήταν να τα παροτρύνουμε να παρακολουθούν μαζί μας το δελτίο ειδήσεων. Σταδιακά, συνειδητοποιήσαμε ως γονείς ότι τα δελτία ειδήσεών μας έχουν μετατραπεί σε ταινίες τρόμου και αστυνομικά θρίλερ. Οι τρομακτικές ειδήσεις είναι συντριπτικά περισσότερες από τις θετικές ειδήσεις κι αυτό γιατί η ανθρώπινη φύση έχει την τάση να προσκολλάται περισσότερο στα αρνητικά με αποτέλεσμα να πουλάνε περισσότερο. Εν ολίγοις, τα δελτία ειδήσεών μας, έγιναν κατά τη γνώμη μου, άκρως ακατάλληλα για ανηλίκους – για να μην πω και για τους ενήλικες. Κι αυτό όχι για τις μεμονωμένες «ακατάλληλες» εικόνες για τις οποίες ενημερωνόμαστε να απομακρύνουμε τα παιδιά από τους τηλεοπτικούς δέκτες, αλλά για το γενικότερο συναίσθημα μιας μοχθηρής, αρρωστημένης και καθόλα επικίνδυνης κοινωνίας στην οποία ζούμε. Φυσικά και πρέπει να γνωρίζουμε την ασχήμια του κόσμου γύρω μας. Πώς αλλιώς θα προστατευτούμε και πώς θα βοηθήσουμε εκεί και όπου μπορούμε αν δεν πληροφορηθούμε για τα τεκταινόμενα.

Θέλω ωστόσο να σταθώ σε τρία στοιχεία: Πρώτο, μέσα από τα δελτία ειδήσεων και τα ρεπορτάζ τους, στήνουμε λαϊκά δικαστήρια και ο καθένας έχει άποψη για τα πάντα. Μας αφορούν αλήθεια τα αίτια και οι ένοχοι του κάθε μεμονωμένου εγκλήματος που πλήττει κάποια οικογένεια; Άλλο η επιγραμματική παρουσίαση του συμβάντος και άλλο οι πολύωρες αναλύσεις για το ποιος είναι ύποπτος, ποιος έδωσε κατάθεση και ποιος όχι. Ούτε δικαστές είμαστε, ούτε κατά κανένα τρόπο αρμόδιοι να κυκλοφορούμε και να εκφέρουμε άποψη για το ποιος είναι ο ένοχος και ποιος όχι. Ποιανού το ρόλο παίζουμε δηλαδή; Πώς θα μας φαινόταν να τύχαινε τέτοιου χειρισμού η δική μας οικογένεια; Μήπως η στάση μας αυτή δείχνει στα παιδιά μας ότι είναι εντάξει να κρίνουμε και να κατακρίνουμε τους πάντες; Αποτέλεσμα: η αντίληψη ότι όλα γύρω μας είναι σαθρά - εκτός φυσικά από εμάς! Δεύτερο, έχουμε γίνει ειδικοί στο να επαναλαμβάνουμε ξανά και ξανά τον προσωπικό πόνο των άλλων και να τον επιδεικνύουμε στην οθόνη. Αφενός εκμεταλλευόμαστε τις προσωπικές τραγωδίες του κοσμάκη (χάριν τηλεθέασης). Αφετέρου εκθέτουμε τους τηλεθεατές επανειλημμένα στον ανείπωτο ανθρώπινο πόνο, χωρίς αντιστάθμισμα. Αποτέλεσμα, σταδιακή αναισθησία! Γεγονός που με οδηγεί στο τρίτο σημείο, την έλλειψη ισορροπίας. Ναι, να εκθέσουμε τους εαυτούς μας στα κακώς έχοντα. Μήπως να τους εκθέταμε και λίγο στα καλώς έχοντα; Μήπως να εξισορροπούσαμε την κάθε οδυνηρή είδηση με μια καλή; Γιατί; Γιατί αναλογιστείτε το μήνυμα που μεταφέρουμε στα παιδιά μας και στον υπόλοιπο κόσμο, για την ποιότητα της ανθρωπότητας στο σύνολό της. Έχουμε σκιαγραφήσει στο μυαλό του πολίτη μια πολύ απογοητευτική, απαισιόδοξη εικόνα για όλους και για όλα. Αποτέλεσμα, έχουμε τερατοποιήσει τον άνθρωπο, τον εαυτό μας! Δεν είναι έτσι τα πράγματα. Σε καμία περίπτωση δεν θέλω τα παιδιά μου να μεγαλώσουν με κυρίαρχο το αίσθημα του φόβου. Θέλω να γνωρίζουν τους κινδύνους και να ξέρουν να φυλάγονται αλλά θέλω να γνωρίσουν εξίσου και την ομορφιά της ζωής, την πραότητα της ανθρώπινης ύπαρξης. Βγείτε στο δρόμο το πρωί και πείτε καλημέρα στους γείτονές σας. Δεν είναι όλοι δολοφόνοι, παιδεραστές, δολοπλόκοι και απατεώνες. Είναι άνθρωποι εύπλαστοι και ευάλωτοι που με μια καλή κουβέντα, μπορείς να τους φτιάξεις τη μέρα. Κάθε φορά που βλέπω τις ειδήσεις, προσπαθώ να θυμίζω στον εαυτό μου το «ουδείς εκών κακός» του Σωκράτη και το «μ κρίνετε, να μ κριθ τε» από το Ευαγγέλιο του Ματθαίου, γιατί απλούστατα δεν είναι δουλειά του καθενός μας να διασύρει τον συνάνθρωπό του πίνοντας μπύρα και τρώγοντας σουβλάκια. Σε μελέτη του, το Harvard School of Public Health συμπέρανε ότι η τακτική έκθεση σε αρνητικές ειδήσεις αποτελεί έναν από τους πιο στρεσογόνους παράγοντες που οδηγούν την κοινωνία στη δυσπιστία και σε ψυχολογικές διαταραχές. Εκπλάγηκα ευχάριστα όταν, διερευνώντας το θέμα στο διαδίκτυο, ανακάλυψα ότι κάποιες κοινωνίες έχουν ήδη αρχίσει να προωθούν την ιδέα της «εποικοδομητικής δημοσιογραφίας» (constructive journalism), η οποία εστιάζεται στο ρεπορτάζ θετικών ειδήσεων οι οποίες είναι δημιουργικές και ελπιδοφόρες. Οι New York Times έχουν καθιερώσει μια διαδικτυακή σελίδα με το όνομα "Fixes," η οποία εστιάζεται στις προσπάθειες ανθρώπων να διορθώσουν κοινωνικά προβλήματα σε όλο τον κόσμο. Η Δανέζικη διαδικτυακή εφημερίδα de Correspondent στοχεύει στην καλλιέργεια ενός κλίματος αισιοδοξίας, όπως και μια ενότητα της Montgomery Advertiser της Αλαμπάμα. Αποτελεί καθαρά θέμα πολιτικής των καναλιών το αν και το πώς θα εξισορροπήσουν τα δελτία ειδήσεών τους. Αξίζει πάντως να δώσουμε στη νέα γενιά λόγους για να είναι περήφανοι και ευγνώμονες για το ανθρώπινο είδος, παρ' όλες τις ατέλειές του.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2018

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΓΙΟΥΒΕΤΣΙ
ΤΟ ΠΙΑΤΟ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

ΣΕ ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ, ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

ΤΑ ΚΛΑΣΙΚΑ
Κυπριακή φασολάδα
από τον Χριστόφορο Πέσκια

\+ Μηνιαίο συνταγολόγιο
Ελλήνων πίτες
Κυπριακό brunch

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πυροτεχνουργοί

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Οι Ελληνες πρωθυπουργοί από μία περίοδο και μετά καλούνται να αποδείξουν ότι είναι ικανοί πυροτεχνουργοί. Κάποιος τους δίνει μία ή περισσότερες ενεργές «βόμβες» και οι ψηφοφόροι περιμένουν να τις εξουδετερώσουν. Ενίοτε πετυχαίνουν, άλλοτε τους παίρνουν τα σκάγια και εξαϋλώνονται και σε ορισμένες περιπτώσεις τη γλιτώνουν οι ίδιοι, αλλά όχι... εμείς.

Οπως φαίνονται τώρα τα πράγματα ο Κυριάκος Μητσοτάκης ενδέχεται να πάρει στα χέρια του, εφόσον επαληθευθούν οι δημοσκοπήσεις, μία, δύο, ίσως και τρεις «βόμβες», που δεν θα είναι ιδιαιτέρως βραδυφλεγείς. Και από την άλλη, ο Αλέξης Τσίπρας θα ζυγίσει πολύ το πότε θα κάνει εκλογές, εκτιμώντας το αν και πότε μπορεί να σκάσουν οι βόμβες.

Τράπεζες, ασφάλεια και Σκοπιανό είναι τρεις «βόμβες» που ενδέχεται να «προσφέρει» ο κ. Τσίπρας στον επόμενο πρωθυπουργό.

Οι τράπεζες έχει φανεί τις τελευταίες ημέρες ότι θα είναι μία «καυτή πατάτα» τους επόμενους μήνες. Το δυσμενές διεθνές οικονομικό κλίμα και η κούραση των επενδυτών με το ελληνικό στόρι έχουν δημιουργήσει αρνητικό περιβάλλον. Καταστροφικά σενάρια τύπου bail in αποκλείονται παντελώς από τους πιο αρμόδιους αξιωματούχους στην Ευρώπη. Το αν και πώς θα βρεθούν, όμως, χρήματα για μια ανακεφαλαιοποίηση δεν είναι καθόλου σαφές και βέβαιο. Κάποιος θα χρειαστεί να πάρει δύσκολες αποφάσεις για τη δημιουργία «κακής τράπεζας», για πιθανές συγχωνεύσεις και βίαιες μειώσεις κόστους. Ποιος θα είναι ο τυχερός; Αγνωστο.

Δεύτερη «καυτή πατάτα» θα είναι το θέμα της ασφάλειας. Η κατάσταση έχει ξεφύγει και η εκτίμηση είναι ότι θα χειροτερέψει όσο πλησιάζουμε στις εκλογές και έπειτα από μία νίκη της Νέας Δημοκρατίας. Ο νόμος Παρασκευόπουλου, η εσκεμμένη αδράνεια της κυβέρνησης, το απόλυτο μπάχαλο μέσα στις φυλακές, η ανεξέλεγκτη κατάσταση στους προσφυγικούς καταυλισμούς συνθέτουν ένα εκρηκτικό κοκτέιλ. Η κυνική «πιάτσα» προβλέπει ότι από τους μπαχαλάκηδες μέχρι τους πιο σκληρούς οπαδούς της βίας «θα τα δώσουν όλα» με μία νέα κυβέρνηση προκειμένου να την αποσταθεροποιήσουν γρήγορα. Αυτό το ζήτημα δεν έχει απλές, «επιχειρησιακές» λύσεις, γιατί αυτές από μόνες τους μπορούν να ρίξουν παραπάνω λάδι από όσο αντέχει η ελληνική κοινωνία σε μια φωτιά που δεν σταμάτησε ποτέ να καίει.

Τελευταία «βόμβα» που μπορεί να «προσφέρει», αν το επιλέξει ο κ. Τσίπρας, στον κ. Μητσοτάκη είναι το θέμα των Σκοπίων. Αν το πρόβλημα δεν έχει λυθεί ή βρίσκεται ακόμη στη διαδικασία επικύρωσης από τους γείτονες, η επίλυσή του δεν θα είναι εύκολη. Η πίεση από το εξωτερικό θα είναι μεγάλη. Η φόρμουλα κάποιων αλλαγών στη συμφωνία των Πρεσπών, ώστε να μπορέσει να γίνει αποδεκτή, δεν θα είναι ένας περίπατος στο πάρκο, καθώς το κλίμα στην ΠΓΔΜ έχει γίνει πολύ τοξικό.

«Βόμβες» υπάρχουν και άλλες, όπως π.χ. η ΔΕΗ, αλλά δεν χρειάζεται να ενισχύσουμε το σασπένς. Και όπως έχουμε ξαναπεί, η δουλειά του πρωθυπουργού σε αυτόν τον τόπο δεν είναι η πιο εύκολη, δεν έρχεται με κανένός είδους «ασφάλεια», τελευταία ούτε καν με αξιοσημείωτη σύνταξη.

Πολιτικές χορογραφίες

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Δεν έχει τέλος ο πολιτικός γολγοθάς της Βρετανίδας πρωθυπουργού Τερέζα Μέι. Βάναυση αμφισβήτηση της πολιτικής της για το Brexit στη διάρκεια του συνεδρίου των Συντηρητικών. Ευθέως απορριπτική η αντιμετώπιση των προτάσεών της από τη γραφειοκρατία της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και μόλις πρόσφατα από υπουργό της κυβερνήσεως του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν.

Και ενώ είχαν προηγηθεί αυτά, εισήλθε η κ. Μέι την Τετάρτη στην αίθουσα του συνεδρίου λικνιζόμενη στους ρυθμούς του Dancing Queen – ένα τραγούδι χαμηλών απαιτήσεων για μια δεκαεπτάχρονη χορεύτρια, που διαγείρει τους άνδρες. Αδέξια ως χορεύτρια η κ. Μέι, ασφαλώς, αλλά έδωσε με την εμφάνισή της μία ιδιοφυή απάντηση προς τους επικριτές της δίχως να αρθρώσει μία λέξη, απλώς επιδεικνύοντας ακαταμάχητη βρετανική αταραξία και περιφρόνηση προς τις προκλήσεις. Δεν είναι πρότυπο προς μίμηση η Τερέζα Μέι, όπως και κάθε τι βρετανικό. Στερούνται την αίσθηση θεατρικότητος όσοι Ελληνες επιχειρούν να μεταφέρουν βρετανικές συμπεριφορές, δεν έχουν την αναγκαία απόσταση από τον εαυτό τους και τους άλλους. Φοβούνται το γελοίο. Είμαστε απλώς μία κοινωνία μικροαστών.

Διόλου παράδοξο, λοιπόν, ότι ηγέτες μας πάσχουν στο σύνολό τους από σοβαροφάνεια – δυσβάστακτο φορτίο του ανθρωπίνου σώματος προς κάλυψη μιας υστερήσεως διανοητικής. Ανεξαρτήτως εάν ψωνίζουν από το πανέρι του «Αρμάνι», ή εάν δεν φορούν γραβάτα, διαδεχόμενοι ο ένας μετά τον άλλον στο βήμα της Βουλής, ωραιολογούν ή νουθετούν τα πλήθη ως επαρχιακοί δημοδιδάσκαλοι της δεκαετίας του ’50.

Δεν υπάρχει πολιτικός ηγέτης που να μην επαγγέλλεται ανανέωση της πολιτικής ζωής και του κόμματός του. Ηγήθηκε νέου κόμματος ο κ. Αλέξης Τσίπρας και εκτινάχθηκε στην εξουσία τον Ιανουάριο του 2015. Και διαπιστώνει ο πολίτης τελικώς ότι ευρίσκεται ενώπιον μίας μετενσαρκώσεως του ΠΑΣΟΚ, της πρώτης περιόδου – απόπειρα αναβιώσεως του «πνεύματος» του ΕΑΜ, αφόρητη παρωχημένη αριστερή ρητορική. Ταυτόχρονα όμως υιοθετεί όλες τις φιλελεύθερες επιταγές των δανειστών της χώρας. Πολιτική σχιζοειδής, που αγωνίζεται να συνδυάσει την επανάσταση με μία πλήρη ευθυγράμμιση προς το ευρωπαϊκό κατεστημένο.

Από την άλλη πλευρά, η Κεντροδεξιά –ή όπως και εάν κανείς την ονομάσει– πάσχει από άλλο σύνδρομο – της αενάου μετονομασίας, με στόχο τη δημιουργία αισθήσεως αλλαγής. Το Λαϊκό Κόμμα, που ίδρυσε ο Δημήτριος Γούναρης, μετονομάσθη σε Ελληνικό Συναγερμό, και στη συνέχεια σε Εθνική Ριζοσπαστική Ενωση, και τέλος σε Νέα Δημοκρατία στη διάρκεια της Μεταπολιτεύσεως. Ο βασικός πυρήνας των ψηφοφόρων είναι, βεβαίως, πάντα ίδιος – ο συντηρητικός μέσος πολίτης.

Θα έλεγε κανείς ότι οι ηγέτες της Κεντροδεξιάς –συγκριτικώς μεγάλου διαμετρήματος– έχουν την τάση να απαλλαγούν από το βάρος της κληρονομιάς των έργων και των ημερών των προκατόχων τους, και επιχειρούν να δημιουργήσουν την εντύπωση αλλαγής, διά της μετονομασίας. Οι δύο τελευταίοι πρόεδροι της Ν.Δ. αρκέστηκαν στην αλλαγή του σήματος του κόμματος – ασήμαντη απόπειρα διαφοροποιήσεώς τους από το παρελθόν. Μάταιος κόπος. Οι εκλογές θα κριθούν από το μέγεθος της απαρέσκειας των πολιτών προς τον κ. Τσίπρα, όχι από γραφιστικά τεχνάσματα.

Τι επιδιώκει η Ρωσία στην ΠΓΔΜ;

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Είναι γνωστό ότι η Ρωσία θέλει να ελέγχει της εξελίξεις όχι μόνο στην ευρύτερη περιοχή της, αλλά και όπου παραδοσιακά ασκεί επιρροή. Ετσι, η αντίθεσή της με την προσπάθεια επίλυσης της διενέξεως μεταξύ Ελλάδας και ΠΓΔΜ ήταν αναμενόμενη. Η Μόσχα δεν επιθυμεί να δει τη γειτονική μας χώρα να εντάσσεται στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε. Πριν από λίγα χρόνια, η Ρωσία ανάγκασε τον τότε πρόεδρο της Ουκρανίας να αλλάξει πορεία και να γυρίσει την πλάτη σε συμφωνία σύσφιγξης σχέσεων με την Ε.Ε., προκαλώντας μια λαϊκή αντίδραση που οδήγησε έως και στον πόλεμο και στην προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία. Παρότι οι εξελίξεις στην Ουκρανία δεν ευνόησαν τα ρωσικά συμφέροντα, φαίνεται ότι και στην περίπτωση της ΠΓΔΜ η Μόσχα επιχειρεί να εμποδίσει τη δυτική πορεία της χώρας. Γεγονός είναι ότι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος της περασμένης Κυριακής, με τη μεγάλη αποχή, δεν επιτρέπει στην κυβέρνηση Ζάεφ να συνεχίσει όπως σχεδίαζε με την επικύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών. Ομως ο Ζάεφ θα λαμβάνει υπ’ όψιν ότι παρά την αποχή, το 91,46% που ψήφισαν «Ναι» από το σύνολο των συμμετεχόντων (36,9%) είναι ένας σεβαστός αριθμός ψηφοφόρων. Εάν ευσταθούν οι εκτιμήσεις ότι από τους περίπου 1,8 εκατ. ψηφοφόρους της ΠΓΔΜ το ένα τρίτο βρίσκεται στο εξωτερικό, τότε οι 609.427 που υπερψήφισαν τη συμφωνία ίσως δώσουν την πλειοψηφία στα κόμματα που υποστήριξαν τον συμβιβασμό με την Ελλάδα όταν διεξαχθούν εκλογές. Με άλλα λόγια, η υπόθεση δεν έληξε. Τουλάχιστον, όχι οριστικά.

Σήμερα το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος εμφανίζεται ως νίκη της Ρωσίας εναντίον των δυτικών χωρών και οργανισμών που επιχείρησαν να πείσουν τους πολίτες της ΠΓΔΜ να δεχθούν τη συμφωνία ως προϋπόθεση για την ένταξη στο ΝΑΤΟ και την Ε.Ε. Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι πριν από το δημοψήφισμα ο ίδιος ο υπουργός Αμυνας των ΗΠΑ, Τζέιμς Μάτις, κατήγγειλε την παρέμβαση της Μόσχας. Προφανώς, το σχέδιο να ενταχθεί η ΠΓΔΜ στους δυτικούς θεσμούς υπέστη σοβαρό πλήγμα (προς ανακούφιση, μεταξύ άλλων, των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα) και αφήνει περιθώριο για την αποσταθεροποίηση μιας ήδη ευαίσθητης περιοχής. Περισσότερη ένταση μεταξύ των «ενδοτικών» και «πατριωτών» στην ΠΓΔΜ, όπως και στην Ελλάδα, θα προκαλέσει περισσότερα προβλήματα εντός των δύο χωρών· είναι, όμως, δύσκολο να δει κανείς πού θα οδηγήσει η διαιώνιση της εκκρεμότητας. Αργά ή γρήγορα, θα υπάρξει συμφωνία στη βάση που ήδη συζητήθηκε.

Είναι κατανοητός ο στόχος της Ρωσίας να εμποδίσει την ένταξη της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ. Το ίδιο ίσχυε στην περίπτωση της Ουκρανίας. Η παρέμβαση, όμως, του Βλαντιμίρ Πούτιν με στόχο να εμποδίσει την πορεία της Ουκρανίας και προς την Ε.Ε. ήταν ξαφνική, ακραία, εναντίον του λαϊκού αισθήματος και προκάλεσε επανάσταση. Το αποτέλεσμα είναι ότι σήμερα η Ουκρανία βρίσκεται πιο κοντά στην Ε.Ε.: η εξάρτησή της από το ρωσικό φυσικό αέριο έπεσε από το 100% στο 0%, το εμπόριο με τη Ρωσία μειώθηκε από 50% του συνόλου στο 15%, οι πολίτες της ταξιδεύουν ελεύθερα σε χώρες της Ε.Ε. Ο πόλεμος, με 10.000 νεκρούς σε τέσσερα χρόνια, αποδυνάμωσε ακόμη περισσότερο την επιρροή των Ρώσων. Τώρα, το αίτημα των Ουκρανών για την ανεξαρτησία της Εκκλησίας τους από τη Μόσχα είναι άλλο ένα βήμα χειραφέτησης και ενίσχυσης της ουκρανικής ταυτότητας.

Είναι προφανές ότι στην ΠΓΔΜ οι Ρώσοι διαθέτουν τα εργαλεία να προκαλέσουν ένταση μεταξύ των κοινοτήτων των Σλάβων και Αλβανών, καθώς και μεταξύ των οπαδών του «Ναι» και του «Οχι» στη συμφωνία των Πρεσπών. Υπάρχει, όμως, και η πιθανότητα οι πολίτες της ΠΓΔΜ να κατανοήσουν ότι δεν πρόκειται να τους προσφερθεί καλύτερη συμφωνία και να ψηφίσουν αναλόγως όταν έρθει η ώρα. Σε αυτή την περίπτωση, η Ρωσία θα έχει καταφέρει μόνο μια καθυστέρηση, με τίμημα, μεταξύ άλλων, την ψυχρότητα στις σχέσεις της με την Ελλάδα λόγω της ανάμειξής της στο ζήτημα. Ετσι, φαίνεται δύσκολο να αυξήσει η Μόσχα την επιρροή της στην περιοχή. Οπότε, πέρα από το να αποδεικνύει ότι μπορεί να παρεμβαίνει όπου θέλει, τι ακριβώς επιδιώκει η Ρωσία στην ΠΓΔΜ;

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Η ύβρις της αυτοκεφαλίας

Τύπος και τηλεθέαμα αποβλέπουν στον εντυπωσιασμό, τη διαβουκόληση του πολίτη, όχι στην πληροφόρησή του. «Φυσιολογικά» επομένως αγνόησαν το κρίσιμο για τον Ελληνισμό θέμα των πρόσφατων, όλο και ιταμότερων αμφισβητήσεων της «οικουμενικότητας» του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης σε διεθνές πεδίο. Προλαβαίνοντας τα στερεότυπα κοάσματα της «προοδευτικής» μας διανόησης, ας διασαφηνίσουμε για πολλοστή φορά: Οταν μιλάμε για την «οικουμενικότητα» (ελληνική καθολικότητα) του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης, τα σημαίνοντα δεν έχουν την παραμικρή σχέση (νοηματική και πραγματική) με τον ελλαδικό (κρατικοποιημένο) εθνικιστικό επαρχιωτισμό. Παραπέμπουν ακριβώς στο αντίθετο: στην κοσμοπολίτικη άνεση και ανοιχτοσύνη που συνιστούσε, για πολλούς αιώνες, το στοιχείο ταυτότητας των Ελλήνων – σε ό,τι ακριβώς απεμπολήσαμε, προκειμένου να ξιπάζεται σαν «ευρωπαϊκό» το σημερινό βαλκανικό, μεταπρατικό μας κρατίδιο.

Ποιος ζητάει σήμερα να ακυρώσει (και να σφετεριστεί) την ευθύνη και το λειτούργημα της εκκλησιαστικής «καθολικότητας», που μέσα στους αιώνες ασκεί το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης; Η Μόσχα είναι ο αμφισβητίας, με το επιχείρημα πάντοτε της ποσοτικής (πληθυσμικής) υπεροχής και της εξουσιαστικής, στο διεθνές πεδίο, ισχύος. Αλλά η Μόσχα, αυτή τη φορά, προκαλείται ωμά από την αμερικανική (ιδιότυπη) ευήθεια.

Τηλεγραφικά και γι’ αυτό σχηματικά: Είναι δυσεξήγητο αίνιγμα, η απροκάλυπτη φοβία για τη Ρωσία που διακατέχει το αμερικανικό πολιτικό κατεστημένο, όποιος κι αν είναι ο Πρόεδρος. Μοιάζει να πιστεύουν οι Αμερικανοί ότι η Ρωσία συνεχίζει να είναι η σταλινική Σοβιετία: μια εφιαλτική απειλή κομμουνιστικού ολοκληρωτισμού. Επομένως, και το ΝΑΤΟ συνεχίζει να αποτελεί την οχυρή άμυνα συμμαχίας χωρών απέναντι στον μαρξιστικό κίνδυνο! Πεισματική λοιπόν (γι’ αυτό και παιδαριώδης) η αμερικανική εμμονή να ενταχθεί στο ΝΑΤΟ και η Ουκρανία, προκειμένου να εγκατασταθούν πολεμικές βάσεις των ΗΠΑ στο μαλακό υπογάστριο της Ρωσίας. Για να επιτευχθεί ένας τέτοιος στόχος, πρέπει να απεξαρτηθεί η Ουκρανία από τους ιστορικούς, φυλετικούς, πολιτισμικούς, εκκλησιαστικούς δεσμούς της με τη Ρωσία, και η εκκλησιαστική «αυτοκεφαλία» θεωρήθηκε καίριο βήμα προς αυτή την απεξάρτηση. Πρώτη φορά στα διεθνή χρονικά, υπουργός Εξωτερικών της Αμερικανικής Υπερδύναμης βγήκε να δηλώσει απερίφραστα ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας πρέπει να κηρυχθεί «αυτοκέφαλη», να αυτονομηθεί από το Πατριαρχείο της Μόσχας!

Η «οικουμενικότητα» του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης συνεπάγεται και την ευθύνη (ή το λειτούργημα) να απονέμει (συνοδικώς πάντοτε: με απόφαση συνόδου επισκόπων) τις ευχέρειες διοικητικής αυτονομίας (διευθέτησης πρακτικών προβλημάτων ευταξίας) σε μια τοπική Εκκλησία – να την καθιστά «αυτοκέφαλη». Ο δρόμος λοιπόν προς την «αυτοκεφαλία» της Ουκρανίας περνάει οπωσδήποτε από το Φανάρι και οι Αμερικανοί έχουν πολλές δυνατότητες «να βάλουν το πιστόλι στον κρόταφο» του Ρωμιού Πατριάρχη, για να πετύχουν αυτό που θέλουν. Ταυτόχρονα όμως ο εκβιασμός του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης από τη μυωπική πολιτική των ΗΠΑ είναι δώρο σπουδαίας ευκαιρίας για τους Ρώσους: Επαληθεύει τον ισχυρισμό τους ότι η ευθύνη - λειτούργημα εξασφάλισης της ενότητας των «κατά την οικουμένην» Ορθόδοξων Εκκλησιών δεν μπορεί, σήμερα πια, να είναι αποκλειστικότητα μιας χούφτας εξαθλιωμένων Ρωμιών της Ιστανμπούλ. Το πρωτείο της ευθύνης, ο ρόλος και ο τίτλος του «Οικουμενικού», πρέπει να αποδοθεί στον Πατριάρχη Μόσχας «και πασών των Ρωσιών»!

Επιπλέον, η τραγωδία της βαθιάς εκκοσμίκευσης (κυρίως ο μυθώδης πλούτος και η μέθη της εξουσίας) που έχουν ριζικά αλλοτριώσει τη Ρωσική Εκκλησία, οδηγούν σε αντιφάσεις κραυγαλέες: Αμφισβητούν οι Ρώσοι την υπερεθνική οικουμενικότητα της επισκοπικής συνόδου του Φαναρίου, όταν όμως ο Κωνσταντινουπόλεως συγκαλεί «διορθόδοξες» συνόδους ή συνόδους μόνο των «προκαθημένων» των Ορθόδοξων Εκκλησιών, ο Μόσχας επιδεικτικά αρνείται τη συμμετοχή του και επιπλέον εκβιάζει τους οικονομικά (ή πολιτικά) εξαρτημένους από τη Μόσχα «προκαθημένους» να τον ακολουθήσουν στην αποχή. Σε εκκλησιαστική γλώσσα μια τέτοια συμπεριφορά χαρακτηρίζεται «τυρεία», στην κοινή γλώσσα: ατιμία. Σε αυτές τις ιστορικές συγκυρίες, η πιο δραματική και επώδυνη δοκιμασία είναι η αδυναμία του Οικουμενικού Πατριαρχείου να μιλήσει γλώσσα εκκλησιαστική. Μιλάει τη χαρτογιακάδικη γλώσσα της θρησκευτικής νοησιαρχίας και του ωφελιμιστικού ηθικισμού, γλώσσα που αγνοεί την ευαγγελική τρέλα της ελπίδας ότι «ο θάνατος πατείται θανάτω». Υπερασπίζει την «οικουμενικότητά» της η Κωνσταντινούπολη επικαλούμενη διατάξεις Κανόνων και δικηγορίστικες ερμηνείες συνοδικών αποφάσεων. Ποια θα μπορούσε να είναι η «άλλη γλώσσα» της *εκκλησιαστικής*, όχι θρησκευτικής λογικής; Να εξαγγείλει συνοδικά το Οικουμενικό Πατριαρχείο ότι «αυτοκεφαλία» παρέχει μόνο σε *αρχιεπισκοπές*, όχι σε *εθνικές* εκκλησίες. Η «Εκκλησία» είναι εξ ορισμού κοινότητα τοπική, *σώμα* κοινωνίας μελών, επισκοπούμενο σύνολο κοινοτήτων, συνοδικά συνεκτικό *σώμα* περισσότερων επισκοπών. Οχι, ποτέ η κοινή εθνοφυλετική καταγωγή ή η κρατική υπηκοότητα δεν συνιστά «Εκκλησία». Στους μοιραίους «Συνοδικούς Τόμους» των όρων της αυτοκεφαλίας (μοιραίους, γιατί διαμέλισαν το ενιαίο σώμα της Εκκλησίας σε κρατικούς οργανισμούς θρησκευτικής ιδεολογίας και εξουσίας – Staatskirchen) ο Οικουμενικός θα επιφέρει τη διορθωτική μετονομασία: «αυτοκέφαλη Αρχιεπισκοπή Μόσχας, Αθηνών, Βελιγραδίου, Βουκουρεστίου, Σόφιας, Τιράνων». Με δεσμούς συνοδικής αλληλοπεριχώρησης.

Εκρηκτικά και μυστικά στα αμπάρια του «Ανδρομέδα»

Αρχίζει η δίκη για το πλοίο - βόμβα που εντοπίστηκε βόρεια της Κρήτης

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ**

Το πλοίο - βόμβα, όπως ονομάστηκε το φορτωμένο με πάνω από 400 τόνους εκρηκτικών φορτηγό «Ανδρομέδα», εντοπίστηκε από ναυαγοσωστικό του Λιμενικού βόρεια της Κρήτης, το πρωί της 6ης Ιανουαρίου 2018. Είχαν προηγηθεί ύποπτοι πλόες για περίπου δύο μήνες, μεταξύ Τουρκίας, Αιγύπτου και Λιβύης, που προκάλεσαν το ενδιαφέρον των ευρωπαϊκών διωκτικών αρχών. Για το υπό σημαία Τανζανίας φορτηγό ίσχυε την τελευταία τριετία απαγόρευση κατάπλου σε λιμάνια της Ε.Ε. και μάλιστα, στις αρχές του 2015 κλιμάκιο του Λιμενικού, μετά σήμα ξένης υπηρεσίας, είχε πραγματοποιήσει έρευνα στα αμπάρια του ενώ έπλεε στο Ιόνιο με δηλωμένο προορισμό την Αλβανία. Τότε, οι άνδρες της Ασφάλειας είχαν εντοπίσει σακιά με νιτρική αμμωνία, η οποία κατόπιν επεξεργασίας θα μπορούσε να μετατραπεί σε εκρηκτική ύλη (ANFO). Ο εισαγγελέας που είχε ενημερωθεί για την υπόθεση, ωστόσο, είχε διατάξει την αποδέσμευση του πλοίου και την απελευθέρωση των μελών του πληρώματος.

Διαφορετική εξέλιξη είχε ο έλεγχος φέτος τον Ιανουάριο στα αμπάρια του παλιού φορτηγού, όπου βρέθηκαν στοιβαγμένοι 410 τόνοι έτοιμων για χρήση εκρηκτικών.

Τα οκτώ μέλη του πληρώματος και ο φερόμενος Έλληνας πλοιοκτήτης προφυλακίστηκαν στον Κορυδαλλό κατηγορούμενοι ότι μετέφεραν τα εκρηκτικά στη Μισράτα της Λιβύης, κατά παράβαση του εμπάργκο για την πώληση όπλων που ο ΟΗΕ έχει επιβάλει στη μαστιζόμενη από εμφύλιο πόλεμο βορειοαφρικανική χώρα. Η δίκη για την υπόθεση έχει προγραμματιστεί να ξεκινήσει την Τρίτη, 16 Οκτωβρίου στο Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Πειραιά και υπάρχει η πεποίθηση πως θα φωτιστούν οι σκοτεινές πτυχές της υπόθεσης.

Από επίσημα δικαστικά έγγραφα που βρίσκονται στη διάθεση της «Κ» προκύπτει ότι το πλοίο είχε φορτώσει τα εκρηκτικά και τους πυροκροτητές από τη Μερσίνη της Τουρκίας με προορισμό το Τζιμπουτί. Σύμφωνα με τα επίσημα παραστατικά, τελικός παραλήπτης του επικίνδυνου φορτίου ήταν εταιρεία εξορύξεων στην Αιθιοπία, ενώ ως αποστολείς - προμηθευτές εμφανίζονται δύο ημικρατικές εταιρείες κατασκευής εκρηκτικών υλών, με έδρα την Τουρκία. Από τις προανακριτικές απολογίες των μελών του πληρώματος προκύπτει ότι το «Ανδρομέδα» απέπλευσε την 23η Νοεμβρίου από τις ακτές της νοτιοανατολικής Τουρκίας με προορισμό αρχικά το Πορτ Σάιντ της Αιγύπτου. Φτάνοντας εκεί, ένα από τα μέλη του πληρώματος φέρεται να αντιμετώπισε σοβαρό πρόβλημα υγείας, εξαιτίας του οποίου το πλοίο κινήθηκε προς Λευκωσία προκειμένου να παρασχεθεί ιατρική φροντίδα στον ασθενή. Στο διάστημα που μεσολάβησε μέχρι το ρεσάλτο –την 6η Ιανουαρίου του 2018– των ανδρών του Λιμενικού ανοικτά του νομού Λασιθίου, το παλιό φορτηγό πλοίο κινήθηκε στο νότιο Αιγαίο και ανοικτά των ακτών της Αιγύπτου και της Λιβύης.

> *Καταθέσεις μελών του πληρώματος δείχνουν να ενισχύουν την κατηγορία πως πραγματικοί παραλήπτες των εκρηκτικών ήταν ένοπλοι ισλαμιστές αντάρτες.*

Για να δικαιολογήσουν τα ύποπτα «πηγαινέλα», οι επικεφαλής του πληρώματος επικαλέστηκαν τις δύσκολες καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν καθώς και τα πολλά σοβαρά τεχνικά προβλήματα του πλοίου, που έχρηζαν επισκευής (σ.σ. έκανε το τελευταίο του ταξίδι πριν πάει για διάλυση στην Ινδία).

Ωστόσο, όσα βρέθηκαν στη γέφυρα του πλοίου και οι καταθέσεις ορισμένων μελών του πληρώματος μοιάζουν να ενισχύουν την κατηγορία πως πραγματικοί παραλήπτες των εκρηκτικών ήταν ένοπλοι ισλαμιστές αντάρτες, στο υπό τουρκική επιρροή λιμάνι της Μισράτα. «Κατόπιν ελέγχου του ημερολογίου γέφυρας διαπιστώθηκε ότι είχε πραγματοποιηθεί εγγραφή τη 18η Δεκεμβρίου 2017 στην οποία αναφέρεται "έναρξη πορείας προς Μισράτα μετά από εντολή του πλοιοκτήτη"» αναφέρει σε κατάθεσή του αξιωματικός του κεντρικού λιμεναρχείου Ηρακλείου. Επισημαίνει ακόμη ότι στη γέφυρα βρέθηκε χάρτης με χαραγμένη πορεία από την περιοχή Zuwarah της Λιβύης με κατεύθυνση ανατολικά προς τη Μισράτα. Ο υποπλοίαρχος του «Ανδομέδα», αντίστοιχα, κατέθεσε απολογούμενος ότι «από την εταιρεία μάς έδωσαν εντολή να πάμε στη Λιβύη, στη Μισράτα, να ξεφορτώσουμε όλο το φορτίο».

Εκρηκτικές ύλες που βρέθηκαν στα αμπάρια του «Ανδρομέδα»

Εγγραφο της Αρχής για το Ξέπλυμα στο οποίο γίνεται αναφορά στην επίσκεψη εμπειρογνωμόνων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ στην Ελλάδα για τον έλεγχο του φορτίου των εκρηκτικών.

Το πιστοποιητικό τελικού παραλήπτη (end user certificate) στο οποίο περιγράφεται αναλυτικά το περιεχόμενο των 24 κοντέινερ που μετέφερε το «Ανδρομέδα».

Τα πιστοποιητικά του υπό σημαία Τανζανίας φορτηγού πλοίου «Ανδρομέδα» που κατασχέθηκε στο τελευταίο του ταξίδι πριν οδηγηθεί σε διαλυτήριο πλοίων στην Ινδία.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Διεκδικεί το φορτίο η τουρκική εταιρεία

Στην έρευνα για το πλοίο - βόμβα ενεπλάκη η Αρχή για το ξέπλυμα και, μάλιστα, εκπρόσωποί της υποδέχτηκαν, τη 13η Φεβρουαρίου, κλιμάκιο εμπειρογνωμόνων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, που επισκέφθηκε τη χώρα προκειμένου να διαπιστώσουν εάν το φορτίο του «Ανδρομέδα» εμπίπτει στις κυρώσεις του ΟΗΕ κατά της Λιβύης. Ο έλεγχος φέρεται να έγινε σε στρατιωτική εγκατάσταση στη Βόρεια Ελλάδα, όπου οι 410 τόνοι εκρηκτικών μεταφέρθηκαν για φύλαξη. Πλην της Αρχής και του Συμβουλίου Ασφαλείας, στην υπόθεση παρενέβη, όπως ήταν επόμενο, και η τουρκική κατασκευάστρια εταιρεία των εκρηκτικών. Μέσω του δικηγόρου Α. Σταυρούδη ζήτησε την άμεση αποδέσμευση του φορτίου το οποίο, όπως υποστηρίζει, νόμιμα πούλησε σε εταιρεία εξορύξεων, στην Αιθιοπία. Ο κ. Σταυρούδης σχολίασε στην «Κ» ότι η τουρκική εταιρεία θα διεκδικήσει στην επικείμενη δίκη την κυριότητα του φορτίου των εκρηκτικών. Από την πλευρά του, ο νομικός εκπρόσωπος των πέντε Ινδών μελών του πληρώματος, δικηγόρος Πειραιά Γ. Γλύκας, δήλωσε ενόψει της δίκης: «Οι κατηγορούμενοι αρνούνται οποιαδήποτε συμμετοχή τους στις αποδιδόμενες πράξεις, δηλώνουν αθώοι, Δεν είχαν καμία συμμετοχή ούτε στη συμφωνία μεταφοράς, ούτε στον καθορισμό της πορείας του πλοίου, ούτε βεβαίως γνώριζαν το παραμικρό για τη νομιμότητα του φορτίου. Είναι άνθρωποι του μόχθου και του μεροκάματου».

Ο 52χρονος

Τα μέλη του πληρώματος υποδεικνύουν ως πλοιοκτήτρια εταιρεία την Andromeda Shipping με έδρα τα Νησιά Μάρσαλ και ιδιοκτήτη έναν 52χρονο Έλληνα, ο οποίος συνελήφθη με ένταλμα και κρατείται στον Κορυδαλλό. Στην απολογία του και στα υπομνήματα που κατέθεσε στον ανακριτή, ο 52χρονος αρνείται ότι θα ξεφόρτωναν τα εκρηκτικά στη Λιβύη και υποστηρίζει ότι έπεσε θύμα απάτης. Λέει δηλαδή ότι οι εταιρείες με τις οποίες είχε έρθει σε συμφωνία για τη μεταφορά του φορτίου στο Τζιμπουτί, αντί αμοιβής 95.000 δολαρίων ΗΠΑ, δεν του πλήρωσαν τους ναύλους και ουσιαστικά «ξέμεινε» με 410 τόνους, δίχως να μπορεί να καλύψει τα τέλη διέλευσης της γέφυρας του Σουέζ. «Η ευθύνη είναι αποκλειστικά των ναυλωτών και φορτωτών. Μας εξαπάτησαν σχετικά με την πληρωμή της προμήθειας και των εξόδων μεταφοράς. Οχι μόνο δεν κατέβαλαν τα έξοδα διέλευσης από το Σουέζ αλλά εξαφανίστηκαν», επισήμανε σε υπόμνημά του.

Σασπένς και μυστήριο στην υπόθεση προσθέτει η αναφορά του 52χρονου, ότι λίγο πριν δεσμευθεί το «Ανδομέδα» είχε σε ξενοδοχείο κοντά στο «Ελ. Βενιζέλος» μυστική συνάντηση με τον Τούρκο εκπρόσωπο της αντισυμβαλλόμενης εταιρείας, στη διάρκεια της οποίας «συμφωνήθηκε τα τέλη για τη διέλευση της διώρυγας να πληρωθούν άμεσα», κάτι που εκ του αποτελέσματος αποδεικνύεται ότι ουδέποτε συνέβη. Επιπλέον, ενέπλεξε στην υπόθεση και τον ναυτικό ακόλουθο της πρεσβείας των ΗΠΑ στην Αθήνα, λέγοντας ότι τον ενημέρωσε για το πρόβλημα που είχε ανακύψει: «Μου επιβεβαίωσε ότι δεν υπάρχει συμφέρον και ανάμειξη των ΗΠΑ στη συγκεκριμένη υπόθεση και με συμβούλεψε να απευθυνθώ στον υπουργό Ναυτιλίας». Η «Κ» επικοινώνησε με τον συνήγορο του 52χρονου, Α. Παπαρρηγόπουλο, ο οποίος επιφυλάχθηκε να σχολιάσει την υπόθεση, ενόψει της δίκης.

Πολιτική στρατοπέδων συγκέντρωσης

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Ο Ανδρέας Ηλιόπουλος, ένας απόστρατος αντιστράτηγος, ήταν μέχρι πριν από λίγες ημέρες επικεφαλής της Διεύθυνσης Υποδομών και Ταυτοποίησης του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής. Ήταν δηλαδή ο υπεύθυνος για την κατάσταση όλων των «χοτ-σποτ», όπως λέμε τα στρατόπεδα συγκέντρωσης προσφύγων ανά την επικράτεια. Δεν είναι πλέον, διότι ο υπουργός τον απέπεμψε με άκρως υποτιμητικό τρόπο ως ανίκανο, αλλά εκείνος προτίμησε να δώσει δημοσιότητα στην παραίτησή του και να καταγγείλει την ύποπτη κακοδιοίκηση του συστήματος υποδοχής προσφύγων στην Ελλάδα.

Ο απόστρατος αξιωματικός ήταν επιλογή του προκατόχου τού Δ. Βίτσα στο υπουργείο, δηλαδή του Γ. Μουζάλα – ό,τι και αν σημαίνει αυτό, θετικό ή αρνητικό. Δέχθηκε ο στρατηγός το πόστο από ματαιοδοξία ή απλώς από τη βαριεστημάρα του συνταξιούχου που νοσταλγεί λίγη δράση; Ήταν πράγματι ανίκανος ή εξαπατήθηκε και αποφάσισε να τα βροντήξει; Δεν είναι απίθανο να πρόκειται για πολύ τυπικό και αυστηρό αξιωματικό, που αισθάνεται ότι θίγεται και αντιδρά – θυμίζω το έχουμε ξαναδεί πρόσφατα στην περίπτωση της πώλησης πυρομαχικών στη Σαουδική Αραβία.

Το βέβαιο είναι, πάντως, ότι οι καταγγελίες του είναι συγκεκριμένες και σοβαρές: δεν μπορούν να υπάρξουν ούτε κεντρική διοίκηση ούτε κεντρικός έλεγχος των οικονομικών στη λειτουργία των υποδομών για τους πρόσφυγες, επειδή δεκάδες φορείς και υπηρεσίες ανακατεύονται στη διαχείριση του θέματος. Ισως του πήρε καιρό του στρατηγού να αντιληφθεί το πρόβλημα, δεν ξέρω· πάντως, η καταγγελία του είναι σαφής: δεν υπάρχει σύστημα.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Είτε πρόκειται για εσωτερικό ξεκατίνιασμα είτε για σοβαρό σκάνδαλο, το γεγονός έρχεται να προστεθεί σε μια αλυσίδα άλλων καταγγελιών, που όλες μαζί δίνουν την εικόνα ότι ενδεχομένως βρισκόμαστε στο κατώφλι ενός νέου πανευρωπαϊκού εξευτελισμού της χώρας, για την κακοδιαχείριση του προσφυγικού. Βρισκόμαστε στο έτος 2018, με τις δυνατότητες που προσφέρει σήμερα η τεχνολογία, η κόλαση της Μόριας στη Λέσβο ήταν αδύνατον να μείνει κρυφή. Αργά ή γρήγορα θα την ανακάλυπτε ο κόσμος.

Και ανακαλύπτει δύο πολύ συγκεκριμένα πράγματα. Πρώτον, ότι η εικόνα της αθλιότητας δεν αντιποκρίνεται στα ποσά που δαπανώνται, άρα εγείρονται σοβαρές υποψίες οικονομικής κακοδιαχείρισης. (Ο αρμόδιος για τη διαφθορά ευρωπαϊκός μηχανισμός ερευνά ήδη τη διάθεση ευρωπαϊκού κονδυλίου 52 εκατομμυρίων ευρώ από το ελληνικό υπουργείο Αμυνας.) Δεύτερον, ότι η κράτηση των προσφύγων σε συνθήκες εξαθλίωσης, ιδίως στη Μόρια, είναι σκόπιμη, πλην άρρητη επιλογή της κυβέρνησης, διότι η εικόνα της εξαχρείωσης και της καταπάτησης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας εκφοβίζει και αποτρέπει τους επίδοξους μετανάστες.

Αν είναι αυτή η πολιτική τους, πρόκειται για κτηνώδη και ύπουλο κυνισμό, που μάλιστα εκδηλώνεται από μια αριστερή κυβέρνηση της ευαισθησίας, της ανθρωπιάς, των δικαιωμάτων, των λουλουδιών. Ταυτοχρόνως απηχεί κάτι από την ένδοξη ιστορία μας – μου είναι αδύνατον να μη θυμηθώ τις περιγραφές του Γεωργίου Φίνλεϊ για τους επαναστάτες του 1821, που αφού πρώτα εξασφάλιζαν λύτρα από τους πολιορκούμενους Τούρκους στα διάφορα κάστρα και τα τσέπωναν, μετά τους έσφαζαν κι από πάνω.

Η ειρωνεία για την κυβέρνηση εντοπίζεται στην αντιστροφή ρόλων που αναγκάζεται να υποστεί. Ως αντιπολίτευση, ο ΣΥΡΙΖΑ ταύτισε τη σύγχρονη δημοκρατική Γερμανία με τη ναζιστική της περιόδου 1933-1945. Σήμερα, ωστόσο, είναι κυρίως ο γερμανικός Τύπος που πρωτοστατεί στην προβολή του αίσχους της Μόριας – το αναδεικνύει ως σύγχρονο στρατόπεδο συγκέντρωσης. Οι κυβερνητικοί δεν θα νιώθουν, φαντάζομαι, την ειρωνεία – το μόνο που απέδειξαν ότι νιώθουν είναι η εξουσία...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Η «μητέρα των μαχών» για τον Ζάεφ

Το δύσκολο έργο του πρωθυπουργού της ΠΓΔΜ και οι φόβοι για τη στάση των Αλβανών σε περίπτωση αποτυχίας του

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Το Αρατσίνοβο, 17 χιλιόμετρα έξω από τα Σκόπια, είναι ένα χωριό εμβληματικό για το αλβανικό στοιχείο της ΠΓΔΜ. Την άνοιξη του 2001, όταν στη χώρα μαίνονταν οι ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ Αλβανών και σλαβομακεδονικών δυνάμεων ασφαλείας, το κατέλαβαν μέσα σε μία νύχτα άνδρες του UCK, του οποίου ηγείτο ο σημερινός πολιτικός τους ηγέτης Αλί Αχμέτι και απειλούσαν ότι θα βομβαρδίσουν την πόλη των Σκοπίων, αλλά και το διεθνές αεροδρόμιο «Πέτροβατς».

Χρειάστηκαν η δραστική παρέμβαση του τότε ύπατου αρμοστή της Ευρωπαϊκής Ενωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Αμυνας κ. Χαβιέ Σολάνα και ένα δραματικό παρασκήνιο για να αποφευχθεί η αιματοχυσία και να αποχωρήσουν ανενόχλητοι οι αντάρτες, που είχαν βγει τότε στα βουνά διεκδικώντας με τα όπλα ισοτιμία και ισονομία για το αλβανικό στοιχείο της FYROM και ένταξη της χώρας στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε.

Σήμερα, οι Αλβανοί του Αρατσίνοβο, που υπερτερούν πληθυσμιακά των Σλαβομακεδόνων του χωριού-συμβόλου της εξέγερσης, δεν έκαναν χρήση του «όπλου» της ψήφου για να περάσουν την πόρτα της Ατλαντικής Συμμαχίας και της Ευρωπαϊκής Ενωσης, που για την ηγεσία τους ήταν το πραγματικό διακύβευμα στο δημοψήφισμα. Αλλά δεν ήταν μόνο οι Αλβανοί του Αρατσίνοβο που γύρισαν την πλάτη στο κάλεσμα του Αχμέτι και των άλλων κομμάτων για μαζική προσέλευση στην κάλπη.

Ενδεικτικά, σε έναν άλλο αλβανοκρατούμενο δήμο, κοντά στο Κουμάνοβο, το Λίπκοβο, δήλωσε αποχή το 46% και στο προάστιο της πόλης των Σκοπίων, Σαράι, δεν πήγε να ψηφίσει το 34%, ποσοστά αδιανόητα παραμονές του δημοψηφίσματος, δεδομένου ότι η ηγεσία των Αλβανών που είχε κάνει τεράστια κινητοποίηση – επιστρατεύοντας λεωφορεία ακόμα και ταξί για τη μεταφορά ψηφοφόρων– βεβαίωνε ότι όλοι οι ομοεθνείς θα ήσαν παρόντες στο κάλεσμά της.

Εσωτερικές αντιθέσεις

Μια πρώτη ανάλυση, της μάλλον αναπάντεχης αποχής του αλβανικού στοιχείου, την αποδίδει σε ενδοαλβανικές αντιθέσεις και πράξη αποδοκιμασίας στη σημερινή ηγεσία που φέρεται να έχει κουράσει μερίδα των εκλογέων.

Το αγωνιώδες, ωστόσο, ερώτημα που έχει αρχίσει να τίθεται στις συζητήσεις για το μέλλον της FYROM, όχι μόνο στα Σκόπια αλλά και σε άλλες βαλκανικές πρωτεύουσες και ξένες διπλωματικές αποστολές, αφορά στο πώς θα συμπεριφερθούν οι Αλβανοί του Τετόβου σε περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρξει συμφωνία και ο δρόμος προς το ΝΑΤΟ και την Ευρωπαϊκή Ενωση κλείσει.

EPA / GEORGI LICOVSKI

Πρωταρχικός στόχος του πρωθυπουργού Ζόραν Ζάεφ είναι να ψηφιστούν από την υφιστάμενη Βουλή οι συνταγματικές τροποποιήσεις.

> *Αν η συμφωνία των Πρεσπών ναυαγήσει, τότε τα όρια προσμονής των Αλβανών για ένταξη στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε. θα δοκιμαστούν.*

«Οι Αλβανοί επί τρεις και πλέον δεκαετίες προσμένουν να στοιχηθεί η χώρα με τη Δύση και εργάστηκαν αδιαλείπτως για την έλευση της ημέρας αυτής. Ετσι, χωρίς τον παραμικρό ενδοιασμό και με πλήρη αυτοπεποίθηση, σας ομολογώ πως δεν υπάρχει Αλβανός σ' αυτή τη χώρα που να μην επιθυμεί την ένταξη στο ΝΑΤΟ και στην Ευρωπαϊκή Ενωση, συνεπώς και θα ψηφίσουν μαζικά στο δημοψήφισμα», δήλωνε στην «Κ», μια Κυριακή πρωτού στηθεί η κάλπη ο βουλευτής και εκ των στενών συνεργατών του Αλί Αχμέτι, Αρντάν Γκρούμπι.

Τα πράγματα, όμως, δεν ήρθαν όπως ακριβώς τα περίμεναν και αν η συμφωνία των Πρεσπών ναυαγήσει οριστικά, ενδεχόμενο πολύ πιθανό, τότε τα όρια προσμονής των Αλβανών για ένταξη στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε. ασφαλώς θα δοκιμαστούν, δεδομένου ότι είχαν αναγάγει το δημοψήφισμα ως την «ιστορική ευκαιρία» που δεν έπρεπε να χαθεί.

Με δεδομένη την κινητικότητα γενικότερα στη βαλκανική για «εθνική ομογενοποίηση» του αλβανικού στοιχείου –κατ' άλλους Μεγάλη Αλβανία– η οποία επιταχύνεται με τις κυοφορούμενες εξελίξεις για τη διευθέτηση των συνόρων μεταξύ Κοσόβου και Σερβίας διά της ανταλλαγής εδαφών, αλλά και τη διακηρυχθείσα από Τίρανα και Πριστίνα κατάργηση των μεταξύ τους συνοριακών ελέγχων, πώς θα συμπεριφερθούν οι Αλβανοί στη FYROM; Θα περιμένουν μερικές ακόμα δεκαετίες για να βρεθούν, αν βρεθούν, υπό την προστατευτική ομπρέλα του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ενωσης και να αισθανθούν ασφαλείς έναντι του ιστορικού εχθρού τους, των Σέρβων δηλαδή, ή θα αρχίσουν να βλέπουν προς τα Τίρανα και την Πρίστινα δεδομένου ότι ο «γάμος» και η συγκατοίκηση υπό την ίδια κρατική στέγη με τους Σλαβομακεδόνες δεν θα έχει κανένα νόημα πλέον γι' αυτούς;

«Αυτός είναι ο μεγάλος εφιάλτης που αναδύεται από τις εξελίξεις στα Σκόπια. Οι Αλβανοί αν αισθανθούν ότι πλέον δεν υπάρχει προοπτική ένταξής τους στις ευρωατλαντικές δομές, θα προστρέξουν στους "αδελφούς" των Τιράνων και του Κοσόβου για να το παλέψουν όλοι μαζί, με όχημα την Αλβανία που είναι ήδη μέλος του ΝΑΤΟ και τότε θα τρέχουμε και πάλι όλοι στα Βαλκάνια», έλεγε στην «Κ» εν ενεργεία διπλωματική πηγή, με μεγάλη εμπειρία στις βαλκανικές ζυμώσεις, στο προσκήνιο αλλά και στο παρασκήνιο.

Πάντως, στόχος του πρωθυπουργού Ζόραν Ζάεφ, όπως αποφασίστηκε στη συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής του κόμματός του SDSM, είναι να ψηφιστούν από την υφιστάμενη Βουλή οι συνταγματικές τροποποιήσεις και αν αυτό δεν καταστεί δυνατό, τότε «δεν απομένει άλλη επιλογή παρά πρόωρες βουλευτικές εκλογές αμέσως, στις οποίες οι πολίτες θα αποφασίσουν το μέλλον τους».

Οι οκτώ «γενναίοι»

Για να εξασφαλίσει, όμως, την απαιτούμενη πλειοψηφία των 2/3, ο κυβερνητικός συνασπισμός θα πρέπει να βρει οκτώ «γενναίους» από το κόμμα του VMRO που έχει θέσει θέμα κομματικής νομιμότητας στους βουλευτές του επ' απειλή «στιγματισμού» όσων «προδώσουν» τη «βούληση του λαού», όπως την ερμηνεύει η εθνικιστική αντιπολίτευση. Μάλιστα, το ανοιχτά φιλορωσικό κόμμα «Ενωμένη Μακεδονία», που πρωτοστάτησε στο μποϊκοτάζ του δημοψηφίσματος, σε ανακοίνωσή του απείλησε πως «δεν θα προλάβουν να φτάσουν στα σύνορα για να φύγουν» όσοι (σ.σ. βουλευτές της αντιπολίτευσης) τολμήσουν να ψηφίσουν υπέρ των των τροποποιήσεων...

> *Το VMRO έχει θέσει ζήτημα κομματικής νομιμότητας στους βουλευτές του, επ' απειλή «στιγματισμού» όσων «προδώσουν» τη «βούληση του λαού».*

Με δεδομένες, πάντως, τις ρευστές εσωκομματικές ισορροπίες και τις τριβές που ταλανίζουν το VMRO αλλά και τις εντεινόμενες, φανερές ή υπόγειες, πιέσεις Ευρωπαίων και Αμερικανών προς την ηγεσία του, ο Ζάεφ ελπίζει ότι θα υπάρξουν κάποιοι βουλευτές (σ.σ. χρειάζεται 8) που «θα θέσουν υπεράνω όλων το συμφέρον του έθνους» και θα στηρίξουν τις τροποποιήσεις και γι' αυτό επιμένει να φέρει τη συμφωνία στη Βουλή παρά τη μειονεκτική αριθμητικά θέση του.

Ταυτόχρονα, στο τραπέζι έχει πέσει και το θέμα των πρόωρων βουλευτικών εκλογών, με την αντιπολίτευση να αξιώνει να διενεργηθούν αυτές από υπηρεσιακή κυβέρνηση χωρίς τον Ζάεφ και κάποιους υπουργούς και τον Ζάεφ να απορρίπτει το αίτημα.

Οι Ρώσοι, από την πλευρά τους, βρίσκονται ανοιχτά πλέον στο πλευρό των εθνικιστών του VMRO και στην ανακοίνωση του Κρεμλίνου για το δημοψήφισμα αφήνουν να εννοηθεί ότι ακόμα και να ψηφιστεί η συμφωνία θα μπορούν να την «μπλοκάρουν» στο Συμβούλιο Ασφαλείας.

Απάντηση στη Μόσχα

Η απάντηση των Σκοπίων ήρθε μέσω σχολίου του κρατικού πρακτορείου ΜΙΑ που φέρεται να απηχεί τις κυβερνητικές θέσεις. Μετέδωσε συγκεκριμένα επ' αυτού:

«Η συμφωνία των Πρεσπών και συγκεκριμένα οι παράγραφοι 5, 6 και 7 του άρθρου 20 περιγράφουν με ακρίβεια πώς θα εξελιχθεί η διαδικασία στον ΟΗΕ: όταν η ΠΓΔΜ ολοκληρώσει τις συνταγματικές τροποποιήσεις και στη συνέχεια το ελληνικό Κοινοβούλιο κυρώσει τη συμφωνία, ο Γ.Γ. του ΟΗΕ θα ενημερώσει το Συμβούλιο Ασφαλείας ότι το θέμα έχει κλείσει με αμοιβαία συμφωνία των δύο πλευρών, ενώ από την πλευρά του το Συμβούλιο Ασφαλείας ούτε θα συζητήσει ούτε θα αποφασίσει για το θέμα. Ειδικότερα, τα εν λόγω σημεία της συμφωνίας αναφέρουν:

– Η διαφορά και τα εναπομείναντα θέματα που αναφέρονται στις αποφάσεις 817 (1993) και 845 (1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας θα θεωρούνται ότι έχουν επιλυθεί από τη θέση σε ισχύ της συμφωνίας.

– Το συντομότερο δυνατόν από τη θέση σε ισχύ της συμφωνίας τα μέρη ή ένα από τα μέρη θα ενημερώσουν τον Γ.Γ. του ΟΗΕ σχετικά με τη θέση σε ισχύ της συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας θέσης της σε ισχύ, για την εφαρμογή της στα Ηνωμένα Εθνη.

– Η παρούσα συμφωνία δεν στρέφεται εναντίον οποιουδήποτε άλλου κράτους, οντότητας ή προσώπου. Δεν παραβιάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες που ήδη ισχύουν και που τα μέρη έχουν συνάψει με άλλα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς».

Μονόδρομος οι πρόωρες εκλογές αν δεν βρει 80 ψήφους

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Τα τελευταία χαρτιά του, πριν οδηγήσει την ΠΓΔΜ σε μια εκλογική αναμέτρηση με αβέβαια αποτελέσματα, παίζει ο πρωθυπουργός της χώρας Ζόραν Ζάεφ. Ευρισκόμενος σε έναν κλοιό πιέσεων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, ο κ. Ζάεφ φαίνεται ότι έχει συνδέσει με την επιτυχή προώθηση της συμφωνίας των Πρεσπών όχι μόνο την ευρωατλαντική προοπτική της ΠΓΔΜ αλλά και την ίδια την πολιτική επιβίωσή του. Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος, αλλά και η απουσία εθνοτικών ισορροπιών που είναι εμφανής στα ακόμα ασταθή Δυτικά Βαλκάνια, φέρνουν στην επιφάνεια και δυσοίωνα σενάρια σχετικά με το μέλλον της ΠΓΔΜ.

Συν τοις άλλοις, στους ηγέτες της χώρας έχει διαμηνυθεί ποικιλοτρόπως ότι αποτυχία κύρωσης της συμφωνίας των Πρεσπών θα σημάνει για τη διαπραγματευτική διαδικασία ακόμα μία χαμένη δεκαετία, με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει για τη θέση της χώρας. Η «μητέρα των μαχών» του κ. Ζάεφ θα ξεκινήσει αυτή την εβδομάδα με την εκκίνηση της κοινοβουλευτικής διαδικασίας για την εξεύρεση πλειοψηφίας δύο τρίτων, δηλαδή 80 από τους 120 βουλευτές της ΠΓΔΜ. Σύμφωνα με την αριθμητική των τελευταίων 24ώρων, στον κ. Ζάεφ λείπουν οκτώ βουλευτές προκειμένου να φτάσει στον επιθυμητό αριθμό. Εμπειροι παρατηρητές εκτιμούν ότι ο κ. Ζάεφ δύσκολα θα καταφέρει κάτι τέτοιο σε αυτή τη φάση, καθώς το κλίμα πόλωσης αποθαρρύνει ακόμη και βουλευτές οι οποίοι ήταν επί της αρχής θετικοί για την ψήφιση της συνταγματικής αναθεώρησης που θα σημάνει την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων της ΠΓΔΜ στον δρόμο για την επικύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών. Η πόλωση είναι εμφανής και από τις δύο πλευρές. Μόλις την Παρασκευή, το εφετείο των Σκοπίων επικύρωσε την ποινή δύο ετών φυλάκισης στα οποία είχε πρωτόδικα καταδικαστεί ο τέως πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ Νίκολα Γκρούεφσκι για τη θωρακισμένη Μερσεντές. Αν και η συγκεκριμένη απόφαση δεν μπορεί να συνδεθεί με τις πολιτικές εξελίξεις, αναγκαστικά εμπλέκεται στο γενικότερο κλίμα. Επιπλέον, οι έρευνες κατά της διαφθοράς, στις οποίες περιλαμβάνονται η συγκεκριμένη και ακόμα τέσσερις υποθέσεις που αφορούν τον κ. Γκρούεφσκι, είναι ενταγμένες στα κριτήρια της Ε.Ε. για την προώθηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων ώστε να ξεκινήσουν –κάποια στιγμή– οι προενταξιακές διαπραγματεύσεις με τα Σκόπια. Παράλληλα, μέσα στο VMRO-DPMNE, είτε διαγράφουν είτε καθαιρούν από κομματικά αξιώματα οποιονδήποτε έχει εκφραστεί δημοσίως υπέρ της συνταγματικής αναθεώρησης, άρα και της συμφωνίας των Πρεσπών.

> *Το εφετείο των Σκοπίων επικύρωσε την ποινή φυλάκισης δύο ετών στον τέως πρωθυπουργό της ΠΓΔΜ Νίκολα Γκρούεφσκι.*

Εάν, λοιπόν, η διαδικασία στη Βουλή δεν προχωρήσει, τότε ο κ. Ζάεφ θα οδηγήσει τη χώρα σε πρόωρες εκλογές. Υπάρχουν ορισμένες δυσκολίες, οι οποίες αφορούν τη μίνιμουμ προεκλογική περίοδο που πρέπει να υπάρξει (100 ημέρες), ωστόσο εκτιμάται ότι μπορεί να υπερκερασθούν. Σε αυτή την περίπτωση οι εκλογές θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν ακόμα και στα τέλη Νοεμβρίου.

Η στρατηγική

Σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές, ο κ. Ζάεφ ήδη επεξεργάζεται σειρά σεναρίων για τη στρατηγική που θα ακολουθήσει ενόψει των εκλογών. Ενα από τα πλέον βασικά είναι η εκμετάλλευση στο έπακρο του εκλογικού συστήματος της ΠΓΔΜ, το οποίο βασίζεται σε μια μορφή απλής αναλογικής και μονοεδρικών περιφερειών (έχει αρκετά κοινά σημεία με το γερμανικό εκλογικό σύστημα). Συνήθως, πριν από τις εκλογές, στην ΠΓΔΜ συγκροτούνται εκλογικοί συνασπισμοί με δέσμευση για κυβερνητική συνεργασία. Ενα από τα βασικά σενάρια στο επιτελείο του κ. Ζάεφ είναι η παράκαμψη αυτού του βήματος, ώστε «να δουλέψει ο ανταγωνισμός», όπως έλεγαν χαρακτηριστικά πρόσωπα με γνώση όσων συμβαίνουν αυτή την περίοδο στην ΠΓΔΜ.

Ως προς την πολιτική γραμμή που θα ακολουθήσει, ευλόγως ο κ. Ζάεφ θα προσπαθήσει να παρουσιάσει όσους αντιτίθενται στη συμφωνία των Πρεσπών ως εχθρούς της ευρωατλαντικής προοπτικής της ΠΓΔΜ. Αλλωστε και τα επιχειρήματα των Δυτικών είναι περίπου ανάλογα. Προφανώς, πιθανή αποτυχία του κ. Ζάεφ στη συνταγματική αναθεώρηση αυτή την εβδομάδα –ή στις εκλογές που ενδέχεται να ακολουθήσουν– θα σημάνει και το αναπόφευκτο τέλος της συμφωνίας των Πρεσπών.

Τα σενάρια αστάθειας ανησυχούν την Αθήνα

Η κατάσταση στην ΠΓΔΜ ανησυχεί πολλαπλά την Αθήνα. Σε επίπεδο διεθνούς διπλωματίας ο βασικός κίνδυνος που αντιμετωπίζει η Αθήνα είναι να βρεθεί ανά χείρας με ένα ακόμα μίνι «Κυπριακό», με όρους επίλυσης οι οποίοι θα χειροτερεύουν όσο περνούν τα χρόνια και μεταβάλλονται οι ισορροπίες στην περιοχή. Επιπλέον, έμπειροι διπλωμάτες ανησυχούν για την προοπτική που μπορεί να λάβουν τα πράγματα αν η ΠΓΔΜ απομακρυνθεί οριστικά από τους ευρωατλαντικούς θεσμούς. Ο πλέον ανησυχητικός παράγοντας είναι οι Αλβανοί της ΠΓΔΜ, οι οποίοι ψήφισαν σε χαμηλά επίπεδα στο δημοψήφισμα. Ο αλβανικός εθνικισμός είναι «παρών» και ήδη στις γειτονικές χώρες είναι πιθανή η επικράτηση σεναρίων αστάθειας. Κατ' αρχάς, λίγοι εκτιμούν ότι η Αλβανία μπορεί να λάβει ημερομηνία ενταξιακών διαπραγματεύσεων το καλοκαίρι, κάτι που θα αδυνατίσει τη θέση του Εντι Ράμα και θα αυξήσει την εθνικιστική ρητορική. Οι προσπάθειες διευθέτησης της εκκρεμότητας Σερβίας - Κοσόβου εντείνουν τις ανάλογες φωνές στην άλλη αλβανική οντότητα της περιοχής. Αν η ευρωατλαντική πορεία της ΠΓΔΜ ακυρωθεί, μήπως, στο εσωτερικό των Αλβανών της χώρας τεθούν ερωτήματα για τη μελλοντική θέση τους σε ένα κράτος χωρίς προοπτική; Ενοχλητικά, αλλά υπαρκτά ερωτήματα.

Βεβαιότητα για συντάξεις

Η συμφωνία με τους εταίρους αφορά τα πλεονάσματα, διαμηνύει το Μαξίμου

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

INTIME

Η Συνταγματική Αναθεώρηση, ένα από τα επόμενα βήματα της κυβέρνησης Τσίπρα, αναμένεται να έρθει στη Βουλή μέχρι το τέλος Οκτωβρίου.

Το γάντι που πέταξε ο Νίκος Παππάς σήκωσε εκ νέου ο Νίκος Φίλης, δίνοντας συνέχεια στην εσωκομματική κόντρα με φόντο τη λειτουργία της ΕΡΤ, που τείνει να πάρει τη μορφή βεντέτας στο εσωτερικό του κυβερνώντος κόμματος. Μετά τα όσα είπε –την Πέμπτη– ο κ. Παππάς περί «ταυτόσημης κριτικής Μητσοτάκη - Φίλη» για τη δημόσια τηλεόραση, ο πρώην υπουργός Παιδείας επανήλθε χρησιμοποιώντας αυτή τη φορά ακόμα πιο σκληρή γλώσσα για τον υπουργό Ψηφιακής Πολιτικής. Εκδίδοντας ανακοίνωση επί τούτου, ενδεικτικό της ενόχλησής του, ο κ. Φίλης «χτύπησε» τον υπουργό της κυβέρνησης από τα Αριστερά. «Πίστευα ότι η σύγχρονη Αριστερά θα είχε απαλλαγεί από τις ολέθριες αντιλήψεις του παρελθόντος και δεν θα εκλάμβανε την κριτική συντρόφων ως δήθεν προσχώρηση στις γραμμές του αντιπάλου», σημείωσε ο κ. Φίλης, προσθέτοντας πως είναι «κρίμα για τον Ν. Παππά που επέτρεψε στον εαυτό του να υποπέσει σε ένα τέτοιο ολίσθημα».

Εμμένοντας δε, στην κριτική του για την εικόνα της δημόσιας τηλεόρασης επανέλαβε πως «τα γεγονότα και τα προβλήματα στην ΕΡΤ είναι ξεροκέφαλα, ενώ ο αντίπαλος καραδοκεί για να ξαναρίξει "μαύρο"». Κλείνοντας, κατηγόρησε τον κ. Παππά για «στρουθοκαμηλισμό» που «είναι ο χειρότερος σύμβουλος», ζητώντας διάλογο για την υπεράσπιση της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης.

Σε ρόλο πυροσβέστη

Θέση για το θέμα της κόντρας μεταξύ των δύο κορυφαίων στελεχών πήρε και ο κ. Τζανακόπουλος, επιχειρώντας να ρίξει τους τόνους. Μιλώντας στο ραδιόφωνο του News247, υποστήριξε πως «στην ΕΡΤ γίνεται μια πολύ μεγάλη προσπάθεια μετά το σοκ που αντιμετώπισε με το "μαύρο" που έπεσε», προσθέτοντας, ωστόσο, πως «ο αγώνας δεν κερδίζεται μέσα σε ένα βράδυ», προτρέποντας εμμέσως πλην σαφώς τον κ. Φίλη να έχει περισσότερη υπομονή. Στο πλαίσιο αυτό διαχώρισε τη θέση του από τον πρώην υπουργό, λέγοντας πως «δεν συμμερίζομαι την άποψή του».

Νέο επεισόδιο στη σύγκρουση μεταξύ των κ. Ν. Φίλη και Ν. Παππά με επίκεντρο την ΕΡΤ.

Ο κ. Τζανακόπουλος, ωστόσο, επιχειρώντας να ισορροπήσει και με τις αντιδράσεις που υπάρχουν για την εικόνα της ΕΡΤ, υποστήριξε πως πράγματι υπάρχουν «εμπόδια» τα οποία πρέπει να υπερβεί η δημόσια τηλεόραση ώστε να «μπορέσει να σταθεί ως ένας πυλώνας ποιότητας στην ενημέρωση», παραδεχόμενος έτσι έμμεσα πως η εικόνα χρήζει βελτίωσης.

Στην ίδια συνέντευξη ο κυβερνητικός εκπρόσωπος αναφέρθηκε και στο θέμα των συντάξεων. Σχολιάζοντας δημοσιεύματα σύμφωνα με τα οποία η καγκελαρία της Γερμανίας ζητεί υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του προγράμματος, ο κ. Τζανακόπουλος σημείωσε πως όσα είδαν το φως της δημοσιότητας, δεν είναι τίποτε άλλο από την πάγια θέση «pacta sunt servanda». Αποκωδικοποιώντας δε, ποια είναι αυτά τα συμφωνηθέντα, σημείωσε πως αφορούν τα πρωτογενή πλεονάσματα, επαναλαμβάνοντας πως η περικοπή των συντάξεων «δεν είναι αναγκαία», επαναλαμβάνοντας την αισιοδοξία για μη περικοπή.

Την ίδια ώρα, στην κυβέρνηση σχεδιάζουν τα επόμενα βήματα, μεταξύ των οποίων η Συνταγματική Αναθεώρηση, η οποία αναμένεται να έρθει στη Βουλή μέχρι το τέλος του μήνα, αλλά και μία σειρά διερεύνησης «σκανδάλων» που στο Μαξίμου θεωρούν πως μπορεί να λειτουργήσουν ως καταλύτης εξελίξεων στο πολιτικό σκηνικό.

Σε αυτό το πλέγμα η συμφωνία των Πρεσπών περνά σε δεύτερο πλάνο, μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες στη γείτονα. Οσον αφορά πάντως τα σενάρια που θέλουν τη συμφωνία να εκφυλίζεται λόγω αδυναμίας του Ζάεφ, κυβερνητικές πηγές σημείωναν πως «είναι ζωντανή» επικροτώντας την πρωτοβουλία του Σλαβομακεδόνα πρωθυπουργού να τη φέρει στο Κοινοβούλιο.

Οριστικά τίτλοι τέλους για το Mega με απόφαση του ΣτΕ

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ**

Οριστικά και αμετάκλητα πέφτουν τίτλοι τέλους για το Mega, μετά τη δημοσίευση της απόφασης από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία κρίθηκε ότι το κανάλι πρέπει να κλείσει με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που δρομολόγησε τις διαδικασίες αδειοδότησης των καναλιών, στις οποίες το Mega δεν μετείχε.

Η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, με δύο αποφάσεις της και με προεδρεύοντα τον αντιπρόεδρο Γεώργιο Παπαγεωργίου και εισηγητή τον Ηλία Μάζο, έκρινε ότι πλέον το Mega είναι υποχρεωμένο να κλείσει οριστικά, καθώς απορρίφθηκαν οι αιτήσεις που είχαν κατατεθεί τόσο από το κανάλι όσο και από 112 εργαζομένους σε αυτό, που ζητούσαν παράταση ζωής μετά την απόφαση του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, το οποίο ζήτησε τη διακοπή λειτουργίας του καναλιού μετά την ολοκλήρωση της αδειοδότησης των καναλιών.

Το Mega ουσιαστικά διέκοψε τη μετάδοση ειδήσεων και ενημερωτικών εκπομπών πριν από δύο χρόνια και στη συνέχεια δεν έλαβε μέρος στις διαγωνιστικές διαδικασίες αδειοδότησης των καναλιών ούτε υπέβαλε δήλωση αλλαγής της φυσιογνωμίας του.

Το σκεπτικό

Το ανώτατο δικαστήριο με σκεπτικό και σειρά επιχειρημάτων έκρινε ότι το Mega πρέπει να κλείσει, καθώς αποφάσισε πως όσα κανάλια δεν έχουν ακολουθήσει τη διαδικασία αδειοδότησης που προβλέπει ο νόμος δεν μπορούν πλέον να εκπέμπουν σε εθνική εμβέλεια.

Οι σύμβουλοι της Επικρατείας στις αποφάσεις τους αναφέρουν, μεταξύ άλλων, ότι «μετά την εφαρμογή του Ν. 4496/2017 οι τηλεοπτικοί σταθμοί εξαρτούν τη συνέχιση της λειτουργίας τους από τη συμμετοχή τους σε προκηρυχθείσα διαγωνιστική διαδικασία αδειοδότησης».

Ακόμη, υπογραμμίζουν ότι «στην περίπτωση μη συμμετοχής ή απαράδεκτης ή ανεπιτυχούς συμμετοχής τηλεοπτικού σταθμού σε προκηρυχθείσα διαδικασία αδειοδότησης, επιβάλλεται κατά δέσμια αρμοδιότητα ο τερματισμός λειτουργίας του μετά την τήρηση της προβλεπόμενης διαδικασίας, χωρίς να καταλείπεται στάδιο εκτίμησης των κατ' ιδίαν περιστάσεων».

Απορρίφθηκαν οι αιτήσεις που είχαν κατατεθεί από το κανάλι και από 112 εργαζομένους σε αυτό.

Σε άλλο σημείο των δικαστικών αποφάσεων επισημαίνεται ότι δεν αντίκειται στη συνταγματική διάταξη ή στις αρχές της αναλογικότητας και του κράτους δικαίου νόμος που επιβάλλει τον τερματισμό της λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών που δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλήρως τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις λειτουργίας.

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΣΥΜΕΛΑ ΠΑΝΤΖΑΡΤΖΗ

Το Mega δεν έλαβε μέρος στις διαγωνιστικές διαδικασίες αδειοδότησης των καναλιών ούτε υπέβαλε δήλωση αλλαγής της φυσιογνωμίας του.

«Καμπανάκι» από Ν.Δ. για την οικονομία

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ Ν.Δ. / ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΗΤΣΟΣ

Ψηλά στην ατζέντα της Πειραιώς βρίσκεται ξανά το προσφυγικό.

Προβληματισμός και ανησυχία για την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας επικρατεί στην Πειραιώς, με τελευταία αφορμή τη «βουτιά» που σημείωσε προ ημερών το Χρηματιστήριο λόγω της κατάρρευσης των ελληνικών μετοχών. Δεν είναι τυχαίο ότι σχετική αναφορά έκανε ο Κυριάκος Μητσοτάκης και από την ομιλία του στα 44α γενέθλια της Ν.Δ., σημειώνοντας ότι η χώρα θυμίζει «φτερό στον άνεμο» και ότι οι κίνδυνοι για την οικονομία πολλαπλασιάζονται, επαναλαμβάνοντας ότι υπονομεύεται η αναπτυξιακή προοπτική της χώρας και ότι μόνο μια νέα κυβέρνηση (της Ν.Δ.) που θα αποκαταστήσει την αξιοπιστία μπορεί να τερματίσει την αβεβαιότητα.

Πηγές της Πειραιώς κάνουν λόγο για διαχειριστικό έλλειμμα της κυβέρνησης.

Από την Πειραιώς επαναλάμβαναν ότι η Ελλάδα, σε αντίθεση με άλλες χώρες της Ευρωζώνης που πέρασαν από οικονομική κρίση και από μνημόνιο, παραμένει εκτός αγορών, ενώ οι εξελίξεις γύρω από τις τράπεζες και τη ΔΕΗ έχουν προκαλέσει ακόμη μεγαλύτερη ανησυχία στη Ν.Δ., καθώς κυρίαρχος είναι ο φόβος ότι η κατάσταση μπορεί να φτάσει σε οριακό σημείο (και χωρίς δίχτυ ασφαλείας). Αρμόδιες πηγές στέκονταν ιδιαιτέρως στο «διαχειριστικό έλλειμμα» της κυβέρνησης που αυξάνει, όπως έλεγαν, το ρίσκο για τις τράπεζες, το ρίσκο για τη ΔΕΗ και, εντέλει, το ρίσκο για τη χώρα. «Η Ελλάδα δεν θα γίνει Αργεντινή και σίγουρα δεν θα γίνει Βενεζουέλα», ήταν η σχετική αποστροφή του λόγου του κ. Μητσοτάκη από το Μουσείο Μπενάκη. Και, πάντως, δεν ήταν τυχαίο το γεγονός ότι ο πρόεδρος της Ν.Δ. προ ημερών απέστειλε κλιμάκιο της Ν.Δ. (αποτελούμενο από τους Κωστή Χατζηδάκη, Χρήστο Σταϊκούρα και Κώστα Σκρέκα) στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, προκειμένου να ενημερωθούν για τον χώρο ευθύνης της (και κυρίως για την υπόθεση της ΔΕΗ, αλλά και της Folli Follie).

Ανησυχία επικρατεί και για τις τράπεζες, παρότι δεν υπήρξε επίσημη τοποθέτηση για να μη δημιουργηθεί κλίμα πανικού. Αρμόδιες πηγές θύμιζαν ότι η βασικότερη πρόκληση είναι η μείωση των κόκκινων δανείων, με ταυτόχρονη τήρηση των ελάχιστων επιπέδων δεικτών φερεγγυότητας και ότι η διατήρηση υψηλού αποθέματος κόκκινων δανείων στα βιβλία των τραπεζών, μεταξύ άλλων, εμποδίζει την αποτελεσματική κατανομή των παραγωγικών πόρων στην οικονομία.

Την ίδια ώρα, επανέρχεται η Ν.Δ. στο προσφυγικό, για δεύτερη φορά μετά τις καταγγελίες του επικεφαλής της Διεύθυνσης Υποδομών και Ταυτοποίησης του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής Ανδρέα Ηλιόπουλου, ο οποίος παύθηκε από τα καθήκοντά του. «Για πολλοστή φορά, έχουμε μια κυβέρνηση που δεν εστιάζει στην ουσία των καταγγελιών, αλλά απαντά με δίωξη των καταγγελλόντων. Συνεχίζει να μη δίνει κανένα στοιχείο για το πού έχει πάει το 1,6 δισ. ευρώ του προσφυγικού, εξακολουθεί να μην εξηγεί τι φταίει και χιλιάδες άνθρωποι συνεχίζουν να ζουν σε hotspots ντροπής και προσβολής για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια», σημείωσε ο αρμόδιος τομεάρχης Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης, διαμηνύοντας ότι η Ν.Δ. θα συνεχίσει να ελέγχει τις καταγγελίες. Στην ίδια δήλωση, μάλιστα, ο αναπληρωτής τομεάρχης Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Κώστας Καραγκούνης σημειώνει, με αφορμή τις παραιτήσεις και αποπομπές κυβερνητικών αξιωματούχων κατόπιν καταγγελιών τους για αδιαφανείς διαδικασίες, ότι εγείρεται «μείζον πολιτικό και ηθικό θέμα», καλώντας μάλιστα τη Δικαιοσύνη να ελέγξει τις καταγγελίες και να διαταχθεί άμεσα εισαγγελική έρευνα.

Αυτόνομη κάθοδο ζητούν από το Ποτάμι

Τι πιστεύει η εκλογική βάση του Ποταμιού για την πορεία του κόμματος μετά την αποχώρηση από το ΚΙΝΑΛ; Η έρευνα που «έτρεξε» το προηγούμενο διάστημα, για να διαπιστωθούν οι τάσεις μεταξύ των στελεχών και των φίλων του κόμματος, ήταν, σύμφωνα με πηγές της Σεβαστουπόλεως, «απαραίτητη» για την περαιτέρω πορεία του κόμματος και την αποκρυστάλλωση του «νέου» αφηγήματος ενόψει συνεδρίου. Ο κ. Θεοδωράκης άλλωστε έχει –πολλάκις– δηλώσει πως το κόμμα του δεν θέλει να λειτουργεί με αρχηγικό μοντέλο.

Τα ευρήματα της έρευνας αποκαλύπτουν πως η βάση του κόμματος προσδιορίζει το Ποτάμι σε ποσοστό 29,36% ως κεντρώο κόμμα ενώ ένα 25,64% το θεωρεί φιλελεύθερο. Αντίθετα, μόλις το 12,02% το κατατάσσει στην Κεντροαριστερά, ενώ ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, της τάξεως του 28,79%, απαντά τίποτα από τα παραπάνω, «καθώς αυτές οι ταμπέλες είναι ξεπερασμένες». Για την επόμενη μέρα, η πλειοψηφία (ποσοστό 87,96%) υποστηρίζει πως το Ποτάμι πρέπει να κατέβει αυτόνομα στις επόμενες εκλογές. Την ίδια ώρα, ένα επίσης πολύ μεγάλο ποσοστό (96,25%) επικροτεί την ήδη εκπεφρασμένη άποψη του κ. Θεοδωράκη πως το κόμμα πρέπει να είναι ανοικτό σε μετεκλογικές συνεργασίες. Ο κ. Θεοδωράκης άλλωστε επιδοκιμάζεται από το 77,28% για να παραμείνει στην ηγεσία του Ποταμιού.

Οσον αφορά ποιο πρέπει να είναι το κόμμα με το οποίο θα συνεργαστεί το Ποτάμι μετά τις εκλογές, η πλειοψηφία απαντά με αυτό που θα έρθει πρώτο, σε ποσοστό 45,88%. Ακολουθεί η απάντηση «με τη Ν.Δ.» σε ποσοστό 41,75%, ενώ η απάντηση «με τον ΣΥΡΙΖΑ» συγκεντρώνει μόλις 12,37%. Κατά τα λοιπά, οι συμμετέχοντες στην έρευνα επικροτούν και τη στάση του κόμματος στο μείζον ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων σε ποσοστό 73,61%. Ενδιαφέρουσες οι απαντήσεις και όσον αφορά τη συμμετοχή στο ΚΙΝΑΛ. Με ποσοστό 49,63% υπερτερεί η απάντηση πως η συμμετοχή του Ποταμιού στο εγχείρημα ήταν λάθος, ενώ το 42,81% θεωρεί πως η προσπάθεια σύμπραξης καλώς έγινε. Ενα 7,56% απαντά πως το Ποτάμι δεν θα έπρεπε να αποχωρήσει. Τέλος, όσον αφορά τις έτερες εκλογές, τις ευρωπαϊκές, η πλειοψηφία ζητεί σύμπλευση με το «ρεύμα Μακρόν».

Ερευνα για τις προσεγγίσεις μελών και φίλων του κόμματος, ενόψει του συνεδρίου τον επόμενο μήνα.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Σαρώνουν τα hotspots για τζιχαντιστές

Οι απόρρητες αναφορές των αναλυτών της Αντιτρομοκρατικής και η συνεργασία με Ευρωπαίους και Αμερικανούς αξιωματούχους

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ**

Το πρωί της 15ης Σεπτεμβρίου, αρκετές ημέρες πριν από την αιματηρή σύρραξη Αφγανών και Σύρων στο hotspot της Μαλακάσας, ένα άλλο περιστατικό που έμεινε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας ενεργοποίησε τα στελέχη των υπηρεσιών Ασφαλείας: στον καταυλισμό προσφύγων του Σκαραμαγκά, ένας νεαρός Ιρακινός έβγαλε από την τσάντα του ένα πιστόλι και σφαίρες δείχνοντάς τα σε άλλους φιλοξενουμένους της δομής. Το συμβάν έγινε γνωστό και προκάλεσε την αντίδραση των εθελοντών, που απείλησαν να εγκαταλείψουν το hotspot. Το βράδυ της ίδιας ημέρας, επικαλούμενος πρόβλημα υγείας,

Σε πρόσφατα πληροφοριακά δελτία υπάρχουν αναφορές σχετικά με την παρουσία υπόπτων για τρομοκρατία στις δομές της νησιωτικής και της ηπειρωτικής Ελλάδας.

ο Ιρακινός ζήτησε να επισκεφθεί τον επικεφαλής της δομής. Μπαίνοντας στο γραφείο του επικεφαλής, ωστόσο, με δύο μαχαίρια που είχε κρυμμένα στα ρούχα του προσπάθησε να τον τραυματίσει, ενώ αποπειράθηκε να χτυπήσει τον αστυνομικό και τον υπάλληλο ιδιωτικής εταιρείας security που έτρεξαν για να βοηθήσουν. Μετά την περιπετειώδη σύλληψή του εξετάστηκε από γιατρούς που αποφάνθηκαν ότι δεν αντιμετωπίζει ψυχιατρική διαταραχή και για την υπόθεση ενημερώθηκαν άμεσα αστυνομικοί της Αντιτρομοκρατικής που έσπευσαν στον καταυλισμό.

Συλλογή πληροφοριών

Το συμβάν στο Σκαραμαγκά καταγράφηκε σε απόρρητο ενημερωτικό δελτίο που συντάσσουν κάθε εβδομάδα οι αναλυτές της Αντιτρομοκρατικής και περιλαμβάνει –μεταξύ άλλων– αναφορές για τη δράση υπόπτων για τζιχάντ στα κέντρα κράτησης και φιλοξενίας μεταναστών σε ηπειρωτική χώρα και νησιά. Η συλλογή πληροφοριών, από την ΕΛ.ΑΣ. και την ΕΥΠ, οι οποίες αφορούν αλλοδαπούς στις δομές της χώρας και η αποτύπωσή τους σε απόρρητες εκθέσεις ξεκίνησαν την άνοιξη του 2017. Σε κλειστές συσκέψεις στο υπουργείο Προστασίας του Πολίτη υπό τον τέως αναπληρωτή υπουργό Προστασίας του Πολίτη Νίκου Τόσκα είχε αποφασιστεί η στρατολόγηση αλλοδαπών στα κέντρα κράτησης με αποστολή να συλλέγουν πληροφορίες για τη δράση ισλαμιστών τρομοκρατών στην Ελλάδα. Σε παρόμοιες πρωτοβουλίες είχαν προχωρήσει εκείνη την περίοδο οι αρχές Ασφαλείας και άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε., όπως της Ιταλίας και της Γερμανίας.

Η διαδικασία συλλογής πληροφοριών συνεχίζεται με αμείωτη ένταση μέχρι σήμερα, και μάλιστα σε πρόσφατα πληροφοριακά δελτία της Διεύθυνσης Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας (ΔΑΕΕΒ ή αλλιώς Αντιτρομοκρατική) υπάρχουν συγκεκριμένες, λεπτομερείς αναφορές σχετικά με την παρουσία υπόπτων για τρομοκρατία στις δομές της νησιωτικής και της ηπειρωτικής Ελλάδας. Στις αρχές Σεπτεμβρίου, για παράδειγμα, σε διάστημα μόλις μιας εβδομάδας, αστυνομικοί στη Λέσβο εντόπισαν έναν υπήκοο Αλγερίας και έναν υπήκοο Ιράκ, για τους οποίους υπήρχε καταχώριση στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (Schengen Information System).

Στον έλεγχο των νεοαφιχθέντων αλλοδαπών, εκτός των Ελλήνων αστυνομικών, εξακολουθούν να μετέχουν αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol), ενώ εμμέσως πλην σαφώς τη διαδικασία συνδράμει το υπουργείο Εσωτερικής Ασφαλείας των ΗΠΑ (Department of Homeland Security). Οι guest officers, όπως λέγονται οι αξιωματούχοι της Europol, από την αρχή του τρέχοντος έτους έχουν ελέγξει στη βάση δεδομένων της υπηρεσίας τους τετραψήφιο αριθμό αλλοδαπών που κρίθηκαν ύποπτοι για τρομοκρατία και όχι μόνον, στα σημεία πρώτης υποδοχής του Ανατολικού Αιγαίου. Την ίδια στιγμή, στο πλαίσιο διμερούς συμφωνίας Ελλάδας - ΗΠΑ, το αμερικανικό υπουργείο Εσωτερικής Ασφαλείας παραχώρησε στην ΕΛ.ΑΣ. βάση δεδομένων με τα στοιχεία 200.000 υπόπτων για τρομοκρατία. Κλιμάκια της Αντιτρομοκρατικής αντιπαραβάλλουν τα στοιχεία νεοεισερχομένων αλλοδαπών (σε Εβρο και νησιά) με εκείνα που υπάρχουν καταχωρισμένα στη βάση δεδομένων των ΗΠΑ. Τον Σεπτέμβριο, σε πάνω από 5.000 νέες αφίξεις, εντοπίστηκε μονοψήφιος αριθμός αλλοδαπών με «πρόσθετο ερευνητικό ενδιαφέρον».

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΛΟΔΟΥΚΑΣ

Οι guest officers, όπως λέγονται οι αξιωματούχοι της Europol, από την αρχή του έτους έχουν ελέγξει στη βάση δεδομένων της υπηρεσίας τους τετραψήφιο αριθμό αλλοδαπών που κρίθηκαν ύποπτοι για τρομοκρατία και όχι μόνον, στα σημεία πρώτης υποδοχής του Ανατολικού Αιγαίου.

Μάχη με το Ισλαμικό Κράτος στην Κρήτη

Μεγάλη αντιτρομοκρατική άσκηση, η μεγαλύτερη που έχει γίνει ποτέ σε ελληνικό χώρο, είναι προγραμματισμένη να πραγματοποιηθεί τον Δεκέμβριο. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», διοργανώνεται από την Ελληνική Αστυνομία, σε συνεργασία με τη Διοίκηση Ειδικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ στην Ευρώπη (US Special Operations Command Europe - SOCEUR). Φέρει την κωδική ονομασία «Jackal Stone» και, όπως επισημαίνουν άριστα πληροφορημένες πηγές, θα «φιλοξενηθεί» στο τέλος του έτους στην Κρήτη. Επί της ουσίας, πρόκειται για άσκηση που πραγματοποιεί συστηματικά η SOCEUR στην Ευρώπη και φέτος έχει συμφωνηθεί να γίνει στην Κρήτη, στο πλαίσιο της διμερούς συνεργασίας Ελλάδας - ΗΠΑ σε θέματα ασφάλειας και αντιτρομοκρατίας.

Η πραγματοποίηση της φετινής «Jackal Stone» στην Ελλάδα συμφωνήθηκε πριν από αρκετούς μήνες και οι λεπτομέρειές της

Η αντιτρομοκρατική άσκηση «Jackal Stone» θα διοργανωθεί τον Δεκέμβριο σε συνεργασία με τη Διοίκηση Ειδικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ στην Ευρώπη.

καθορίστηκαν σε «κλειστές» συναντήσεις αξιωματούχων του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, με τη διπλωματική αντιπροσωπεία των ΗΠΑ στην Αθήνα. Σε ορισμένες από αυτές το «παρών» φέρεται να έδωσε ο διοικητής του Ενιαίου Συντονιστικού Κέντρου Διαχείρισης Κρίσεων της ΕΛ.ΑΣ. ταξίαρχος Πέτρος Τζεφέρης, στον οποίο –κατά πληροφορίες– ανετέθη το τεχνικό σκέλος της άσκησης. Καλά ενημερωμένη πηγή που μίλησε στην «Κ» υπό τον όρο της ανωνυμίας αποκάλυψε ότι βασικό σενάριο της άσκησης είναι η πειρατεία από τρομοκράτες του Ισλαμικού Κράτους σε πλοίο με εκατοντάδες επιβάτες.

Οπως και οι προηγούμενες, έτσι και η φετινή «Jackal Stone» θα είναι διακλαδική. Θα συμμετάσχουν σε αυτή, εκτός των Αμερικανών κομάντος που συγκροτούν τη SOCEUR, στελέχη των ειδικών υπηρεσιών της ΕΛ.ΑΣ., του Λιμενικού καθώς και άνδρες των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Τα προηγούμενα χρόνια, την άσκηση φιλοξένησαν, μεταξύ άλλων, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη και η Γερμανία. Ενδεικτικό του μεγέθους της άσκησης είναι ότι στη Γερμανία είχαν συμμετάσχει πάνω από 900 στελέχη ειδικών δυνάμεων των ΗΠΑ στην Ε.Ε., καθώς και κομάντος από οκτώ ευρωπαϊκά κράτη. Προ ενός έτους ο διοικητής της SOCEUR είχε πραγματοποιήσει επίσημη επίσκεψη στην Ελλάδα και είχε συναντήσει και τον αρχηγό του ΓΕΕΘΑ ναύαρχο Ευάγγελο Αποστολάκη.

Ο «Τυφώνας»

Σαφώς μικρότερης κλίμακας ήταν οι δύο προηγούμενες αντιτρομοκρατικές ασκήσεις που διοργάνωσε η ΕΛ.ΑΣ., το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 2017, με κωδική ονομασία «Τυφώνας». Η πρώτη από αυτές ήταν άσκηση επί χάρτου και φιλοξενήθηκε στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Μελετών Ασφαλείας (ΚΕΜΕΑ). Τα σενάρια προέβλεπαν επιθέσεις τζιχαντιστών με αυτοκίνητα εναντίον πλήθους, ομηρίες σε κλειστούς χώρους, εκρήξεις βομβών σε εμπορικά κέντρα κ.ο.κ. Παρόμοια σενάρια, με επιθέσεις ισλαμιστών τρομοκρατών σε πολυσύχναστα σημεία της πρωτεύουσας, προέβλεπε και το δεύτερο σκέλος της άσκησης.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΥΛΙΩΤΗΣ

«Ασφυκτιούν» τα κέντρα φιλοξενίας στην ενδοχώρα

Η ανασφάλεια έχει κυριεύσει τους υπεράριθμους φιλοξενουμένους – Σχεδόν ανύπαρκτη η ιατρική φροντίδα

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Τεράστια προβλήματα έχουν ήδη δημιουργηθεί στα κέντρα φιλοξενίας στην ενδοχώρα λόγω των μαζικών μεταφορών που πραγματοποιούνται από τις αρχές Σεπτεμβρίου από τα νησιά. Ο πληθυσμός που φιλοξενείται έχει αυξηθεί υπέρμετρα, χωρίς ωστόσο να υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές. Οι συνθήκες που επικρατούν σε πολλά κέντρα φιλοξενίας, συνολικά 28 σε όλη τη χώρα, εντείνουν τη δυσαρέσκεια των προσφύγων και μεταναστών οι οποίοι έχουν ήδη ταλαιπωρηθεί λόγω της μακροχρόνιας παραμονής τους στα hotspots. Οι συγκρούσεις και τα επεισόδια για ασήμαντες αφορμές είναι καθημερινά φαινόμενα και εξαιτίας της συγκατοίκησης πληθυσμών από διαφορετικές χώρες.

Σε ελάχιστα camp υπάρχει έλεγχος κατά την είσοδο και την έξοδο, με αποτέλεσμα ο πληθυσμός, κυρίως οικογένειες, να αισθάνεται ανασφάλεια σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Η ιατρική φροντίδα που παρέχεται σε πολλά κέντρα φιλοξενίας είναι από ελλιπής έως ανύπαρκτη κατά κύριο λόγο επειδή δεν επαρκεί το προσωπικό. Μόλις την προηγούμενη εβδομάδα δημοσιεύθηκε προκήρυξη για την πρόσληψη 1.650 ατόμων στα κέντρα φιλοξενίας από το ΚΕΕΛΠΝΟ (Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων). Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που το νοσηλευτικό προσωπικό που υπάρχει αρνείται να παρέχει υπηρεσίες εντός των κέντρων φιλοξενίας για λόγους ασφαλείας.

Τον περασμένο Μάρτιο το προσωπικό του ΚΕΕΛΠΝΟ είχε δεχθεί επίθεση στη δομή των Οινοφύτων. Εκτοτε οι εργαζόμενοι αρνούνται να παράσχουν υπηρεσίες εντός του κέντρου.

Τον προηγούμενο Μάρτιο, το προσωπικό του ΚΕΕΛΠΝΟ είχε δεχθεί επίθεση εντός της δομής στα Οινόφυτα όταν εκεί μεταφέρθηκαν τελικά άνθρωποι από τα νησιά, ενώ αρχικά είχαν ενημερωθεί ότι θα μεταβούν σε διαμερίσματα. Από τότε οι εργαζόμενοι του ΚΕΕΛΠΝΟ αρνούνται να παρέχουν υπηρεσίες εντός του κέντρου.

ΑΠΕ-ΜΠΕ / PIXEL

Οι συνθήκες που επικρατούν στα κέντρα φιλοξενίας εντείνουν τη δυσαρέσκεια προσφύγων και μεταναστών, με τις συγκρούσεις για ασήμαντες αφορμές να είναι σχεδόν καθημερινές (φωτ. από διαμαρτυρία μεταναστών στα Διαβατά Θεσσαλονίκης).

Χαρακτηριστικά, ο κ. Αγις Τερζίδης, αντιπρόεδρος του ΚΕΕΛΠΝΟ που έχει αναλάβει την υγειονομική περίθαλψη των προσφύγων, τονίζει στην «Κ» ότι το Κέντρο είχε ζητήσει τη φύλαξη των ιατρείων που λειτουργούν εντός των κέντρων φιλοξενίας προκειμένου το προσωπικό να αισθάνεται ασφάλεια. «Είναι άλλο να σου λένε "όλα είναι καλά" και άλλο να μπορεί να εγγυηθεί κάποιος την ασφάλεια των εργαζομένων. Δεν έχω τη δυνατότητα να πιέσω τους ανθρώπους να μπουν στα κέντρα φιλοξενίας αν αισθάνονται ότι κινδυνεύουν», προσθέτει. Υπενθυμίζεται ότι το ΚΕΕΛΠΝΟ έχει αναλάβει την παροχή ιατρικών υπηρεσιών στα κέντρα φιλοξενίας στην ενδοχώρα (αλλά και στα νησιά) αντικαθιστώντας τις ΜΚΟ που αποχώρησαν μετά τη λήξη των συμβάσεών τους, στο πλαίσιο της πολιτικής της ανάληψης των υπηρεσιών για τους πρόσφυγες από το κράτος που προωθεί η κυβέρνηση.

«Το αποτέλεσμα είναι ότι 600 άνθρωποι οι οποίοι διαμένουν σε κοντέινερ αλλά και σε αυτοσχέδιες κατασκευές στα Οινόφυτα, εγκυμονούσες γυναίκες και παιδιά να μην έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας», τονίζει ο Τάσος Υφαντής επιχειρησιακός διευθυντής των Γιατρών Χωρίς Σύνορα. Επικίνδυνοι θεωρούνται από τους εργαζόμενους και οι καταυλισμοί στην Ελευσίνα και στη Μαλακάσα.

Απελπιστική κατάσταση

Τα 28 κέντρα φιλοξενίας στην ενδοχώρα έχουν πλέον γεμίσει ασφυκτικά μετά τη μεταφορά χιλιάδων ανθρώπων από τα νησιά τον τελευταίο μήνα. Ωστόσο, οι αφίξεις στα νησιά από την Τουρκία συνεχίζονται, με αποτέλεσμα η απελπιστική κατάσταση να εντείνεται λόγω υπερπληθυσμού στα ΚΥΤ (κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης) στη Μόρια της Λέσβου, στο Βαθύ της Σάμου και –λιγότερο αναλογικά– στη ΒΙΑΛ στη Χίο.

Το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής τους τελευταίους δύο μήνες ενεργοποίησε σχέδιο φιλοξενίας σε διαμερίσματα, εκτός ευρωπαϊκών προγραμμάτων, το οποίο χρηματοδοτείται από κονδύλι ύψους 5 εκατ. ευρώ που η Βουλή είχε «παραχωρήσει» στην κυβέρνηση για το προσφυγικό.

Συγκεκριμένα, από τις 21 Σεπτεμβρίου έως και την Παρασκευή 5 Οκτωβρίου είχαν μεταφερθεί σε διαμερίσματα στην περιοχή Βόλβη 1.567 άτομα από τη Μόρια της Λέσβου. Σύμφωνα με πληροφορίες ακόμα περίπου 100 άτομα «χωρούν» στα διαμερίσματα που έχουν νοικιαστεί στη Βόλβη. Αντίστοιχα, 792 θέσεις έχουν δημιουργηθεί με την ενοικίαση εννέα ξενοδοχείων στα Γρεβενά, από τις οποίες ήδη έχουν καλυφθεί περίπου 400. Εως το τέλος Οκτωβρίου αναμένεται η δημιουργία ακόμα 5.000 θέσεων στην ενδοχώρα σε ξενοδοχεία μέσω προγράμματος του Διεθνούς Οργανισμού για τη Μετανάστευση (ΔΟΜ), αυτή τη φορά με στόχο να συνεχιστούν οι μεταφορές από τα νησιά.

Τέλος, πηγές του υπουργείου αναφέρουν ότι... ελπίζουν να μειωθούν οι ροές στα νησιά αλλά και στον Εβρο (12.000 άτομα από την αρχή του χρόνου) λόγω του χειμώνα.

Γέφυρες Ευρώπης - Ρωσίας στη Ρόδο

Οι μονομερείς επιλογές του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ φέρνουν πιο κοντά τις δύο πλευρές

Του απεσταλμένου μας στη Ρόδο
ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Για 16η συνεχή χρονιά έλαβε χώρα στη Ρόδο το διεθνές φόρουμ που διοργανώνει το ίδρυμα «Διάλογος των Πολιτισμών». Πρόκειται για έναν θεσμό που ξεκίνησε με πρωτοβουλία του Βλαντιμίρ Γιακούνιν, επικεφαλής στο τμήμα Πολιτικής Διακυβέρνησης στο Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ της Μόσχας, εδρεύει στο Βερολίνο και φέρνει κάθε χρονιά στο ίδιο τραπέζι εξέχουσες προσωπικότητες από τις πέντε ηπείρους, να διαβουλεύονται για τα σημαντικότερα ζητήματα της διεθνούς ατζέντας.

Στο φετινό φόρουμ έδωσαν το «παρών», μεταξύ άλλων, ο πρώην υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας Γιόσκα Φίσερ, ο ειδικός απεσταλμένος του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν στη Μέση Ανατολή και στην Αφρική Μιχαήλ Μπογκντάνοφ, ο επίτροπος Μετανάστευσης της Ε.Ε. Δημήτρης Αβραμόπουλος, ο πρωθυπουργός της Γουινέα, Ιμπραχίμα Φοφάνα, ο πρώην πρωθυπουργός του Ισραήλ Εχούντ Ολμερτ και πολλοί άλλοι. Η ελληνική κυβέρνηση εκπροσωπήθηκε από τον αναπληρωτή υπουργό Εξωτερικών Γιώργο Κατρούγκαλο. Κεντρικό θέμα του φετινού συνεδρίου ήταν η ιδέα της πολυμερούς συνεργασίας στον αναδυόμενο, πολυπολικό κόσμο.

«Η πολυμερής συνεργασία είναι μεγάλη ιδέα του 21ου αιώνα», υποστήριξε στην ομιλία του ο Γιόσκα Φίσερ, για να προσθέσει: «Οταν γεννήθηκα, πριν από 70 χρόνια, ο παγκόσμιος πληθυσμός ήταν δυόμισι δισεκατομμύρια, σήμερα προσεγγίζει τα οκτώ. Πώς θα εξασφαλίσουμε μια ειρηνική και αξιοπρεπή ζωή στον πλανήτη χωρίς να καταστρέψουμε τη βιόσφαιρα; Αυτές είναι οι νέες προκλήσεις, στις οποίες δεν μπορεί να απαντήσει κανένα έθνος μόνο του, όσο ισχυρό κι αν είναι, ούτε οι ΗΠΑ, ούτε η Κίνα, ούτε ένα ενδεχόμενο G-2 μεταξύ τους». Ο πρώην αντικαγκελάριος της Γερμανίας άσκησε σκληρή κριτική στις μονομερείς επιλογές της κυβέρνησης Τραμπ, ιδιαίτερα στην απόσυρση των ΗΠΑ από τις συνθήκες για το Ιράν και την κλιματική αλλαγή, και παραδέχτηκε ότι η Ε.Ε. βρίσκεται σε βαθιά κρίση.

Σημαντικές παρουσίες και παρεμβάσεις για κρίσιμα προβλήματα στο διεθνές φόρουμ για τον «Διάλογο των Πολιτισμών».

Ωστόσο, εμφανίστηκε αισιόδοξος ότι τα αρνητικά φαινόμενα θα ξεπεραστούν. «Πριν από οκτώ χρόνια, με την οικονομική κρίση, πολλοί εκτιμούσαν ότι το ευρώ θα καταρρεύσει και η Ε.Ε. θα διαλυθεί. Δεν συνέβη κάτι τέτοιο. Οσο για την Αμερική, δεν αρχίζει και δεν τελειώνει με τον Τραμπ. Πιστεύω ότι η πολιτική που ακολουθεί αυτή τη στιγμή η Ουάσιγκτον αντιστρατεύεται τα συμφέροντα της ίδιας της Αμερικής, αλλά είναι υπόθεση του αμερικανικού λαού να το κρίνει και να επιβάλει αλλαγή πορείας». Χαιρετιστήριο μήνυμα στην εναρκτήρια εκδήλωση έστειλε ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ, ενώ ο Γάλλος πρώην πρωθυπουργός Ντομινίκ ντε Βιλπέν κατέθεσε τις δικές του απόψεις μέσω βίντεο.

Πολυπολικός κόσμος

Ο Ντε Βιλπέν, ο οποίος είχε υπερασπιστεί ένθερμα την πολυμερή συνεργασία με τη δραματική ομιλία εναντίον του πολέμου των ΗΠΑ στο Ιράκ, το 2003, δήλωσε ότι η ιδέα της διεθνούς συνεργασίας έχει μπει σε κρίση κυρίως λόγω της άρνησης των ΗΠΑ να δεχθούν την πραγματικότητα των νέων ανερχόμενων πόλων ισχύος και της προσπάθειάς τους να γυρίσουν την ιστορία πίσω στην εποχή του μονοπολικού κόσμου. Από την πλευρά της, η Αμερικανίδα Ρόμπιν Ράιτ, από το Κέντρο Γούντροου Γουίλσον, χαρακτήρισε μείζονος σημασίας εξέλιξη την προσπάθεια Ευρωπαίων και Ρώσων να παρακάμψουν τις αμερικανικές κυρώσεις κατά του Ιράν, τονίζοντας ότι αυτό θα μπορούσε να σημάνει την αρχή του τέλους όσον αφορά την αμερικανική κυριαρχία στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Στη δική του παρέμβαση, ο Γιώργος Κατρούγκαλος τόνισε ότι τα προβλήματα εμφανίζονται και μέσα στους ίδιους τους θεσμούς της πολυμερούς συνεργασίας, αναφέροντας ως χαρακτηριστικά παραδείγματα την αντιμετώπιση της ελληνικής κρίσης από το ΔΝΤ και την απομάκρυνση της Ε.Ε. από το κοινωνικό μοντέλο, που ήταν η ίδια η ψυχή της.

Βλαντιμίρ Γιακούνιν

«Το καθεστώς του Αγίου Ορους δεν αμφισβητείται από τη χώρα μου»

«Σε ένα πρόσφατο άρθρο γερμανικού περιοδικού με κατηγόρησαν ότι στην πολυμερή συνεργασία για την οποία αγωνιζόμαστε, το ίδρυμά μας είναι το όχημα για να προωθήσω τον αντιαμερικανισμό», αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο ιδρυτής του «Διαλόγου των Πολιτισμών», Βλαντιμίρ Γιακούνιν, για να απαντήσει: «Προφανώς δεν ισχύει κάτι τέτοιο. Είδατε ότι σε αυτό το φόρουμ εξέχουσες προσωπικότητες από Ευρώπη, Βόρεια και Νότια Αμερική, Ασία και Αφρική, παρά τις άλλες διαφορές τους, συμπίπτουν στην υπεράσπιση της διεθνούς συνεργασίας σε έναν πολυπολικό κόσμο ως αναγκαία προϋπόθεση για την ίδια την επιβίωση του πλανήτη».

Ρωτήσαμε τον συνομιλητή μας αν θεωρεί ότι τα πρόσφατα «κενά αέρος» στις ρωσοελληνικές σχέσεις με αφορμή το Μακεδονικό αποτελούν προσωρινό φαινόμενο ή εξέλιξη με μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Η απάντησή του κλίνει προς το πρώτο: «Στο πέρασμα των αιώνων, ρωσικά στρατεύματα πολέμησαν πολλές φορές για την απελευθέρωση του ελληνικού έθνους και άλλων εθνών της Βαλκανικής. Από την άλλη πλευρά, η Αρχαία Ελλάδα γέννησε τη Δημοκρατία και γι' αυτό της είμαστε ευγνώμονες. Θα έλεγα ότι τα όποια προβλήματα αφορούν μόνο κάποιες πολιτικές. Δεν επηρεάζουν τις βαθιές σχέσεις ανάμεσα στους δύο λαούς. Πιστεύω ότι τα όποια προβλήματα θα αποδειχθούν προσωρινά».

Ο κ. Γιακούνιν, πρώην επικεφαλής των Ρωσικών Σιδηροδρόμων, διατηρεί στενές πολιτιστικές σχέσεις με την Ελλάδα μέσω του Ιδρύματος του Ανδρέα του Πρωτοκλήτου και των στενών του δεσμών με τη ρωσική μοναστηριακή παρουσία στο Αγιον Ορος. «Ορισμένοι λένε ότι η Ρωσία χρησιμοποιεί την Ορθοδοξία για να πετύχει συγκεκριμένους στόχους», μας λέει. «Αυτό είναι εκτός πραγματικότητας. Η Ορθοδοξία παίζει μεγάλο ρόλο στην Ελλάδα, μία από τις λίγες χώρες όπου η θρησκεία δεν έχει διαχωριστεί από το κράτος, όπως συμβαίνει στη Ρωσία».

Και οι απόψεις που εξέφρασε ο πρώην πρωθυπουργός της Ρωσίας Σεργκέι Στεπάσιν στο γερμανικό περιοδικό Der Spiegel, που δήλωσε ότι η Ελλάδα δεν πρέπει να αναμειγνύεται καθόλου στη διοίκηση του Αγίου Ορους, το οποίο θα έπρεπε να έχει καθεστώς όπως εκείνο του Βατικανού; Ο συνομιλητής μας αποδοκιμάζει αυτή την τοποθέτηση. «Δεν μπορώ να σχολιάσω τις απόψεις τρίτων. Δεν πρόκειται για επίσημη θέση της χώρας μου. Η θρησκεία αποτελεί ένα από τα ιστορικά θεμέλια του έθνους μας, είτε πιστεύει κάποιος είτε όχι. Οταν διαλύθηκε η Σοβιετική Ενωση, οι άνθρωποι έχασαν κάθε πίστη, κάθε σημείο αναφοράς. Η θρησκεία, η Ρωσική Εκκλησία έδρασε ως παράγοντας κοινωνικής συνοχής σε δύσκολους καιρούς. Οσον αφορά το Αγιον Ορος, υποστηρίζαμε πάντα το καθεστώς του ως αυτόνομης, μοναστικής περιοχής στο πλαίσιο του ελληνικού κράτους και της Εκκλησίας, σύμφωνα με τις συνταγματικές διατάξεις. Δεν έχει καμία σχέση με το Βατικανό, που είναι ανεξάρτητο κράτος με ειδικό καθεστώς». Η συζήτηση ήρθε και στην πρόσφατη ρήξη της Ρωσικής Εκκλησίας με το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης, με αφορμή το Ουκρανικό. «Δεν είμαι ο πιο πιστός θρησκευόμενος», απαντά ο κ. Γιακούνιν, «αλλά αυτή η κατάσταση με θλίβει, γιατί απειλεί να επιφέρει πλήρες ρήγμα ανάμεσα στο Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης και άλλες Εκκλησίες. Δεν είναι δυνατόν ο Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης να αποφασίζει για το ζήτημα της Ουκρανικής Εκκλησίας όταν δεν υπάρχει ομοφωνία από τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες. Πάντως, αυτό το πρόβλημα δεν επηρεάζει τις σχέσεις της Ρωσικής με την Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία, γιατί, αν αντιλαμβάνομαι σωστά τα πράγματα, η Ελληνική Εκκλησία δεν ήθελε αυτή την εξέλιξη».

Ο ιδρυτής του «Διαλόγου των Πολιτισμών» και επικεφαλής στο Πανεπιστήμιο Λεμονόσοφ, Βλαντιμίρ Γιακούνιν.

> *Υποστηρίζαμε πάντα το καθεστώς του ως αυτόνομης μοναστικής περιοχής στο πλαίσιο του ελληνικού κράτους και της Εκκλησίας.*

Μιχαήλ Μπογκντάνοφ

«Δεν σκοπεύουμε να θυσιάσουμε τη στενή μας σχέση με την Ελλάδα»

Συνέντευξη στον
ΠΕΤΡΟ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Πεπεισμένος ότι οι πρόσφατες δυσκολίες στις ελληνορωσικές σχέσεις με αφορμή το Μακεδονικό δεν θα έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις εμφανίζεται ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας Μιχαήλ Μπογκντάνοφ, ειδικός απεσταλμένος του προέδρου Πούτιν στη Μέση Ανατολή και στην Αφρική. Στη συνέντευξη που μας παραχώρησε στο περιθώριο του Διεθνούς Φόρουμ της Ρόδου, την Παρασκευή, ο κ. Μπογκντάνοφ εξέθεσε τις θέσεις του για την αστάθεια στα Δυτικά Βαλκάνια και την κρίση στη Συρία, όπως και για τις σχέσεις της χώρας του με την Τουρκία.

– Πολλή συζήτηση γίνεται σε αυτό το φόρουμ περί πολυμερούς συνεργασίας, αλλά στον πραγματικό κόσμο βλέπουμε εμπορικούς πολέμους ή και πραγματικούς πολέμους, από την Ουκρανία μέχρι τη Συρία. Ποιοι ευθύνονται γι' αυτό;

– Στην ομιλία μου εξέθεσα την άποψή μου, τονίζοντας ότι την κύρια ευθύνη την φέρουν οι Ηνωμένες Πολιτείες, που ακολουθούν μονομερή πολιτική, επιδιώκοντας να διατηρήσουν την κυριαρχία τους. Επεμβαίνουν στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων, χρησιμοποιούν τις κυρώσεις ως όπλο πολιτικού εκβιασμού, αποδυναμώνουν διεθνείς συμφωνίες και θεσμούς, ενώ ενισχύουν τους κινδύνους στρατιωτικών συγκρούσεων. Η χώρα μας αποδίδει μεγάλη σημασία σε όλους τους θεσμούς πολυμερούς, διεθνούς συνεργασίας και πρώτα απ' όλα στον ΟΗΕ, που πρέπει να προστατευθεί και να ενισχυθεί.

– Ωστόσο, ο πρόεδρος Τραμπ κήρυξε ανοιχτό πόλεμο σε κάθε ιδέα πολυμερούς συνεργασίας από το βήμα της ίδιας της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

– Εχετε δίκιο. Το ζητούμενο είναι να πεισθούν οι Ηνωμένες Πολιτείες ότι από αυτή τη στάση δεν ωφελούνται ούτε οι ίδιες ούτε η παγκόσμια κοινότητα.

– Προχθές είχαμε τις κατηγορίες κατά της Ρωσίας για ανάμειξη στις αμερικανικές εκλογές, χθες την υπόθεση Σκριπάλ στη Βρετανία, σήμερα τις καταγγελίες της Ολλανδίας για κυβερνητικό πόλεμο κατά του Οργανισμού Απαγόρευσης των Χημικών Οπλων. Πώς απαντάτε σε όσους λένε ότι η Ρωσία δεν μπορεί να μιλάει για διεθνή συνεργασία, όταν υπονομεύει με τις ενέργειές της την εμπιστοσύνη;

– Τα προβλήματα είχαν αρχίσει ήδη από την προηγούμενη κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών, που έθεσε θέμα ρωσικής παρέμβασης στις εκλογές τους. Από την πρώτη στιγμή προτείναμε να συσταθεί ομάδα επαγγελματιών, ειδικών και των δύο χωρών ώστε να ερευνήσει τις καταγγελίες. Ανάλογα, στην περίπτωση Σκριπάλ ζητήσαμε έρευνα με επαγγελματικά στάνταρ, βάσει των ρυθμίσεων που προβλέπει ο διεθνής Οργανισμός για την Απαγόρευση των Χημικών Οπλων. Ωστόσο, η άλλη πλευρά προτίμησε τον προπαγανδιστικό πόλεμο, τη «διπλωματία των μεγαφώνων» από την επαγγελματική αντιμετώπιση.

Ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας και ειδικός απεσταλμένος του προέδρου Πούτιν στη Μέση Ανατολή και στην Αφρική, Μιχαήλ Μπογκντάνοφ.

> *Η πολιτική έχει τη δική της λογική. Υπήρξαν πολιτικοί στην Ελλάδα που δέχθηκαν σοβαρές πιέσεις και πήραν αποφάσεις που μας λύπησαν.*

> *Δεν είναι δική μας δουλειά τι θα αποφασίσουν τα Σκόπια. Είδατε, πάντως, ότι στο δημοψήφισμα προσήλθε μόλις το 37%.*

– Η κατάσταση στα Δυτικά Βαλκάνια παραμένει ασταθής, όπως έδειξε και το σοβαρό επεισόδιο, το προηγούμενο Σαββατοκύριακο, στα σύνορα Κοσόβου - Σερβίας. Σας ανησυχεί αυτή η εξέλιξη;

– Εχουμε αδελφικές σχέσεις με το Βελιγράδι και θεωρούμε το Κόσοβο μέρος της Σερβίας. Δεν αναγνωρίζουμε τη μονομερή απόσχιση του Κοσόβου και την ανακήρυξή του σε ανεξάρτητο κράτος.

– Επομένως, η Ρωσία θα αντιταχθεί σε ενδεχόμενη ανταλλαγή εδαφών, κάτι που συζήτησαν πρόσφατα ο Σέρβος πρόεδρος Αλεξάνταρ Βούτσιτς και ο πρωθυπουργός του Κοσόβου Χασίμ Θάτσι;

– Θα δούμε πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα. Οπως σας είπα, εμείς αναγνωρίζουμε την εθνική κυριαρχία της Σερβίας. Αν τώρα το Βελιγράδι πάρει κάποιες αποφάσεις ύστερα από διαβουλεύσεις με την Πριστινα, εμείς θα σεβαστούμε αυτές τις αποφάσεις των φίλων μας και θα τις υποστηρίξουμε. Δεν είναι δική μας υπόθεση να αποφασίσουμε.

– Πώς σχολιάζετε το πρόσφατο δημοψήφισμα στη FYROM και τι βλέπετε για την επόμενη μέρα;

– Δεν ανακατευόμαστε σε αυτή τη διαδικασία. Και πάλι, δεν είναι δική μας δουλειά τι θα αποφασίσουν τα Σκόπια. Είδατε, πάντως, ότι στο δημοψήφισμα προσήλθε μόλις το 37% των πολιτών και όχι όλοι από αυτούς ήταν υπέρ της προταθείσας λύσης. Παρ' όλα αυτά, ορισμένοι σπρώχνουν τη Μακεδονία να ενταχθεί στην Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ.

– Οπως γνωρίζετε, οι εξελίξεις στη FYROM προκάλεσαν κλυδωνισμούς στις ελληνορωσικές σχέσεις. Πιστεύετε ότι η κατάσταση βαίνει προς εξομάλυνση;

– Το ελπίζω. Εχουμε μια ειδική, στενή σχέση με την Ελλάδα και δεν σκοπεύουμε να τη θυσιάσουμε. Σεβόμαστε την Ελλάδα. Ο θρησκευτικός παράγοντας παίζει τον ρόλο του, οι δεσμοί μεταξύ των λαών είναι ισχυροί. Αλλά η πολιτική έχει τη δική της λογική. Υπήρξαν πολιτικοί στην Ελλάδα που δέχθηκαν σοβαρές πιέσεις και πήραν αποφάσεις που μας λύπησαν.

– Διακρίνετε ελπίδες πολιτικής λύσης στο Συριακό; Θα υπάρξει τετραμερής σύνοδος κορυφής με Ρωσία, Τουρκία, Γαλλία, Γερμανία για το θέμα, όπως συζητείται;

– Για εμάς το καλύτερο πεδίο διαβούλευσης είναι η τριμερής συνεργασία της Αστάνα (Ρωσία - Τουρκία - Ιράν). Οι τρεις αυτές δυνάμεις εγγυώνται τις συμφωνίες μεταξύ συριακής κυβέρνησης και αντιπολίτευσης, που εξασφαλίζουν τον τερματισμό των ένοπλων συγκρούσεων, στο Ιντλίμπ και αλλού. Η ιδέα για τετραμερή διαβούλευση, σε επίπεδο κορυφής, έχει τεθεί από την Τουρκία. Εναπόκειται στους ηγέτες των τεσσάρων χωρών να τη συζητήσουν και να δουν σε ποιο επίπεδο μπορεί να υπάρξει συνεννόηση.

– Ωστόσο, Ρωσία και Τουρκία διαφέρουν σχετικά με τον τερματισμό της συριακής κρίσης. Εσείς υποστηρίζετε τον πρόεδρο Ασαντ, εκείνοι την αντιπολίτευση.

– Εμείς δεν σκοπεύουμε να επιβάλουμε στον συριακό λαό την πολιτική λύση. Αυτό που λέμε είναι ότι πρέπει να αποφασίσει ο ίδιος ο συριακός λαός για το μέλλον του μέσα από διαφανείς, ελεύθερες εκλογές και όχι να του επιβληθούν λύσεις από τρίτους. Αυτό, άλλωστε, προβλέπουν και οι αποφάσεις του ΟΗΕ.

– Η Ρωσία προσφέρει στην Τουρκία πυραύλους S-400 και κατασκευάζει πυρηνικό εργοστάσιο. Τι θα απαντούσατε σε όσους διακρίνουν σε αυτές τις εξελίξεις κινδύνους για την Ελλάδα;

– Οπως σας είπα, ελπίζω ότι τα προβλήματα με την Ελλάδα θα ξεπεραστούν σύντομα και οι ρωσοελληνικές σχέσεις θα προοδεύσουν. Πέρα από τις αμοιβαίες συμπάθειες των λαών μας, έχουμε κοινά συμφέροντα. Οι σχέσεις μας με άλλες χώρες δεν είναι εις βάρος των σχέσεών μας με την Ελλάδα, ιδιαίτερα στο πεδίο της ασφάλειας. Απ' όσο ξέρω, Ελλάδα και Τουρκία είναι μέλη του ίδιου οργανισμού ασφαλείας, του ΝΑΤΟ, επομένως δεν θα έπρεπε να υπάρχει ενδεχόμενο να πολεμήσουν μεταξύ τους.

Η δύναμη και τα όρια του κινήματος #MeToo

Μισογυνικές αντιδράσεις στις αποκαλύψεις για σεξουαλική κακοποίηση γυναικών

Σημαντικά εμπόδια αντιμετώπισε το υποψήφιο μέλος του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ, Μπρετ Κάβανο, στη διαδικασία έγκρισής του από τη Γερουσία, εξαιτίας των καταγγελιών εναντίον του για σεξουαλική κακοποίηση ενώ ήταν μαθητής στο λύκειο και φοιτητής νομικής στο Πανεπιστήμιο Γέιλ.

Τα προσκόμματα στην έγκριση του Κάβανο ενισχύθηκαν εξαιτίας της δυναμικής που ανέπτυξε τον τελευταίο χρόνο το κίνημα #MeToo, δίνοντας την ευκαιρία σε γυναίκες από όλον τον κόσμο να αποκαλύψουν περιστατικά εκβιασμού και σεξουαλικής κακοποίησής τους, στα χέρια ισχυρών ανδρών. Την ίδια ώρα, η σταδιοδρομία ενός εκ των ισχυρότερων παραγωγών του Χόλιγουντ, του Χάρβεϊ Ουάινσταϊν, μοιάζει να έχει διακοπεί οριστικά, χάρη στις αποκαλύψεις αυτές. Παρότι η οικονομική επιφάνεια και η στρατιά δικηγόρων του καθ' έξιν βιαστή Ουάινσταϊν του επιτρέπουν να παραμένει εκτός φυλακής, το κίνημα #MeToo και το βήμα καταγγελίας που αυτό προσέφερε σε πολλές γυναίκες αποδείχθηκαν καταλυτικής σημασίας για τη διαμόρφωση νέων αντιλήψεων στην αμερικανική και σε άλλες δυτικές κοινωνίες.

Γόνος εύπορης οικογένειας ο Μπρετ Κάβανο, δεν ανησύχησε ούτε στιγμή ότι τα θύματά του θα προσέφευγαν στις Αρχές.

A.P. / ANDREW HARNIK

Αρνητικό αρχέτυπο μισογυνικής συμπεριφοράς αποτέλεσε ο Ντόναλντ Τραμπ μετά τη διαρροή συνομιλίας του, με θέμα «μεθόδους προσέλκυσης» γυναικών, όπου είπε χαρακτηριστικά: «Πρέπει να τις αρπάζεις από το εφήβαιο».

Μέρος της επιτυχίας του κινήματος αυτού οφείλεται στον Αμερικανό πρόεδρο Τραμπ, ο οποίος αποτέλεσε το αρνητικό αρχέτυπο της μισογυνικής συμπεριφοράς και της απόλυτης περιφρόνησης προς τις γυναίκες, μετά τη διαρροή καταγεγραμμένης του συνομιλίας, με θέμα «μεθόδους προσέλκυσης» γυναικών, που συνοψίζονται στην ιστορική πλέον φράση: «Πρέπει να τις αρπάζεις από το εφήβαιο».

Βικτωριανή ηθική

Το κρούσμα του δικαστή Κάβανο, ο οποίος φέρεται να κακοποίησε σεξουαλικά στη μετεφηβική ηλικία του τουλάχιστον δύο γυναίκες, διαφέρει από αυτό του προέδρου Τραμπ. Τα αδικήματα του Κάβανο διαπράχθηκαν εν ψυχρώ, καθώς ο γόνος εύπορης οικογένειας και φοιτητής του Γέιλ, δεν ανησύχησε ούτε στιγμή ότι τα θύματά του θα κατέφευγαν στις Αρχές για να τον καταγγείλουν.

Η μεταμόρφωση της αμερικανικής κοινωνίας τη δεκαετία του 1980, με την επικράτηση της ακραίας νεοφιλελεύθερης ρεπουμπλικανικής ιδεολογίας, επέτρεψε σε νέους ανθρώπους, σαν τον Κάβανο, να παραβιάζουν χωρίς αναστολές τους αποδεκτούς κώδικες συμπεριφοράς, επαναφέροντας μία ιδιότυπη μορφή βικτωριανής ηθικής, που αποδέχεται τις –έστω και εγκληματικές– «αταξίες» των αγοριών, ιδίως όταν αυτά προορίζονται για τα ανώτατα αξιώματα.

Η αντίδραση στη συστηματική σεξουαλική ταπείνωση και κακοποίηση των γυναικών είναι τέτοια, όμως, που ακόμη και δημοφιλείς αστέρες του αθλητισμού, όπως ο Πορτογάλος ποδοσφαιριστής Κριστιάνο Ρονάλντο υποχρεώνονται να απολογηθούν για τις πράξεις τους. Ο Ρονάλντο δεν θα ακολουθήσει έτσι την αποστολή της εθνικής ομάδας Πορτογαλίας στις επόμενες εμφανίσεις της, ακολουθώντας τις συμβουλές των δικηγόρων του. Τον Ρονάλντο κατηγορεί η Αμερικανίδα Κάθριν Μαγιόρκα για τον βιασμό της σε ξενοδοχείο του Λας Βέγκας το 2009. Λίγους μήνες μετά το περιστατικό, ο Ρονάλντο είχε καταβάλει χρηματικό ποσό στο θύμα, εξασφαλίζοντας σε αντάλλαγμα τη δέσμευση να μην αποκαλύψει την υπόθεση. Η δυναμική τού κινήματος #MeToo, όμως, άλλαξε τα δεδομένα, οδηγώντας σε καταιγισμό αποκαλύψεων κρουσμάτων ανδρικής βίας.

Ο καθηγητής Στρούμια

Περιστατικά μισογυνικής, περιφρονητικής συμπεριφοράς καταγράφηκαν ακόμη και στο πεδίο των επιστημών, όπως στο ευρωπαϊκό ινστιτούτο CERN. Σε πρόσφατη ομιλία του, ο συνεργάτης του ινστιτούτου και καθηγητής Φυσικής, Αλεσάντρο Στρούμια, υποστήριξε ότι η φυσική φτιάχθηκε από άνδρες και ότι οι γυναίκες μειονεκτούν διανοητικά σε σχέση με το «ισχυρό φύλο». Ο Ιταλός καθηγητής συνέχισε λέγοντας ότι οι άνδρες υφίστανται σεξιστικές διακρίσεις, εξαιτίας της περιρρέουσας πολιτικής ορθότητας.

Στην πολιτική, όμως, μπορούμε να εντοπίσουμε τα πλέον εξόφθαλμα παραδείγματα μισογυνισμού. Στις εκλογές της Κυριακής στη Βραζιλία, ο ακροδεξιός υποψήφιος Χαΐρ Μπολσονάρο διεκδικεί με αξιώσεις την εκλογή του, παρά τις επανειλημμένες μισογυνικές δηλώσεις στα τριάντα χρόνια σταδιοδρομίας του. Ο γνωστός για τον θαυμασμό του στη στρατιωτική δικτατορία της Βραζιλίας, Μπολσονάρο, έχει ειρωνευθεί τις ανύπανδρες μητέρες της χώρας του, αμφισβητώντας το ήθος τους, ενώ έχει επαινέσει δημόσια τους βασανιστές της πρώην προέδρου της χώρας, Ντίλμα Ρούσεφ. Ορισμένοι αναλυτές, όπως ο Γκίντεον Ράχμαν των Financial Times, αποδίδουν το νέο κύμα μισογυνισμού σε αντίδραση του ανδρικού φύλου, το οποίο νιώθει οργή για την –ενίοτε άδικη– στοχοποίησή του. Ακολουθώντας την πάγια τακτική της απόδοσης ευθυνών στο θύμα, ο σχολιαστής της οικονομικής εφημερίδας εκτιμά ότι το κίνημα #MeToo έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση του μισογυνισμού, τροφοδοτώντας τον λαϊκισμό. Η ταύτιση λαϊκισμού και τοξικού σεξισμού δεν είναι ωστόσο άστοχη, όπως αποδεικνύει η πολιτική του προέδρου Ντουτέρτε στις Φιλιππίνες και αυτή του Ιταλού αντιπροέδρου Σαλβίνι, οι οποίοι διαγωνίζονται σε περιφρονητικές δηλώσεις με στόχο τις γυναίκες.

REUTERS

Το άλλο άκρο του καταγγελτικού κλίματος

«Παράπλευρη απώλεια» του κινήματος #MeToo πρέπει να θεωρηθεί και ο ταλαντούχος λογοτέχνης και πρώην διευθυντής της επιθεώρησης New York Review of Books, Ιαν Μπουρούμα. Ο Μπουρούμα, που παρέμεινε μόλις 16 μήνες στο «τιμόνι» του σημαντικού περιοδικού, επέμεινε να δημοσιεύσει άρθρο του Καναδού τηλεοπτικού παρουσιαστή Τζιαν Γκομέσι. Στο επίμαχο άρθρο, ο Τζιαν Γκομέσι αρνείτο τις κατηγορίες περισσοτέρων από 20 γυναικών εναντίον του, οι οποίες υποστήριζαν ότι έπεσαν θύματα κακοποίησης, με χαστούκια, γροθιές, δαγκωματιές και άλλες βιαιοπραγίες. Στο επίμαχο κείμενο, ο αρθρογράφος περιγράφει τον εαυτό του ως θύμα «εκστρατείας εξευτελισμού». Η δημοσίευση του άρθρου αποτέλεσε αντικείμενο έντονης συζήτησης μεταξύ της ολιγομελούς συντακτικής ομάδας του New York Review of Books, με κύριο θέμα τη δυνατότητα μεταμέλειας ανδρών που έχουν κατηγορηθεί για τέτοια περιστατικά. Οι προσπάθειες του Μπουρούμα να αιτιολογήσει τη δημοσίευση προκάλεσαν νέο κύμα οργής, με τον παραιτηθέντα να καταδικάζει το «καταγγελτικό κλίμα» της σύγχρονης κοινωνίας.

Η διπλή απειλή για το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ

Του **DAVID LEONHARDT**
THE NEW YORK TIMES

Το Ανώτατο Δικαστήριο είναι ένας ασυνήθης θεσμός επειδή, κατά κάποιον τρόπο, καταφέρνει να είναι μεγαλειώδης και ταυτόχρονα οικείος. Σήμερα αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα που ξεπερνούν την υποψηφιότητα του Μπρετ Κάβανο. Καθώς δεν διαφαίνεται διόρθωση της πορείας του, το δικαστήριο κινδυνεύει να αντιμετωπίσει κρίση νομιμοποίησης. Δύο είναι τα κυρίαρχα προβλήματα.

Το πρώτο ότι έχει γίνει ένας έντονα κομματικοποιημένος θεσμός, κάτι που υποτίθεται ότι δεν είναι. Οι ιδρυτές του οραματίστηκαν τους δικαστές ως νομικές σοφίες, ελεύθερους από τους πολιτικούς μηχανισμούς. Οι διορισμοί τους είναι ισόβιοι προκειμένου να προστατευθεί η ανεξαρτησία τους. Οι δικαστές λατρεύουν αυτή την εικόνα. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου Τζον Ρόμπερτς έχει παρομοιάσει τον εαυτό του με διαιτητή. Αυτό, όμως, προκαλεί γέλια. Σε σχεδόν όλες τις μεγάλες αποφάσεις της προηγούμενης περιόδου, οι δικαστές μοιράστηκαν αντιστοίχως με τις κομματικές γραμμές. Οι πέντε δικαστές που επελέγησαν από τον Ρεπουμπλικανό πρόεδρο ψήφισαν κατά έναν τρόπο και οι τέσσερις που επελέγησαν από έναν Δημοκρατικό πρόεδρο κατά έναν άλλο. Πολύ περίεργη συμπεριφορά για «διαιτητές». Αυτή η κομματικοποίηση μετέτρεψε κάθε κενή έδρα σε μία πραγματική μάχη. Οι Ρεπουμπλικανοί γερουσιαστές αρνήθηκαν στον Μπαράκ Ομπάμα τη δυνατότητα να πληρώσει μία έδρα. Γι' αυτό η μάχη για τον Κάβανο είναι τόσο σημαντική. Γι' αυτό οι φιλελεύθεροι νοιάζονται τόσο πολύ για την υγεία της Ρουθ Μπάντερ Γκίνσμπουργκ.

Υποκρισία

Και η μεγαλύτερη ζημιά από την κομματική διαίρεση του δικαστηρίου δεν προέρχεται από τις σκληρές μάχες για τους διορισμούς, αλλά από το γεγονός ότι ένας μεγάλος αμερικανικός θεσμός αυτοπροσδιορίζεται κατά έναν τόσο ανειλικρινή τρόπο. Η υποκρισία δεν είναι καλή για την αξιοπιστία.

Η δεύτερη μεγάλη απειλή για το δικαστήριο έρχεται από τον ριζοσπαστισμό των δικαστών που διορίστηκαν από τους Ρεπουμπλικανούς. Είναι αληθές ότι και οι δικαστές που διορίστηκαν από τους Δημοκρατικούς είναι πιο φιλελεύθεροι από ό,τι στο παρελθόν. Αλλά οι Δημοκρατικοί του δικαστηρίου κυμαίνονται από το μετριοπαθές μέχρι το προοδευτικό. Όμως δεν υπάρχουν Ρεπουμπλικανοί μετριοπαθείς στο Ανώτατο Δικαστήριο. Καθώς έχει φύγει ο Αντονι Κένεντι, κάθε Ρεπουμπλικανός δικαστής βρίσκεται στο τέλος του φάσματος, ανάμεσα στους πιο συντηρητικούς μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο Κάβανο προφανώς θα τους ακολουθήσει όπως εξάλλου και οποιοσδήποτε άλλος υποψήφιος του Τραμπ. Στο μέλλον υπάρχει φόβος ότι το δικαστήριο θα μπλοκάρει κυβερνητικές δράσεις για τις δύο μεγαλύτερες απειλές για τη σταθερότητα και την ασφάλεια της χώρας: την κλιματική αλλαγή και την ποιότητα ζωής της μεσαίας τάξης.

Αραγε τι μπορεί να γίνει για το δικαστήριο; Δεν υπάρχουν εύκολες λύσεις. Η καθιέρωση ορίων θητείας για τους δικαστές θα είναι, ίσως, η καλύτερη αλλαγή. Θα καταργήσει το τυχαίο της αντικατάστασής τους και θα συνδέσει καλύτερα το δικαστήριο με τη μακροπρόθεσμη βούληση του λαού. Με 18ετές όριο θητείας, κάθε προεδρική θητεία τεσσάρων ετών αυτομάτως θα έρχεται με δύο διορισμούς. Μια πιο δύσκολη λύση για τους Δημοκρατικούς θα ήταν η διεύρυνση του δικαστηρίου όταν αυτοί θα ελέγχουν την Ουάσιγκτον. Με δεδομένη την οργή που προκάλεσε ο διορισμός Γκάρλαντ, οι Δημοκρατικοί έχουν δίκιο να το σκέφτονται. Αλλά ελπίζω ότι δεν θα καταφύγουν σε αυτό το μέτρο, γιατί τότε θα διακινδυνεύσουν μια μάχη χαρακωμάτων που μπορεί να προκαλέσει μεγαλύτερες ζημιές. Είναι πιθανό ότι ο Ρόμπερτς θα κατανοήσει τον κίνδυνο για το δικαστήριο. Προφανώς νοιάζεται για την αξιοπιστία του Σώματος και έδειξε δικαστική μετριοφροσύνη σεβόμενος τα δικαστικά προηγούμενα και το Κογκρέσο. Χτυπητό παράδειγμα ήταν η απόφασή του για το σύστημα πρόνοιας του Ομπάμα (Obamacare). Ασφαλώς, δεν πρόκειται να γίνει φιλελεύθερος. Αλλά ελπίζουμε ότι θα επιδείξει λιγότερο συντηρητισμό, ώστε να εξασφαλίσει ομαλή πορεία στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Κινδυνεύει με κρίση νομιμοποίησης λόγω κομματικοποίησης και ακραίου συντηρητισμού των Ρεπουμπλικανών.

A.P. / J. SCOTT APPLEWHITE

Σε σχεδόν όλες τις μεγάλες πρόσφατες αποφάσεις, οι δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου μοιράστηκαν με βάση τις κομματικές γραμμές.

Η Νάντια Μουράντ είχε τιμηθεί με το βραβείο Ζαχάροφ στο Ευρωκοινοβούλιο.

Βραβείο κατά των βιασμών το φετινό Νομπέλ Ειρήνης

Στην πόλη Μπουκάβου, στα σύνορα του Κονγκό με τη Ρουάντα και το Μπουρούντι, κοντά στις εστίες ατέρμονων πολέμων, υπάρχει ένα νοσοκομείο που ειδικεύεται στη χειρουργική αποκατάσταση τραυμάτων των θυμάτων βιασμού. Ο γυναικολόγος που το ίδρυσε και εξακολουθεί να το διευθύνει τιμήθηκε προχθες με το βραβείο Νομπέλ Ειρήνης, ως ελάχιστη αναγνώριση του έργου που επιτελεί, αλλά και ως κραυγή προς τη διεθνή κοινότητα για την αναγνώριση του ομαδικού βιασμού ως πολεμικού όπλου που πρέπει να απαγορευθεί με διεθνή συνθήκη. Το όνομα του 63χρονου γιατρού είναι Ντενίς Μουκουέγκε, ενώ μαζί του μοιράστηκε το βραβείο η 25χρονη Νάντια Μουράντ, Ιρακινή της κοινότητας των Γιεζίντι, η οποία δεν άφησε τον βιασμό της από τον ISIS να της καταστρέψει τη ζωή, αλλά βρήκε το κουράγιο να γίνει πρέσβειρα του ΟΗΕ, ευαισθητοποιώντας τη διεθνή κοινή γνώμη για τη φρίκη που έζησε. Υπολογίζεται ότι περίπου 3.000 γυναίκες Γιεζίντι υπέστησαν παρόμοια μεταχείριση στα χέρια των τζιχαντιστών.

«Και οι δύο βοήθησαν, ο καθένας με τον τρόπο του, να δοθεί περισσότερη προσοχή στη σεξουαλική βία σε καιρό πολέμου, ώστε οι δράστες να λογοδοτήσουν για τις πράξεις τους», ανακοίνωσε η νορβηγική επιτροπή Νομπέλ.

Η επιτροπή περιέγραψε τον Μουκουέγκε ως «το κατεξοχήν σύμβολο, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, του αγώνα για τον τερματισμό της σεξουαλικής βίας στους πολέμους και στις ένοπλες συγκρούσεις». Χιλιάδες γυναίκες έχουν υποβληθεί σε εγχειρήσεις στην κλινική Πάνζι του Μουκουέγκε, οι οποίες συχνά είναι πολλαπλές, καθώς οι δράστες των βιασμών χρησιμοποιούν όλο και πιο φρικτές μεθόδους.

Το 2014, όταν είχε τιμηθεί με το βραβείο Ζαχάροφ από το Ευρωκοινοβούλιο, ο Μουκουέγκε είχε επισημάνει ότι ο βιασμός ως πολεμικό «όπλο των φτωχών» οφείλει να απαγορευθεί με διεθνή συνθήκη, όπως έχει απαγορευθεί η χρήση χημικών, βιολογικών και πυρηνικών όπλων. (Σημειωτέον ότι η περυσινή βραβευθείσα με Νομπέλ Ειρήνης ήταν η Επιτροπή για την Απαγόρευση των Πυρηνικών Οπλων, ICANN.) Ο Κονγκολέζος χειρουργός δεν διστάζει να καταγγέλλει τις Αρχές της χώρας του για αδιαφορία σχετικά με τα όσα συμβαίνουν στους πολέμους στο ανατολικό Κονγκό και να επισημαίνει ότι οι διάφοροι στρατοί που μάχονται για την κυριαρχία της περιοχής επιδιώκουν τον έλεγχο ορυχείων που τροφοδοτούν τις διεθνείς αγορές με μέταλλα απαραίτητα για την κατασκευή κινητών τηλεφώνων και άλλων προϊόντων τεχνολογίας.

Τόσο η Μουράντ όταν απελευθερώθηκε, το 2015, όσο και ο Μουκουέγκε μετά την επίθεση ενόπλων στο σπίτι του, το 2012, κατέφυγαν προσωρινά στην Ευρώπη (στη Γερμανία και στο Βέλγιο αντίστοιχα) ζητώντας προστασία. Αυτή ίσως είναι μια λεπτομέρεια που αξίζει να έχουν κατά νουν όσοι σπέρνουν συστηματικά χολή εναντίον των προσφύγων.

REUTERS, A.P.

Γκρίζο φθινόπωρο στην Ευρωπαϊκή Ενωση

Το Brexit, το ιταλικό πρόβλημα και η άνοδος του εθνικισμού θέτουν πάλι την Ευρώπη ενώπιον υπαρξιακών διλημμάτων

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

EPA / OLIVIER HOSLET

Μαύρα σύννεφα πάνω από την έδρα της Κομισιόν στις Βρυξέλλες, η γραφειοκρατία της οποίας ρίχνει νερό στον μύλο των ακραίων.

Καθώς η Γερμανία γιόρταζε, την περασμένη Τετάρτη, την επέτειο της επανένωσης, τα σύννεφα του σκεπτικισμού έριχναν σκιές στη «δεύτερη ευκαιρία» που δόθηκε στο γερμανικό έθνος από την Ιστορία. Αρκετοί αναλυτές, όπως ο Μαρσέλ Φίρστεναου από την Deutsche Welle, εφιστούσαν την προσοχή στην ανισότιμη θέση του ανατολικού τμήματος της χώρας σε όλα τα επίπεδα – ανεργία, μισθοί, βιομηχανία, μερίδιο στις πολιτικές και δημοσιογραφικές ελίτ. Αυτή η εδραιωμένη ανισοτιμία είναι ένας από τους παράγοντες που εξηγούν την πολύ μεγαλύτερη επιρροή του ταχέως ανερχόμενου ακροδεξιού κόμματος AfD στις ανατολικές περιοχές.

Την ίδια στιγμή, η χώρα που πρόβαλλε για δεκαετίες ως πρότυπο πολιτικής σταθερότητας, αρχίζει να εμφανίζει όλες τις πολιτικές παθογένειες που πλήττουν την υπόλοιπη Ευρώπη. Δεν είναι μόνο ότι η Αγκελα Μέρκελ, ύστερα από 13 χρόνια στην καγκελαρία, εμφανίζεται αποδυναμωμένη και αμφισβητείται εκ των ένδον.

Η ίδια η κυριαρχία του πολιτικού Κέντρου τίθεται υπό αίρεση για πρώτη φορά μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς και η Κεντροδεξιά και, πολύ περισσότερο, το σοσιαλδημοκρατικό SPD, βρίσκεται σε πτώση. Στις τελευταίες δημοσκοπήσεις, η AfD ξεπερνά το SPD σε πανεθνικό επίπεδο, με ποσοστό γύρω στο 18%.

Η γερμανική εσωστρέφεια αποτελεί κακό οιωνό για μια Ε.Ε. που απειλείται από πολλά σεισμογενή ρήγματα, με πρώτο εκείνο της Μάγχης. Ενώ απομένουν λιγότερο από έξι μήνες για την ημερομηνία αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε., το ενδεχόμενο ενός χαώδους Brexit, χωρίς συμφωνία, είναι απολύτως ρεαλιστικό, όπως έδειξε η μετωπική σύγκρουση στην πρόσφατη άτυπη σύνοδο κορυφής του Σάλτσμπουργκ.

«Ε.Ε. όπως ΕΣΣΔ»

Την περασμένη Τετάρτη, στο ετήσιο συνέδριο των Συντηρητικών, η Τερέζα Μέι διεμήνυσε ότι δεν εννοεί να υποχωρήσει από τις κόκκινες γραμμές της, ενώ αίσθηση προκάλεσε το γεγονός ότι ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών Τζέρεμι Χαντ παρομοίασε την υπαρκτή Ε.Ε. με την ΕΣΣΔ, που «δεν άφηνε τους ανθρώπους να φύγουν».

Μπορεί να εικάσει κανείς ότι η αδιάλλακτη στάση των «27» έναντι της Βρετανίας απορρέει από την άρνησή τους να αποδεχθούν ως προδιαγεγραμμένο έναν τόσο βαθύ ακρωτηριασμό της Ενωσης. Ενδόμυχα ελπίζουν ακόμη ότι, υπό την πίεση των αγορών, οι Βρετανοί θα μπορούσαν να «συνετιστούν» και να ακυρώσουν το Brexit με ένα δεύτερο δημοψήφισμα. Πρόκειται για ένα παιχνίδι υψηλού ρίσκου, καθώς η Ε.Ε. των «27» οδεύει προς το τελικό μπρα ντε φερ με τη Βρετανία ενώ η ίδια δεν βρίσκεται σε ευσταθή κατάσταση.

Το μεγάλο ρήγμα Βορρά - Νότου επανήλθε στο προσκήνιο, εννέα χρόνια μετά την κρίση χρέους στην Ευρωζώνη.

Το μεγάλο ρήγμα Βορρά - Νότου επανήλθε στο προσκήνιο, εννέα χρόνια μετά την κρίση χρέους στην Ευρωζώνη. Αυτή τη φορά, το πρόβλημα δεν εντοπίζεται σε συγκριτικά μικρές οικονομίες, όπως η Ελλάδα, η Κύπρος και η Πορτογαλία, αλλά στην τρίτη οικονομία της Ευρωζώνης – πολύ μεγάλη για να χρεοκοπήσει, αλλά και για να διασωθεί. Η ανταρσία της κυβέρνησης συνασπισμού Κινήματος Πέντε Αστέρων (M5S) και Λέγκας εναντίον των νουθεσιών δημοσιονομικής σύνεσης από τις Βρυξέλλες απειλεί να αναζωπυρώσει την κρίση στην Ευρωζώνη, την πιο δύσκολη στιγμή.

Εύλογα μπορεί να ασκηθεί κριτική σε αυτό το αλλόκοτο αμάλγαμα κεϊνσιανισμού - νεοφιλελευθερισμού, που προωθεί το κυβερνητικό δίδυμο της Ρώμης. Ο συνδυασμός του εγγυημένου κοινωνικού εισοδήματος για τους φτωχούς, που ήταν η κεντρική προεκλογική υπόσχεση του M5S, με τη μείωση της φορολογίας για τους πλούσιους που επέβαλε η Λέγκα, μοιάζει να εγγυάται δημοσιονομικό εκτροχιασμό. Ωστόσο οι Βρυξέλλες κινδυνεύουν να την πάθουν όπως και στην περίπτωση της Βρετανίας: ο αλαζονικός διδακτισμός και οι ανοιχτές απειλές απέναντι σε μια συγκριτικά ισχυρή χώρα–μέλος μπορεί να οδηγήσουν στα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Στη Βρετανία, αυτός που τρίβει τα χέρια του από τα παθήματα της Μέι είναι ο πρωταθλητής του σκληρού Brexit Μπόρις Τζόνσον, ενώ στην Ιταλία εκείνος που επωφελείται δημοσκοπικά από τη σύγκρουση με τις Βρυξέλλες είναι ο ακροδεξιός Σαλβίνι.

Στο μεταξύ, κάθε άλλο παρά έχει κοπάσει το τρίτο ρήγμα που διατρέχει την Ε.Ε., εκείνο ανάμεσα στο γαλλογερμανικό πηγετικό ζεύγος και στην Κεντρική - Ανατολική Ευρώπη. Η Ουγγαρία του Ορμπαν και η Πολωνία του Κατσίνσκι αμφισβητούν τη φιλελεύθερη συναίνεση από εθνικιστικές θέσεις και απειλούνται να τιμωρηθούν μέχρι και με αφαίρεση του δικαιώματος ψήφου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η πειθαρχία τους σε μια αδιάλλακτη, τιμωρητική γραμμή απέναντι στη Βρετανία ή στην Ιταλία δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Στο σύνολό τους, τα ρεύματα της εθνικιστικής «νέας Δεξιάς» ευελπιστούν σε μια μεγάλη εκτίναξη στις ευρωεκλογές της ερχόμενης άνοιξης.

Μία από τις πιο διαδεδομένες ερμηνείες για την πολλαπλή κρίση της Ε.Ε. εντοπίζει ως κοινό παρονομαστή τη σύγκρουση ανάμεσα στους «φιλελεύθερους ευρωπαϊστές» και στους «λαϊκιστές-εθνικιστές», ενώ αποδίδει την άνοδο των τελευταίων κυρίως στο μεταναστευτικό. Η ερμηνεία αυτή ακούγεται απλοϊκή. Η «νέα Δεξιά» δεν εκτοξεύθηκε μόνο ή κυρίως λόγω του μεταναστευτικού (οι ροές μεταναστών έχουν υποχωρήσει κατά πολύ από το 2015). Θρέφεται από το οργισμένο κοινό που δημιούργησαν η μεγάλη οικονομική κρίση του 2008 και η έκρηξη των ανισοτήτων που την ακολούθησε. Οι ηγέτες της «νέας Δεξιάς» δεν διανοούνται να θίξουν στο ελάχιστο τα προνόμια των ισχυρών, αντίθετα είναι άκρως «φιλελεύθεροι» στην οικονομική πολιτική τους.

Ο ιδεολογικός γκουρού του Τραμπ, Στιβ Μπάνον, ήταν αντιπρόεδρος της Goldman Sachs, στην οποία θήτευσε και η επικεφαλής του AfD, Αλις Βάιντελ, μια πολιτικός με ακραιφνώς νεοφιλελεύθερες θέσεις. Παρά τους φιλιππικούς κατά του Σόρος (με υποτροφία του οποίου σπούδασε στην Οξφόρδη), ο Βίκτορ Ορμπαν επέβαλε ενιαίο φόρο εισοδήματος για όλους, φτωχούς και πλούσιους, ενώ δεν αμφισβητεί τον ρόλο της χώρας του ως οικονομικής ενδοχώρας της Γερμανίας.

Υποκλινόμενοι στον οικονομικό φιλελευθερισμό και εκτρέποντας τη λαϊκή δυσαρέσκεια προς την ξενοφοβία και τις «συντηρητικές αξίες», πολιτικοί αυτής της κοπής φιλοδοξούν να υποκαταστήσουν την παραδοσιακή Κεντροδεξιά ως κυρίαρχη δύναμη του συντηρητικού χώρου – κάτι που έχει ήδη καταφέρει ο Σαλβίνι, εκτοπίζοντας τον Μπερλουσκόνι.

Ελλειψη ηγετών

Οι αμετανόητα αισιόδοξοι θα σκεφτούν, ίσως, ότι όλη η ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης είναι μια πορεία αλμάτων ύστερα από κρίσεις. Το προβληματικό με αυτή την παρηγορητική σκέψη είναι ότι σήμερα έχουν πέσει πολλές κρίσεις μαζί, χωρίς να φαίνονται στον ορίζοντα οι Ντε Γκωλ και οι Αντενάουερ που θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να τις χειριστούν.

Οσο η γραφειοκρατία των Βρυξελλών και οι ηγεσίες ισχυρών κρατών υπερασπίζονται το ευρωπαϊκό στάτους κβο ως τον καλύτερο των δυνατών κόσμων, θα προσφέρουν ανέλπιστο δώρο σε εκείνους που ενδύονται τη λεοντή της «αντισυστημικής» δύναμης για να εξωραΐσουν την εθνικιστική, ξενοφοβική ατζέντα τους.

Μεταξύ των ισχυρών κρατών της Ενωσης, μόνο η Γαλλία του Εμανουέλ Μακρόν τόνισε την ανάγκη ριζικών αλλαγών. Ωστόσο, η κυβέρνηση της πάντα «συνετής» Αγκελα Μέρκελ σπατάλησε τον χρόνο που πέρασε με παλινωδίες και δισταγμούς.

Σήμερα, η ίδια εμφανίζεται υπ' ατμόν, ενώ ο Μακρόν βλέπει τη δημοτικότητά του να πέφτει κατακόρυφα και την κυβέρνησή του να φυλλορροεί.

Η αστάθεια του γαλλογερμανικού ζεύγους έρχεται να προστεθεί στον κυκεώνα των προβλημάτων που καθηλώνουν σε νεκρό σημείο την Ευρωπαϊκή Ενωση, ενώ η δραματική άνοιξη του Brexit και των ευρωεκλογών πλησιάζει.

Ο κίνδυνος... κυκλώνων στα Βαλκάνια

Η χαμηλή προσέλευση στο δημοψήφισμα της ΠΓΔΜ αποτέλεσε πλήγμα και για την Ε.Ε. Οι πολίτες δεν έδειξαν να συγκινούνται από την προοπτική της ένταξης, ενώ οι ανοιχτές παρεμβάσεις Ευρωπαίων ηγετών είχαν για μία ακόμη φορά ανάστροφο αποτέλεσμα. Το ίδιο Σαββατοκύριακο απειλήθηκε σοβαρό επεισόδιο στη λίμνη Γκάζιβοντε, στο βόρειο, κυρίως σερβικό, τμήμα του Κοσόβου, όταν ένοπλη δύναμη των Αλβανοκοσοβάρων εισέβαλε στην περιοχή, ενώ η Σερβία έθεσε τον στρατό σε επιφυλακή. Ολα αυτά, ενώ η Ε.Ε. παραμένει διχασμένη ως προς την προοπτική ανταλλαγής εδαφών μεταξύ Σερβίας και Κοσόβου, που έχει τεθεί επί τάπητος. Η Γαλλία, όπως και οι ΗΠΑ, τείνει να υποστηρίξει την ανταλλαγή, ενώ η Γερμανία φοβάται πως κάτι τέτοιο θα ανοίξει το κουτί της Πανδώρας. Πρώτος υποψήφιος για κάτι τέτοιο είναι η Βοσνία, όπου πραγματοποιούνται σήμερα εκλογές σε ατμόσφαιρα συνταγματικής κρίσης. Χωρίς κυβέρνηση εδώ και δύο χρόνια, η Βοσνία παραμένει αδύναμο προτεκτοράτο της Δύσης, με την ανεργία στο 25% και τον πληθυσμό της να έχει μειωθεί κατά 7% από το 2006. Η απόσχιση της σερβικής συνιστώσας (Srpska) και η ενσωμάτωσή της στη Σερβία δεν έχει απομακρυνθεί ποτέ ως ενδεχόμενο από τον ορίζοντα.

Μόλις 1,5 βαθμό Κελσίου επιπλέον αντέχει ο πλανήτης

Νέους, πιο αυστηρούς στόχους για την κλιματική αλλαγή θα παρουσιάσουν οι επιστήμονες στη διάσκεψη της Νότιας Κορέας

Κατά τη διάρκεια της περασμένης τριετίας, οι επιστήμονες μετέβαλαν τον ορισμό αυτού που πιστεύουν ότι αποτελεί ένα «ασφαλές» όριο για την κλιματική αλλαγή. Επί δεκαετίες, οι ερευνητές τόνιζαν ότι η αύξηση της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας πρέπει να διατηρηθεί κάτω από τους δύο βαθμούς της κλίμακας Κελσίου μέχρι το τέλος του αιώνα προκειμένου να αποφευχθούν οι χειρότερες συνέπειες. Αλλά σήμερα οι επιστήμονες πιστεύουν ότι η διατήρηση της αύξησης της θερμοκρασίας κάτω από τον 1,5 βαθμό Κελσίου είναι ένα πολύ ασφαλέστερο όριο.

Ωστόσο, όλοι συμφωνούν ότι η «παραμονή» μας κάτω από αυτό το όριο δεν είναι μία εύκολη υπόθεση.

Αυτή την εβδομάδα πραγματοποιείται διάσκεψη στη Νότιο Κορέα. Οι επιστήμονες θα αναφερθούν εκτενώς στο πόσο βιώσιμη είναι μια τέτοια λύση όπως, επίσης, και στο ποιο είναι το κόστος της επίτευξης αυτού του χαμηλότερου στόχου.

Οι ερευνητές της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή συγκεντρώνονται στην πόλη Ιντσεόν, προκειμένου να σφυρηλατήσουν μια συνεργασία με κυβερνητικούς αξιωματούχους όσον αφορά τις δράσεις που θα χρειαστεί να υλοποιηθούν προκειμένου να εκπληρωθούν οι νέοι στόχοι. Η ιδέα των δύο βαθμών της κλίμακας Κελσίου ως ασφαλούς ορίου για την υπερθέρμανση του πλανήτη εξελίχθηκε στο πέρασμα των ετών από την πρώτη καταγεγραμμένη αναφορά από τον οικονομολόγο Ουίλιαμ Νόρντχαους το 1975. Στις διαπραγματεύσεις για το κλίμα που πραγματοποιήθηκαν στο Παρίσι ο στόχος του 1,5 βαθμού της κλίμακας Κελσίου υιοθετήθηκε.

Εχει ήδη υπερθερμανθεί κατά ένα βαθμό και, σύμφωνα με έγγραφα που διέρρευσαν, θα περάσει αυτό το όριο γύρω στο 2040.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1990, οι Ευρωπαίοι υπουργοί υπέγραψαν το όριο των δύο βαθμών, κάτι που το 2010 έγινε επίσημη πολιτική του ΟΗΕ. Οι κυβερνήσεις συμφώνησαν στο Κανκούν να «διατηρήσουν την αύξηση της παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας κάτω από τους δύο βαθμούς της κλίμακας Κελσίου». Ωστόσο, κάποια μικρά νησιωτικά κράτη όπως και χώρες που βρίσκονται σε μικρό υψόμετρο δεν είδαν με καλό μάτι αυτή την προοπτική επειδή, όπως πίστευαν, οι περιοχές τους θα καταβυθίζονταν, καθώς οι υψηλότερες θερμοκρασίες θα προκαλούσαν μεγαλύτερη τήξη των πάγων και κατά συνέπεια επέκταση των θαλασσών. Παρήγγειλαν μία έρευνα, η οποία υπέδειξε ότι εμποδίζοντας τη μέση θερμοκρασία από το να αυξηθεί πέραν από τον 1,5 βαθμό θα είχαν μία ευκαιρία να καταπολεμήσουν τέτοια φαινόμενα.

EPA / FILIP SINGER

Η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή θα προτείνει ακόμη μεγαλύτερες περικοπές των εκπομπών άνθρακα.

Αποτυχία στην Κοπεγχάγη

Στην ατυχή διάσκεψη για το κλίμα της Κοπεγχάγης, το 2009, οι χώρες που είναι ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή άσκησαν πιέσεις για τη μικρότερη αύξηση της μέσης θερμοκρασίας, αλλά οι προσπάθειές τους χάθηκαν στον πόλεμο για την ανάληψη των ευθυνών που ακολούθησε την ανεπιτυχή διάσκεψη.

Πάντως, η ιδέα δεν ακυρώθηκε εντελώς και μέχρι να έρθει το πλήρωμα του χρόνου για τη διάσκεψη του Παρισιού εμφανίστηκε στο επίκεντρο, καθώς Γάλλοι διπλωμάτες προσπάθησαν να οικοδομήσουν μία ευρεία συμμαχία πλούσιων και φτωχών κρατών που υποστήριζαν τη συμφωνία.

Ωστόσο, ποια αλλαγή επιφέρει μόλις μισός βαθμός της κλίμακας Κελσίου; Περισσότερη από αυτή που πιστεύεται. Εγγραφα της έκθεσης που διέρρευσαν, τα οποία θα δημοσιευθούν μετά τη μάχη με τους κυβερνητικούς αξιωματούχους στη Νότια Κορέα, υποδεικνύουν κάποιες μεγάλες διαφορές όσον αφορά τις συνέπειες στον κόσμο «του 1,5 και των 2 βαθμών της κλίμακας Κελσίου».

Πόσο, ωστόσο, δύσκολο είναι να διατηρήσουμε την αύξηση της θερμοκρασίας κάτω από αυτό το όριο; Πολύ. Ο κόσμος έχει ήδη υπερθερμανθεί κάτα έναν βαθμό και σύμφωνα με τα έγγραφα που διέρρευσαν θα περάσει αυτό το όριο γύρω στο 2040.

Η νέα έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή δεν πρόκειται να αποκαλύψει στις κυβερνήσεις τι να πράξουν, αλλά θα καθορίσει ένα ευρύ φάσμα προσεγγίσεων που κατά πάσα πιθανότητα θα περιλαμβάνουν μεγάλες περικοπές των εκπομπών άνθρακα, μία ταχεία υιοθέτηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μεταβολές στον τρόπο ζωής και στη διατροφή.

BBC

Μεγάλωσε και στην Ευρώπη ο Απόλλωνας

Αποτελέσματα σαν αυτό κόντρα στην Μαρσέιγ δείχνουν τη νοοτροπία που έχει πλέον η ομάδα

Του **ΟΝΗΣΙΦΟΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ**

Συνεχίζει να γράφει ιστορία στην Ευρώπη ο Απόλλωνας, καθώς η ομάδα της Λεμεσού την περασμένη Πέμπτη έφερε ισοπαλία 2-2 με την Μαρσέιγ, που πέρσι έφτασε μέχρι τον τελικό του Europa League χάνοντας στο τέλος το τρόπαιο από την Ατλέτικο Μαδρίτης του Ντιέγκο Σιμεόνε.

Το επίτευγμα του Απόλλωνα γίνεται ακόμα πιο μεγάλο εάν αναλογιστεί κανείς ότι μέχρι το 64ο λεπτό έχανε από την Γαλλική ομάδα με 2-0 και κατάφερε με τα γκολ του Μάρκοβιτς και του Ζελάγια στις καθυστερήσεις να κάνει την ανατροπή και να πάρει αυτό το ιστορικό αποτέλεσμα.

Ήταν ένα αποτέλεσμα που φέρνει μεγάλη περηφάνια σε όλο το οικοδόμημα της ομάδας, καθώς το όνομα του Απόλλωνα ακούστηκε σε όλη την Ευρώπη, γιατί δεν είναι λίγο πράγμα να παίζεις με αυτό τον τρόπο απέναντι στην Μαρσέιγ.

Το εντυπωσιακό της όλης υπόθεσης είναι ότι το κάνει συνέχεια αυτό. Να πηγαίνει δηλαδή στην Ευρώπη, απέναντι σε αυτές τις ομάδες με τη νοοτροπία να κερδίσει, παίζοντας το παιχνίδι του. Βέβαια, δεν έχει μάθει να παίζει κάτι διαφορετικό. Να περιμένει δηλαδή τον αντίπαλο και να προσπαθεί να χτυπήσει στην αντεπίθεση.

Με αυτή την νοοτροπία-τακτική πάει να παίξει τα ευρωπαϊκά του παιχνίδια ο Απόλλωνας από την μέρα που ανέλαβε την ομάδα ο Σωφρόνης Αυγουστή. Σε κάποιους αγώνες βγαίνει αυτή η τακτική και σε κάποιους άλλους δεν έρχεται το επιθυμητό αποτέλεσμα ή ακόμα και βαριά ήττα.

Όπως πέρσι με την Λυών στην Γαλλία, όπου ο Απόλλωνας είχε πολύ καλή παρουσία, με διψήφιο αριθμό τελικών προσπαθειών, αλλά στο τέλος έχασε με 4-0. Ένα αποτέλεσμα που τον αδίκησε, αλλά δεν τον απογοήτευσε, καθώς συνεχίζει να παίζει με αυτό τον τρόπο.

Για αυτό ήρθε το θετικο αποτέλεσμα με τη Μαρσέιγ, αλλά και τα περσινά κόντρα στην Έβερτον στο «Γκούντισον Παρκ» (2-2) και αυτά με την Αταλάντα (1-1) και την Λυών (1-1) στην Λευκωσία. Παιχνίδια στα οποία βρέθηκε πίσω στο σκορ, αλλά με την πίεση που έβαλε βρήκε γκολ στο τέλος και πήρε το αποτέλεσμα. Ειδικά, αυτό στην Αγγλία ήταν το πιο χαρακτηριστικό. Πήγε να παίξει σε μία καυτή βρετανική έδρα, με τον τρόπο που έμαθε να παίζει. Προηγήθηκε με τον Σαρδινέρο, ακολούθως δέχτηκε την ανατροπή του σκορ, ωστόσο δεν τα παράτησε και βρήκε γκολ στο τέλος με τον Γιούστε.

Γενικά, τα παιχνίδια του Απόλλωνα στην Ευρώπη θυμίζουν σκληρό ροκ, όπου μπορείς να περιμένεις τα πάντα και οποιοδήποτε σκορ. Αυτό αναμένεται να δούμε και στην συνέχεια, σε οποιοδήποτε γήπεδο κι αν παίξει και με οποιοδήποτε αντίπαλο.

Η ευρωπαϊκή νοοτροπία

Οι επιτυχίες φτιάχνουν ψυχολογία και δημιουργούν ευρωπαϊκή νοοτροπία στην ομάδα. Μία νοοτροπία που ξεκίνησε να χτίζεται από εκείνο τον Αύγουστο του 2013 στους αγώνες με την Νις, όπου ο Απόλλωνας κατάφερε να μπει για πρώτη φορά στους ομίλους του Europa League, απέναντι σε μία Γαλλική ομάδα.

Η πρώτη παρουσία στους ομίλους έφερε τις πρώτες εμπειρίες και μπήκαν οι βάσεις για τα επόμενα χρόνια. Ήρθε η πρώτη εκτός έδρας νίκη κυπριακής ομάδας σε ευρωπαϊκό όμιλο. Εκείνο το «διπλό» στην Πολωνία επί της Λέγκια με το γκολ του Σανγκόι. Αλλά και οι εξαιρετικές εμφανίσεις στην Ιταλία επί της Λάτσιο και στην Τουρκία επί της Τραπεζούντας.

Όλα αυτά, δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για το μέλλον, έτσι ώστε την επόμενη χρονιά και συγκεκριμένα τον Αύγουστο του 2014 ο Απόλλωνας να πηγαίνει στην Ρωσία και να ρίχνει τέσσερα γκολ στην Λοκομοτίβ Μόσχας (1-4) και να παίρνει δεύτερη σερί πρόκριση στους ομίλους, αφού είχε προηγηθεί το 1-1 του ΓΣΠ.

Η δεύτερη παρουσία στους ομίλους, έφερε την πρώτη νίκη σε όμιλο ευρωπαϊκής διοργάνωσης, εκείνο το 3-2 με την Ζυρίχη στο ΓΣΠ, αλλά χωρίς την ανάλογη συνέχεια, αφού ακολούθησαν πέντε ήττες και μάλιστα κάποιες ήταν βαριές. Όπως, από την Γκλάμπαχ (5-0) και την Βιγιαρεάλ (4-0). Όμως και από τις ήττες μαθαίνεις πράγματα. Ακολούθησαν δύο χρόνια όπου ο Απόλλωνας δεν κατάφερε να κάνει κάτι καλό στην Ευρώπη, γνωρίζοντας οδυνηρούς αποκλεισμούς από την Καμπάλα και την Γκρασχόπερς στον τρίτο προκριματικό γύρο του Europa League.

Η απώλεια του τίτλου το 2015, είχε φέρει αρκετές αλλαγές στο ρόστερ και είχαν φύγει σημαντικοί παίκτες (Μέριεμ, Σανγκόι, Χαμντανί, Ρομπέρ) και αυτό στοίχισε στην ομάδα. Όμως, με τον Σωφρόνη στον πάγκο ο Απόλλωνας βρήκε ξανά τον δρόμο του, δημιουργώντας ξανά αυτή την νοοτροπία και παίζοντας για τέταρτη φορά στην Ευρώπη.

Πλέον, είναι ολοφάνερο ότι η ομάδα της Λεμεσού έχει μεγαλώσει πάρα πολύ και δεν είναι τυχαία όλα αυτά. Είναι χαρακτηριστικό ότι με το Νίκο Κίρζη στην προεδρία ο Απόλλωνας έδωσε 44 παιχνίδια στην Ευρώπη, ενώ συνολικά στην ιστορία του έχει παίξει 86. Αριθμοί και στοιχεία που πάντα έχουν την σημασία τους.

Η ομάδα της Λεμεσού κατάφερε να κάνει μια σπουδαία ανατροπή, ισοφαρίζοντας την Μαρσέιγ στις καθυστερήσεις και να πάρει ένα ιστορικό αποτέλεσμα.

Τα παιχνίδια του Απόλλωνα στην Ευρώπη θυμίζουν σκληρό ροκ, όπου μπορείς να περιμένεις τα πάντα και οποιοδήποτε σκορ.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ομόνοια και πίστωση χρόνου

Ουδείς αμφιβάλλει ή αμφισβητεί, πως η φετινή Ομόνοια με τις πολλές αλλαγές σε όλα τα επίπεδα χρειάζεται χρόνο. Γι' αυτό άλλωστε και η (σωστή) αντιμετώπιση της πρώτης ήττας και του πρώτου χαμένου ντέρμπι της περασμένης εβδομάδας. Ακολουθεί σήμερα ένα ακόμη ντέρμπι, πολύ πιο δύσκολο για την Ομόνοια, κόντρα στον Απόλλωνα, αν και στο ΓΣΠ. Η προσδοκία και λογική απαίτηση, για μια καλύτερη αγωνιστική παρουσία θα πρέπει να θεωρείται φυσιολογική εξέλιξη. Ο χρόνος περνά, η πίστωση χρόνου τελειώνει και τα αποτελέσματα είναι πλέον το ζητούμενο. Διαφορετικά, ακόμη και με καλύτερη αγωνιστική παρουσία σε σχέση με το περσινό πρωτάθλημα, οι στόχοι δύσκολα θα υλοποιηθούν.

* * * * *

ΜΜΕ και ενημέρωση

Σε μια υποθετική ερώτηση, προς τις διοικήσεις και γενικότερα τους παράγοντες των ομάδων, σε σχέση με τα ΜΜΕ, η απάντηση θα είναι... ξεκάθαρη, περί της θέλησης για αγαστή συνεργασία προς όφελος και των δύο πλευρών. Στη συντριπτική πλειοψηφία αυτό συμβαίνει. Μόνο που κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα, έχουν αυξηθεί τα μεμονωμένα, μέχρι πριν από λίγο καιρό, περιστατικά ελλιπούς ενημέρωσης, επιλεκτικής ενημέρωσης ή και παραπλανητικών πληροφοριών προς δημοσιογράφους. Απλά μια υπενθύμιση, πως μέσα από τις πληροφορίες που παίρνουν τα ΜΜΕ, οι πρώτοι που εξυπηρετούνται είναι οι φίλαθλοι της ίδιας της ομάδας, απ' όπου προκύπτει η όποια ενημέρωση...

* * * * *

Εχει ξεφύγει η κατάσταση

Νέα διακοπή στο πρωτάθλημα. Η νέα διακοπή επέρχεται γιατί στις 13 Οκτωβρίου στο πλαίσιο του νεοφανούς Πρωταθλήματος των Εθνών η Κύπρος θα παίξει στη Σόφια με τη Βουλγαρία και στις 16 Οκτωβρίου με τη Σλοβενία στη Λουμπλιάνα. Από τη μια οι Ευρωπαϊκές υποχρεώσεις των ομάδων που θα πρέΕπει να τις... διευκολύνουμε (μόνο εμείς σε όλην την Ευρώπη) , από την άλλη το Σούπερ Καπ (δεν γινόταν να γίνει μεσοβδόμαδα, ή μήπως υπήρχε άλλος λόγος;) και... καπάκι αυτό το νεοφανές Πρωτάθλημα των Εθνών (στο τέλος δεν θα ενδιαφέρονται γι΄ αυτό παρά ελάχιστοι φίλαθλοι, ενώ ήδη ποδοσφαιριστές προσπαθούν να το αποφεύγουν γιατί το πρόγραμμά τους γίνεται εξοντωτικό) και τα πράγματα έχουν ξεφύγει. Ο προπονητής της Ομόνοιας Χουάν Κάρλος Ολίβα χαρακτήρισε τρελό αυτό που γίνεται. Διαφωνεί κανείς;

* * * * *

Επιστροφές στο μπάσκετ

Υπάρχουν δυο επιστροφές στο φετινό πρωτάθλημα μπάσκετ, (αρχίζει στις 13 Οκτωβρίου), που δίνουν ελπίδα στον κόσμο του μπάσκετ για κάτι καλύτερο από αυτό που βλέπαμε τα τελευταία χρόνια. Η επιστροφή της ΑΕΛ και της Ομόνοιας. Η ομάδα της Λεμεσού, η «βασίλισσα» του κυπριακού μπάσκετ, όπως είναι το προσωνύμιό της, με 13 πρωταθλήματα, εννέα κύπελλα και με κυριότερο επίτευγμα την κατάκτηση του FIBA Regional Challenge cup το 2003, επιστρέφει στη μεγάλη κατηγορία μετά από απουσία τριών χρόνων. Το «τριφύλλι» που επίσης επιστρέφει σαφώς και υστερεί σε αίγλη μπασκετικά από την ομάδα της Λεμεσού, ενώ ουδέποτε έκανε αισθητή την παρουσία της στο χώρο αλλά είναι ένα σωματείο με ένδοξη ιστορία και χιλιάδες κόσμο. Κόσμο βέβαια έχει και η ΑΕΛ.

* * * * *

Ανόρθωση- προπονητές

Με τρεις προπονητές προχώρησε σε σοβαρές συζητήσεις η Ανόρθωση μετά τη φυγή του Λέβι. Με τον δε Ισπανό Λούκας Αλκαράθ, το πράγμα δεν προχώρησε γιατί τα αγγλικά του ήταν κατώτατου επιπέδου. Για τον Ρουμάνο Ιορντανέσκου ζήτησε να φέρει ένα σωρό συνεργάτες του, κάτι που δεν συμφώνησε η διοίκηση. Όσον αφορά τον Μπίσκαν είχε ένα μικρό μειονέκτημα. Ότι είναι Κροάτης και φοβόντουσαν μήπως και στραβώσουν οι υπόλοιποι παίκτες/προσωπικότητες της ομάδας.

* * * * *

Στο dna του...

Ο ΑΠΟΕΛ περνά από κρίση, η ΑΕΚ φαίνεται ότι θα δυσκολευτεί να έχει δύο καρπούζια στην ίδια μασχάλη, η Ομόνοια ακόμη χτίζεται, στην Ανόρθωση ψάχνονται, η ΑΕΛ δύσκολα θα το διεκδικήσει μέχρι τέλους και στον Απόλλωνα σφάζονται. Κίρζης και οργανωμένοι βρήκαν τούτο το timing για να ξεθάψουν τα τσεκούρια τους. Μπορεί να ξαφνιάζει, όμως όσοι γνωρίζουν το κλαμπ ξέρουν ότι η αυτοκαταστροφή είναι βαθιά ριζωμένη στο Λεμεσιανό κλαμπ.

* * * * *

Θέλει χρόνο και κόπο

Στον ΑΠΟΕΛ αποφάσισαν να αλλάξουν μοντέλο λειτουργίας και εδώ και αρκετές εβδομάδες είναι σε διαδικασία αξιολόγησης της κατάστασης για να δουν πώς προχωρούν. Όλα δείχνουν πως αυτή τη φορά θα έρθει ένας άνθρωπος για το ρόλο του τεχνικού διευθυντή που θα έχει αυξημένες αρμοδιότητες, δηλαδή να μπορεί να παίρνει αποφάσεις στο κεφάλαιο προγραμματισμός. Μοντέλο λειτουργίας που να εγγυάται επιτυχίες σαφώς και δεν υπάρχει, αφού ούτως ή άλλως χωρίς το μοντέλο αυτό πέτυχε όσα πέτυχε την τελευταία πενταετία η διοίκηση Πετρίδη. Το βασικό ζητούμενο δεν είναι η θεωρητική επιλογή του μοντέλου, αλλά η στην πράξη εφαρμογή του. Να φέρεις κάποιον και να τον αφήσεις να δουλέψει. Γιατί αυτή τη στιγμή υπάρχουν ένα σωρό συμβόλαια που «τρέχουν» και το να διαμορφωθεί το ρόστερ στα θέλω του τεχνικού διευθυντή θα χρειαστεί μπόλικο χρόνο και κυρίως στήριξη. Ο κόσμος, μέσα από τις αντιδράσεις του, φαίνεται πως ευνοεί το μοντέλο αυτό αλλά θα πρέπει κι οι ίδιοι οι οπαδοί να δείξουν υπομονή. Λέξη που στον ΑΠΟΕΛ είναι εδώ και χρόνια κάτι σαν κινέζικα.

Ετσι και στη Λεμεσό Πρόεδρε

Ο ΠτΔ Νίκος Αναστασιάδης πήγε στο ΓΣΠ να δει τον Απόλλωνα, περίμενε υπομονετικά να κάνει και την κάρτα φιλάθλου του και έστειλε τα μηνύματα στον αγώνα της ομάδας με τη Μαρσέιγ. Προφανώς θα του άρεσε και η αντίδραση της ομάδας, την οποία και συμπαθεί καθότι Λεμεσιανός, στο τέλος και ο βαθμός που πήρε. Βέβαια, αυτό που όλοι οι Λεμεσιανοί σχολίασαν βλέποντας τις φωτογραφίες είναι το πότε Πρόεδρε θα έρθεις στη δική σου πόλη να δεις ευρωπαϊκό αγώνα μιας εκ των ομάδων της; Αυτός είναι ο μεγάλος καημός του Λεμεσιανού και τουλάχιστον πριν τελειώσει η δεύτερη θητεία του, Φλεβάρη 2023, το γήπεδο στο Κολόσσι επιβάλλεται να εγκαινιαστεί. Το αν θα χρειάζεται κάρτα φιλάθλου για να μπεις σε αυτό να δεις αγώνες δεν το ξέρουμε, αλλά με την εικόνα των γηπέδων μας δυσκολεύεσαι να προβλέψεις πως θα φτάσει το πράγμα μέχρι εκεί. Ίδωμεν.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ξέρω τι κάνατε πέρσι το καλοκαίρι...

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Το καλοκαίρι που λες δεν παίζονται παιγνίδια. Ο καθένας απλώνει στην παραλία, διαβάζει διάφορα δημοσιογραφικά παραμύθια για τους παικταράδες που έρχονται και φαντασιώνεται το Μπερναμπέου ή το Καμπ Νου που θα παίξει η ομάδα του. Ντάλα καλοκαίρι, ο καθένας κάνει ό,τι θέλει. Ονειρεύεται.

Όχι όμως οι παράγοντες. Γιατί μπορεί με το πέρας του καλοκαιριού να πηγαίνει η προσοχή στους παίκτες και στον προπονητή, κατά το καλοκαίρι όμως είναι οι παράγοντες που επωμίζονται την περισσότερη δουλειά. Ποια είναι αυτή; Να φτιάξουν ένα ανταγωνιστικό και κυρίως πειθαρχημένο σύνολο, που θ' ανταποκριθεί αναλόγως στις προσδοκίες του κλαμπ.

Και εάν για τους παίκτες και τον προπονητή η βαθμολογία είναι το τεστ των ικανοτήτων, για τις διοικήσεις είναι μάλλον το καλοκαίρι. Το τι αποφασίζουν και πώς πράττουν, θέλοντας και μη θα έχει αντίκτυπο άμεσα στην ομάδα.

Δες τι γίνεται στον ΑΠΟΕΛ ή αν θες και στην Ανόρθωση. Δες και την άλλη όψη, τι έκαναν Απόλλωνας και ΑΕΚ. Από τη μια μεριά, προκοπή και βελτίωση, από την άλλη ένας πίνακας γεμάτος από μουντζούρες. Στις μεν ΑΕΚ και Απόλλωνα η διοίκηση έκανε απλά κάποια τικ στον πίνακα του προγραμματισμού, στις δε Ανόρθωση και ιδιαίτερα στον ΑΠΟΕΛ ο πίνακας μοιάζει με ζωγραφιά του Πικάσο στην μπλε εποχή του.

Από τη μια μεριά, προκοπή και βελτίωση, από την άλλη ένας πίνακας γεμάτος από μουντζούρες.

Και όλα αυτά φυσικά δεν μπορούν να κρυφτούν. Η άσχημη πορεία των δύο είναι προϊόν των πράξεων που έκανε η διοίκηση. Η μεν διοίκηση του ΑΠΟΕΛ έσβηνε και έγραφε ονόματα παικτών, μη πιστεύοντας ακόμη και τον προπονητή της, η δε της Ανόρθωσης άφησε τα αποδυτήρια να γίνουν πεδίο μάχης μεταξύ παικτών αλλά και προπονητή. Και τώρα τρέχουν και δεν φτάνουν.

Το καλό είναι ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις τα χρονικά περιθώρια σου δίνουν την πολυτέλεια να διορθώσεις τις καταστάσεις. Εάν όντως είσαι ικανός να το κάνεις. Άμα όμως πάει κάτι στραβά, αν μη τι άλλο γνωρίζουμε τι έκανε ο καθένας το καλοκαίρι.

Προγραμματισμός μήνα Οκτώβριο!

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Το να ψάχνει μια ομάδα προπονητή, μετά το καλοκαίρι, δεν είναι κάτι το πρωτόγνωρο και ειδικά στο κυπριακό ποδόσφαιρο το λες και σύνηθες φαινόμενο. Το να ψάχνεται όμως μια ομάδα για αλλαγή τρόπου και μοντέλου λειτουργίας, τον Οκτώβριο, δεν προκύπτει συχνά.

Επιβεβαιωμένο και επίσημα πλέον, πως το ΑΠΟΕΛ γυρίζει σελίδα και πορεύεται με τεχνικό διευθυντή. Στην ουσία, επιβεβαιωμένη η παραδοχή, εκ μέρους της διοίκησης, για τον λανθασμένο τρόπο με τον οποίο η ποδοσφαιρική εταιρία λειτουργούσε τα τελευταία χρόνια και με αποκορύφωμα τον σχεδιασμό και τις αποφάσεις του φετινού καλοκαιριού. Το επιβεβαιώνει η εικόνα της ομάδας σχεδόν σε όλα τα μέχρι τώρα επίσημα παιγνίδια, η αλλαγή προπονητή, το χαμηλό ποσοστό επιτυχίας (για άλλη μια φορά) στις μεταγραφές και η απόφαση για μια τόσο σημαντική αλλαγή, ως προς τον τρόπο λειτουργίας, τέτοια εποχή.

Δεν είναι μόνο κατά το φετινό καλοκαίρι, που τα πράγματα δεν λειτούργησαν όπως θα έπρεπε στο ΑΠΟΕΛ.

Δεν είναι μόνο κατά το φετινό καλοκαίρι, που τα πράγματα δεν λειτούργησαν όπως θα έπρεπε στο ποδοσφαιρικό ΑΠΟΕΛ, ανεξάρτητα από τις κατακτήσεις τίτλων και τις ευρωπαϊκές διακρίσεις και χωρίς να μηδενίζονται οι επιτυχίες, στοιχείο έντονα αποτυπωμένο από τους επικριτές της διοίκησης Πετρίδη. Λάθη άμεσα συνυφασμένα με την ανάγκη πολλών μεταγραφών, κάθε χρόνο καλοκαίρι και χειμώνα, τις πολλές αποδεσμεύσεις παικτών, τις συχνές αλλαγές προπονητών και κυρίως την προβληματική αγωνιστική εικόνα. Δεν συμβαδίζει, άλλωστε, το… ράβε – ξήλωνε κάθε καλοκαίρι, με διψήφιο αριθμό μεταγραφών και αποχωρήσεων, για μια ομάδα που κυριαρχεί και κερδίζει συνεχόμενους τίτλους.

Μήνα Οκτώβριο προγραμματισμός δεν γίνεται, τουλάχιστον για την τρέχουσα αγωνιστική περίοδο και γενικότερα τα φετινά προβλήματα, συνέπεια των λαθών και αυτού του καλοκαιριού, δύσκολα διορθώνονται. Για τον όποιο τεχνικό διευθυντή αναλάβει, κριτήριο αξιολόγησης δεν μπορεί να είναι (μόνο) η φετινή περίοδος. Το μοντέλο τεχνικού διευθυντή, προνοεί πλήρη εμπιστοσύνη σε αυτόν που σχεδιάζει και υλοποιεί τον προγραμματισμό και γενικότερα τη λειτουργία μιας ποδοσφαιρικής ομάδας. Ακούγεται κάπως παράξενα στην περίπτωση του ΑΠΟΕΛ, αφού όμως η διοίκηση το αποφάσισε, ας το υλοποιήσει όπως προβλέπεται. Σε αντίθετη περίπτωση, με λύσεις και τακτικές του… λίγο απ' όλα, οι συνέπειες θα είναι χειρότερες, ακόμη και από μια ενδεχόμενη λανθασμένη επιλογή τεχνικού διευθυντή…

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
-2,10%	-4,73%	-0,31%	-3,70%	-1,15%	-1,14%	-1,68%	2,14%	-0,85%

ΚΟΜΙΣΙΟΝ
Κλάδο ελαίας τείνει η Ιταλία
Σελ.10

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΣΤΗ Σ. ΑΡΑΒΙΑ

Νέα προβλήματα για την J&P Overseas

Αντιμέτωπη με θέματα ρευστότητας φαίνεται να βρίσκεται πάλι η J&P Overseas και τα υπό εξέλιξη έργα στην Σαουδική Αραβία να μην προχωρούν. Διαβουλεύσεις σε επίπεδο στελεχών της εταιρείας ώστε τα προβλήματα που έχουν προκύψει να εξομαλυνθούν με το μικρότερο δυνατό κόστος. **Σελ.3**

ΕΛΛΑΔΑ

Εγγυήσεις δημοσίου για τα κόκκινα δάνεια

Την παροχή εγγυήσεων του Δημοσίου για τα κόκκινα δάνεια των τραπεζών εξετάζει το υπ.Οικονομικών σε συνεργασία με την ΤτΕ και το ΤΧΣ, υπό το βάρος των πιέσεων στις τραπεζικές μετοχές. Η εγγύηση θα δοθεί με τη δημιουργία φορέα που ονομάζεται Σχήμα Προστασίας Ενεργητικού. **Σελ. 6**

ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΗΠΑ

Εντόπισαν ηλεκτρονική κατασκοπεία από Κίνα

Κινέζοι μηχανικοί κατάφεραν να εισαγάγουν μικροσκοπικούς επεξεργαστές σε διακομιστές που χρησιμοποιούν 30 μεγάλες αμερικανικές εταιρείες, μεταξύ των οποίων η Amazon και η Apple, αλλά και κρατικές υπηρεσίες, όπως το υπ. Αμυνας, η CIA και το αμερικανικό πολεμικό ναυτικό. **Σελ. 11**

Real Estate

Εκτίναξη των ενοικίων στο κέντρο της Αθήνας

Η αύξηση των ενοικίων σε περιοχές του κέντρου της Αθήνας είναι μία ακόμα αλλαγή που φέρνουν στις ισορροπίες της ελληνικής αγοράς ακινήτων οι τουριστικές μισθώσεις τύπου Airbnb. Πρώτη φορά το κόστος ενοικίασης διαμερίσματος στο Κουκάκι είναι υψηλότερο απ' ό,τι στην Εκάλη. **Σελ.12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**2,25%**	**0,00%**
Γερμανία	0,53%	0,00%
Γαλλία	0,87%	0,03%
Ιταλία	3,32%	0,50%
Ισπανία	1,56%	0,06%
Ιρλανδία	1,04%	0,02%
Ελλάδα	4,44%	0,44%
Ην. Βασίλειο	1,67%	0,07%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BB	R-4
Fitch	BB+	B
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Ανοίγουν τα ταμεία τους για οικιστικά

Οι τράπεζες προχωρούν στην παροχή δανείων σε βιώσιμους δανειολήπτες και με αυστηρά κριτήρια

Η συνεχής ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων και η αυξημένη ζήτηση που παρατηρείται για ιδιόκτητη κατοικία δεν αφήνουν αδιάφορα τα τραπεζικά ιδρύματα του τόπου. Γι' αυτό και προχωρούν στην παροχή οικιστικών δανείων, αφού παραδοσιακά είναι ένας τομέας που «πουλά» περισσότερο. Η παροχή των δανείων βέβαια θα δίνεται σε βιώσιμους δανειολήπτες και κάτω από πολύ αυστηρά κριτήρια ώστε να μην επαναληφθούν φαινόμενα του παρελθόντος. Στο χώρο των οικιστικών δανείων εισέρχεται τώρα και η RCBBank, η οποία, όπως πληροφορείται η «Κ», ετοιμάζει νέα προϊόντα. Οι τιμές των ακινήτων για το δεύτερο τρίμηνο του 2018 αυξήθηκαν κατά 0,6% από το πρώτο τρίμηνο του 2018, ενώ σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου αυξήθηκαν κατά 1,2%. Σε ετήσια μεταβολή, σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, αυξήθηκαν κατά 1,2%, συνεχίζοντας την ήδη αυξητική πορεία που είχε καταγραφεί από το πρώτο τρίμηνο του 2018 που ήταν στο 3,7%. **Σελ.3**

Πωλήθηκε για 1,1 εκατ. δολάρια η Rolls Royce των ουίσκι

Ενα από τα πιο περιζήτητα ουίσκι στον κόσμο, μία φιάλη του The Macallan Valerio Adami 1926 με ηλικία 60 ετών, πωλήθηκε σε δημοπρασία έναντι του ποσού ρεκόρ των 848.750 βρετανικών στερλινών (1,1 εκατ. δολ. ή 952.600 ευρώ). Αγοραστής του βαρύτιμου ποτού είναι ιδιώτης συλλέκτης από την Ασία, όπως αναφέρει ο οίκος δημοπρασιών Bonhams. Ο οίκος είχε πωλήσει φέτος τον Μάιο άλλη μία από τις συνολικά 12 φιάλες με ετικέτα φιλοτεχνημένη από τον Ιταλό καλλιτέχνη Αντάμι έναντι του διόλου ευκαταφρόνητου ποσού των 814.091 βρετανικών στερλινών. **Σελ. 11**

Τριπλασιάστηκε η μακροχρόνια μίσθωση «Ζ» από τις εταιρείες

Την τελευταία δεκαετία

Στις υπηρεσίες μακροχρόνιας μίσθωσης αυτοκινήτου καταφεύγουν όλο και περισσότερες εταιρείες στην Κύπρο, προκειμένου να αποφεύγουν συνεργεία, συντηρήσεις και φθορές. Σύμφωνα με στοιχεία, κατά την τελευταία δεκαετία, ο αριθμός των μισθώσεων «Ζ» από εταιρείες τριπλασιάστηκε, ενώ η τάση είναι ανοδική. Στην Κύπρο διατίθενται συνολικά 3-4 χιλιάδες αυτοκίνητα για σκοπούς μακροχρόνιας μίσθωσης. **Σελ.4**

Οικονομικές αερομαχίες στην Κύπρο

Ξένα δημοσιεύματα

Η χώρα βρέθηκε ξανά στο μάτι του κυκλώνα, αυτή τη φορά όχι για το Πρόγραμμα των Πολιτογραφήσεων, αλλά για τις κυρώσεις Αμερικανών σε Ρώσους ολιγάρχες και το κλείσιμο των λογαριασμών τους σε κυπριακές τράπεζες. Αναφορές για χαμηλές πτήσεις μαχητικών την ώρα που διαδραματιζόταν το ρεπορτάζ. **Σελ. 5**

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Τι είδους εκπαίδευση χρειάζεται μια καλή οικονομία;

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, η κρίση στην εκπαίδευση έφερε στο προσκήνιο συζητήσεις και ανησυχίες ως προς τη διασύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με την κυπριακή οικονομία. Λέγεται συχνά ότι η εκπαίδευση στην Κύπρο έχει μείνει πίσω ως προς τις ανάγκες μιας σύγχρονης οικονομίας.

Βεβαίως η εκπαίδευση έχει να κάνει με πολλά πράγματα και κυρίως αφορά την ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων ανθρώπων. Είναι όμως γεγονός ότι σχετίζεται άμεσα με την οικονομική ανάπτυξη. Χώρες με αναπτυγμένη οικονομία έχουν επίσης ένα καλό εκπαιδευτικό σύστημα.

Στην Κύπρο δύο κυρίως προβλήματα τονίζονται συνήθως ως προς τη σχέση της εκπαίδευσης και οικονομίας. Το ένα αφορά την παραγνώριση της τεχνικής παιδείας με αποτέλεσα να παρουσιάζονται ελλείψεις ως προς τα τεχνικά επαγγέλματα. Το δεύτερο πρόβλημα αφορά τις δεξιότητες που προσφέρει το σχολείο. Η πτώση των επιδόσεων ως προς τις εξετάσεις PISA προβάλλεται ως μια ισχυρή ένδειξη αυτού του προβλήματος, καθώς οι εξετάσεις αυτές μετρούν δεξιότητες στην γλωσσική έκφραση, στα μαθηματικά και στις επιστήμες.

Η παραδοσιακή αντίληψη θέλει την εκπαίδευση να δημιουργεί και να ενδυναμώνει το ανθρώπινο κεφάλαιο μιας χώρας με το να ετοιμάζει πολίτες με γνώσεις και δεξιότητες. Σε κάποιο βαθμό τα προβλήματα αυτά είναι υπαρκτά. Για λόγους, όχι μόνο εκπαιδευτικούς αλλά θα έλεγε κανείς ευρύτερα πολιτισμικούς, τα τεχνικά επαγγέλματα στην Κύπρο έχουν παραγνωριστεί. Είναι επίσης αληθεία ότι υπάρχει μια επιδείνωση στα αποτελέσματα των εξετάσεων στις οποίες παρακάθονται οι μαθητές μας.

Όμως αν αυτά ήταν τα προβλήματα, εύκολα θα μπορούσε να αναπροσαρμοστεί το εκπαιδευτικό σύστημα ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Στο σημερινό κόσμο όμως τα πράγματά είναι πολύπλοκα και πολύ ρευστά. Δεν φτάνει μόνο η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων. Ζούμε σε μια ανοικτή οικονομία η οποία επηρεάζεται άμεσα από την παγκοσμιοποίηση αλλά και από την έμφαση στην αλλαγή και την καινοτομία. Η σύγχρονη οικονομία μεταβάλλεται συνεχώς, έχει πολύ πιο έντονα στοιχεία δικτύωσης και απαιτεί δημιουργική σκέψη.

Τι σημαίνουν τα πιο πάνω για την εκπαίδευση; Το παραδοσιακό μοντέλο, ακόμα και αν καταφέρει να φέρει πίσω τις άλλοτε καλές επιδόσεις στις εξετάσεις και στην αποθήκευση γνώσεων, δεν θα μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες της σύγχρονης οικονομίας. Στη Φιλανδία, μια χώρα με πολύ επιτυχημένη εκπαίδευση και δυνατή οικονομία, οι εξετάσεις στο σχολείο είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Ασφαλώς η κάθε χώρα έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες άρα πρέπει να αναπτύσσει το δικό της σύστημα. Θα μπορούσε όμως κάποιος να παρατηρήσει, όσο παράδοξο και αν ακούγεται, ότι για να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας χρειάζεται ένα λιγότερο ανταγωνιστικό σχολείο. Με μαθητές που ξέρουν να εργάζονται σε ομάδες, που αναπτύσσουν δημιουργική και κριτική σκέψη, με ένα σχολείο που θα είναι διασυνδεδεμένο με την κοινωνία και όχι μια αποκομμένη νησίδα και με δάσκαλους και καθηγητές που θα ανακτήσουν τον κομβικό τους ρόλο μέσα στην τάξη.

www.pwc.com.cy

pwc

Cyprus Annual Review 2018

You can download the report at:
www.pwc.com.cy/annual-review

ΑΠΟΨΗ Του **ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ**

Θύμα της πελατειακής οικονομίας ο Συνεργατισμός

Οι νέες αποκαλύψεις που έρχονται στο φως της δημοσιότητας από την έρευνα που διεξάγει η ανεξάρτητη επιτροπή για την κατάρρευση του Συνεργατισμού είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες και από την πλευρά της πολιτικής οικονομίας, καθώς αποκαλύπτουν ένα σαθρό σύστημα που χωρίς καμία αμφιβολία ευθύνεται για πολλά στραβά και ανάποδα στην οικονομία μας.

Με τις καταθέσεις δύο πρώην υπουργών Εμπορίου, του Γιώργου Λιλλήκα και του Νίκου Ρολάνδη ξεκαθάρισε ένα πελώριο ζήτημα που αφορά και ευρύτερα την πολιτική ζωή του τόπου, αυτό δηλαδή της πελατειακής οικονομίας. Όπως ανέφερε ο Νίκος Ρολάνδης την περασμένη Παρασκευή τα κόμματα είχαν το πάνω χέρι στη διοίκηση των συνεργατικών και ανάλογα με την πολιτική δύναμη που είχαν στα χωριά και τις επαρχίες έλεγχαν τα ΣΠΙ με τους ανθρώπους τους. Προσπάθειες για βελτίωση του ελέγχου και συγκεκριμένα να περιέλθει ο έλεγχος κάτω από την Κεντρική Τράπεζα είχε σκοντάψει στα κόμματα, που σε καμία περίπτωση δεν ήθελαν να χάσουν αυτό το φέουδο με το πρόσχημα πως άλλα είναι τα κριτήρια δανειοδότησης στον Συνεργατισμό. Δεν είναι υπερβολή λοιπόν να ισχυριστούμε ότι ανάμεσα στα κριτήρια δανειοδότησης ήταν και οι κομματικές σχέσεις του δανειολήπτη, οι οποίες προφανώς διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην έγκριση όχι μόνο του δανείου αλλά και των όρων με τους οποίους χορηγείτο. Κατά την ακροαματική διαδικασία ο πρόεδρος της επιτροπής Γ. Αρέστη έκανε λόγο για δάνειο 3 εκατομμυρίων που παραχωρήθηκε χωρίς εξασφαλίσεις το 2005, ωστόσο αρκέστηκε να πει ότι το δάνειο αυτό διερευνάται. Αν και το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων ως ποσοστό στον Συνεργατισμό δεν διαφέρει από αυτό των άλλων μεγάλων εμπορικών τραπεζών, που υποτίθεται εφάρμοζαν αυστηρότερα κριτήρια δανειοδότησης και εποπτεύονταν από την Κεντρική Τράπεζα, δεν μπορεί να αγνοηθεί το γεγονός ότι η πελατειακή σχέση είχε διεισδύσει στον βαθιά Συνεργατισμό και αξιοποιήθηκε από τα κόμματα σε μεγάλο βαθμό ώστε να ικανοποιήσουν τους ψηφοφόρους τους ή ακόμα να προσελκύσουν περισσότερους. Η πολιτική διάβρωση του Συνεργατισμού οδήγησε βαθμιαία στην μείωση της ποιότητας του ενεργητικού του, η οποία αποκαλύφθηκε με την έκθεση της Pimco τον Φευρουάριο του 2013. Μάλιστα δε, οι κεφαλαιακές ανάγκες του Συνεργατισμού, όπως εκτιμήθηκαν για τα πρώτα τρία χρόνια, δηλαδή μέχρι το τέλος του 2015, φάνηκε στη συνέχεια πως δεν ήταν αρκετές, σε αντίθεση με τις τότε τοποθετήσεις του Προέδρου Αναστασιάδη καθώς και πολλών στελεχών του κυβερνώντος κόμματος ότι οι κεφαλαιακές ανάγκες είχαν υπερεκτιμηθεί σκόπιμα. Τώρα βέβαια ουδείς τολμά να ισχυριστεί κάτι τέτοιο καθώς η πραγματικότητα τους έχει διαψεύσει. Το βέβαιο είναι πως η κομματοκρατία, όπως και πριν το 2013 έτσι και μετά φέρει την σφραγίδα του στην κατάρρευση του Συνεργατισμού. Η πελατειακή οικονομία έχει στο ενεργητικό της πολλά θύματα πέραν του Συνεργατισμού, όπως τις Κυπριακές Αερογραμμές ενώ πολλά σοβαρά προβλήματα ανταγωνιστικότητας που εντοπίζονται στη cyta και την ΑΗΚ πηγάζουν και αυτά από την κομματοκρατία και τις συντεχνίες. Η τραγική ειρωνεία είναι πως ο Συνεργατισμός κατέρρευσε στα χέρια αυτών που προέβαλλαν ως πολιτική ατζέντα το «λιγότερο κράτος».

Αν και η παρούσα κυβέρνηση δεν φέρει αποκλειστική ευθύνη για την κατάρρευσή του το βέβαιο είναι πως απέτυχε να πράξει αυτά που κατηγορούσε άλλες κυβερνήσεις. Παραφράζοντας τη γνωστή ρήση προκύπτει πως «στην πολιτική πολλοί τον κρατισμό μίσησαν αλλά τις ψήφους ουδείς».

Η πολιτική διάβρωση του Συνεργατισμού οδήγησε βαθμιαία στην μείωση της ποιότητας του ενεργητικού του, η οποία αποκαλύφθηκε με την έκθεση της Pimco τον Φευρουάριο του 2013.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Πολύ φασαρία κάνουν αυτά τα μαχητικά, τόση φασαρία που δεν ακούγονται οι συνεντεύξεις.

Προμηθείς και για τον Συνεργατισμό

Επιστολή με την οποία ο Νίκος Ρολάνδης ως υπουργός Εμπορίου καλούσε το 2001 τον έφορο συνεργατικών ιδρυμάτων να εφαρμόζονται αυστηρότερα κριτήρια δανειοδότησης αλλά και έλεγχοι απεκάλυψε ο Γιώργος Χαραλάμπους κατά την κατάθεση του πρώην Υπουργού θεωρώντας ιδιαίτερα αξιόλογη αυτή του την παρέμβαση. Στην ερώτηση κατά πόσο θα σκέφτηκε η κυβέρνηση τότε να τερματίσει την κομματική επιρροή στα ΣΠΙ ο Νίκος Ρολάνδης απάντησε πως ούτε ο Θεός θα μπορούσε να κάνει κάτι τέτοιο. Με λίγα λόγια δεν έχουμε σωτηρία από τα κόμματα. Τουλάχιστον υπήρξαν κάποιοι άνθρωποι που προσπάθησαν να βελτιώσουν τα πράγματα ενεργώντας ως Προμηθείς.

Το μείζον θέμα

Καιρό είχαν να κάτσουν να τα πουν στην Επιτροπή Μεταφορών της Βουλής. Εκκρεμούν μάλιστα 147 θέματα για συζήτηση. Τα μέλη της επιτροπής έδωσαν ραντεβού τελικά την ερχόμενη Τετάρτη οπότε θα συζητήσουν, «για το επιτρεπόμενο όριο βάρους το οποίο δικαιούνται να μεταφέρουν βαρέα φορτηγά και δη την αύξησή του από 32 τόνους σε 36 τόνους, όπως και το επιτρεπόμενο όριο σε άλλη κατηγορία». Πώς αλλιώς να το κάνουμε, είναι θέμα το οποίο επείγει. Από την άλλη, το πώς γίνεται ένα αυτοκίνητο να κυκλοφορά χωρίς να έχει ζώνες ασφαλείας, ενώ έχει περάσει από έλεγχο καταλληλότητας, με τις τραγικές συνέπειες στις οποίες γινόμαστε μάρτυρες κάθε φορά που τέτοια αυτοκίνητα εμπλέκονται σε τροχαίο, φαίνεται ότι είναι θέμα που μπορεί να περιμένει...

Θέλουν νέο Συνεργατισμό

Κατανοητή η έκκληση κάποιν κοινοτήτων για δημιουργία νέων ΣΠΙ. Το τραγικό είναι πως τα κόμματα που φέρουν τεράστια ευθύνη για την καταστροφή του θέλουν να το συζητήσουν στη Βουλή. Τέτοιο κελεπούρι πώς να το αφήσουν άλλωστε να πάει χαμένο. Τα σπασμένα θα τα πληρώσουν όπως πάντα οι φορολογούμενοι.

Η κατρακύλα δεν παρέσυρε την Κύπρο

Το ότι η Κύπρος έχει αποσυνδεθεί από τις αδυναμίες του Ελληνικού συστήματος αποδείχτηκε προχτές, που η κατάσταση του μίνι κραχ στις τιμές των μετοχών της Ελλάδας δεν την παρέσυρε.

Ποια άλλη τράπεζα;

Άρχισε το χορό η USB Bank, τη διαδέχτηκε ο Συνεργατισμός, τώρα είναι σε διαδικασία πώλησης η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου). Ποια άλλη είναι στη σειρά;

Θέλουν πίσω το Λονδίνο

Ο Σύνδεσμος Συνταξιούχων Υπαλλήλων Τραπέζης Κύπρου Ηνωμένου Βασιλείου 3 μήνες μετά την ανακοίνωση της πώλησης των δραστηριοτήτων της BOC UK και πολλούς μήνες πριν πληροφορηθεί ότι θα πουλιόταν, αποφάσισε να εκφράσει την αντίθεσή του. Άμεση αντίδραση.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Υπεραξία χρεογράφου

Υπεραξία χρεογράφου καλείται η θετική διαφορά, η οποία προκύπτει από τη σύγκριση της τρέχουσας τιμής ενός επενδυτικού τίτλου (ομολόγου, αξιογράφου, ομολογίας, κ.ά.) που εκδίδεται από νομικό πρόσωπο (κυβέρνηση, εταιρεία ή άλλο οργανισμό), σε σχέση με την αξία απόκτησής του.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing, The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Παθογένειες των ενοικιάσεων

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ιδιοκτήτες ακινήτων που τα διαθέτουν για ενοικίαση, είναι η εξεύρεση ποιοτικών και έντιμων ενοικιαστών. Κάποιοι ενοικιαστές ποντάρουν στην αδυναμία του συστήματος απονομής δικαιοσύνης το οποίο είναι χρονοβόρο και συνάπτουν συμφωνίες ενοικιάσεως υποστατικών για το θεαθήναι. Με την πρώτη αφορμή προφασίζονται κάποιο λόγο και αθετούν τη συμφωνία εγκαταλείποντας το υποστατικό στη «μέση» του συμβολαίου, πολλές φορές χρωστώντας ενοίκια μηνών που πέρασαν και σίγουρα τα υπόλοιπα των ενοικίων που εξυπακούονται από το συμβόλαιο. Στο μεταξύ, έκαναν τη δουλειά τους ενόσω είχαν τα κλειδιά και οι ιδιοκτήτες μένουν χάσκοντας. Ο ενοικιαστής συλλογίζεται πως «και να με σύρει ο ιδιοκτήτης στα Δικαστήρια, στα πέντε χρόνια που θα δικαστώ,... άξιος που θα ζήσει...».

Ο τυχοδιωκτισμός, η αλαζονική συμπεριφορά, η αμέλεια και η παραβατικότητα των ενοικιαστών πράγματι πηγάζει σε μεγάλο βαθμό από την αδυναμία των Δικαστηρίων ή/και τη δύναμη που νιώθουν να τους δίνουν παρωχημένες νομοθεσίες όπως αυτή του ενοικιοστασίου. Ιδιαίτερα το ενοικιοστάσιο δεν εξυπηρετεί εδώ και είκοσι τουλάχιστον χρόνια τους λόγους για τους οποίους συστάθηκε και μόνο στρεβλώσεις και κακά επιφέρει στη λειτουργία της κτηματαγοράς. Μπορεί να θεωρώ θετική την τελευταία πρωτοβουλία για αναθεωρήσεις στους τρόπους ανάκτησης κατοχής από τους ιδιοκτήτες, αλλά και πάλι η κατάσταση δεν θα είναι μια χωρίς στρεβλώσεις. Για μια αγορά χωρίς στρεβλώσεις το ενοικιοστάσιο θα πρέπει να καταργηθεί. Στη μεγαλύτερη τους πλειοψηφία, οι ενοικιάσεις οικιστικών ακινήτων έχουν διάρκεια ενός έτους. Αν με τη λήξη του συμβολαίου υπάρχει η θέληση εκατέρωθεν για χρονική επέκταση της συμβατικής σχέσης ιδιοκτήτη και ενοικιαστή, τότε γίνεται νέα συμφωνία. Σπάνια θα δούμε συμβόλαια μεγαλύτερης διάρκειας του ενός έτους. Άρα για μια συμφωνία που θα έχει διάρκεια ενός έτους, οι οικονομικές περιστάσεις ενός ενοικιαστή δύσκολα μπορούν να αλλάξουν σε τέτοιο βαθμό που να μην του επιτρέπουν να τιμήσει τη συμφωνία του. Και όμως ακούμε άτομα που ενώ έχουν σταθερή δουλειά με σταθερό μισθό να επικαλούνται μετά από 2-3 μήνες μέσα στην ενοικίαση πως δεν τα βγάζουν πέρα και θέλουν να φύγουν. Στην ουσία όμως αυτό που συμβαίνει είναι πως βρήκαν κάπου καλύτερα ή αποφάσισαν να συγκατοικήσουν με κάποιον άλλο και ενόψει της φαινομενικής δυσκολίας εφαρμογής του συμβολαίου από τον ιδιοκτήτη, η οποία προνοεί μεταξύ άλλων την αποπληρωμή του υπόλοιπου ποσού του μισθίου, δεν τους καίγεται καρφί. Στο μεταξύ ο ιδιοκτήτης άμεσα έχει χάσει και λεφτά και τη «ζεστή» περίοδο ενοικίασης διατρέχοντας τον κίνδυνο να του μείνει ξενοίκιαστο για κάποιους μήνες.

Η κάθε ενοικίαση χρήζει της δικής της σημασίας και φαιάς ουσίας. Κι εγώ είμαι αδειούχος κτηματομεσίτης, αλλά ποτέ δεν μπήκα στη διαδικασία να παρουσιάσω ένα «έτοιμο» ενοικιαστήριο συμβόλαιο από το συρτάρι ή να συγγράψω το δικό μου επειδή είμαι μάγκας και ξέρω παραπάνω από τους δικηγόρους. Αυτά μπορεί να τα λεν δυστυχώς άλλοι, όχι όμως εγώ. Οφείλει ο κάθε ιδιοκτήτης να αποταθεί σε ένα δικηγορικό γραφείο, να πληρώσει και να λάβει ένα συμβόλαιο ειδικά για την περίστασή του – όποια και να είναι αυτή.

Πολλά παράπονα ακούγονται καθημερινά από ιδιοκτήτες για τον τρόπο λειτουργίας της μεσιτείας. Και σχεδόν όλοι φέρνουν στην επιφάνεια το ίδιο θέμα: «Πως γίνεται ένας μεσίτης να σου φέρνει ενοικιαστή, πριν καλά – καλά στεγνώσει το μελάνι να απαιτεί και να παίρνει την προμήθεια του και όταν στους δύο μήνες ο ενοικιαστής που έφερε σηκωθεί και φύγει να σου λέει πως δεν έχει καμία ευθύνη; Και για να σου φέρει άλλον ενοικιαστή θέλει άλλη προμήθεια και αρνείται να επιστρέψει έστω μέρος από την προηγούμενη». Η δική μου άποψη επί του πιο πάνω περιγραφόμενου από ιδιοκτήτες μοτίβου, είναι πως αποτελεί ένα καλό μοντέλο επιχειρηματικής δραστηριότητας της αρπαχτής. Εδώ δυστυχώς καταντήσαμε είτε επειδή κάποιος έκανε ένα τηλεφώνημα ή επειδή ξεκλείδωσε μια πόρτα, να παίρνει ένα μηνιαίο ενοίκιο σαν προμήθεια. Όσοι εργαστήκαμε ή είδαμε πως εργάζονται σοβαρά κτηματομεσιτικά γραφεία στο εξωτερικό θα δούμε πως όλη η δουλειά και όλο το τρέξιμο γίνεται από τους κτηματομεσίτες. Εδώ ο αγώνας γίνεται στο περιθώριο, με τους μεσίτες (νόμιμους, παράνομους, αμφίβιους και ερμαφρόδιτους) να αγωνίζονται για το ποιος θα φάει τον πελάτη του άλλου και να πέσει το «κκομίσιο» (το τελικό «ν» είναι προαιρετικό και ενίοτε χρησιμοποιείται ο πληθυντικός «τα κκομίσια»). Ελάχιστοι θα μπουν στη διαδικασία να διενεργήσουν τη δέουσα επιμέλεια (due diligence) για τους πελάτες τους ενοικιαστές, με αποτέλεσμα πολλές φορές να κρεμάζουν τους ιδιοκτήτες. Και ο λόγος είναι πως στην πραγματικότητα οι πελάτες είναι μόνο κατ' όνομα πελάτες και στην ουσία το μέσο να γεμίζουν οι τσέπες με ρευστά διαθέσιμα. Βεβαίως και πρέπει να υπάρχει ευθύνη του κτηματομεσίτη για το αν ο ενοικιαστής του σηκωθεί και φύγει. Και ο ελάχιστος τρόπος αποζημίωσης του ιδιοκτήτη είναι είτε η αναλογική επιστροφή της αμοιβής που έλαβε που αντιστοιχεί στην ανεξάντλητη περίοδο ενοικίασης ή η άμεση εξεύρεση νέου ενοικιαστή χωρίς να χρεώσει νέα προμήθεια.

Σε ό,τι αφορά τους εξυπνόβλακες ενοικιαστές, ας μην χαίρονται. Δεν θα αργήσει να έρθει στην αγορά η πρακτική που εφαρμόζεται αλλού – όπως ας πούμε στο Ντουμπάι. Εκεί ο ενοικιαστής έχει δύο επιλογές: είτε θα προπληρώσει το ενοίκιο του συμβολαίου για όλους τους δώδεκα μήνες ή θα προπληρώσει τους έξι μήνες και θα δώσει μία μεταχρονολογημένη επιταγή για τους άλλους έξι. Και μακάρι και δεν έχει μέσα χρήματα ο λογαριασμός τους. Κανένας δεν βγήκε να μας πει πως είναι οι φυλακές τους. Και αν θέλετε... σε όποιον αρέσει.

Όπως επίσης καλό θα ήταν να δημιουργηθεί ένα μητρώο κακών ενοικιαστών, το οποίο να είναι προσβάσιμο από ιδιοκτήτες αφού καταβάλουν ένα παράβολο. Αν μη τι άλλο, να ξέρουν αν ο παίχτης τους έχει παράδοση στο να μπαινοβγαίνει...

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018
Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

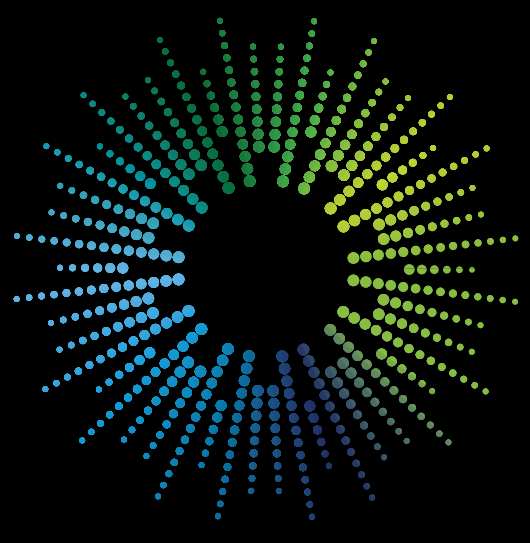

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

Στα οικιστικά στρέφονται οι τράπεζες

Ιδρύματα, που παραδοσιακά δεν ενδιαφέρονταν για τέτοιους τύπους δανείων, μπαίνουν τώρα δυναμικά

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Προσπάθειες για να ανακάμψουν από τις τραπεζικές ζημιές των προηγούμενων χρόνων καταβάλλουν τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα, παρά το ότι από τις αρχές του 2018 άρχισαν να παρουσιάζουν κέρδη. Η «χασούρα» των τελευταίων χρόνων –μετά την κρίση κυρίως-οφειλόταν στο υψηλό επίπεδο των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, τα χαμηλά επιτόκια και τις υψηλές εποπτικές απαιτήσεις. Από τη μία, οι τράπεζες προσπαθούν να ρίξουν τα ΜΕΔ συνάπτοντας συμφωνίες με εταιρείες εξυπηρέτησης δανείων όπου αναπόφευκτα σπαταλούν πόρους και χρήμα για να τα μειώσουν, από την άλλη το περιβάλλον των χαμηλών επιτοκίων δεν τις βοηθά. Επίσης, οι εποπτικές απαιτήσεις ανεβάζουν συνεχώς το κόστος τους. Οι τράπεζες προχωρούν συνεχώς σε αυξήσεις των προβλέψεών τους για τα Μη Εξυπηρετούμενα, εφαρμόζοντας και το νέο διεθνές εποπτικό πρότυπο από τις αρχές του έτους, το IFRS9. Μειώνοντας την

Η RCBBank αναμένεται να εισχωρήσει με νέα οικιστικά προϊόντα για την κυπριακή αγορά.

Η διάθεση ενός οικιστικού δανείου σε καταναλωτές πλέον γίνεται κάτω από πολύ αυστηρά κριτήρια και δεν αναμένεται να επαναληφθούν γεγονότα με άκρατο δανεισμό.

έκθεσή τους στα ΜΕΔ οι τράπεζες, δημιουργείται χώρος για νέο δανεισμό, αλλά σε κυρίως βιώσιμους δανειολήπτες. Παράλληλα, με την ανάκαμψη της αγοράς των ακινήτων οι τράπεζες «καλοβλέπουν» την αγορά των οικιστικών δανείων. Χαρακτηριστική κίνηση, αυτή της RCBBank, που όπως πληροφορείται η «Κ», αναμένεται να εισχωρήσει με νέα οικιστικά προϊόντα για την κυπριακή αγορά. Υπογραμμίζεται, σε ένα τομέα στον οποίο η RCBBank δεν είχε μέχρι τώρα έκθεση, άρα για να σχεδιάζει «στροφή» βλέπει οφέλη που μπορεί να προκύψουν από την –αποδεδειγμένη πλέον-αυξητική τάση των τιμών. Οι τιμές των ακινήτων για το δεύτερο τρίμηνο του 2018 εξάλλου αυξήθηκαν κατά 0,6% από το πρώτο τρίμηνο του 2018, ενώ σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου αυξήθηκαν κατά 1,2%. Σε ετήσια μεταβολή, σύμφωνα με τα στοιχεία του Δείκτη Τιμών της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου αυξήθηκαν κατά 1,2%, συνεχίζοντας την ήδη αυξητική πορεία που είχε καταγραφεί από το πρώτο τρίμηνο του 2018 που ήταν στο 3,7%. Τραπεζικές πηγές σχολιάζουν πως οι αυξητικές τιμές των ακινήτων αντικατοπτρίζουν και τη ζήτηση που υπάρχει για την αγορά κατοικίας. Γι΄ αυτό άλλωστε, όλα τα τραπεζικά ιδρύματα στρέφονται, όπως ανέφεραν χαρακτηριστικά, στο προϊόν που παραδοσιακά «πουλά» περισσότερο στην Κύπρο. Σχολίασαν δε ότι, παρά την οικονομική κρίση, η κουλτούρα του Κύπριου πολίτη δεν άλλαξε και αναζητά να έχει δικιά του κατοικία. «Η κουλτούρα των ξένων χωρών όπου οι οικογένειες μπορεί να μετακομίσουν και πέντε φορές σε όλη τους τη ζωή, σε διαφορετικές πολιτείες, απέχει πάρα πολύ από την κυπριακή», τόνισαν. Πρόσθετα, μπορεί τα νέα δάνεια για αγορά κατοικίας να παρουσίασαν μείωση στα 71,7 εκατ. ευρώ τον Αύγουστο του 2018, σε σύγκριση με 73,9 εκατ. ευρώ τον προηγούμενο μήνα, αλλά αφήνοντας στην άκρη ότι γενικά τους καλοκαιρινούς μήνες μειώνεται το ενδιαφέρον για δανεισμό, από την αρχή του έτους έχουν καταγράψει μεγάλη αύξηση. Πρόσθετα, το επιτόκιο που αφορά δάνεια για αγορά κατοικίας υποχώρησε σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στο 2,4%, σε σύγκριση με 2,47% τον Ιούλιο του 2018.

Η Εστία ωθεί

Ο δανεισμός για αγορά κατοικίας μπορεί να μην έφερε και τα καλύτερα αποτελέσματα για τις τράπεζες, καθότι τα δάνεια που δόθηκαν την περασμένη δεκαετία αποδείχτηκαν ότι ήταν υπερβολικά, όμως, λύση θα δώσει το Σχέδιο Εστία. Τα τραπεζικά ιδρύματα ενώ είχαν φτάσει σε ένα τέλμα αναφορικά με τα Μη Εξυπηρετούμενα που αφορούσαν δάνεια με εξασφάλιση πρώτη κατοικία, πλέον μπορούν να δουν διέξοδο. Όπως έχει καταγράψει η «Κ», το πρώτο τρίμηνο του 2019 αναμένεται να εφαρμοστεί το Σχέδιο, με τις τράπεζες να είναι έτοιμες να στείλουν και επιστολές προς τους δανειολήπτες που θα συμμετάσχουν.

Πρόσθετα, πηγές σημειώνουν ότι η διάθεση ενός οικιστικού δανείου σε καταναλωτές πλέον γίνεται κάτω από πολύ αυστηρά κριτήρια και δεν αναμένεται να επαναληφθούν γεγονότα με άκρατο δανεισμό σε νοικοκυριά τα οποία δεν θα μπορούν να ανταποκριθούν στις δόσεις τους. Τέλος, το πρότυπο IFRS9 το οποίο εφαρμόζεται, υπολογίζει τις ζημιές από ένα δανεισμό πριν ακόμα γίνει καθυστέρηση καταβολής δόσης δανείου από τον δανειολήπτη, άρα οι τράπεζες είναι θωρακισμένες.

Ζητούν δάνεια

Όπως καταδεικνύουν και τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, η καθαρή ζήτηση στεγαστικών δανείων από νοικοκυριά στην Κύπρο κατέγραψε περαιτέρω αύξηση κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2018, σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι αναμενόταν από τις τράπεζες το προηγούμενο τρίμηνο. Οι κύριοι παράγοντες που συνέβαλαν στην αύξηση της καθαρής ζήτησης ήταν η συνεχής αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, η μείωση του γενικού επιπέδου επιτοκίων και οι καλύτερες προοπτικές της αγοράς κατοικιών, κατά την ΚτΚ. Επιπλέον, η αναδιάρθρωση και αναδιαπραγμάτευση χρέους και η αύξηση στα δάνεια από άλλα τραπεζικά ιδρύματα είχαν επίσης θετική επίδραση στη ζήτηση στεγαστικών δανείων. Σε γενικές γραμμές, η επιστροφή της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και οι θετικές προοπτικές στον κατασκευαστικό τομέα, φαίνεται να συνεχίζουν να στηρίζουν την αύξηση στην ιδιωτική κατανάλωση και στις επενδύσεις για στεγαστικούς σκοπούς. Αναφορικά για το τρίτο τρίμηνο του 2018 που μόλις ολοκληρώθηκε, τόσο οι τράπεζες στην Κύπρο, όσο και στη ζώνη του ευρώ αναμένουν περαιτέρω αύξηση στην καθαρή ζήτηση για στεγαστικά δάνεια από νοικοκυριά.

Πάνω και οι τιμές

Οι τιμές διαμερισμάτων αναφέρει η ΚτΚ, παρουσίασαν άνοδο για έβδομο συνεχόμενο τρίμηνο, καταγράφοντας τριμηνιαία αύξηση 0,9% και αντίστοιχα, οι τιμές οικιών παρουσίασαν άνοδο για πέμπτο συνεχόμενο τρίμηνο, καταγράφοντας αύξηση 0,4%. Σε ετήσια βάση, οι τιμές κατοικιών κατέγραψαν αύξηση της τάξης του 1,8% το πρώτο τρίμηνο του 2018, σε σύγκριση με 0,2% το πρώτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Τόσο οι τιμές διαμερισμάτων όσο και οικιών κατέγραψαν ετήσια αύξηση κατά το πρώτο τρίμηνο του 2018, 4% και 1%, αντίστοιχα. «Τα σημάδια συνεχιζόμενης ανάκαμψης που παρουσιάζει ο τομέας των ακινήτων είναι εμφανή και το πρώτο τρίμηνο του 2018, παρά τις επιφυλάξεις που υπήρχαν λόγω της επιβολής του ΦΠΑ στις πωλήσεις οικοπέδων από το 2018. Οι σχετικοί δείκτες της οικονομίας, όπως τα πωλητήρια έγγραφα και οι άδειες οικοδομής συνεχίζουν να αυξάνονται και η ανεργία στον τομέα συνεχίζει να μειώνεται», καταλήγει σχετικά.

Τραπεζικές πηγές σχολιάζουν πως οι αυξητικές τιμές των ακινήτων αντικατοπτρίζουν και τη ζήτηση που υπάρχει για την αγορά κατοικίας.

Σε νέες ατραπούς η J&P Overseas

Η προηγούμενη κρίση στην εταιρεία προικοδότησε μια προβληματική κατάσταση στο νέο ΔΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τον περασμένο Μάρτιο η «Κ» είχε αναδείξει σε ρεπορτάζ της τις διαφωνίες σε επίπεδο ηγεσίας της J&P Overseas, που κλυδώνιζαν εσωτερικά την εταιρεία και έθεταν υπό δοκιμασία τις υγιείς της βάσεις, ενώ δημιουργούσαν σοβαρά προβλήματα στην ρευστότητά της. Τα αντίπαλα στρατόπεδα που είχαν δημιουργηθεί, ήταν τρία. Οικογένεια Ιωάννου ήταν το ένα, ενώ στην αντίπερα όχθη η πλευρά Παρασκευαΐδη, είχε χωριστεί στα δύο, μετά την απόφαση της συζύγου του Γιώργου Παρασκευαΐδη, Θέλμας, να ορίσει ως υπεύθυνο του cluster της Σαουδικής Αραβίας τον σύζυγο της κόρης της Χριστίνας. Μια απόφαση που δεν στηρίχθηκε από τα άλλα δύο μέλη της οικογένειας, τα αδέλφια Λεώνη και Ευθύβουλο, και επήλθε η σύγκρουση.

Υπάλληλοι στη Σαουδική Αραβία περιέγραψαν την αβεβαιότητα στο εργασιακό κλίμα ενώ ανέφεραν ότι δεν καταβλήθηκαν μισθοί τεσσάρων μηνών.

Σε εξέλιξη βρίσκονται διαβουλεύσεις σε επίπεδο διοίκησης της J&P Overseas για διαχείριση της κατάστασης.

Σύγκρουση η οποία είχε επιπτώσεις σε επίπεδο προσωπικού.

Τον Ιανουάριο είχε καταγραφεί μάλιστα και η παρέμβαση του Προέδρου της Δημοκρατίας ώστε να εκτονωθεί το πρόβλημα ρευστότητας στον βαθμό που αυτό αφορούσε την σχέση της εταιρείας με το κράτος της Σαουδικής Αραβίας. Ωστόσο, ήταν προφανές ότι η λύση έπρεπε να προέλθει από την κεφαλή της εταιρείας, ώστε να είναι βιώσιμη. Κάτι που έγινε λίγους μήνες αργότερα και συγκεκριμένα τον Ιούνιο μέχρι τον Ιούλιο όταν η διαμάχη μεταξύ των δύο πλευρών εκτονώθηκε τελικά μέσα στις δικαστικές αίθουσες, μετά από αγωγή που κατέθεσε ο Ευθύβουλος Παρασκευαΐδης κατά του Ανδρέα Παπαθωμά. Η απόφαση του δικαστηρίου ήταν καταδικαστική για τον Ανδρέα Παπαθωμά και οι εξελίξεις που ακολούθησαν ήταν καταιγιστικές.

Ο Παπαθωμά έμεινε εκτός εταιρείας και ο έλεγχος πέρασε και επίσημα στα χέρια του νέου Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας Λεώνη Παρασκευαΐδου, Ευθύβουλου Παρασκευαΐδη, Δάκη και Χρήστου Ιωάννου.

Επρόκειτο για αλλαγή η οποία έφερε ανακούφιση και καθησύχασε το προσωπικό καθώς έγινε σαφές ότι η νέα διοίκηση της εταιρείας έβαζε νέες βάσεις, εγκατέλειπε τα σχέδια για διάσπαση, και θα επανερχόταν η ρευστότητα.

Προσπάθεια διαχείρισης

Ωστόσο, τρεις μήνες μετά τη νέα τάξη πραγμάτων, το προσωπικό στη Σαουδική Αραβία (J&P και στην θυγατρική της SSCL), περίπου 300 στο σύνολό τους, είναι ξανά θεατές στο ίδιο έργο. Φαίνεται ότι οι πληγές που άφησε πίσω της η έκρυθμη κατάσταση των προηγούμενων μηνών δεν έχουν κλείσει ολότελα, με αποτέλεσμα η εταιρεία να βρίσκεται ξανά αντιμέτωπη με θέματα ρευστότητας και τα υπό εξέλιξη έργα στην Σαουδική Αραβία να μην προχωρούν βάσει προγραμματισμού.

Την ίδια ώρα είναι σε εξέλιξη διαβουλεύσεις σε επίπεδο στελεχών της εταιρείας ώστε τα προβλήματα που έχουν προκύψει να εξομαλυνθούν με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Σημειώνεται ότι τις τελευταίες μέρες επισκέφθηκαν τις εγκαταστάσεις στην χώρα η Λεώνη και ο Ευθύβουλος Παρασκευαΐδης, ενώ τις επόμενες ημέρες προγραμματίζεται νέα συνάντηση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η πλευρά των εργαζομένων

Από την πλευρά του προσωπικού, με τους οποίους η «Κ» έχει συνομιλήσει, γίνεται λόγος για μη καταβολή των μισθών για τους μήνες Μάιο, Ιούνιο, Ιούλιο και Σεπτέμβριο και μπόνους του 2016 και 2017.

Ως συνέπεια της αβεβαιότητας που επικρατούσε από τον Μάρτιο μέχρι και τον Ιούλη για την εταιρεία, έχει αποχωρήσει μέχρι σήμερα το 70% του προσωπικού στην Σαουδική Αραβία. Δεν αποκλείεται αντιπροσωπεία των εργαζομένων να προχωρήσουν με επιστολή προς την διεύθυνση της εταιρείας, με την οποία θα διεκδικήσουν καταβολή των μισθών αλλά και την επίσημη τοποθέτησή της για τα όσα ψιθυρίζονται που θέτουν εν αμφιβόλω την σταθερότητα στο εργασιακό τους περιβάλλον.

Η J&P Overseas είναι εταιρεία η οποία μετρά 77 χρόνια ζωής ενώ η ζώνη δραστηριοτήτων της εκτείνεται από τις χώρες του Κόλπου και τη Μέση Ανατολή μέσω της Βόρειας και Ανατολικής Αφρικής προς την Ασία και την Ανατολική Ευρώπη και συγκεκριμένα σε Σαουδική Αραβία, Κύπρο, Ελλάδα, Λιβύη και Ομάν.

Κερδίζουν έδαφος τα «Ζ» για τις εταιρείες

Η μακροχρόνια μίσθωση αυτοκινήτων έχει τριπλασιαστεί την τελευταία δεκαετία

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Στην Κύπρο διατίθενται συνολικά 3-4 χιλιάδες αυτοκίνητα για σκοπούς μακροχρόνιας μίσθωσης. Εκτός από εταιρείες, δήμοι, ημικρατικοί οργανισμοί και τραπεζικά ιδρύματα επιλέγουν να ενισχύσουν τον στόλο τους με ενοικιασμένα αυτοκίνητα.

Η τάση για αγορά εμπορικών ή άλλων αυτοκινήτων για ενίσχυση του στόλου εταιρειών, φαίνεται να παραχωρεί σταδιακά τη θέση της στις υπηρεσίες μακροχρόνιας μίσθωσης αυτοκινήτου. Αυτό προκύπτει και από στοιχεία έρευνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς επίσης και σε επίπεδο κυπριακής αγοράς, από βασικούς παίκτες του κλάδου.

Η στροφή προς την μακροχρόνια μίσθωση άρχισε την τελευταία δεκαετία, ενώ περισσότερη άνθηση φαίνεται να γνώρισε μετά τις συνθήκες του 2013. Μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα ο όγκος των αναγκών που προκύπτει έχει τριπλασιαστεί. Υπολογίζεται δε ότι συνολικά αυτή την περίοδο στην Κύπρο κυκλοφορούν περίπου 3-4 χιλιάδες αδειούχα αυτοκίνητα για σκοπούς μακροχρόνιας μίσθωσης τα οποία διαθέτουν εταιρείες σε όλες τις ελεύθερες περιοχές, και η τάση είναι αυξητική. Σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή μίας εξ αυτών της Astra self drive cars ltd, Κωνσταντίνο Κοντό, δυνητικά τα μισθωμένα εταιρικά αυτοκίνητα θα καταλήξουν να έχουν αυτά την μερίδα του λέοντος των αυτοκινήτων που κυκλοφορούν οι εταιρείες στους δρόμους.

Ερευνα για την αγορά της Ευρώπης που αφορά την περίοδο 2017-2021 κάνει λόγο για ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 4,03%.

Ωστόσο, επίσημα στατιστικά στοιχεία δεν υπάρχουν για τον ακριβή αριθμό των συνολικών οχημάτων τα οποία είναι εταιρικά. Υπάρχει ωστόσο έρευνα που εξετάζει την τάση στην αγορά μακροχρόνιας μίσθωσης αυτοκινήτου στην Ευρώπη και αφορά την περίοδο 2017- 2021. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής, ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης ανέρχεται στο 4,03%.

Λόγω χρόνου

Πρόκειται για τάση η οποία παρατηρείται σε παγκόσμιο φαινόμενο και αυξάνεται συνεχώς. Επιχειρήσεις, οργανισμοί, τράπεζες, εταιρείες παροχής υπηρεσιών, φαίνεται ότι προτιμούν να καλύπτουν μέρος ή το σύνολο των αναγκών τους με μακροχρόνια μίσθωση οχημάτων. Με αυτό τον τρόπο μπορούν να αποφύγουν χρονοβόρες διαδικασίες όπως τις επισκέψεις σε συνεργείο αυτοκινήτων, και όλες τις διαδικασίες τακτικές ή έκτακτες που αφορούν την συντήρηση των οχημάτων, όπως ανταλλακτικά, ελαστικά και φθορές. Σε περίπτωση δε που το αυτοκίνητο χρειαστεί, παραχωρείται στον πελάτη επιπλέον αυτοκίνητο για κάλυψη των αναγκών του.

Λόγω κόστους

Ακριβώς λόγω του ότι η εταιρεία μίσθωσης αυτοκινήτων αναλαμβάνει στο πλαίσιο του πακέτου, το κόστος συντήρησης και επισκευής του αυτοκινήτου, την αλλαγή ελαστικών, ασφάλιση και τα τέλη κυκλοφορίας , η μίσθωση αυτοκινήτου θα μπορούσε να θεωρηθεί πιο οικονομική λύση και μικρότερη επιβάρυνση για τα οικονομικά των επιχειρήσεων.

Τα αυτοκίνητα μακροχρόνιας μίσθωσης διατίθενται σε πακέτο το οποίο προσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε πελάτη ξεχωριστά. Για παράδειγμα, αν η λιανική τιμή ενός αυτοκινήτου κυμαίνεται στις 10.000 ευρώ, μπορεί να διατεθεί σε πακέτο μακροχρόνιας μίσθωσης με μηνιαία επιβάρυνση τα 300-340 ευρώ.

Ποιοι το προτιμούν

Πέραν των εταιρειών και των επιχειρήσεων, η υπηρεσία μακροχρόνιας μίσθωσης φαίνεται ότι άρχισε να κερδίζει και οπαδούς από τον δημόσιο τομέα. Συγκεκριμένα τα τελευταία χρόνια, αριθμός δήμων φαίνεται ότι προτιμά την μίσθωση οχημάτων με συμβόλαια περιορισμένης περιόδου, ενοικιάζοντας αριθμό αυτοκινήτων ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες για εργασίες εντός του δήμου. Την ίδια τακτική ακολουθούν και ημικρατικοί οργανισμοί, κρατικές υπηρεσίες όπως είναι το Τμήμα Δασών καθώς και τραπεζικά ιδρύματα.

Πρόκειται για ομάδα πελατών που παρουσιάζει σταδιακά αύξηση, ειδικά στην περίπτωση των κρατικών υπηρεσιών. Χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα το Τμήμα Δασών, τμήμα το οποίο κατά την καλοκαιρινή περίοδο που η φύλαξη των δασών πρέπει να γίνεται πιο εντατικά αυξάνει το προσωπικό του, προκύπτουν έκτακτες ανάγκες, οι οποίες μπορούν να καλυφθούν με μικρότερο κονδύλι, μέσω της μακροχρόνιας μίσθωσης αυτοκινήτων, παρά της αγοράς.

Το leasing αυτοκινήτου προνοεί εκτός από την απόκτηση αυτοκινήτου για περίοδο πέραν των έξι μηνών, την συντήρηση, την ασφάλεια και τα τέλη κυκλοφορίας των οχημάτων.

Η τάση για συμβόλαια περιορισμένης περιόδου προκύπτει συνήθως για έκτακτες ανάγκες, ωστόσο αν πρόκειται για λύση οικονομική, ίσως στο μέλλον να αποτελέσει την πρώτη επιλογή για τις ανάγκες του δημοσίου τομέα. Σίγουρα πάντως υπάρχει στροφή των ιδιωτικών εταιρειών, ενώ σε πολύ μικρό βαθμό είναι οι μεμονωμένοι καταναλωτές, εξαιρουμένων φυσικά των τουριστών, που πρόκειται για διαφορετική αγορά των εταιρειών μίσθωσης αυτοκινήτων.

Επισημαίνεται ότι με την λήξη του συμβολαίου ο πελάτης έχει δικαίωμα επέκτασης της μίσθωσης του αυτοκινήτου, ή και διαφοροποίησης του. Διευκρινίζεται ωστόσο ότι δικαίωμα αγοράς δεν υπάρχει καθώς η αγορά μπορεί να ρυθμιστεί μόνο από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Ηλεκτροκίνηση και leasing

Υποκατηγορία της κατηγορίας των οχημάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης αποτελούν τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα έρευνας από την ιστοσελίδα Research and Markets, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα έχουν την δική τους δυναμική και αναμένεται να κυριαρχήσουν στο τμήμα μακροχρόνιας μίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων στην Ευρώπη. Αυτό σχετίζεται με τις αυξανόμενες περιβαλλοντικές ανησυχίες μεταξύ των ευρωπαίων καταναλωτών, και τους αυστηρούς κανονισμούς των κυβερνήσεων σχετικά με τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.

Στην Κύπρο η επέκταση της ηλεκτροκίνησης στην μακροχρόνια μίσθωση αυτοκινήτων δεν θα πρέπει να αναμένεται ότι θα γίνει με τους ίδιους ρυθμούς. Ειδικότερα όταν αυτή η τάση σχετίζεται και με τις επιδοτήσεις και τα κίνητρα που παραχωρούνται από το κράτος προς την ηλεκτροκίνηση, πρακτική η οποία δεν ακολουθείται στην Κύπρο.

Σύμφωνα με την έκθεση, ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την συγκεκριμένη αγορά αυτή είναι και η αύξηση της παραγωγής αυτοκινήτων στην Ευρώπη. Το 2016, η Ευρώπη συνεισέφερε περίπου 24% -26% στην παγκόσμια παραγωγή επιβατικών αυτοκινήτων και περίπου 18% -20% στην παγκόσμια παραγωγή επαγγελματικών οχημάτων. Σημειώνεται ότι το 2015, η Γερμανία συνεισέφερε περίπου 33% -35% και η Γαλλία περίπου 11% -12% στην συνολική αγορά παραγωγής αυτοκινήτων στην Ευρώπη.

Δυσαρέσκεια για τις κόκκινες πινακίδες

Το επίσημο χαρακτηριστικό ότι ένα όχημα μακροχρόνιας μίσθωσης είναι αδειούχο, είναι οι κόκκινες πινακίδες. Πρόκειται ωστόσο για χαρακτηριστικό το οποίο φαίνεται ότι δεν βλέπουν με καλό μάτι οι ιδιοκτήτες εταιρειών ενοικιάσεως αυτοκινήτων, καθώς φαίνεται να δημιουργεί ενδοιασμούς και να αποτελεί εμπόδιο για την περαιτέρω ανάπτυξη της υπηρεσίας, όπως αναφέρουν σχετικά ιδιοκτήτες εταιρειών.

Οι ενστάσεις αφορούν στο γεγονός ότι το κόκκινο χρώμα στις πινακίδες καθιστά τα αυτοκίνητα πιο «ευάλωτα» σε ληστείες και δολιοφθορές, ενώ σε περιπτώσεις μπορεί να θεωρηθεί ως φθηνότερη επιλογή, κάτι που ενδεχομένως δεν ταιριάζει με το προφίλ επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών αρκετά εκατομμύρια. Υπενθυμίζεται ότι τον Οκτώβριο του 2017, είχε κατατεθεί στην Ολομέλεια της Βουλής πακέτο κανονισμών οι οποίοι προέβλεπαν τη δυνατότητα τοποθέτησης προσωπικών πινακίδων στα οχήματα τους οποίους η Βουλή καταψήφισε.

Η ολομέλεια του σώματος ενέκρινε παράλληλα τροπολογίες του Κινήματος Οικολόγων που ανέβαζαν το κόστος αίτησης και μεταβίβασης της ιδιωτικής πινακίδας και που διατηρούσαν την κόκκινη πινακίδα στα αυτοκίνητα ενοικιάσεως, για μίσθωση που ξεπερνά τους έξι μήνες.

Οι κανονισμοί εξαιρούσαν τα λεωφορεία, τα φορτηγά, τα ταξί και τα οχήματα μίσθωσης τα οποία εκμισθώνονται για περίοδο κάτω των έξι μηνών, ενώ προέβλεπαν την κατάργηση της κόκκινης πινακίδας στα οχήματα που εκμισθώνονται για περίοδο πέραν των έξι μηνών. Τότε είχε εκφραστεί και η πρόθεση για κατάθεση πρότασης νόμου ώστε να τροποποιηθεί η νομοθεσία της ενοικιαγοράς αυτοκινήτου και να ρυθμιστεί και το θέμα αλλαγής χρώματος του οχήματος.

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΟΦΩΛΟΥ**

Η σκοτεινή εικόνα και οι Βρυξέλλες

Η εικόνα που εκπέμπεται από τις εξελίξεις στην Ευρώπη είναι το τελευταίο διάστημα αποθαρρυντική. Δεν είναι μόνο η όξυνση του κλίματος της ανασφάλειας, της ξενοφοβίας και του λαϊκισμού που επελαύνει από το κέντρο στην ευρωπαϊκή περιφέρεια και από τον Βορρά στον Νότο της Γηραιάς Ηπείρου, είναι κυρίως το έλλειμμα ηγεσίας που δείχνουν από την άλλη πλευρά η Γερμανία και η Γαλλία, αδυνατώντας να ανατρέψουν το σκηνικό αυτό και να επικοινωνήσουν στους πολίτες τα οφέλη της ενωμένης Ευρώπης. Το γεγονός αυτής της πολιτικής ανεπάρκειας είναι που ενσπείρει τη μεγαλύτερη αβεβαιότητα για το άμεσο μέλλον στην Ευρώπη.

Το γεγονός ότι δεν μπορεί δηλαδή να επαναλειτουργήσει ο περίφημος γαλλογερμανικός άξονας, η εμπροσθοφυλακή της κοινής ευρωπαϊκής προοπτικής και της ανάπτυξης. Δεν μπορεί να διαμορφώσει μία αισιόδοξη ευρωπαϊκή ατζέντα, να καλλιεργήσει καινούργιες προσδοκίες στους λαούς της Γηραιάς Ηπείρου και να αναχαιτίσει τον αυξανόμενο εθνικισμό, την απομόνωση και τον αυταρχισμό στον οποίο κατρακυλούν αρκετά πλέον κράτη-μέλη. Αυτό είναι το κρίσιμο πρόβλημα, το οποίο θα καταγραφεί δυστυχώς και στις ευρωεκλογές του προσεχούς Μαΐου, κάνοντας τα πράγματα ακόμη δυσκολότερα στη διακυβέρνηση της ευρωπαϊκής οικογένειας.

Η σκοτεινή εικόνα αντανακλάται και στα ίδια τα πρόσωπα των ηγετών, της Αγκελα Μέρκελ πρωτίστως, αλλά και του Μανουέλ Μακρόν. Η εξουσία της Μέρκελ στη Γερμανία φαίνεται ότι κλονίζεται διαρκώς και περισσότερο, η δημοτικότητα του Μακρόν στη Γαλλία υποχωρεί. Για τη Μέρκελ και την αμφισβήτηση που δέχεται στην εσωτερική πολιτική σκηνή, είναι πολύ ενδεικτική η πρόσφατη εκλογή του Ραλφ Μπρινχάουζ στο τιμόνι της κοινοβουλευτικής ομάδας των CDU - CSU. Είναι η πρώτη φορά, έπειτα από 45 χρόνια, που οι βουλευτές των δύο συντηρητικών κομμάτων ψηφίζουν έναν υποψήφιο –για το υψηλό αυτό αξίωμα– κόντρα στον εκλεκτό υποψήφιο του αρχηγού του κόμματος και πολύ δε μάλλον του (ή της) καγκελαρίου. Ο επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας της πλειοψηφίας είναι όντως μία σπουδαία θέση για τα κοινοβουλευτικά πράγματα της Γερμανίας, καθώς διαμορφώνει την ατζέντα των νομοθετικών αλλαγών. Η αποτυχία λοιπόν της Μέρκελ ήταν μία ακόμη προσωπική πολιτική της ήττα. Εύλογα γεννάει πολλά ερωτήματα για την κυβερνητική σταθερότητα στη Γερμανία, αλλά επίσης και για την ικανότητα πλέον της καγκελαρίου να ηγηθεί του μεγαλύτερου πολιτικού project της Ευρώπης, που λέγεται ενοποίηση.

Τα συμφέροντα της Ελλάδας αποκτούν πολύ σοβαρή διάσταση στις Βρυξέλλες και χρειάζονται σοβαρά, έμπειρα και ικανά πρόσωπα.

Τα πράγματα γίνονται πολύ σκούρα… Η συγκυρία στην Ευρώπη αρχίζει να παίρνει αρνητικό πρόσημο και αυτό δεν είναι καθόλου ευοίωνο για τις μικρότερες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ενωσης, ιδιαιτέρως μάλιστα για την Ελλάδα που αποτελεί τον ασθενέστερο κρίκο και εξακολουθεί να έχει ανοικτά μεγάλα εθνικά και οικονομικά θέματα. Τα συμφέροντα της Ελλάδας αποκτούν πολύ σοβαρή διάσταση το προσεχές διάστημα και απαιτούν πραγματικά προσοχή, διαπραγμάτευση, επιδεξιότητα και εθνική ομόνοια. Οι ευρωεκλογές είναι μπροστά μας και αυτό μπορούμε να το δούμε ως μία ευκαιρία. Να βάλουμε στο τραπέζι της Ευρώπης και να προβάλουμε θέσεις κρίσιμες για τα εθνικά μας συμφέροντα.

Αυτό οφείλουν να κάνουν όλα τα κόμματα, κυρίως τα δύο ισχυρότερα. Οπως επίσης οφείλουν να συμπεριλάβουν στις λίστες τους για τις ευρωεκλογές σοβαρά, έμπειρα και ικανά πρόσωπα. Αυτή τη φορά οι απαιτήσεις είναι ξεχωριστές, οι εξελίξεις πολύπλοκες. Η Ευρώπη έχει αλλάξει από τις προηγούμενες ευρωεκλογές του 2014 και η Ελλάδα πρέπει να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων. Οι Βρυξέλλες είναι ένα συνεχές παιγνίδι συμφερόντων, αντιτιθέμενων ή αλληλοσυμπληρούμενων. Η Ελλάδα πρέπει λοιπόν να στείλει στη Βουλή της Ευρώπης τους κατάλληλους ανθρώπους, τους καλύτερους για να την εκπροσωπήσουν. Ευρωβουλευτές με γνώση, με κύρος, που έχουν επαφές και χαίρουν εμπιστοσύνης στα αντίστοιχα κέντρα των αποφάσεων, αυτό επιβάλλουν η προάσπιση και η προώθηση των ελληνικών συμφερόντων. Δεν υπάρχουν περιθώρια για ψηφοδέλτια με ποδοσφαιριστές, παρουσιαστές της τηλεόρασης και άλλες παρόμοιες περιπτώσεις. Αυτά πραγματικά θα είναι επικίνδυνα αστεία…

Εν μέσω οικονομικών μαχητικών η Κύπρος

Χάρης Γεωργιάδης: «Ας προσπαθήσει ένας μη Κύπριος να ανοίξει έναν λογαριασμό στη χώρα για να δει αν είναι εύκολο»

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Τα «σκάγια» του πολέμου μεταξύ Αμερικής και Ρωσίας πήραν για ακόμη μία φορά την Κύπρο, με δημοσίευμα της Wall Street Journal στην αρχή της εβδομάδας. Η Κύπρος παρουσιάστηκε ως η χώρα του ξεπλύματος μαύρου χρήματος της Ρωσίας, με την εφημερίδα να αναφέρει μεταξύ άλλων πως τουρκικά F16 πετούσαν την ώρα που πραγματοποιούσε το αποκαλυπτικό της ρεπορτάζ. Η βασική αρχή του ρεπορτάζ είναι σωστή. Ότι η Κύπρος βρίσκεται στη μέση

Το ότι η Κύπρος πρέπει να διαλέξει πλευρά μεταξύ Ανατολής και Δύσης» πηγάζει από τα υψηλά δώματα της ΕΚΤ, παρά από τον Αμερικανό ανώτατο αξιωματούχο του Υπ. Οικονομικών.

ενός οικονομικού πολέμου μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Όμως αυτό το γεγονός αν και ορθό, είναι ετεροχρονισμένο, με τις εγχώριες εφημερίδες να έχουν ασχοληθεί επισταμένως. Μάλιστα, η πρόταση «η Κύπρος πρέπει να διαλέξει πλευρά μεταξύ Ανατολής και Δύσης» πηγάζει μάλλον πρώτα από τα υψηλά δώματα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, παρά από τον Αμερικανό ανώτατο αξιωματούχο του υπουργείου οικονομικών που είχε πρόσφατα συναντήσεις με τις κυπριακές αρχές. Η Κύπρος είχε πληροφορηθεί ήδη για τα καθέκαστα -αυτά που επανέλαβε και ο Αμερικανός- με τις τράπεζές

Το νησί πράγματι βρίσκεται στη μέση ενός οικονομικού πολέμου μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

της να προχωρούν τα τελευταία χρόνια στις όποιες τραπεζικές διευθετήσεις με μη Κύπριους και δίχως τα απαραίτητα δικαιολογητικά λογαριασμούς. Επιπρόσθετα, το θέμα «πατά» στο «Limassol grad», άλλο ένα χαρακτηρισμό ενός ρεπορτάζ – του CNN αυτή τη φορά- που χρησιμοποίησε ο δημοσιογράφος την Λεμεσό , με τη σύμφωνη γνώμη ενός Κύπριου μεσίτη, ως μία παραλιακή Μόσχα. Δηλαδή, ένα ρεπορτάζ εναντίον της Κύπρου, βασίστηκε σε ένα άλλο ρεπορτάζ, επίσης εναντίον της. Με το «κερασάκι στην τούρτα» να είναι η αναφορά για τα μαχητικά F16, που δεν του προσέδιδε καμία απολύτως αξία. Πόσω μάλλον, όταν αυτό διαψεύδεται κατηγορηματικά.

Μπορεί η Κύπρος να «φιλοξενούσε» εργασίες μη Κυπρίων στο τραπεζικό της σύστημα τα προηγούμενα χρόνια, όπως σημείωσε και ο ίδιος ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης στην κάμερα του CNBC την ημέρα του Eurogrouptης 1ης Οκτωβρίου 2018, αλλά πλέον έχουν σμικρυνθεί τέτοιου είδους εργασίες στο 5 – 6% του τομέα. «Αυτό το ποσοστό δεν είναι ασυνήθιστο για ένα διεθνές χρηματοπιστωτικό κέντρο», ανέφερε χαρακτηριστικά, ενώ κατέληξε με το «ας προσπαθήσει ένας μη Κύπριος να ανοίξει ένα τραπεζικό λογαριασμό στην Κύπρο για να δούμε εάν είναι εύκολο». Η τραπεζική εποπτεία, όπως υπογράμμισε, έχει αυξηθεί πάρα πολύ και τόνισε ότι είναι ανοιχτή η χώρα να συγκριθεί σε αυτό τον τομέα με όποιο άλλο προορισμό επιθυμούν οι επικριτές της.

Εχουν γίνει περιορισμοί

Κατά την τελευταία επίσκεψη του Αμερικανού ανώτατου αξιωματούχου, δόθηκε μία λίστα με συγκεκριμένα ονόματα για τα οποία η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου αλλά και τα εγχώρια τραπεζικά ιδρύματα θα έπρεπε να λάβουν περιοριστικά μέτρα ή να αναζητήσουν την πηγή των εσόδων τους. Όπως πληροφορείται η «Κ», αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές ακολουθούνται κατά γράμμα από τα τραπεζικά ιδρύματα. Πρέπει να γίνει υπενθύμιση πως για να βελτιωθεί η εικόνα της Κύπρου, ΚΤΚ, Υπουργείο Οικονομικών και τράπεζες έχουν επιλέξει τον νομικό οίκο Pillsbury Winthrop που προσφέρει συμβουλευτικές υπηρεσίες και που μεταξύ άλλων ασχολείται και με θέματα Lobbying ώστε να προωθήσουν στις ΗΠΑ τις αλλαγές που έχουν γίνει. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως η Κύπρος είναι στη διαδικασία εφαρμογής των σωστών πρακτικών, κανείς δεν υποστηρίζει πως δεν έγιναν «τραπεζικά λάθη» τα προηγούμενα –πριν της κρίσης- χρόνια, αλλά και ότι δεν αναμένεται στο επόμενο διάστημα να εμφανιστούν νέες «γκρίζες» υποθέσεις. Οι Κύπριοι τραπεζικοί επιμένουν πως όλες οι περιπτώσεις που εμφανίστηκαν είναι παλιές και υπό περιόδους χαλαρής εποπτείας.

Δεν πετούσαν μαχητικά

Μπορεί η δημοσιογράφος να «έβλεπε» τουρκικά μαχητικά πάνω από την Αγία Παρασκευή την ώρα που έκανε το ρεπορτάζ, ωστόσο αποστομωτικός ήταν ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Συμμόρφωσης του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, Μάριος Σκανδάλης. Σε συνέντευξή του στην «Κ» εντός Αυγούστου 2018, που δεν ήταν τόσο δραματική και ασφαλώς δεν γινόταν υπό τους ήχους των F16, είχε απαντήσει τα κάτωθι:

- Μέχρι πολύ πρόσφατα, ίσως ακόμα και σήμερα, η Κύπρος έχει την εικόνα της χώρας όπου γίνεται ξέπλυμα χρήματος. Έχουν βάση αυτές οι αναφορές;

- Αυτό είναι ένας μύθος. Και δεν καταρρίπτεται με απλά λόγια, αλλά με τα αδιαμφισβήτητα αποτελέσματα που έχει να επιδείξει η Κύπρος τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Να κάνουμε, όμως, μια μικρή αναδρομή. Να πάμε και προ του 2013, τη χρονιά που εκδηλώθηκε η τραπεζική κρίση. Πάντοτε, η Κύπρος είχε ένα από τα πιο συμπαγή και εύρωστα ρυθμιστικά πλαίσια. Μιλώ εκ πείρας, διότι προηγουμένως εργαζόμουν σε ένα μεγάλο διεθνή λογιστικό οίκο και δεν ήταν τυχαίο που πάντοτε διάλεγαν τους Κύπριους επαγγελματίες λογιστές ως τους πιο άρτια καταρτισμένους σε θέματα οικονομικής διαχείρισης, για να συμμετάσχουν σε μεγάλα διεθνή έργα. Με την κρίση του 2013 διαφάνηκε ότι ο μη ελεγχόμενος, υπερμεγέθης τραπεζικός τομέας που έφθασε να είναι 8 φορές του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) μας, δεν ήταν αποτέλεσματης ποιότητας του ρυθμιστικού πλαισίου μας, αλλά της έλλειψης των ενδεικνυόμενων μέτρων για βεβαίωση της αποτελεσματικής εφαρμογής του. Είναι βέβαιο πως αυτή η εξέλιξη δεν ήταν ηθελημένη αλλά απλώς αποτέλεσμα έλλειψης της ανάλογης πειθαρχίας. Μου θυμίζει την ιστορία ενός ανθρώπου με χαμηλό δείκτη πειθαρχίας που ενδίδει στα γλυκά χωρίς να ελέγχει τη φυσική του κατάσταση, καταλήγοντας να γίνει παχύσαρκος και τελικά να πεθαίνει. Έτσι ακριβώς και η τραπεζική βιομηχανία έφθασε στον θάνατο το 2013.

- Μπορείτε να αποκλείσετε ότι έγιναν λάθη στις έρευνες για κάποιους καταθέτες ή εταιρείες;

- Ο τυχόν τερματισμός μιας σχέσης ανάμεσα στην τράπεζα και τον πελάτη δεν βασίζεται αποκλειστικά σε γεγονότα. Αν βασιζόταν σε απτά γεγονότα, τότε δεν θα τερματιζόταν απλώς αλλά θα λαμβάνονταν και τα ενδεδειγμένα ρυθμιστικά μέτρα συμπεριλαμβανομένων ακόμα και ποινικών μέτρων. Το όλο πλαίσιο συμμόρφωσης και τυχόν πελατειακοί τερματισμοί που προκύπτουν από θέματα συμμόρφωσης, βασίζονται κατά κύριο λόγο σε υποψίες. Συνεπώς, σίγουρα υπάρχει και το ενδεχόμενο του λάθους. Αν, όμως, θέλει κανείς να θέσει διεθνή πρότυπα ελέγχου και συμμόρφωσης, πρέπει να δεχθεί ότι αυτό το δίχτυ ασφαλείας θα είναι πολύ πιο στενό. Η Τράπεζα Κύπρου είναι το αντίβαρο της κυπριακής οικονομίας και δεν υπάρχει περίπτωση να την αφήσουμε να γίνει η αιτία για να δεχθεί ξανά το οποιοδήποτε χτύπημα η κυπριακή οικονομία.

Εγγυήσεις Δημοσίου για τα κόκκινα δάνεια εξετάζει το υπ. Οικονομικών

Προϋπόθεση να ξεπεραστούν οι αντιρρήσεις της Ε.Ε. περί κρατικής ενίσχυσης

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Υπό το βάρος των πιέσεων που ασκήθηκαν στις τραπεζικές μετοχές το τελευταίο διάστημα, το υπουργείο Οικονομικών επιβεβαίωσε ότι εξετάζει να δοθεί εγγύηση του Δημοσίου για τα κόκκινα δάνεια των τραπεζών.

Η εγγύηση εξετάζεται να δοθεί στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός φορέα που ονομάζεται Σχήμα Προστασίας Ενεργητικού (Asset Protection Schemes - APS) και ο οποίος θα εγγυηθεί τμήμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών. Η δημιουργία αυτού του φορέα και η παροχή εγγύησης από την πλευρά του Δημοσίου προϋποθέτουν να ξεπεραστούν οι αντιρρήσεις της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (DG Comp) της Ευρωπαϊκής Ενωσης περί κρατικής ενίσχυσης.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά πολύπλοκο και τεχνικό θέμα, για το οποίο εργάζονται τόσο η Τράπεζα της Ελλάδος και το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Πηγές του υπουργείου Οικονομικών άφηναν ανοιχτό το ενδεχόμενο, για την παροχή εγγύησης, να χρησιμοποιηθεί ένα μέρος από το «μαξιλάρι» ρευστότητας των 33 δισ. ευρώ, που έχει στη διάθεσή της η κυβέρνηση. Σε κάθε περίπτωση, βέβαιη θεωρείται και η εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα, κυρίως μέσα από την πώληση, στη συνέχεια, αυτών των δανείων σε Οχήματα Ειδικού Σκοπού (SPVs) και την ανάθεση της διαχείρισής τους σε funds. Με δεδομένο ότι οι συζητήσεις δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί, είναι σαφές ότι δεν μπορεί να προσδιοριστεί και το κόστος ενός τέτοιου εγχειρήματος. Αυτό συνδέεται με το ύψος των δανείων που θα εγγυηθεί ο φορέας, αλλά με δεδομένο ότι τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα των τραπεζών υπερβαίνουν τα 88,6 δισ. ευρώ, είναι σαφές ότι οι χρηματοδοτικές ανάγκες είναι υψηλές.

Η πολυπλοκότητα του σχεδίου για τη δημιουργία ενός τέτοιου φορέα έχει να κάνει με:

Πηγές του υπουργείου Οικονομικών άφηναν χθες ανοιχτό το ενδεχόμενο, για την παροχή εγγύησης, να χρησιμοποιηθεί ένα μέρος από το «μαξιλάρι» ρευστότητας των 33 δισ. ευρώ που έχει στη διάθεσή της η κυβέρνηση.

• Τον τρόπο που θα παρακαμφθεί το εμπόδιο των κρατικών ενισχύσεων.

• Τον τρόπο με τον οποίο θα μεταφερθούν τα δάνεια αυτά στα οχήματα ειδικού σκοπού, δηλαδή εάν θα γίνει με πώληση ή, εναλλακτικά, με την έκδοση τίτλου ή ακόμη και με συνδυασμό αυτών των δύο. Η μορφή που θα έχει η συναλλαγή είναι καθοριστική για το κατά πόσον τα δάνεια αυτά θα φύγουν από τους ισολογισμούς των τραπεζών.

• Με την τιμή στην οποία θα μεταφερθούν τα δάνεια αυτά στον νέο φορέα.

Πηγές με γνώση του θέματος εξηγούν ότι εάν οι τιμές στις οποίες μεταφερθούν τα δάνεια αυτά είναι τιμές αγοράς, το εμπόδιο της κρατικής ενίσχυσης μπορεί να παρακαμφθεί. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, θα υποχρέωνε τις τράπεζες να εγγράψουν μεγάλες ζημίες και να απομειώσουν ανάλογα τα κεφάλαιά τους, σενάριο που όπως είναι φυσικό είναι το απευκταίο. Εναλλακτικός τρόπος για να παρακαμφθεί το εμπόδιο της κρατικής ενίσχυσης είναι η τιτλοποίηση των κόκκινων δανείων. Η λύση αυτή επιτρέπει στις τράπεζες να κρατήσουν ένα τμήμα του τίτλου που θα εκδοθεί στα βιβλία τους. Είναι λογικό ότι με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται να μεταφερθεί το τμήμα του δανείου για το οποίο οι τράπεζες δεν έχουν κάνει προβλέψεις. Ο τίτλος για το τμήμα του δανείου που οι τράπεζες θα κρατήσουν στα βιβλία τους δεν θα συνοδεύεται με κρατική ενίσχυση και έτσι παρακάμπτονται οι αντιρρήσεις της DG Comp. Η όποια εγγύηση μπορεί να δοθεί για το τμήμα του δανείου που θα μεταφερθεί στον φορέα, απαλλάσσοντας με αυτό τον τρόπο την τράπεζα από το «κακό δάνειο», δηλαδή αυτό που δεν έχει προβλέψεις, και περιορίζοντας έτσι τις ζημίες στα κεφάλαιά της.

Παρόμοια σχήματα λειτουργούν σε όλες τις χώρες το τραπεζικό σύστημα των οποίων αντιμετωπίζει ή αντιμετώπισε πρόβλημα με τα κόκκινα δάνεια. Μεταξύ αυτών η Ιταλία, στην οποία κάθε τράπεζα έχει δημιουργήσει τον δικό της φορέα μεταβίβασης κόκκινων δανείων, η Κύπρος που έχει δημιουργήσει μια άλλη παραλλαγή μεταφοράς σε ειδικό φορέα –που φέρει την επωνυμία ΕΣΤΙΑ– των κόκκινων στεγαστικών δανείων, η Ισπανία και η Ιρλανδία, που ήταν και η πρώτη χώρα που εισήγαγε παρόμοια εργαλεία.

Στα εναλλακτικά εργαλεία που έχουν συμφωνηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της τραπεζικής ολοκλήρωσης είναι και η δημιουργία των Εταιρειών Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων (Asset Management Companies - AMCs). Πρόκειται για ειδικού τύπου τράπεζα με τη μορφή bad bank, στην οποία μεταβιβάζονται τα κόκκινα δάνεια τραπεζών με άμεσο όφελος την ταχεία εξυγίανση των ισολογισμών τους.

etzotzi@kathimerini.gr

Εκατό εκατ. θα επενδύσει στην ελληνική Praxia Bank ο πρώην CEO της Barclays

Πάνω από 100 εκατ. ευρώ δεσμεύθηκε να επενδύσει ο Μπομπ Ντάιμοντ, πρώην διευθύνων σύμβουλος της Barclays και συνεταίρος στην Atlas Merchant Capital, στην ελληνική Praxia Bank. Η ψηφιακή τράπεζα ιδρύθηκε μόλις πέρυσι, αποτελώντας τη μοναδική νεοσύστατη οντότητα σε έναν κλάδο που απαρτίζεται από καθιερωμένους παίκτες, οι οποίοι έχουν αντιμετωπίσει μεγάλες δυσκολίες τα τελευταία χρόνια. Τα σχέδια της Atlas Merchant Capital να επενδύσει στην Praxia είχαν ανακοινωθεί αρχές Σεπτεμβρίου, χωρίς, όμως, να δοθούν περισσότερες λεπτομέρειες. Η διευθύνουσα σύμβουλος της Praxia Αναστασία Σακελλαρίου ανακοίνωσε το μέγεθος της επένδυσης και δήλωσε πως, «δεδομένης της θετικής προοπτικής που δημιουργείται για την Ελλάδα όσο εξέρχεται από την κρίση, η Atlas Merchant Bank αναγνώρισε εγκαίρως την ευκαιρία να δημιουργήσει μια εξειδικευμένη τράπεζα».

Η Praxia Bank δημιουργήθηκε με την τραπεζική άδεια που αγόρασε η Atlas Merchant Bank από την Credicom Consumer Finance Bank. Σκοπός της Praxia είναι να παρέχει δάνεια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες συναντούν αρκετά εμπόδια για να βρουν κεφάλαια κίνησης μετά την κρίση χρέους στη χώρα. Οι παλαιότεροι παίκτες του χρηματοπιστωτικού κλάδου παραμένουν επιβαρυμένοι με μεγάλο όγκο μη εξυπηρετούμενων δανείων που μειώνεται με αργούς ρυθμούς. Μέχρι τα τέλη Ιουνίου, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των τεσσάρων συστημικών τραπεζών της Ελλάδας υπολογίζονταν στα 88,6 δισ. ευρώ.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν το 35% της ελληνικής οικονομίας και απασχολούν πάνω από 400.000 άτομα, όπως δήλωσε η κ. Σακελλαρίου. «Με τη στήριξη ενός ισχυρού μετόχου όπως είναι η Atlas, βρισκόμαστε στην καλύτερη δυνατή θέση για να ολοκληρώσουμε την αρχιτεκτονική της τράπεζας και να δρομολογήσουμε τα σχέδιά μας», σχολίασε η ίδια. Η κ. Σακελλαρίου ήταν διευθύνουσα σύμβουλος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Ο κ. Ντάιμοντ θεωρεί πως εμφανίζονται ευκαιρίες στον ευρύτερο τραπεζικό κλάδο της Ευρώπης. Εχει επίσης τοποθετήσει κεφάλαια στην Ιταλία, όπου οι τράπεζες προσπαθούν να επανέλθουν από τη βαθιά ύφεση που οδήγησε στη συσσώρευση μη εξυπηρετούμενων δανείων. Σε συνέντευξη που έδωσε στις 26 Σεπτεμβρίου του 2018 τόνισε πως η συσπείρωση των τραπεζών σε χώρες όπως η Ελλάδα προσφέρουν ευκαιρίες σε επενδυτές. Σκοπός της Atlas, όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα της, είναι να επενδύει σε εταιρείες του ευρύτερου χρηματοοικονομικού κλάδου, διατηρώντας μακροπρόθεσμη προοπτική.

Σκοπός της Praxia είναι να παρέχει δάνεια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες συναντούν αρκετά εμπόδια για να βρουν κεφάλαια κίνησης.

Τον περασμένο Φεβρουάριο, η Atlas τοποθέτησε 600 εκατ. ευρώ σε επενδυτικό όχημα της Ιταλίας με επικεφαλής τον Κοράντο Πασέρα, πρώην επικεφαλής της Intesa Sanpaolo, μιας από τις ισχυρότερες τράπεζες της Ιταλίας. Τα σχέδια του επενδυτικού οχήματος Spaxs είναι ανάλογα με την Praxia.

BLOOMBERG

Συνεχίζεται και τον Οκτώβριο η αύξηση των τουριστικών αφίξεων

Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και τον Οκτώβριο δείχνουν τα πρώτα στοιχεία για τις κρατήσεις. Ειδικότερα διαπιστώνεται αύξηση των προγραμματισμένων θέσεων στις πτήσεις από το εξωτερικό για Ελλάδα τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο κατά 13,2% μετά και το +13,4% της περιόδου Ιανουαρίου - Αυγούστου.

Αυτά προκύπτουν από τα στοιχεία της Εθνικής Αρχής Συντονισμού Πτήσεων, που επεξεργάστηκε το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Τουριστικών Επιχειρήσεων Ελλάδος, InSETE Intelligence.

Υψηλότερες εισπράξεις

Στη σχετική μηναία έκθεση επισημαίνεται και η αύξηση της μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης (ΜΚΔ) των τουριστών φέτος, όπως αποτυπώνεται στην αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων στο επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου η οποία είναι υψηλότερη από το ποσοστό αύξησης των αφίξεων (+14,6% οι αφίξεις και +17% οι εισπράξεις).

Οι βασικότερες αγορές για την Ελλάδα παραμένουν η Γερμανία, η Βρετανία και η Ιταλία.

Ακόμα προκύπτει πως τον Αύγουστο οι τιμές των ελληνικών ξενοδοχείων, παρά τις ανοδικές τάσεις, και σύμφωνα με τα στοιχεία της trivago, κινήθηκαν σε ανταγωνιστικά επίπεδα σε σύγκριση με τις τιμές των ξενοδοχειακών μονάδων αντίστοιχων προορισμών του εξωτερικού. Και αυτό, παρά τις υψηλότερες φορολογικές και άλλες επιβαρύνσεις που έχει η ελληνική ξενοδοχειακή βιομηχανία. Ομως στη Μύκονο και στη Σαντορίνη, που αποτελούν πλέον εδραιωμένους προορισμούς ταξιδιωτών υψηλής κατά κεφαλήν δαπάνης και εισοδηματικής τάξης, οι τιμές παραμένουν στην κορυφή των αντίστοιχων μεσογειακών προορισμών (Μαγιόρκα, Ιμπιζα).

Μύκονος, Σαντορίνη και Αθήνα στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των ταξιδιωτών. Την υψηλότερη τιμή κράτησης στα ξενοδοχεία 5 αστέρων κατέχει το Νησί των Ανέμων με 692 ευρώ.

Οι βασικότερες αγορές της Ελλάδα παραμένουν η Γερμανία, η Βρετανία και η Ιταλία, ενώ οι κύριοι προορισμοί είναι η Αθήνα, η Μύκονος και η Σαντορίνη.

Τον Αύγουστο του 2018, η Αθήνα και η Κωνσταντινούπολη παρουσίασαν αύξηση τιμών σε όλες τις κατηγορίες ξενοδοχείων, σε αντίθεση με τη Βαρκελώνη που παρουσίασε μείωση. Παρότι η Βαρκελώνη παρουσίασε μείωση, παραμένει η ακριβότερη από τις 4 υπό ανάλυση πόλεις. Στη Ρώμη παρατηρήθηκε μείωση στις κατηγορίες 5 και 4 αστέρων και αύξηση στις κατηγορίες 3 και 1-2 αστέρων.

Την υψηλότερη τιμή κράτησης στα ξενοδοχεία 5 αστέρων κατέχει η Βαρκελώνη με 330 ευρώ ενώ στη Ρώμη η τιμή ανέρχεται στα 266 ευρώ και στην Αθήνα στα 201 ευρώ.

Στα ύψη η Μύκονος

Η Μύκονος είχε υψηλότερη τιμή σε όλες τις κατηγορίες, με εξαίρεση τα ξενοδοχεία 4 αστέρων (2η υψηλότερη), καθώς η Σαντορίνη εμφανίζει την υψηλότερη τιμή στη συγκεκριμένη κατηγορία. Την υψηλότερη τιμή κράτησης στα ξενοδοχεία 5 αστέρων κατέχει η Μύκονος με 692 ευρώ και ακολουθεί η Σαρδηνία με 649 ευρώ ενώ η Σαντορίνη κινήθηκε στα 588 ευρώ.

Στην κατηγορία 4 αστέρων η τιμή κράτησης για Σαντορίνη ανήλθε στα 400 ευρώ.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Στις Βρυξέλλες η συνέχεια για την ηλεκτρική διασύνδεση της Κρήτης

Στις Βρυξέλλες αύριο Δευτέρα θα δοθεί η συνέχεια του σίριαλ με την ηλεκτρική διασύνδεση της Κρήτης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καλέσει σε νέα συνάντηση τους εμπλεκομένους με το έργο, φορείς και Αρχές, καθώς η ελληνική πλευρά όχι μόνο δεν συμμορφώθηκε με την εντολή της για απόσυρση της απόφασης της ΡΑΕ να αναθέσει απευθείας το έργο στον ΑΔΜΗΕ, αλλά προχώρησε και στον ορισμό του SPV «Αριάδνη» (100% θυγατρική του ΑΔΜΗΕ) ως επίσημου φορέα κατασκευής και χρηματοδότησης του έργου.

Ο Euroasia

Ο Euroasia ύστερα από αυτό κατέθεσε στη ΡΑΕ αίτηση αναθεώρησης της σχετικής απόφασης, κίνηση που αποτελεί το πρώτο βήμα νομικής αμφισβήτησής της. Εάν σε διάστημα τριών μηνών η ΡΑΕ δεν αναθεωρήσει την απόφασή της τότε ο Euroasia μπορεί να προσφύγει νομικά κατά της ΡΑΕ. Παράλληλα, η Κομισιόν με νέα επιστολή της ενημέρωσε την ελληνική πλευρά ότι εάν η ΡΑΕ δεν αποσύρει την απόφαση ανάθεσης του έργου στην «Αριάδνη» η ένταξη της διασύνδεσης στα έργα PCI παύει να ισχύει.

Η ΡΑΕ επιμένει στο επιχείρημα ότι δεν υπάρχει παραβίαση των ευρωπαϊκών κανονισμών, εμφανίζεται όμως έτοιμη να προχωρήσει σε μερική υπαναχώρηση και να αποδεχθεί επιτροπή για το επίμαχο θέμα των τεχνικών προδιαγραφών του έργου με τη σύνθεση που θα συμφωνηθεί από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Στο μεταξύ, χθες, στο υπουργείο η διοίκηση της ΡΑΕ παρουσίασε τα εναλλακτικά μέτρα για την ηλεκτροδότηση της Κρήτης μετά το 2019 και μέχρι το 2022, οπότε προβλέπεται να ολοκληρωθεί η διασύνδεση της Κρήτης με την Αττική.

Τρεις οι λύσεις

Τρεις είναι οι λύσεις που δρομολογούνται. Η πρώτη προβλέπει εγκατάσταση αεριοστροβιλικών μονάδων από τη ΔΕΗ, η οποία έχει κληθεί ήδη από τη ΡΑΕ να υποβάλει τις προτάσεις της. Η δεύτερη προβλέπει χρήση φυσικού αερίου. Η ΡΑΕ εξετάζει τόσο την κοινή πρόταση της αζερικής Socar και της ΤΕΡΝΑ για την εγκατάσταση πλωτής μονάδας αποθήκευσης φυσικού αερίου και μονάδας συνδυασμένου κύκλου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κατά το μοντέλο που η Socar εφαρμόζει στη Μάλτα από το 2016, όσο και πρόταση της κρατικής εταιρείας του Κατάρ. Το εμιράτο προτίθεται να αγκυροβολήσει στην Κρήτη πλοίο στο οποίο θα υπάρχουν αποθηκευτικοί χώροι LNG, μονάδα αεριοποίησης, καθώς και τουρμπίνες παραγωγής ρεύματος.

Η τρίτη λύση, τέλος, που εξετάζεται προβλέπει την εγκατάσταση μπαταρίας λιθίου από τον ΔΕΔΔΗΕ για την αποθήκευση ενέργειας που θα παράγεται από αιολικά και φωτοβολταϊκά.

Η πιο καινοτόμος από άποψη τεχνολογίας αυτή λύση θα δώσει τη δυνατότητα ένταξης νέων ΑΠΕ στο σύστημα, ενώ η μπαταρία που αποτελείται από διάφορα μέρη θα μπορεί να μεταφερθεί μετά την ηλεκτρική διασύνδεση σε άλλα νησιά. Η ΡΑΕ έχει καλέσει τις εμπλεκόμενες εταιρείες να καταθέσουν ολοκληρωμένες προτάσεις βάσει κόστους, τις οποίες θα αξιολογήσει στη συνέχεια για να καταλήξει στη βέλτιστη οικονομικά λύση.

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

Ο εμπορικός πόλεμος απειλεί τη ναυτιλία

Προειδοποιήσεις από Ενωση Ελλήνων Εφοπλιστών και τον φορέα του ΟΗΕ για το εμπόριο και την ανάπτυξη

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Τον κώδωνα του κινδύνου για το παγκόσμιο εμπόριο έκρουσαν την Τετάρτη ταυτόχρονα τόσο ο καθ' ύλην αρμόδιος βραχίονας του ΟΗΕ, η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD), όσο και η Ενωση Ελλήνων Εφοπλιστών. «Αν και οι ελεύθερες αγορές αποτελούν πια κεκτημένο, σήμερα το διεθνές εμπόριο βρίσκεται αντιμέτωπο με μια αυξητική τάση προστατευτισμού που επιδεικνύουν ορισμένες μεγάλες οικονομικές δυνάμεις, σημαίνουσες για το παγκόσμιο γίγνεσθαι. Η ελληνική ναυτιλία υποστηρίζει σθεναρά την επίτευξη και διατήρηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, ισότιμων όρων διεθνών ναυτιλιακών συναλλαγών και την ελεύθερη πρόσβαση στις αγορές. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι το διεθνές θαλάσσιο εμπόριο μπορεί να ευδοκιμήσει μόνο κάτω από τις προαναφερθείσες συνθήκες», δήλωσε στο πλαίσιο συνεδρίου ο πρόεδρος της Ενώσεως Ελλήνων Εφοπλιστών Θ. Βενιάμης, κάνοντας επίσης λόγο για μαινόμενους εμπορικούς πολέμους. Την ίδια ώρα και η ετήσια μελέτη της UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) για τη ναυτιλία (Review of Maritime Transport 2018) που δημοσιεύθηκε την Τετάρτη υπογραμμίζει τις απειλές για την εμπορική ναυτιλία από τον εμπορικό πόλεμο που σοβεί μεταξύ των μεγάλων οικονομιών.

Θετικές προοπτικές

«Ενώ οι προοπτικές για το θαλάσσιο εμπόριο είναι θετικές, αυτές απειλούνται από το ξέσπασμα των εμπορικών πολέμων και από τις αυξημένες πολιτικές εσωτερικής πολιτικής», επισημαίνει ο γενικός γραμματέας της UNCTAD, Mukhisa Kituyi. «Η κλιμάκωση του προστατευτισμού και οι δασμολογικές μάχες ενδεχομένως να διαταράξουν το παγκόσμιο εμπορικό σύστημα που στηρίζει τη ζήτηση για θαλάσσιες μεταφορές», προσθέτει. Η προειδοποίηση έρχεται σε αντίθεση με τη βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ ζήτησης και προσφοράς για τη ναυτιλία, η οποία συνέβαλε στην αύξηση των κερδών της. Η UNCTAD προβλέπει μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του θαλάσσιου εμπορίου σε συνολικούς όγκους της τάξεως του 3,8% έως το 2023. Από την πλευρά της προσφοράς, μετά πέντε χρόνια επιβράδυνσης, το 2017 είδε μια μικρή αύξηση στην παγκόσμια επέκταση του στόλου, της τάξεως του 3,3%. Το διά της θαλάσσης μεταφερόμενο εμπόριο ενισχύθηκε κατά 4% το 2017, η ταχύτερη ανάπτυξη εδώ και πέντε χρόνια, αναφέρει η UNCTAD που προβλέπει ανάλογη αύξηση και φέτος με αιχμή τα εμπορευματοκιβώτια και το ξηρό φορτίο. Εμφανίζεται όμως επιφυλακτική για το μέλλον λόγω εμπορικών πολέμων.

Η ελληνική ναυτιλία υποστηρίζει σθεναρά την επίτευξη και διατήρηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, τονίζει ο πρόεδρος της ΕΕΕ Θ. Βενιάμης.

Την ίδια ώρα, πάντως, η UNCTAD υπογραμμίζει και τη σημαντική αύξηση των μεριδίων του ελληνόκτητου στόλου τόσο στο σύνολο του παγκοσμίου στόλου όσο και ακόμα περισσότερο στα δεξαμενόπλοια και στα πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων. Μάλιστα, επισημαίνεται και η σημαντική αύξηση της σημασίας των ελληνικών λιμανιών και ειδικά του Πειραιά στο παγκόσμιο εμπόριο μετά τις επενδύσεις της Cosco και τη χρήση του ως ευρωπαϊκής πύλης για τα εκ της Ασίας εισαγόμενα φορτία.

Η Γερμανία αναγνωρίζεται ως η μεγαλύτερη πλοιοκτήτρια χώρα στα πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων με μερίδιο αγοράς 20% στις αρχές του 2018, αν και έχασε έδαφος από το 30% και πλέον του 2008. Αντίθετα, οι ιδιοκτήτες από την Ελλάδα κατέχουν πλέον μερίδια αγοράς στα πλοία εμπορευματοκιβωτίων που προσεγγίζουν το 10% από αμελητέα ποσοστά πριν από δέκα χρόνια. Κατατάσσονται δε πλέον τέταρτοι παγκοσμίως μετά τη Γερμανία, τη Δανία και την Κίνα. Παραμένουν, όμως, οι Ελληνες πρώτοι και με διαφορά τόσο στα πλοία μεταφοράς ξηρού φορτίου όσο και στα δεξαμενόπλοια με μερίδια της τάξεως του 20% και 24% αντιστοίχως. Συνολικά σε όλους τους κλάδους ο ελληνόκτητος στόλος έχει μερίδιο 17,3%, με τη δεύτερη Ιαπωνία μόλις στο 11,7%.

Τα νηολόγια

Εν τω μεταξύ, το 2018, τα νησιά Μάρσαλ εμφανίστηκαν ως το δεύτερο μεγαλύτερο νηολόγιο μετά τον Παναμά και μπροστά από τη Λιβερία με το ελληνικό νηολόγιο μόλις στην 9η θέση. Περισσότερο από το 90% της ναυπηγικής δραστηριότητας το 2017 σημειώθηκε στην Κίνα, στη Δημοκρατία της Κορέας και στην Ιαπωνία, ενώ το 79% των διαλύσεων πλοίων έλαβε χώρα στη Νότια Ασία, κυρίως στην Ινδία, στο Μπανγκλαντές και στο Πακιστάν.

Το top 10 των εθνικών πλοιοκτησιών

ΠΗΓΗ: UNCTAD, Review of Maritime Transport 2018

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΛΟΙΩΝ			ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (σε χιλ. τόνους)		
	Στο εθνικό νηολόγιο	Σε άλλο νηολόγιο	Σύνολο πλοίων	Στο εθνικό νηολόγιο	Σε άλλο νηολόγιο	Σύνολο χωρ/τητας
Ελλάδα	774	3.597	**4.371**	64.977	265.199	**330.176**
Ιαπωνία	988	2.853	**3.841**	38.053	185.562	**223.615**
Κίνα	3.556	1.956	**5.512**	83.639	99.455	**183.094**
Γερμανία	319	2.550	**2.869**	11.730	95.389	**107.119**
Σιγκαπούρη	240	2.389	**2.629**	2.255	101.327	**103.583**
Χονγκ Κονγκ	95	1.497	**1.592**	2.411	95.396	**97.806**
Ν. Κορέα	801	825	**1.626**	14.019	63.258	**77.277**
ΗΠΑ	943	1.128	**2.071**	13.319	55.611	**68.930**
Νορβηγία	549	1.433	**1.982**	4.944	54.437	**59.380**
Βερμούδες	21	473	**494**	1.215	53.036	**54.252**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Υπερφορολόγηση και διαφθορά, τα μεγάλα εμπόδια στο επιχειρείν

Έρευνα του ΣΕΒ για τα σημαντικότερα αγκάθια στο επιχειρηματικό περιβάλλον

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Υψηλοί φορολογικοί συντελεστές και διαφθορά - έλλειμμα διαφάνειας φιγουράρουν στη λίστα των σημαντικότερων εμποδίων στο επιχειρηματικό περιβάλλον, με τη διαφθορά και το έλλειμμα αδιαφάνειας μάλιστα το 2018 να κατακτούν τη δεύτερη θέση από την πέμπτη που κατείχαν το 2017.

Ακολουθούν, η πολιτική αβεβαιότητα για τη μετά τα μνημόνια περίοδο στη χώρα, οι εγχώριες οικονομικές επιπτώσεις της ύφεσης και οι εκκρεμείς δεσμεύσεις του προγράμματος διαρθρωτικής προσαρμογής και –τέλος– η αναποτελεσματική λειτουργία των θεσμών.

Τα στοιχεία περιλαμβάνονται στην έρευνα «ο σφυγμός του επιχειρείν» που πραγματοποίησε για λογαριασμό του ΣΕΒ η MRB και παρουσιάστηκε χθες σε συνέντευξη Τύπου παρουσία του προέδρου του Συνδέσμου κ. Θεόδωρου Φέσσα.

Ο ασθενής έδωσε παλμό

Ο δείκτης αξιολόγησης των δυσκολιών που σχετίζονται με το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, σύμφωνα με την έρευνα, καταγράφει οριακή βελτίωση σε σχέση με το 2017, παραμένοντας ωστόσο σε επίπεδα χαμηλότερα της βάσης. Παρεμβαίνοντας στην παρουσίαση, πάντως, ο κ. Φέσσας χαρακτήρισε την έρευνα ανεπίκαιρη, σημειώνοντας ότι αν αυτή γινόταν σήμερα τα αποτελέσματα θα ήταν διαφορετικά, αφού το επιχειρηματικό περιβάλλον είναι ευμετάβλητο και το κλίμα, όπως είπε, «έχει χαλάσει διότι έχουμε μπει σε προεκλογική διαδικασία και αντί να δίνεται έμφαση στην επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων δίνεται έμφαση σε μια παροχολογία ένθεν κακείθεν». Πρέπει να σημειωθεί ότι η έρευνα ολοκληρώθηκε το δίμηνο Απριλίου - Μαΐου 2018 και η γενική εικόνα, όπως είπε ο κ. Μαύρος, που βγαίνει είναι ότι «ο ασθενής δεν έγινε καλά, αλλά έδωσε παλμό».

Μείζον πρόβλημα για το επιχειρείν αναδεικνύεται το πρόβλημα τη διαφθοράς, καθώς ο σχετικός δείκτης εμφανίζει αύξηση κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2017 και άνοδο στη δεύτερη θέση από την πέμπτη, στη λίστα των βασικών εμποδίων. Η επανεμφάνιση της διαφθοράς ως ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του επιχειρείν καταγράφεται από τον ΣΕΒ, στο εβδομαδιαίο δελτίο για την ελληνική οικονομία που κυκλοφόρησε χθες, ως ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του επιχειρείν και –όπως σημειώνει– αποτελεί μια εξαιρετικά δυσάρεστη πραγματικότητα, η οποία αναδεικνύει την «αντοχή» συγκεκριμένων διαρθρωτικών προβλημάτων που έφεραν τη χώρα μας στην πρωτοφανή δυσμενή θέση των τελευταίων ετών.

Η διαφθορά πάντως δεν έχει τον ίδιο βαθμό εμποδίου για τις μεγάλες εξαγωγικές επιχειρήσεις, οι οποίες το ιεραρχούν στην έρευνα κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα από το σύνολο των επιχειρήσεων. Αυτό, σύμφωνα με τον ΣΕΒ, μπορεί να αιτιολογηθεί είτε από τον χαμηλό βαθμό έκθεσής τους στην ελληνική αγορά είτε από την ανάπτυξη εταιρικών πολιτικών πρόληψης της διαφθοράς, καθώς αυτό αποτελεί προαπαιτούμενο για τη δραστηριοποίηση σε ανταγωνιστικές ξένες αγορές.

Η έρευνα ανέδειξε την αναποτελεσματική λειτουργία των θεσμών, όπως η Δικαιοσύνη και οι ανεξάρτητες αρχές. Σε ό,τι αφορά την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, στην κορυφή της λίστας κατατάσσονται το ΚΕΠ, το ΓΕΜΗ, η Εργάνη και τα τελωνεία, ενώ στις τελευταίες θέσεις βρίσκονται τα δικαστήρια, οι πολεοδομίες και τα κτηματολογικά γραφεία, οι ανεξάρτητες αρχές, τα γραφεία εμπορικών υποθέσεων στις πρεσβείες και τα υπουργεία. Συνοψίζοντας, η άποψη της επιχειρηματικότητας, όπως αυτή καταγράφεται στην έρευνα, δείχνει ότι η ηλεκτρονική διακυβέρνηση έχει άμεση θετική επίδραση στον βαθμό ικανοποίησης, ενώ φορείς που δεν έχουν εξελιχθεί ψηφιακά δεν καταφέρνουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των επιχειρήσεων, γι' αυτό και ο ΣΕΒ εκτιμάει ότι ένας από τους 4 πυλώνες της στρατηγικής ανάπτυξης της χώρας μέχρι το 2020 είναι ο ψηφιακός μετασχηματισμός. Σε μικροοικονομικό επίπεδο, τα έξι σημαντικότερα εμπόδια καταγράφονται από την έρευνα ως εξής: ασταθές φορολογικό πλαίσιο, πολυνομία και ασαφές θεσμικό πλαίσιο, καθυστέρηση στην απονομή δικαιοσύνης, αδυναμία πρόσβασης στη χρηματοδότηση, έλλειμμα χρηματοδοτικών και επενδυτικών κινήτρων και υψηλό ενεργειακό κόστος. Οι επιχειρήσεις θέτουν δύο βασικές προτεραιότητες πολιτικής για να διασφαλιστεί η ανάπτυξη στη μεταμνημονιακή περίοδο. Αυτές είναι η μείωση των φορολογικών συντελεστών και η προσέλκυση επενδύσεων.

Σε ό,τι αφορά την πορεία των επιχειρήσεων, μία στις τέσσερις αναμένει αύξηση του τζίρου της την επόμενη χρονιά, μία στις πέντε προβλέπει βελτίωση του μεριδίου αγοράς, ενώ περισσότερες από μία στις δέκα εκτιμά ότι θα αυξήσει το προσωπικό. Τέλος, τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις εκτιμούν ότι η πραγματική και διατηρήσιμη ανάκαμψη ακόμα αργεί και θα έρθει σε περισσότερα από τέσσερα έτη ή και δεν θα έρθει ποτέ.

Στη λίστα του ΣΕΒ η πολιτική αβεβαιότητα και η αναποτελεσματική λειτουργία θεσμών όπως η Δικαιοσύνη και οι ανεξάρτητες αρχές.

Οι μεγαλύτερες δυσκολίες για τις επιχειρήσεις

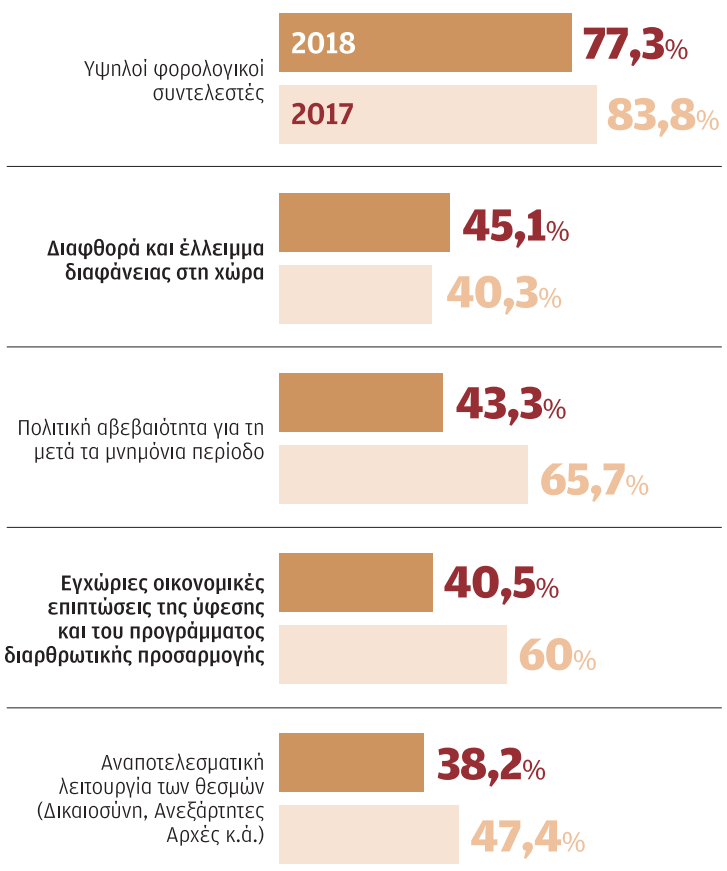

ΠΗΓΗ: ΣΕΒ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ασφαλισμένο μόλις το 16% των κατοικιών στην Ελλάδα στα τέλη 2017

Στο 16% περίπου του συνόλου των κατοικιών ανέρχονται οι ασφαλισμένες κατοικίες στην Ελλάδα, στοιχείο που επιβεβαιώνει το επίπεδο υποασφάλισης που υπάρχει στη χώρα μας.

Αυτό προκύπτει από έρευνα της Ενωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος (ΕΑΕΕ) με βάση την οποία οι ασφαλισμένες κατοικίες το 2017 ήταν 1,1 εκατομμύριο σε σύνολο 6,4 εκατομμυρίων, που είναι σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής οι κατοικίες στη χώρα μας. Συγκεκριμένα και σύμφωνα με την απογραφή που διενήργησε η Ελληνική Στατιστική Αρχή το 2011, υπάρχουν 4,1 εκατομμύρια κτίρια αποκλειστικής ή μεικτής χρήσης στην Ελλάδα που χρησιμοποιούνταν για να στεγάσουν, μεταξύ άλλων, 6,4 εκατομμύρια κατοικίες.

Με βάση την έρευνα της ΕΑΕΕ, οι 33 ασφαλιστικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο ασφάλισης περιουσίας είχαν ασφαλίσει στο τέλος του 2017 περίπου 1,1 εκατομμύρια κατοικίες και 228.000 λοιπούς κινδύνους. Μεταξύ των λοιπών κινδύνων περιλαμβάνονται 9.966 ξενοδοχεία, 2.006 αποθήκες (logistics) και 7.354 φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις.

Για τα συμβόλαια αυτά, η συνολική ασφαλισμένη αξία σε ό,τι αφορά συνολικά την κάλυψη πυρός (κτιρίου και περιεχομένου) και απώλειας κερδών ήταν της τάξεως των 262 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 114 δισ. ευρώ αφορούσαν την ασφάλιση κατοικιών και 148 δισ. ευρώ λοιπούς κινδύνους.

Για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που είχαν εκδοθεί το 2017 δηλώθηκαν περίπου 16.400 ζημίες εντός του εν λόγω έτους, οι μισές εκ των οποίων αφορούσαν κατοικίες και οι άλλες μισές λοιπούς κινδύνους. Πληρώθηκαν αποζημιώσεις 16,6 εκατ. ευρώ (6,3 εκατ. ευρώ για κατοικίες και 10,3 εκατ. ευρώ για λοιπούς κινδύνους) και σχηματίστηκε απόθεμα εκκρεμών αποζημιώσεων 51,2 εκατ. ευρώ (8,3 εκατ. ευρώ για κατοικίες και 42,9 εκατ. ευρώ για λοιπούς κινδύνους). Επισημαίνεται ότι οι εκκρεμείς αποζημιώσεις αφορούν την αρχική εκτίμηση του πρώτου έτους (έτους έκδοσης ασφαλιστηρίου συμβολαίου).

Σε ό,τι αφορά τις αιτίες των ζημιών, βασικότερες είναι οι κλοπές και ακολουθούν τα καιρικά φαινόμενα, οι θραύσεις σωληνώσεων και η φωτιά. Το μεγαλύτερο μερίδιο των αποζημιώσεων συγκεντρώνει το αίτιο της φωτιάς και ακολουθούν τα καιρικά φαινόμενα. Σε σχέση με την έρευνα της προηγούμενης χρονιάς τη μεγαλύτερη αύξηση συμμετοχής στις αποζημιώσεις είχαν τα καιρικά φαινόμενα, από 12,8% σε 27,4%, ενώ αυξητική ήταν και η συμμετοχή των αποζημιώσεων λόγω κλοπών, από 8,5% σε 11,4% και λόγω σεισμού από 0,3% σε 4,1%. Η μέση ζημία έφθασε τα 4.128 ευρώ (1.812 ευρώ για τις κατοικίες, 6.352 ευρώ για τους λοιπούς κινδύνους).

Το μεγαλύτερο μερίδιο αποζημιώσεων αφορά ζημιές που έχουν προκύψει από φωτιά και καιρικά φανόμενα.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Ασφαλισμένα ακίνητα

	Πλήθος συμβολαίων	Ασφαλισμένα κεφάλαια (σε εκατ. ευρώ)
Κατοικίες	1.074.053	113.835
Ξενοδοχεία	9.966	16.970
Αποθήκες διαμεταφοράς	2.006	2.740
Φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις	7.354	1.349
Λοιπά συμβόλαια	208.404	126.838

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το Μουντιάλ εκτόξευσε τον τζίρο των 24 εταιρειών διαδικτυακού τζόγου

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Σημαντική ανάπτυξη σημείωσε η αγορά των online τυχερών παιγνίων στο α΄ εξάμηνο του έτους. Οι 24 επιχειρήσεις που λειτουργούν με προσωρινή άδεια δήλωσαν τζίρο ύψους 3,23 δισ. ευρώ και ακαθάριστα έσοδα (Gross Gaming Revenues ή GGR) ύψους 182,8 εκατ. ευρώ. Αν και συγκριτικά στοιχεία δεν υπάρχουν, εντούτοις φαίνεται ότι η αγορά τους διευρύνθηκε φέτος με υψηλούς διψήφιους ρυθμούς. Σημειώνεται ότι πέρυσι, στο σύνολο του έτους, οι 24 αδειοδοτημένοι πάροχοι είχαν παρουσιάσει τζίρο ύψους 5,28 εκατ. ευρώ και ακαθάριστα έσοδα ύψους 280,6 εκατ. ευρώ. Τα ακαθάριστα έσοδα των παρόχων (GGR) προκύπτουν από τον τζίρο μείον τις αποδόσεις (κέρδη) των παικτών. Συνήθως οι αποδόσεις στους παίκτες στα διαδικτυακά τυχερά παίγνια πλησιάζει το 95% του τζίρου.

Τα μεγέθη του 2018 εμφανίζονται αυξημένα κατά 24% σε ό,τι αφορά τον τζίρο και κατά 30% σε ό,τι αφορά τα ακαθάριστα έσοδα. Αντίστοιχα, κατά 30% είναι αυξημένοι και οι καταβαλλόμενοι φόροι παιγνίων (GGR tax), που υπολογίζονται ως ποσοστό των ακαθάριστων εσόδων. Για το 2017 είχαν καταβληθεί από τους προσωρινά αδειοδοτημένους παρόχους φόροι παιγνίων ύψους 98,2 εκατ. ευρώ. Φέτος, μόνον τους πρώτους έξι μήνες, καταβλήθηκαν περίπου 64 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι ο φόρος παιγνίων ορίζεται ως ποσοστό επί των ακαθάριστων εσόδων των παρόχων και δεν έχει καμία σχέση με τον φόρο εισοδήματος που καταβάλλεται στο τέλος του έτους, όπως συμβαίνει για κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα.

Φέτος, μόνον τους πρώτους έξι μήνες, καταβλήθηκαν φόροι 64 εκατ.

Στην αύξηση του φετινού τζίρου συνέβαλαν δύο κρίσιμα γεγονότα: πρώτον, η διεξαγωγή του Παγκόσμιου Κυπέλλου Ποδοσφαίρου στη Ρωσία που αύξησε τον στοιχηματισμό και, δεύτερον, η σαφής πρόθεση της κυβέρνησης να διαθέσει οριστικές άδειες online τυχερών παιγνίων. Το τελευταίο προκαλεί εγρήγορση, τουλάχιστον σε εκείνους τους παρόχους που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν άδεια. Δεν μπορεί να εξηγηθεί αλλιώς η θεαματική αύξηση του τζίρου και των ακαθάριστων εσόδων της Sportingodds (Sportingbet), η οποία στους πρώτους έξι μήνες του 2018 παρουσίασε υπερδιπλάσιο τζίρο απ' ό,τι για το σύνολο του 2017. Η εταιρεία παρουσίασε τζίρο 645 εκατ. ευρώ το α΄ εξάμηνο του έτους, έναντι 318 εκατ. ευρώ που ήταν στο σύνολο του περασμένου έτους. Το μερίδιό της, από 6% πέρυσι, φέτος πλησιάζει το 20%. Αντίθετα, μεγάλη μείωση παρουσίασε το μερίδιο της Diamond Link, η οποία, από περίπου 10% το 2017, υποχώρησε σε λιγότερο από 3% στους πρώτους έξι μήνες του έτους. Η εταιρεία, που εμφανίζεται στη χώρα μας με τα εμπορικά σήματα «betstars» και «pokerstars», εκτιμάται ότι δεν θα συμμετάσχει στον διαγωνισμό. Επίσης αμφισβητείται η συμμετοχή της Paddy Power και της William Hill που αποτελούν τον τρίτο και τον τέταρτο παίκτη στην παγκόσμια αγορά. Πάντως όλα δείχνουν ότι, από τους προσωρινά αδειοδοτημένους παρόχους, λίγοι θα διεκδικήσουν μια θέση στην επόμενη μέρα που προετοιμάζει η κυβέρνηση. Οι πιο σίγουροι είναι η Gambling Malta Ltd, γνωστότερη ως «Stoiximan», η Bet365 Group, που στη χώρα μας προσφέρει υπηρεσίες μέσω της B2B Gaming Services Malta Ltd, η GVC που ελέγχει τη Sportingbet, την bwin κ.ά. και στη χώρα μας δραστηριοποιείται μέσω της Sportingodds. Το ενδεχόμενο συμμετοχής στον διαγωνισμό εξετάζει και ο ΟΤΕ, ο οποίος θα συμπράξει –κατά πάσα πιθανότητα– με την Intralot. Στελέχη της αγοράς εκτιμούν πως στον διαγωνισμό που ετοιμάζεται από την κυβέρνηση μέσω της Επιτροπής Παιγνίων (ΕΕΕΠ), στην καλύτερη περίπτωση, να προσέλθει μία δωδεκάδα ενδιαφερομένων. Ο μικρός αριθμός ενδιαφερομένων είναι απόρροια του πλαισίου αδειοδότησης, που προβλέπει υψηλό εφάπαξ κόστος απόκτησης των αδειών (4-5 εκατ. ευρώ), αλλά και λόγω της υψηλής φορολογίας παιγνίων (GGR Tax 35%).

Τα μεγέθη του 2018 εμφανίζονται αυξημένα κατά 24% σε ό,τι αφορά τον τζίρο και κατά 30% σε ό,τι αφορά τα ακαθάριστα έσοδα.

Τον Νοέμβριο η αξιολόγηση του προϋπολογισμού από την Κομισιόν

Τον Νοέμβριο, με την έκδοση της πρώτης τριμηνιαίας έκθεσης, βάσει της ενισχυμένης εποπτείας, θα ανακοινωθεί η αξιολόγηση του ελληνικού προϋπολογισμού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με απάντηση που έδωσε χθες ο επίτροπος Πιερ Μοσκοβισί στον ευρωβουλευτή της ΛΑΕ Νίκο Χουντή.

Ο κ. Μοσκοβισί αποκαλύπτει μάλιστα στην απάντησή του ότι, με βάση τις τελευταίες προβλέψεις των ευρωπαϊκών θεσμών, η περικοπή των συντάξεων και τα αντίμετρα του 2019 θα μπορούσαν να υλοποιηθούν με δημοσιονομικά ουδέτερο τρόπο. Κάτι που σημαίνει ότι υπάρχουν περιθώρια να μην περικοπούν οι συντάξεις, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα εφαρμοστούν και τα αντίμετρα, ώστε το αποτέλεσμα να είναι ουδέτερο.

Συγκεκριμένα, ο κ. Μοσκοβισί αναφέρει: «Η εκ των προτέρων νομοθετημένη δέσμη δημοσιονομικών μέτρων για το 2019 και το 2020, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων εξυγίανσης σχετικά με τις συντάξεις και τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων ύψους 2% του ΑΕΠ, και των κατάλληλων επεκτατικών μέτρων ίδιας βαρύτητας (μεταξύ άλλων σχετικά με τις κοινωνικές δαπάνες, τις επενδύσεις και τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων), αποτέλεσε δέσμευση για το κλείσιμο της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, με στόχο την τήρηση του δημοσιονομικού στόχου της Ελλάδας κατά τρόπον ώστε να ενισχυθούν η ανάπτυξη και η δικαιοσύνη μεταξύ των γενεών. Με βάση τις τρέχουσες προβλέψεις των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, η δέσμη μέτρων θα μπορούσε να υλοποιηθεί με δημοσιονομικά ουδέτερο τρόπο.

Η Ελλάδα, όπως και όλα τα κράτη-μέλη στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου, υποχρεούται να υποβάλει στην Επιτροπή το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος (ΣΔΠ) για το 2019 έως τις 15 Οκτωβρίου 2018. Αναμένεται ότι οι ελληνικές αρχές θα εξετάσουν το ζήτημα της εκ των προτέρων νομοθετημένης δέσμης μέτρων για τις συντάξεις λαμβάνοντας υπόψη τις πλέον πρόσφατες δημοσιονομικές προβλέψεις για το 2019 και μια λεπτομερέστερη ανάλυση του διανεμητικού και κοινωνικού αντικτύπου αυτών των μέτρων. Η αξιολόγηση του ΣΔΠ θα ανακοινωθεί στο πλαίσιο της φθινοπωρινής δέσμης μέτρων της Επιτροπής τον Νοέμβριο του 2018, με την έκδοση της πρώτης τριμηνιαίας έκθεσης βάσει της ενισχυμένης εποπτείας».

Στην ερώτησή του ο κ. Χουντής επεσήμαινε ότι «ενώ η κυβέρνηση παρακαλάει να μην κοπούν οι συντάξεις, οι δανειστές αρνούνται να επιστρέψουν κέρδη 6,2 δισ. ευρώ από ελληνικά ομόλογα της ΕΚΤ της περιόδου 2012-16».

Αυξήθηκε κατά 12,9% ο αριθμός των ζάπλουτων το 2017

Στις ΗΠΑ ζουν οι πιο πολλοί – Οι Ασιάτες ανεβαίνουν θέσεις στη λίστα

Στις ΗΠΑ εξακολουθούν να ζουν οι περισσότεροι από τους πλουσιότερους ανθρώπους στον κόσμο. Ο αριθμός των πολύ πλούσιων που βρίσκονται στην Ιαπωνία, στην Κίνα, στη Γερμανία, στον Καναδά και στη Γαλλία είναι μικρότερος.

Οπως επισημαίνεται στην έκθεση της εταιρείας αναλύσεων X-Wealth, ο αριθμός των πολυεκατομμυριούχων αυξήθηκε το 2017 παγκοσμίως κατά 12,9% στις 255.810. Επίσης, η περιουσία αυτών των ανθρώπων ενισχύθηκε κατά 16,3%, φθάνοντας τα 31,5 τρισ. δολάρια την ίδια περίοδο.

Στις ΗΠΑ ζει το 35% των ανθρώπων με καθαρά περιουσιακά στοιχεία, πλην δανείων, άνω των 30 εκατ. δολαρίων. Το 2017 έφτασαν τις 79.595 και η περιουσία τους διαμορφώθηκε στα 13,1 τρισ. δολάρια. Στην Ιαπωνία, στην Κίνα, στη Γερμανία, στον Καναδά και στη Γαλλία οι πολυεκατομμυριούχοι και οι δισεκατομμυριούχοι έφθασαν τις 70.830. Στην Ευρώπη ζει το 28% των πολύ πλούσιων του κόσμου, με συνολική περιουσία της τάξεως των 8,7 τρισ. δολαρίων.

Ομως, ολοένα και περισσότεροι Ασιάτες σκαρφαλώνουν στην κλίμακα των πολύ πλούσιων, εν συγκρίσει με άλλες περιοχές του πλανήτη. Λόγω της ταχύρρυθμης ανάπτυξης στις αναδυόμενες ασιατικές χώρες, διευρύνεται η μεσαία τάξη και αυξάνονται οι πλούσιοι. Ενδεικτικό στοιχείο είναι ότι η περιουσία των πλουσιότερων Αμερικανών αυξήθηκε κατά 12,9% το 2017. Στην Κίνα και στο Χονγκ Κονγκ, όμως, καταγράφηκε αύξηση της τάξεως του 32,8% και του 31,5%, αντίστοιχα. Παράλληλα, ο αριθμός των πολύ πλούσιων αυξήθηκε κατά 8,9% στις ΗΠΑ αντί του 14,1% που καταγράφηκε στην Κίνα και του 31% στο Χονγκ Κονγκ. Συνολικά, οι πλουσιότεροι άνθρωποι στην Ασία αυξήθηκαν κατά 18,5% στη διάρκεια του 2017.

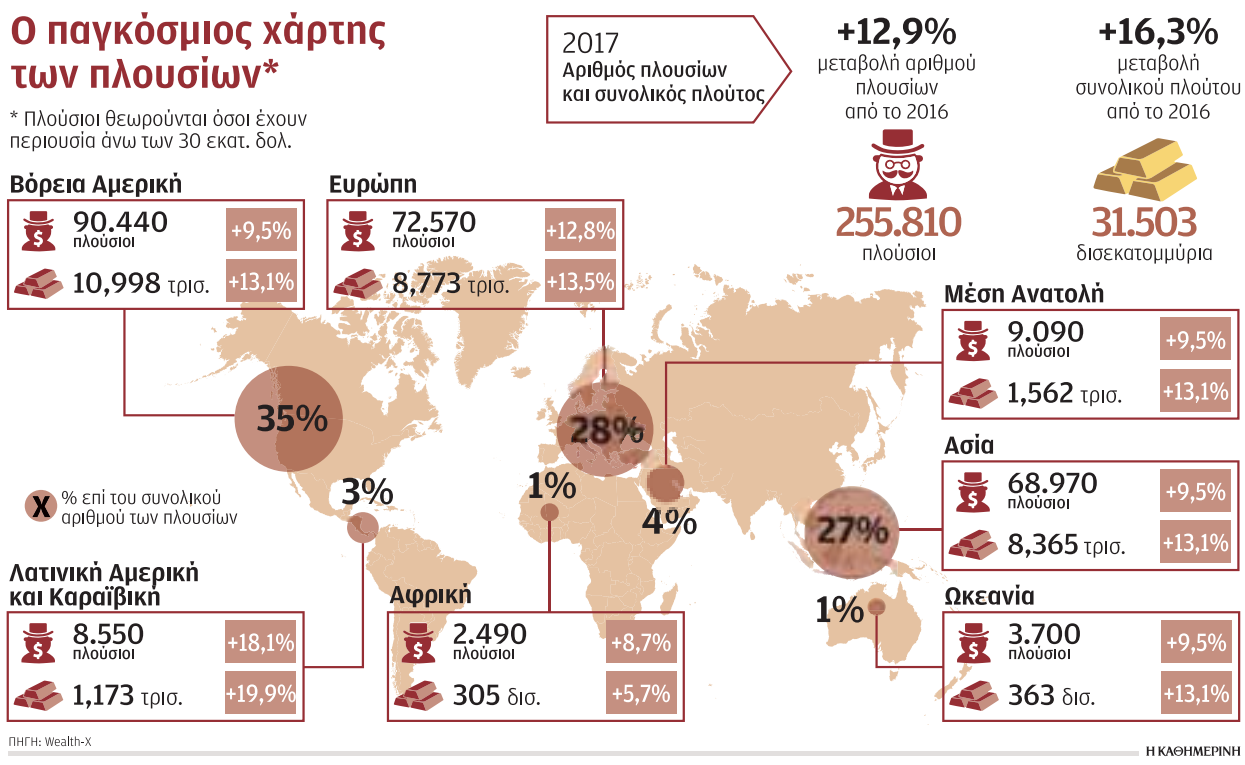

Ο δημοφιλέστερος τόπος διαμονής για τους Αμερικανούς με περιουσία άνω των 30 εκατ. δολαρίων είναι η Νέα Υόρκη. Εκεί κατοικούν οι 8.865 από τους 79.595 πλουσιότερους Αμερικανούς, σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας αναλύσεων X-Wealth για το 2017. Παγκοσμίως, όμως, η Νέα Υόρκη έχασε την πρωτιά από το Χονγκ Κονγκ, όπου ζουν 10.010 ζάπλουτοι.

Στο Τόκιο διαμένουν οι 6.785 πλουσιότεροι Ιάπωνες. Το Τόκιο βρίσκεται στην τρίτη θέση της λίστας με τις πιο δημοφιλείς πόλεις για τους πλουσιότερους ανά τον κόσμο. Το Παρίσι και το Λονδίνο βρίσκονται στην πέμπτη και στην έκτη θέση της λίστας, αντίστοιχα, με τη Wealth-X να υπολογίζει λιγότερους από 4.000 κατοίκους με μεγάλο πορτοφόλι. Καμία άλλη πόλη της Ευρώπης δεν περιλαμβάνεται στη λίστα με τις δέκα πόλεις με πάνω από 2.700 άτομα που έχουν περιουσία άνω των 30 εκατ. δολαρίων.

Η Wealth-X διαπιστώνει ότι ο πληθυσμός των πλουσιότερων ανθρώπων στον κόσμο αυξήθηκε σε όλες τις περιοχές που εξετάζει η έκθεση. Συγκεκριμένα, σε Βόρεια Αμερική, Λατινική Αμερική και Καραϊβική, στην Αφρική, Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Ασία και Ωκεανία. Είναι ένα φαινόμενο που έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την πτώση των εισοδημάτων της μεσαίας τάξης μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2009.

Σύμφωνα με τη λίστα των πλουσιότερων ανθρώπων στις ΗΠΑ, που συντάσσει κάθε χρόνο το περιοδικό Forbes, ο Τζεφ Μπέζος εκτόπισε τον Μπιλ Γκέιτς από την κορυφή. Η προσωπική περιουσία του ιδρυτή, προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της Amazon υπολογίζεται στα 150 δισ. δολάρια.

Στη λίστα Forbes του 2018 περιλαμβάνονται μόνον οι 400 πλουσιότεροι άνθρωποι με προσωπικά περιουσιακά στοιχεία άνω των 2,1 δισ. δολαρίων. Οπως διαπιστώνουν οι συνεργάτες του Forbes, Λουίζα Κρολ και Κέρι Ντόλαν, υπάρχει σημαντική αύξηση του πλούτου που προέρχεται από την ενίσχυση των αξιών στα χρηματιστήρια και την τεχνολογική πρόοδο.

Οι ιαπωνικές εταιρείες δεν θεωρούν τη Βρετανία πύλη εισόδου στην Ε.Ε.

Τον περασμένο Φεβρουάριο, ο πρέσβης της Ιαπωνίας στη Βρετανία, έχοντας στο πλευρό του τους επικεφαλής 19 μεγάλων ιαπωνικών εταιρειών, είχε προειδοποιήσει τη Βρετανίδα πρωθυπουργό Τερέζα Μέι ότι καμία ιδιωτική εταιρεία δεν μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί στο Ηνωμένο Βασίλειο, αν δεν είναι κερδοφόρος. «Είναι τόσο απλό», επισήμανε ο πρέσβης Κότζι Τσουρουόκα στο τέλος της ομιλίας του. Οκτώ μήνες αργότερα, έχουν αυξηθεί σημαντικά οι πιθανότητες να εγκαταλείψει η Βρετανία την Ευρωπαϊκή Ενωση, χωρίς να έχει συμφωνήσει τη μελλοντική εμπορική σχέση που θα έχει με τους «27», και οι ιαπωνικές πολυεθνικές δεν είναι πλέον διατεθειμένες να περιμένουν.

Ολοένα και μεγαλύτερος αριθμός ιαπωνικών πολυεθνικών μεταφέρει τις δραστηριότητές του στην απέναντι πλευρά της Μάγχης ή απειλεί να τις περιορίσει σημαντικά, αν υπάρξει το λεγόμενο «σκληρό» Brexit. Μπορεί η Μέι να δήλωσε χθες πως «η Βρετανία δεν φοβάται να φύγει χωρίς συμφωνία αν αναγκαστεί», ωστόσο οι ιαπωνικές εταιρείες τρέμουν σε αυτήν την πιθανότητα. Το Ηνωμένο Βασίλειο θα εγκαταλείψει επισήμως την Ενωση στις 29 Μαρτίου 2019, ωστόσο οι δύο πλευρές θα πρέπει να έχουν καταλήξει σε συμφωνία για τη μελλοντική εμπορική τους σχέση είτε στη Σύνοδο Κορυφής του Οκτωβρίου είτε στην έκτακτη σύνοδο του Νοεμβρίου.

Το Σάββατο η ιαπωνική αυτοκινητοβιομηχανία Toyota ανακοίνωσε ότι ενδεχομένως να αναγκαστεί να διακόψει προσωρινά την παραγωγή στο εργοστάσιό της στο Ντάρμπι σε περίπτωση που υπάρξει «σκληρό» Brexit. Η εταιρεία κατασκευής ηλεκτρονικών Panasonic έχει μεταφέρει το αρχηγείο της από το Λονδίνο στο Αμστερνταμ. Η εταιρεία λιανικών πωλήσεων Muji ετοιμάζεται να μετεγκατασταθεί στη Γερμανία. «Πολλές ιαπωνικές εταιρείες, ειδικότερα στον μεταποιητικό κλάδο, είχαν επενδύσει σε αυτή τη χώρα (τη Βρετανία) ως πύλη εισόδου στην Ευρώπη», εξηγεί στο Bloomberg εκπρόσωπος Τύπου της ιαπωνικής πρεσβείας στο Λονδίνο. «Brexit χωρίς συμφωνία τον Μάρτιο του επόμενου έτους δεν θα είναι παρά πτώση από γκρεμό» για τις επιχειρήσεις μας. Ιαπωνικές τράπεζες, όπως οι Nomura Holdings, Daiwa Securities και Sumitomo Mitsui, έχουν ανοίξει θυγατρικές στη Γερμανία και η Mitsubishi UFJ στην Ολλανδία.

Περίπου 1.000 ιαπωνικές εταιρείες λειτουργούν σήμερα στη Βρετανία, απασχολώντας 160.000 υπαλλήλους. Παράλληλα, η Βρετανία αποτελεί τον δεύτερο μεγαλύτερο επενδυτικό προορισμό για την Ιαπωνία, μετά τις ΗΠΑ.

Σταδιακή μείωση του ελλείμματος έως το 2021 προτείνει η Ρώμη

Στο 1,8% του ΑΕΠ, ενώ διατηρεί σταθερό τον στόχο για το 2019

Λίγο πριν κατατεθεί ο προϋπολογισμός στο Κοινοβούλιο, ο Λουίτζι ντι Μάιο τόνισε πως οι στόχοι για την ανάπτυξη δεν θα υπερβαίνουν το 1,5% με 1,6% ετησίως.

Η κυβέρνηση της Ιταλίας τείνει πλέον κλάδο ελαίας στην Κομισιόν. Ανακοίνωσε και επισήμως τους στόχους της για την επόμενη τριετία, στους οποίους προβλέπει σταδιακή μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος από το 2020, και μάλιστα μεγαλύτερη από εκείνη που είχε φημολογηθεί.

Οι τόνοι της αντιπαράθεσης παραμένουν πάντως υψηλοί και προοιωνίζονται παρατεταμένη αναμέτρηση ανάμεσα στη Ρώμη και στις Βρυξέλλες. Πέντε ημέρες μετά το αρχικό σχέδιο προϋπολογισμού, που προέβλεπε δημοσιονομικό έλλειμμα 2,4% του ΑΕΠ για τα επόμενα τρία χρόνια, ο Ιταλός πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε και ο υπουργός Οικονομικών Τζοβάνι Τρία ανακοίνωσαν ότι ο στόχος της Ρώμης παραμένει αμετάβλητος για το 2019, αλλά μειώνεται στο 2,1% του ΑΕΠ για το 2020 και στο 1,8% του ΑΕΠ για το 2021. Είχε προηγηθεί δημοσίευμα της εφημερίδας Corriere della Sera, σύμφωνα με το οποίο η κυβέρνηση σκόπευε να μειώσει το έλλειμμα στο 2,2% του ΑΕΠ το 2020 και στο 2% το 2021.

Σε ό,τι αφορά το δημόσιο χρέος της Ιταλίας, που φέτος αναμένεται να υπερβεί το 131%, η Ρώμη δεσμεύθηκε να το μειώσει στο 126,5% του ΑΕΠ το 2021.

Η ανακοίνωση οδήγησε σε άνοδο τα ομόλογα του ιταλικού δημοσίου, που αργότερα υποχώρησαν όμως, όπως και όλα τα ευρωπαϊκά ομόλογα, ακολουθώντας την πορεία των ομολόγων του αμερικανικού δημοσίου. Έτσι, οι αποδόσεις των δεκαετών ιταλικών ομολόγων παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα στο 3,32%, έχοντας, πάντως, υποχωρήσει από το 3,46% στο οποίο εκτινάχθηκαν την Τρίτη. Τα spreads έχουν επίσης περιορισθεί στις 279 μονάδες βάσης από τις 300 στις οποίες είχαν φτάσει την Τρίτη.

Σύμφωνα, πάντως, με τον Ματέο Σαλβίνι, επικεφαλής της Λέγκας και αντιπρόεδρο της κυβέρνησης, ο κυβερνητικός συνασπισμός δεν πρόκειται να υποχωρήσει ακόμη κι αν τα spreads φτάσουν τις 400 μ.β., καθώς «αυτός ο προϋπολογισμός κοιτάζει προς το μέλλον». Στις δαπάνες προβλέπονται ειδικότερα 8 δισ. ευρώ για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα που θα καλύψει χαμηλοσυνταξιούχους και ανέργους, 7 δισ. ευρώ για την επαναφορά του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης στα επίπεδα προ της μεταρρύθμισης από την κυβέρνηση Μόντι, 2 δισ. ευρώ για τη μείωση της φορολογίας και 1 δισ. ευρώ για την αύξηση του προσωπικού των σωμάτων ασφαλείας.

Λίγο πριν κατατεθεί ο προϋπολογισμός στο Κοινοβούλιο, ο Λουίτζι ντι Μάιο τόνισε πως οι στόχοι για την ανάπτυξη δεν θα υπερβαίνουν το 1,5% με 1,6% ετησίως. Είχε προηγηθεί δήλωση του υφυπουργού Οικονομικών Μάσιμο Γκαραβάλια, ότι ο στόχος για το 2019 αφορά ανάπτυξη 1,6% και «πρέπει να μείνει ο ίδιος για άλλα δύο χρόνια μετά». Ο στόχος αυτός θεωρείται υπερβολικά αισιόδοξος από οικονομολόγους που συμμετείχαν σε σχετική δημοσκόπηση του Reuters και προβλέπουν ότι η ανάπτυξη στη γειτονική χώρα δεν θα υπερβεί το 1,2% το επόμενο έτος. Μιλώντας στην εφημερίδα Il Messaggero, ο Ιταλός πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Αντόνιο Ταγιάνι χαρακτήρισε «προπαγάνδα» τον στόχο για ανάπτυξη 1,6%. Τόνισε, μάλιστα, ότι ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ιταλία είναι πολύ χαμηλός, γι' αυτό και το έλλειμμα θα υπερβεί τον στόχο του 2,4% την επόμενη χρονιά.

Ο Πιερ Μοσκοβισί χαρακτήρισε την προς τα κάτω αναθεώρηση του ελλείμματος «καλό σημάδι», αλλά τόνισε πως η πρόβλεψη για έλλειμμα 2,4% το 2019 θα αποτελέσει παραβίαση των κανόνων της Ευρωζώνης.

Σε ό,τι αφορά το δημόσιο χρέος της Ιταλίας, που φέτος αναμένεται να υπερβεί το 131%, η κυβέρνηση δεσμεύθηκε να το μειώσει στο 126,5% του ΑΕΠ το 2021.

Προειδοποίηση Κομισιόν

Η συντηρητική εφημερίδα La Repubblica υποστήριζε χθες πως η Κομισιόν έχει ήδη στείλει ανεπίσημα επιστολή προς τη Ρώμη, με την οποία ενημερώνει τα κυβερνητικά στελέχη για την πρόθεσή της να απορρίψει τον επίμαχο προϋπολογισμό αν της κατατεθεί ως έχει. Την πληροφορία έσπευσε να διαψεύσει ο κυβερνητικός συνασπισμός των Ντι Μάιο - Σαλβίνι. Σύμφωνα, όμως, με το Reuters, το διαψεύδουν και πηγές προσκείμενες στην Κομισιόν, που χαρακτήρισαν το δημοσίευμα «αβάσιμο». Παράλληλα, ο Λουίτζι ντι Μάιο, επικεφαλής του Κινήματος 5 Αστέρων και αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, διέψευσε δημοσίευμα της εφημερίδας Il Fatto Quotidiano, που επανέφερε τα σενάρια περί απομάκρυνσης του υπουργού Οικονομικών. Υπενθυμίζεται πως ο υπουργός Οικονομικών Τζοβάνι Τρία έχει επανειλημμένως συγκρουσθεί με τους δύο αντιπροέδρους, καθώς επέμενε να τεθεί στόχος για έλλειμμα στο 1,6%. Οι τόνοι της αντιπαράθεσης ανέβηκαν ξανά. Σε συνέντευξή του στη γαλλική εφημερίδα Le Monde, ο επίτροπος Νομισματικών Πιερ Μοσκοβισί επανέλαβε τις κατηγορίες κατά της «ξενοφοβικής και ευρωσκεπτικιστικής» κυβέρνησης της Ιταλίας και προειδοποίησε πως «ο Σαλβίνι, η Λεπέν και ο Ορμπαν» μπορεί να διαλύσουν την Ε.Ε. Προκάλεσε, έτσι, την αντίδραση του Ματέο Σαλβίνι, αντιπροέδρου του κυβερνητικού συνασπισμού, που χαρακτήρισε «ανάρμοστο τον τόνο με τον οποίο μιλούν ορισμένοι επίτροποι της Ε.Ε.».

Η πτώση του τουρισμού πλήττει την Ισλανδία

Η Ισλανδία μόλις έχει αναρρώσει από την οικονομική κρίση που αντιμετώπισε πριν από δέκα χρόνια και τώρα για άλλη μία φορά παλεύει να λύσει τα προβλήματα σε μία από τις βαριές βιομηχανίες της, τον τουρισμό. Η προσφορά του τουρισμού στην ισλανδική οικονομία αποτελεί βασικό εργαλείο για ανάπτυξη της χώρας. Επειτα από χρόνια μεγάλης ανάπτυξης, οι αεροπορικές εταιρείες αντιμετωπίζουν προβλήματα. Η υπόθεση μοιάζει με την κατάρρευση των τραπεζών στην Ισλανδία το 2008.

Η ισλανδική τράπεζα Arion Bank σε έκθεσή της προειδοποίησε για μειωμένο αριθμό τουριστών τον επόμενο χρόνο, έπειτα από μία δεκαετία που ο αριθμός επισκεπτών υπερτετραπλασιάστηκε.

Σύμφωνα με την Arion Bank, ο τουρισμός είναι εξαγωγικός και αντιστοιχεί στο 12% του ΑΕΠ και περίπου στο 20% των εμπορικών επενδύσεων.

Η τουριστική κρίση μπορεί να επηρεάσει όλη την ισλανδική οικονομία, όπως «την αγορά εργασίας, τις επενδύσεις στα ξενοδοχεία, το τρέχον συναλλαγματικό ισοζύγιο, την αξία της (ισλανδικής) κορώνας», δήλωσε στο Bloomberg ο Γκίλφι Μάγκνουσον, επίκουρος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Ισλανδίας.

Οι αεροπορικές εταιρείες που μεταφέρουν ταξιδιώτες στο νησί του Βόρειου Ατλαντικού πιέζονται από τις υψηλές τιμές πετρελαίου.

Τα προβλήματα είναι εμφανή για τον τουρισμό, αφού οι αεροπορικές εταιρείες πιέζονται από τις υψηλές τιμές πετρελαίου. Η ισλανδική αεροπορική Icelandair, έπειτα από την παραίτηση του διευθύνοντος συμβούλου της πριν από δύο εβδομάδες και μετά την προειδοποίηση περί κερδοφορίας χαμηλότερης απ' ό,τι είχε αρχικά προβλέψει, προσπάθησε να αναδιαρθρώσει σειρά ομολόγων, ελπίζοντας να επιτύχει την αύξηση των αεροπορικών εισιτηρίων. Δεν τα κατάφερε. Η ισλανδική αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους Wow Air, η οποία μαζί με την Icelandair μεταφέρει την πλειονότητα των τουριστών στο νησί, ακύρωσε κατά τη διάρκεια του χειμώνα πτήσεις σε μεγάλους προορισμούς, επικαλούμενη την καθυστερημένη παραλαβή δύο αεροσκαφών. Ανάλογα οικονομικά προβλήματα αντιμετωπίζουν και άλλες αεροπορικές εταιρείες. Η Primera Air δήλωσε χρεοκοπία αυτή την εβδομάδα και η χαμηλού κόστους Norwegian Air μείωσε τους προορισμούς και τα δρομολόγιά της.

Η τουριστική κρίση μπορεί να επηρεάσει την αγορά εργασίας, τις επενδύσεις στα ξενοδοχεία, την αξία της κορώνας.

Ο αριθμός των τουριστών στο νησί του Βορείου Ατλαντικού αυξήθηκε κατά 40% το 2016, αλλά μόνο 24% το 2017, ενώ η εθνική οικονομία ενισχύθηκε κατά 7,4% και 4%, αντίστοιχα.

Φέτος αναμένεται η αύξηση στον τουρισμό να είναι μόνο 15%, σύμφωνα με την εθνική αεροπορική εταιρεία της Ισλανδίας, Isavia. Χθες η ισοτιμία της κορώνας διαμορφωνόταν στις 113,3 κορώνες ανά δολάριο.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο δήλωσε ότι πιθανοί κίνδυνοι για την οικονομία του νησιού είναι η τιμή του πετρελαίου, ο αυξανόμενος ανταγωνισμός στον χώρο των μεταφορών, οι εντάσεις στο παγκόσμιο εμπόριο και η αβεβαιότητα στις διαπραγματεύσεις για το Brexit.

Κόντρα Μάκρι - Κογκρέσου για τον προϋπολογισμό

Το Κογκρέσο της Αργεντινής ζήτησε την Τετάρτη την απόσυρση του νέου προϋπολογισμού λιτότητας που κατέθεσε η κυβέρνηση Μάκρι, αμφισβητώντας τους δημοσιονομικούς στόχους και την περικοπή δημοσίων δαπανών τη στιγμή που η χώρα έχει βυθιστεί σε νέα ύφεση.

Το πρόβλημα για την κυβέρνηση του Μάκρι είναι ότι δεν διαθέτει την πλειοψηφία σε κανένα από τα δύο σώματα του Κογκρέσου και ίσως αναγκαστεί να διαπραγματευτεί τον προϋπολογισμό λιτότητας που περιλαμβάνει αυξημένους φόρους, μείωση των κρατικών δαπανών και των δαπανών για κοινωνική πολιτική, στην προσπάθειά της να μηδενίσει το δημοσιονομικό έλλειμμα το 2019 και να περιορίσει τις ανάγκες χρηματοδότησης.

Ο προϋπολογισμός του 2019 είχε συνταχθεί λίγες εβδομάδες πριν από τη σύναψη νέας συμφωνίας μεταξύ της Αργεντινής και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου τον περασμένο μήνα.

Η νέα συμφωνία περιλαμβάνει την αύξηση της χρηματοδότησης προς την Αργεντινή στα 57 δισ. δολάρια από 50 που προέβλεπε η αρχική συμφωνία τον περασμένο Ιούνιο. Το ΔΝΤ ζήτησε ακόμα μεγαλύτερη λιτότητα από αυτήν που είχε ζητήσει με το πρώτο πρόγραμμα. «Το μηδενικό έλλειμμα αποτελεί ψέμα», δήλωσε στο Reuters η βουλευτής Γκρασιέλα Καμάνο, επικεφαλής του κεντροαριστερού κόμματος Frent Renovador, και κάλεσε την κυβέρνηση Μάκρι να αναθεωρήσει τον προϋπολογισμό και να καταθέσει νέο.

Ο Μάρκος Πένια, προσωπάρχης του προέδρου Μάκρι, απέρριψε την κριτική καλώντας τους γερουσιαστές να επικυρώσουν τον προϋπολογισμό, λέγοντας πως αυτό περιλαμβάνει σωστές προβλέψεις και ότι θα επιτρέψει στη χώρα να μηδενίσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα.

Το πέσο έχει ανατιμηθεί τις τελευταίες ημέρες, αν και είχε υποχωρήσει κατά 50% από την αρχή του χρόνου, ωστόσο ορισμένοι αναλυτές προειδοποιούν ότι η σκληρή λιτότητα που απαιτεί το ΔΝΤ και οι αγορές ενδεχομένως να αποδειχθεί χειρότερη από την οικονομική ύφεση που μαστίζει τη χώρα.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (Κ.Ο.Α.Π.)
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (C.A.P.O.)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΑΜΠΕΛΟΟΙΝΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΕΠΣΑ) 2014-2018
ΜΕΤΡΟ ΕΠΣΑ 3δ «ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΑ ΑΜΠΕΛΙΑ 2017-2018»

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΣΑ 2014-2018 ανακοινώνουν την προκήρυξη του Μέτρου ΕΠΣΑ 3δ. Δικαιούχος για συμμετοχή στο Μέτρο είναι ο Οργανισμός Γεωργικής Ασφάλισης (ΟΓΑ) Κύπρου.

Η αίτηση θα πρέπει να υποβληθεί από τις 2 Οκτωβρίου 2018 μέχρι τις 10 Οκτωβρίου 2018 στα Κεντρικά Γραφεία του ΚΟΑΠ, Μιχαήλ Κουτσόφτα 20, 2000 Λευκωσία.

Το Εγχειρίδιο Εφαρμογής – Ενημέρωσης Αιτητών και το Έντυπο Αίτησης διατίθενται στα Κεντρικά γραφεία του ΚΟΑΠ, όπως επίσης και από την ιστοσελίδα του ΚΟΑΠ www.capo.gov.cy

Υποτροφίες που θα προσφερθούν από το Υφυπουργείο Ναυτιλίας για σπουδές σε Ναυτική ακαδημία στην Κύπρο
Ακαδημαϊκό έτος 2018/19

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου δέχεται αιτήσεις για τη διεκδίκηση υποτροφίας για σπουδές πλήρους φοίτησης στις Ναυτικές Ακαδημίες στην Κύπρο.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εξασφαλίσουν την Ανακοίνωση με αρ. 425 (απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμπλήρωση της Αίτησης) και τη σχετική Αίτηση με αρ. 94, από:
• Την ιστοσελίδα τμήματος Εμπορικής Ναυτιλίας http://www.shipping.gov.cy
• Τα γραφεία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου,
• Την Ιστοσελίδα του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου http://www.cyscholarships.gov.cy

Οι αιτήσεις με όλα τα στοιχεία και πιστοποιητικά θα πρέπει να παραδοθούν στη Γραμματεία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου μέχρι την Παρασκευή, 9 Νοεμβρίου 2018 και ώρα 2:00μ.μ. στη διεύθυνση: Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου, Φλωρίνης 7, GREG TOWER, 3ος όροφος, 1065 Λευκωσία.
Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποταθούν στα τηλέφωνα 22 456433 και 25823701.

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Μία φιάλη ουίσκι έναντι 1,1 εκατ. δολαρίων

Ενα από τα πιο περιζήτητα ουίσκι στον κόσμο, μία φιάλη του The Macallan Valerio Adami 1926 με ηλικία 60 ετών, πωλήθηκε σε δημοπρασία έναντι του ποσού ρεκόρ των 848.750 βρετανικών στερλινών (1,1 εκατ. δολ. ή 952.600 ευρώ).

Ο αγοραστής του βαρύτιμου ποτού είναι ένας ιδιώτης συλλέκτης από την Ασία που πλειοδότησε από το τηλέφωνο, όπως αναφέρει σε ανακοίνωσή του ο οίκος δημοπρασιών Bonhams. Ο οίκος

Το The Macallan Valerio Adami 1926 ωρίμασε 60 ολόκληρα χρόνια και θεωρείται η Ρολς-Ρόις των μαλτ.

δημοπρασιών, αξίζει να σημειωθεί, είχε πωλήσει φέτος τον Μάιο άλλη μία από τις συνολικά 12 φιάλες με ετικέτα φιλοτεχνημένη από τον Ιταλό καλλιτέχνη Αντάμι έναντι του διόλου ευκαταφρόνητου ποσού των 814.091 βρετανικών στερλινών. Τέτοια ουίσκι απευθύνονται σε συλλέκτες λόγω της σπανιότητάς τους και το πιθανότερο είναι πως οι ιδιοκτήτες τους δεν θα τα πιουν, λέει ο Μάρτιν Γκριν, ειδικός για τα ουίσκι στον οίκο δημοπρασιών Bonhams. «Είναι η Ρολς-Ρόις των μαλτ ουίσκι», τόνισε.

«Προφανώς δεν ξέρουμε τι θα γίνει μ' αυτό, όμως όποιος μπορεί να δαπανήσει περίπου ένα εκατομμύριο στερλίνες για μία φιάλη ουίσκι, μπορεί να έχει και την πολυτέλεια να το πιει. Ομως είναι από μόνο του ένα ωραίο αντικείμενο – σχεδόν ένα μουσειακό κομμάτι».

Μόλις 24 φιάλες από το ουίσκι αυτό, που εμφιαλώθηκε το 1986, παρήχθησαν από το Macallan, ένα από τα γνωστότερα αποστακτήρια ουίσκι του Σπέισαϊντ στη Σκωτία. Το αποστακτήριο Macallan παρήγγειλε στον Αντάμι και στον Πίτερ Μπλέικ, γνωστό επειδή είχε συμμετάσχει στον σχεδιασμό του εξώφυλλου του άλμπουμ των Μπιτλς «Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band», να σχεδιάσουν ετικέτες για 12 φιάλες ο καθένας.

Ωστόσο, δεν είναι γνωστό πόσες από τις ετικέτες που σχεδίασε ο Αντάμι εξακολουθούν να υπάρχουν. Μία από τις πολύτιμες φιάλες αυτές λέγεται ότι καταστράφηκε σε σεισμό το 2011 στην Ιαπωνία και πιστεύεται πως τουλάχιστον μία έχει ανοιχθεί και το περιεχόμενό της έχει καταναλωθεί.

Προφανώς τι μπορεί να οδηγήσει κάποιον άνθρωπο να δαπανήσει περίπου ένα εκατομμύριο ευρώ για μία φιάλη μαλτ ουίσκι που κατά πάσα πιθανότητα δεν θα ανοίξει και απολαύσει ποτέ παραμένει άγνωστο.

REUTERS, ΑΠΕ

Η σπανιότερη και πιο βαρύτιμη φιάλη ουίσκι εκπλειστηριάστηκε από τον οίκο Bonhams.

ΠΗΓΗ: Bloomberg Businessweek / ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: Scott Gelber Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ηλεκτρονική κατασκοπεία από την Κίνα εντόπισαν οι ΗΠΑ

«Θύματα» CIA, υπ. Αμυνας, πολεμικό ναυτικό, Amazon, Apple και υποδομές

Κινέζοι μηχανικοί κατάφεραν να εισαγάγουν μικροσκοπικούς επεξεργαστές σε διακομιστές που χρησιμοποιούν 30 μεγάλες αμερικανικές εταιρείες, μεταξύ των οποίων η Amazon και η Apple, αλλά και κρατικές υπηρεσίες, όπως το υπουργείο Αμυνας, η CIA και το αμερικανικό πολεμικό ναυτικό.

Η ηλεκτρονική κατασκοπεία έγινε αντιληπτή στη διάρκεια του 2015, όταν η Amazon ετοιμαζόταν να εξαγοράσει την Elemental Technologies, που κατασκευάζει λογισμικό συμπίεσης εικόνας, τεχνολογία που χρησιμοποιήθηκε από τη μετάδοση των Ολυμπιακών Αγώνων μέχρι την επικοινωνία με τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό, αλλά και για τη μετάδοση εικόνων από μη επανδρωμένα αεροσκάφη της CIA. Στο πλαίσιο του ελέγχου της Elemental, η Amazon Web Services, ο οποία κατασκευάζει, μεταξύ άλλων, υψηλής ασφάλειας σύστημα αποθήκευσης δεδομένων στο Διαδίκτυο για τη CIA, ζήτησε από τρίτη εταιρεία να αξιολογήσει τα μέτρα ασφαλείας της Elemental.

Η πρώτη αξιολόγηση αποκάλυψε την ύπαρξη κενών ασφαλείας και ανάγκασε την AWS να εξετάσει το βασικό προϊόν της Elemental, τους ακριβούς διακομιστές που χρησιμοποιούν οι πελάτες της ώστε να επεξεργάζονται τη συμπίεση εικόνας. Οι συγκεκριμένοι διακομιστές συναρμολογούνταν από την αμερικανική εταιρεία Supermicro, η οποία είναι μία από τους μεγαλύτερους προμηθευτές διακομιστών παγκοσμίως. Στα τέλη της άνοιξης του 2015, εταιρεία στον Καναδά εντόπισε στους διακομιστές της Elemental και της Supermicro έναν μικροεπεξεργαστή, όχι μεγαλύτερο από κόκκο ρυζιού, στη μητρική κάρτα (η πλακέτα στην οποία συνδέονται όλα τα επιμέρους τμήματα ενός υπολογιστή), ο οποίος δεν περιλαμβανόταν στο αρχικό σχέδιο της πλακέτας. Η Amazon ανέφερε την ανακάλυψη στις αμερικανικές αρχές. Διακομιστές της Elemental βρίσκονται τοποθετημένοι σε κέντρα δεδομένων του αμερικανικού υπουργείου Αμύνης, στα συστήματα της CIA για τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη και στα συστήματα δικτύωσης αμερικανικών πολεμικών πλοίων. Η Elemental είναι ένας από τους εκατοντάδες πελάτες της Supermicro. Κατά τη διάρκεια της εμπιστευτικής έρευνας που ακολούθησε από τις αμερικανικές αρχές, και η οποία συνεχίζεται μέχρι σήμερα, οι ερευνητές ανακάλυψαν ότι οι μικροεπεξεργαστές που βρίσκονται στις μητρικές κάρτες επιτρέπουν στους χάκερ να ανοίγουν μια κρυφή «πόρτα» σε οποιοδήποτε δίκτυο τις χρησιμοποιεί. Πολλές πηγές που μίλησαν ανωνύμως στο Bloomberg Businessweek λένε ότι οι ερευνητές ανακάλυψαν πως οι μικροεπεξεργαστές είχαν τοποθετηθεί στις μητρικές κάρτες στα εργοστάσιο υπεργολάβων στην Κίνα. Η υποκλοπή στοιχείων, μέσω υλικού που χρησιμοποιείται για την κατασκευή υπολογιστών, είναι πολύ πιο δύσκολη από το χακάρισμα μέσω λογισμικού και δυνητικά πολύ πιο επικίνδυνη. Υπόσχεται μακροχρόνια κατασκοπεία και μυστική πρόσβαση σε δεδομένα για τα οποία οι κατασκοπευτικές υπηρεσίες θα ήταν πρόθυμες να δαπανήσουν εκατομμύρια δολάρια και πολλά χρόνια προσπαθειών ώστε να τα αποκτήσουν. Οι αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες προτιμούν να τοποθετούν κατασκοπευτικό υλικό σε συσκευές κατά τη διάρκεια μεταφοράς τους από την εταιρεία κατασκευής στον πελάτη. Η δεύτερη μέθοδος περιλαμβάνει την τοποθέτηση του υλικού κατασκοπείας στη φάση παραγωγής ενός προϊόντος.

Κινέζοι μηχανικοί πρόσθεσαν μικροεπεξεργαστές σε μητρικές πλακέτες που κατέληξαν στις ΗΠΑ.

Η Κίνα διαθέτει πλεονέκτημα σε αυτό τον τομέα, διότι το 75% των κινητών τηλεφώνων και το 90% των προσωπικών επεξεργαστών κατασκευάζονται στην Κίνα. Αξιωματούχος αποκαλύπτει πως οι ερευνητές ανακάλυψαν ότι ο κινεζικός κατασκοπευτικός μικροεπεξεργαστής έχει τοποθετηθεί σε υλικό που χρησιμοποιούν τουλάχιστον μία τράπεζα, εργολάβοι που αναλαμβάνουν κρατικά έργα και η Apple.

Μέσω γραπτών ανακοινώσεων, η Amazon (η οποία εξαγόρασε την Elemental τον Σεπτέμβριο του 2015), η Apple και η Supermicro διέψευσαν τις πληροφορίες του Bloomberg Businessweek και αρνήθηκαν ότι εντόπισαν κατασκοπευτικό υλικό στους διακομιστές τους. Η κινεζική κυβέρνηση απάντησε με υπεκφυγές στις ερωτήσεις του Bloomberg Businessweek, και το FBI και η Υπηρεσία Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ αρνήθηκαν να σχολιάσουν τις πληροφορίες. Δεκάδες πηγές, εκ των οποίων έξι πρώην και νυν υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι υπηρεσιών εθνικής ασφαλείας, επιβεβαίωσαν στο Bloomberg Businessweek την ανακάλυψη κατασκοπευτικού υλικού στους διακομιστές της Supermicro.

Η κρίση επιδείνωσε το πρόβλημα της υπογεννητικότητας, επισημαίνει το ΔΝΤ

Πτώση του δείκτη γονιμότητας, δηλαδή του αριθμού των παιδιών που γεννάει, κατά μέσον όρο, κάθε γυναίκα, από το 1,5 στο 1,3, παρατηρήθηκε στην Ελλάδα την περίοδο της κρίσης, και συγκεκριμένα από το 2008 έως το 2016, σύμφωνα με το ΔΝΤ. Η οικονομική κρίση έχει αφήσει τα σημάδια της στην παγκόσμια οικονομία, καθώς 10 χρόνια μετά παραμένουν χαμηλοί οι ρυθμοί ανάπτυξης και υψηλό το δημόσιο χρέος, ενώ έχει οξυνθεί το πρόβλημα της υπογεννητικότητας σε πολλές χώρες, σημειώνει το Ταμείο στην έκθεσή του για την παγκόσμια οικονομία.

Για την Ελλάδα, όπως και την Ισπανία, σημειώνει ότι υπέστησαν «διπλή ύφεση» και ο δείκτης γονιμότητας υποχώρησε από το 1,5 στο 1,3. Το Ταμείο επαναλαμβάνει, μάλιστα, την άποψή του πως αυτός ο χαμηλός ρυθμός θα οδηγήσει σε εξασθένηση του ρυθμού ανάπτυξης μακροπρόθεσμα. Σημειώνεται ότι το ΔΝΤ έχει αναδείξει το δημογραφικό ως μείζον πρόβλημα για την Ελλάδα και έχει πιέσει εξαιτίας αυτού για περικοπές συντάξεων. Το Ταμείο προειδοποιεί ότι η παγκόσμια οικονομία διατρέχει και πάλι τον κίνδυνο μιας μείζονος χρηματοπιστωτικής κρίσης, διότι κυβερνήσεις και ρυθμιστικές αρχές δεν έχουν υλοποιήσει τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Οπως τονίζει, δέκα χρόνια μετά την πτώχευση της Lehman Brothers, η ανάπτυξη παραμένει χαμηλότερη από τα προ κρίσης επίπεδα, τουλάχιστον στο 60% των οικονομιών ανά τον κόσμο. Οι ρυθμοί ανάπτυξης μειώθηκαν περισσότερο στις 24 χώρες που επλήγησαν από χρηματοπιστωτικές κρίσεις. Το Ταμείο διαπιστώνει επίσης ότι είναι πολύ μεγαλύτερη η διεύρυνση της ανισότητας στις χώρες που υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση του ρυθμού ανάπτυξης και των θέσεων εργασίας. Αυτή η διεύρυνση της ανισότητας είναι, σύμφωνα με το ΔΝΤ, η αιτία που έχει ενισχυθεί σε μεγάλο βαθμό η εχθρότητα κατά του συστήματος και φαίνεται πολύ πιο ελκυστικός ο προστατευτισμός.

Επισημαίνει ότι για να αντιμετωπίσουν την κρίση οι κυβερνήσεις αύξησαν τις δαπάνες και οι κεντρικές τράπεζες επιστράτευσαν μη συμβατικές μεθόδους, όπως οι αγορές ομολόγων, για να διασφαλίσουν την επάρκεια των πιστώσεων. Τονίζει, επίσης, ότι οι ισολογισμοί των κεντρικών τραπεζών είναι σήμερα «πολλαπλάσιοι» εκείνων που ήταν πριν από την κατάρρευση της Lehman Brothers. Οι έκτακτες πολιτικές που εφαρμόστηκαν είχαν ως αποτέλεσμα, υπογραμμίζει το Ταμείο, τη γενικευμένη αύξηση του χρέους. Επισημαίνει ότι σήμερα ένα μεσαίο επίπεδο χρέους έχει αυξηθεί στο 52% του ΑΕΠ, ενώ πριν από την κρίση το αντίστοιχο ποσοστό κυμαινόταν στο 36% του ΑΕΠ. Προειδοποιεί έτσι πως, εφόσον τα επίπεδα του χρέους είναι σαφώς υψηλότερα από εκείνα της κρίσης του 2008, είναι υπαρκτός ο κίνδυνος μιας μείζονος κρίσης σε τμήματα του χρηματοπιστωτικού συστήματος που δεν υπόκεινται σε ρυθμίσεις. Παράλληλα, στην έκθεσή του για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, το ΔΝΤ αναγνωρίζει ότι στα 10 χρόνια που πέρασαν έχουν γίνει πολλά για να ενισχυθούν τα αποθεματικά των τραπεζών και για να επιβληθεί αυστηρότερη εποπτεία στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Προειδοποιεί, όμως, ότι «στη διάρκεια των καλών εποχών, όπως ήταν η περίοδος των πολύ χαμηλών επιτοκίων και της σταθερότητας στις αγορές, συσσωρεύονται κίνδυνοι που πάντα μπορούν να μεταφερθούν σε άλλους τομείς».

Ως εστίες κινδύνου θεωρεί τη θεαματική αύξηση του δανεισμού στον λεγόμενο «σκιώδη κινεζικό τραπεζικό τομέα» και το ότι δεν έχουν επιβληθεί αυστηρές ρυθμίσεις στον κλάδο των ασφαλιστικών και των διαχειριστών κεφαλαίων, που διαχειρίζονται τρισ. δολάρια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018

Αύξηση ενοικίων στο κέντρο της Αθήνας λόγω των Airbnb

Αυξημένη η ζήτηση σε όλη την Ελλάδα-Προτιμούν σπίτια μικρής ηλικίας

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Μια πρωτοφανή συγκυρία, χάρις στο φαινόμενο των βραχυχρόνιων μισθώσεων, διανύει πλέον η αγορά των ενοικιάσεων καθώς το κόστος μίσθωσης ενός διαμερίσματος στο Κουκάκι είναι υψηλότερο απ' ό,τι στην Εκάλη και τη Νέα Ερυθραία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ετήσιας έρευνας του δικτύου μεσιτικών γραφείων RE/MAX Ελλάς, στο Κουκάκι η μέση τιμή ενοικίασης διαμορφώνεται σήμερα στα 6,5 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση, έχοντας καταγράψει αύξηση της τάξεως του 35% μέσα σε διάστημα μόλις 12 μηνών. Την ίδια στιγμή στην Εκάλη, το αντίστοιχο κόστος δεν ξεπερνά τα 6,2 ευρώ/τ.μ. και στη Ν. Ερυθραία τα 6 ευρώ/τ.μ.

Συνολικά, σε πανελλαδικό επίπεδο, οι τιμές των ενοικίων έχουν αυξηθεί κατά 8,4%, συγκριτικά με το 2017, καθώς συνεχίζεται η μείωση του αποθέματος διαθέσιμων προς εκμίσθωση κατοικιών. Ταυτόχρονα, η άνθηση των βραχυχρόνιων μισθώσεων έχει προκαλέσει «συνωστισμό» υποψηφίων ενοικιαστών στα υπόλοιπα ακίνητα που απευθύνονται στην εγχώρια αγορά, με αποτέλεσμα οι ιδιοκτήτες τους να προχωρούν σε αύξηση των ζητούμενων τιμών. Η τάση αυτή είναι κυρίως εμφανής σε δημοφιλείς περιοχές της Αθήνας, ιδίως στο κέντρο της Αθήνας, όπου καταγράφονται και οι μεγαλύτερες αυξήσεις.

Οπως σημειώνει η RE/MAX Ελλάς, η ζήτηση φέτος αυξήθηκε στο σύνολο στη χώρας, ενώ σε ελάχιστες περιπτώσεις παρατηρήθηκε στασιμότητα. Η προτίμηση των ενοικιαστών στράφηκε περισσότερο σε σπίτια νεότερης και μέσης ηλικίας (έως 10-20 ετών). Στην Αττική, οι τιμές ενοικίασης ανέβηκαν κατά 6,9%, στη Θεσσαλονίκη κατά 14,4% και στην περιφέρεια κατά 7,1%. Ειδικότερα, κατά 15% αυξήθηκαν οι τιμές σε Πάτρα και Βόλο, κατά 14% στη Σπάρτη και κατά 17% στην Αλεξανδρούπολη. Στην Αττική, οι μόνες περιοχές όπου παρατηρήθηκε πτώση της τάξεως του 9% και 8,5% ήταν σε Νέα Ερυθραία και Εκάλη αντίστοιχα. Στα βόρεια προάστια, όμως, η συνολική εικόνα ήταν θετική, με την αύξηση να αγγίζει το 6,7% και σε περιοχές όπως το Μαρούσι, το Χαλάνδρι και η Φιλοθέη να είναι άνω του 14%. Στο κέντρο της Αθήνας, η μέση άνοδος άγγιξε το 20%, αλλά σε περιοχές υψηλής ζήτησης για βραχυχρόνιες μισθώσεις, όπου εκ των πραγμάτων η προσφορά είναι περιορισμένη, η άνοδος εκτοξεύτηκε. Εκτός από το Κουκάκι, στα Εξάρχεια, οι τιμές εκτινάχθηκαν κατά 34% στα 5,5 ευρώ/τ.μ., ενώ άνοδος της τάξεως του 23% καταγράφηκε και στο Κολωνάκι, στα 9 ευρώ/τ.μ. Ανοδος της τάξεως του 19% και του 20% σημειώθηκε επίσης και σε Νέο Κόσμο και Νεάπολη.

Συνολικά, σε πανελλαδικό επίπεδο, οι τιμές των ενοικίων αυξήθηκαν κατά 8,4% σε σύγκριση με το 2017.

Τιμές ενοικίων στην Αττική

ευρώ/τ.μ.

ΠΕΡΙΟΧΗ	2018	2017	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Αμπελόκηποι	4,5	4,0	12,50%
Εξάρχεια	5,5	4,1	34,00%
Κολωνάκι	9,0	7,3	23,00%
Κουκάκι	6,5	4,8	35,40%
Νέος Κόσμος	5,0	4,2	19,00%
Νεάπολη	6,0	5,0	20,00%
Λυκαβηττός	6,3	5,7	10,50%
Αγία Παρασκευή	6,0	5,6	7,00%
Παλαιό Ψυχικό	9,0	8,2	10,00%
Βριλήσσια	6,5	6,0	8,30%
Μαρούσι	6,3	5,5	14,50%
Νέα Ερυθραία	6,0	6,6	-9,00%
Εκάλη	6,2	6,8	-8,80%
Φιλοθέη	8,8	7,6	16,00%
Χαλάνδρι	6,8	5,9	15,00%
Κηφισιά	7,3	7,0	4,00%
Νέο Ψυχικό	8,0	7,2	11,00%
Γλυφάδα	7,5	6,7	12,00%
Καλλιθέα	4,8	4,4	9,00%
Παλαιό Φάληρο	6,0	5,7	5,00%
Νέα Σμύρνη	5,2	5,0	4,00%
Αλιμος	6,0	5,7	5,00%
Γαλάτσι	4,7	4,2	12,00%
Αγ. Βαρβάρα	4,0	3,1	29,00%
Πειραιάς (Κέντρο)	5,5	5,0	10,00%
Καστέλλα	7,0	6,1	14,70%
Νέο Φάληρο	6,3	6,0	5,00%
Πασαλιμάνι	5,4	5,1	6,00%
Καμίνια	4,0	4,0	0,00%
Φρεαττύδα	6,6	6,0	10,00%
Πειραϊκή	6,5	6,0	8,30%

ΠΗΓΗ: RE/Max Ελλάς

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δημοφιλέστερα ακίνητα

Οσον αφορά τα δημοφιλέστερα ακίνητα, σε κάποιες περιοχές της Αττικής, όπως π.χ. Νέα Σμύρνη, Χαλάνδρι, Μαρούσι, Βριλήσσια, Αγία Παρασκευή, Ν. Ιωνία, Ηράκλειο, προτιμώνται διαμερίσματα δύο υπνοδωματίων, εμβαδού 70-90 τ.μ., κάτω των 20 ετών, με ενοίκια 400 - 600 ευρώ. Σε περιοχές στο κέντρο της Αθήνας και κοντά στο κέντρο, προτιμώνται διαμερίσματα 1-2 δωματίων, ανακαινισμένα ασχέτως ηλικίας, εμβαδού 50-100 τ.μ., με ενοίκιο περίπου 350-500 ευρώ. Στις πιο οικονομικές περιοχές, όπως π.χ. Κορυδαλλός και Νίκαια, προτιμώνται επίσης τα διαμερίσματα δύο υπνοδωματίων, σε τιμές κάτω από 400 ευρώ. Τέλος, σε περιοχές όπως στην Κηφισιά εξακολουθούν να ζητούνται μεζονέτες/μονοκατοικίες, αλλά πλέον υπάρχει και αναζήτηση διαμερισμάτων 100-120 τ.μ., 15ετίας με ενοίκιο έως 800 ευρώ.

Στη Θεσσαλονίκη και συγκεκριμένα στις συνοικίες του κέντρου της πόλης, οι τιμές αυξήθηκαν κατά μέσον όρο 10%, με εξαίρεση όμως τις περιοχές Τούμπα, Χαριλάου και Ανω Πόλη όπου καταγράφηκαν αυξήσεις 13% έως 21%. Στην ανατολική Θεσσαλονίκη οι τιμές ανέβηκαν 20% κατά μέσον όρο, ενώ στη Δυτική Θεσσαλονίκη η μέση αύξηση ήταν της τάξεως του 8%.

Υπέρογκες επιβαρύνσεις για την αγορά νεόδμητου

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Με το εξωπραγματικό 30,2% επί της συνολικής του αξίας επιβαρύνεται στην Ελλάδα η αγορά ενός νεόδμητου ακινήτου, ποσοστό που ασφαλώς αναδεικνύει τη χώρα μας σε «πρωταθλήτρια» μεταξύ των υπολοίπων χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, δηλαδή περιοχές ευθέως ανταγωνιστικές ως προς τη δική μας σε ό,τι αφορά την προσέλκυση ξένων αγοραστών/επενδυτών, κυρίως στην αγορά εξοχικών κατοικιών.

Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από σχετική μελέτη της εταιρείας παροχής υπηρεσιών συμβούλων ακινήτων Savills, καταδεικνύοντας και τη δυσκολία της Ελλάδας να προσελκύσει σημαντικούς αριθμούς ξένων αγοραστών νεόδμητων παραθεριστικών κατοικιών. Βασικός λόγος της παραπάνω επιβάρυνσης είναι η επιβολή ΦΠΑ με συντελεστή 24% στις αγορές νέων ακινήτων. Ο συγκεκριμένος φόρος επιβάλλεται στους αγοραστές δεύτερης κατοικίας (εξοχικής ή κύριας, η πρώτη κατοικία απαλλάσσεται) και συγκεκριμένα σε ακίνητα των οποίων η άδεια οικοδομής έχει εκδοθεί μετά την 1η Ιανουαρίου του 2006. Στον αντίποδα, στα παλαιότερα ακίνητα επιβάλλεται μόνον ο φόρος μεταβίβασης, ο οποίος έχει υποχωρήσει πλέον σε 3% (από 10% που ήταν μέχρι και το 2013).

Επιλέγουν μεταχειρισμένα

Ετσι, όσοι ενδιαφέρονται να αγοράσουν κατοικία σε κάποιον δημοφιλή τουριστικό προορισμό της χώρας επιλέγουν σε συντριπτικό ποσοστό την απόκτηση μιας μεταχειρισμένης κατοικίας, όπου το κόστος για την ολοκλήρωση της μεταβίβασης δεν ξεπερνά το 8,2% και είναι ευθέως ανταγωνιστικό των περισσότερων χωρών της Μεσογείου.

Σύμφωνα με τον κ. Αλέξανδρο Μουλά, επικεφαλής του συμβουλευτικού τμήματος Διεθνών Αναπτύξεων της Savills, με έδρα το Λονδίνο, η υψηλή φορολόγηση των νεόδμητων κατοικιών λειτουργεί ξεκάθαρα ως αντικίνητρο για την προσέλκυση περισσότερων ξένων αγοραστών εξοχικών κατοικιών.

«Ακόμα περισσότερο, λειτουργεί ανασταλτικά για τις πωλήσεις των τουριστικών κατοικιών που αναπτύσσονται ή πρόκειται να κατασκευαστούν σε οργανωμένα τουριστικά καταλύματα, καθώς, εκ των πραγμάτων, τα εν λόγω ακίνητα θα απευθυνθούν στην αγορά του εξωτερικού», σημειώνει ο κ. Μουλάς.

Οπως σημειώνει ο ίδιος, παρότι, επί του παρόντος, είναι λιγοστά τα οργανωμένα τουριστικά θέρετρα που αναπτύσσονται ή πρόκειται να αναπτυχθούν στην Ελλάδα, εντούτοις το αγοραστικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό είναι υπαρκτό και θα μπορούσε να είναι πολύ υψηλότερο αν αναπτυσσόταν το κατάλληλο προϊόν για αγορά/επένδυση. «Το κράτος πρέπει να κινείται χέρι χέρι με τον επενδυτή, δηλαδή τους ομίλους ανάπτυξης οργανωμένων τουριστικών καταλυμάτων, δίνοντας κίνητρα, οικονομικά ή πολεοδομικά, όπως πράττουν οι υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου», αναφέρει ο κ. Μουλάς.

Βασικός λόγος είναι η επιβολή ΦΠΑ με συντελεστή 24% στις αγορές νέων ακινήτων.

Οι ανταγωνιστές

Πάντως, αξίζει να σημειωθεί ότι και σε άλλες χώρες της Μεσογείου καταγράφεται πολύ σημαντική φορολογική διαφορά, ανάμεσα στο κόστος αγοράς μιας νεόδμητης κατοικίας συγκριτικά με μια μεταχειρισμένη, πάντοτε υπέρ της τελευταίας.

Ωστόσο, με εξαίρεση την Κροατία, όπου οι φόροι και οι σχετικές επιβαρύνσεις (νομικά, κτηματολογικά και μεσιτικά έξοδα) είναι πολύ κοντά στα καθ' ημάς, στις υπόλοιπες χώρες το συνολικό κόστος είναι αισθητά χαμηλότερο του 30% που προκύπτει στην περίπτωση της Ελλάδας.

Για παράδειγμα, στην Κύπρο η επιβάρυνση είναι πολύ χαμηλή, μη ξεπερνώντας το 6,2% της συνολικής αξίας ενός νεόδμητου εξοχικού και το 4,9% ενός μεταχειρισμένου. Αντίστοιχα, στην Πορτογαλία δεν υπάρχει άνιση μεταχείριση ανάλογα με την ηλικία του ακινήτου, καθώς τόσο τα νεόδμητα όσο και τα μεταχειρισμένα επιβαρύνονται με 8% της αξίας τους, όταν αποτελούν αντικείμενο αγοραπωλησίας.

Τα έσοδα από τον φόρο μένουν σταθερά, αν και η αξία των ακινήτων πέφτει

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Κάτω από 1,8 δισ. ευρώ θα έπρεπε να είναι τα έσοδα που εισπράττονται σε ετήσια βάση από τον ΕΝΦΙΑ, προκειμένου αυτός να αντικατοπτρίζει την πραγματική αξία της ακίνητης περιουσίας των ελληνικών νοικοκυριών και να μην υπερφορολογεί άκριτα, όσους κατέχουν κτίρια εντός του αστικού ιστού. Αυτό υποστηρίζουν φορείς της αγοράς ακινήτων, που σημειώνουν ότι από το 2012, όταν δηλαδή πρωτοεισήχθη στην ελληνική πραγματικότητα ο ΕΝΦΙΑ (τότε με τη μορφή του περίφημου ΕΕΤΗΔΕ, που εισπράττονταν μέσω των λογαριασμών της ΔΕΗ), οι τιμές των ακινήτων έχουν διαγράψει έντονα πτωτική πορεία, της τάξεως του 30-40%, ή και περισσότερο σε ορισμένες περιπτώσεις. Ωστόσο, καθ' όλη αυτήν την περίοδο, ο φόρος παρέμεινε ουσιαστικά σταθερός, τουλάχιστον ως προς τις εισπράξεις, οι οποίες ανέρχονται σε περίπου 2,6-2,7 δισ. ευρώ, τη στιγμή όμως που το ποσό που βεβαιώνεται ετησίως κυμαίνεται μεταξύ 3,2-3,5 δισ. ευρώ, ανάλογα με το έτος. Σύμφωνα με τον κ. Μπάμπη Χαραλαμπόπουλο, τέως ορκωτό εκτιμητή ακινήτων και πρόεδρο του Ελληνικού Ινστιτούτου Εκτιμητικής και νυν επιστημονικό σύμβουλο της Solum Property Solutions, «το γεγονός ότι ο φόρος παραμένει σταθερός, ενώ υπάρχει, κατά κανόνα, μείωση της αξίας των ακινήτων όλης της χώρας, σημαίνει ότι η περιουσία όλων των πολιτών φορολογείται περισσότερο κάθε χρόνο». Επομένως, κρίνεται επιτακτική η μείωση του ετήσιου ποσού είσπραξης, σημειώνει ο κ. Χαραλαμπόπουλος.

Ανάλογη άποψη διατυπώνει στην «Κ» και ο κ. Στράτος Παραδιάς, πρόεδρος της Πανελλήνιας αλλά και της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ιδιοκτητών Ακινήτων. Κατά τον ίδιο, «στις μεγάλες περιουσίες, οι φόροι προκύπτουν από απαξιωμένα περιουσιακά στοιχεία, όπως οικόπεδα, ή κενά ακίνητα. Η δε μεγάλη επιβάρυνση οφείλεται κυρίως στον συμπληρωματικό φόρο. Το σημαντικότερο δεν είναι να συγκριθεί ο φετινός φόρος με τον περυσινό, όπως πράττει η κυβέρνηση, αλλά να συγκριθούν τα ζητούμενα ποσά του φόρου με τα εισοδήματα των ιδιοκτητών». Κατά τον κ. Παραδιά, είναι σημαντικό να μειωθεί ο φόρος, ή έστω να επιμεριστεί και στα εκτός σχεδίου οικόπεδα, ώστε να μην επιβαρύνεται υπερβολικά η αστική ακίνητη περιουσία. Είναι άλλωστε χαρακτηριστικό ότι η απροθυμία του οικονομικού επιτελείου να καταγράψει με μεγαλύτερη ακρίβεια τα εκτός σχεδίου οικόπεδα, σημαίνει ότι η τεράστια αξίας τουριστική περιουσία, δηλαδή παραθαλάσσια οικόπεδα (ιδίως σήμερα που ο τουρισμός προσελκύει το ξένο επενδυτικό ενδιαφέρον), εξακολουθούν να φορολογούνται σαν να είναι αγροτεμάχια, δηλαδή με ένα ευρώ/στρέμμα. Ο κ. Χαραλαμπόπουλος προτείνει και μία σειρά άλλων μέτρων, που θα καταστήσουν τον ΕΝΦΙΑ έναν πιο δίκαιο φόρο. Κατά τον ίδιο, θα πρέπει ο συντελεστής του φόρου να είναι μικρός, όταν η αξία της ιδιοκτησίας είναι πολύ μικρή, ενώ θα πρέπει να επιβάλλεται στο σύνολο της αξίας της ακίνητης περιουσίας του κάθε φορολογουμένου και όχι ανά μεμονωμένο ακίνητο. Επίσης, ακίνητα τα οποία δεν χρησιμοποιούνται, θα πρέπει να μην επιβαρύνονται, ή να έχουν σημαντική έκπτωση στη φορολογία, κάτι που ίσχυε (έκπτωση 20%) μέχρι το 2016, αλλά έχει καταργηθεί έκτοτε.

Φόροι στην περιουσία

ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ, %

	2008	2016	ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ
Ιταλία	1,792	2,78	0,988
ΕΛΛΑΔΑ	1,69	2,567	0,877
Γαλλία	3,225	4,098	0,873
Λουξεμβούργο	2,713	3,45	0,737
Βέλγιο	3,04	3,517	0,477
Λετονία	0,633	1,052	0,419
Τουρκία	0,841	1,23	0,389
Φινλανδία	1,057	1,422	0,365
Ην. Βασίλειο	3,839	4,194	0,355
Ουγγαρία	0,853	1,127	0,274
Ισπανία	2,295	2,565	0,27
Γερμανία	0,831	1,064	0,233

ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ενα εξίσου σημαντικό ζήτημα αφορά και τους συντελεστές παλαιότητας (που δεν υφίστανται). Υπενθυμίζεται ότι για τον καθορισμό του ΕΝΦΙΑ, λαμβάνονται υπόψη μόνον οι τιμές ζώνης, δηλαδή θεωρητικές τιμές που αφορούν σε νεόδμητα ακίνητα πρώτου ορόφου στην εκάστοτε περιοχή, χωρίς να υπάρχει κανένας συντελεστής απομείωσης, όσο πιο παλιό είναι το ακίνητο. Αυτό μάλιστα συμβαίνει σε μια χώρα της οποίας το μεγαλύτερο μέρος του κτιριακού όγκου είναι ηλικίας άνω των 30 ετών (και μοιραία επί τέτοιων ακινήτων γίνονται και οι περισσότερες συναλλαγές), γεγονός που εκ των πραγμάτων οδηγεί σε στρέβλωση και υπερφορολόγηση.

Οπως εξηγούν στελέχη του κλάδου, στον υπολογισμό του ΕΝΦΙΑ βλέπουμε το παράδοξο η τιμή ζώνης, που ήδη αφορά νεόδμητο, να προσαυξάνεται ακόμα και κατά 25%, αν το ακίνητο είναι νεότερης κατασκευής. Συγκεκριμένα, στον ΕΝΦΙΑ εφαρμόζεται ουσιαστικά συντελεστής «νεότητας», καθώς στα νεόδμητα ακίνητα υπάρχει προσαύξηση του φόρου μέχρι και 25%. Ετσι, π.χ., ένα νεόδμητο διαμέρισμα ηλικίας τριών ετών και τιμής ζώνης 250.000 ευρώ θα φορολογηθεί με ΕΝΦΙΑ υπολογισμένο για 312.500 ευρώ, καθώς η αρχική αξία θα πολλαπλασιαστεί με τον συντελεστή 1,25 που επιβάλλεται σε ακίνητα ηλικίας από 0-4 έτη. Στον αντίποδα, αν πρόκειται να μεταβιβαστεί ακριβώς το ίδιο σπίτι, η αντικειμενική του αξία, επί της οποίας θα υπολογιστεί ο φόρος μεταβίβασης, θα είναι 225.000 ευρώ, καθώς εφαρμόζεται συντελεστής παλαιότητας 0,90!

Είναι προφανές ότι εδώ έχουμε υπερφορολόγηση των ακινήτων όλης της χώρας μέσω ενός ανεστραμμένου συντελεστή παλαιότητας. Σημειώνουν δε, ότι εφόσον η πολιτεία θέλει να επιβάλει υψηλό ΕΝΦΙΑ (λόγω υποχρεώσεων της χώρας προς τους δανειστές), θα πρέπει να τοποθετήσει τους συντελεστές παλαιότητας που ισχύουν για τον υπολογισμό της αντικειμενικής αξίας. Με τον τρόπο αυτό, θα προέκυπτε μείωση της αξίας (και επομένως και του φόρου) των παλαιότερων ακινήτων.

Blue Air
smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Blue Air
smart flying

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018

Ο θαυμαστός κόσμος του Ρέντσο Πιάνο

Μια έκθεση στη Royal Academy του Λονδίνου αναδεικνύει το έργο του ανήσυχου και καινοτόμου Ιταλού αρχιτέκτονα

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

«Δεν έχουμε να πάμε πουθενά, παρά μόνον στο μέλλον, το μέλλον είναι ο προορισμός μας». Αυτή η φράση του Ρέντσο Πιάνο, την οποία είπε σε παλαιότερη συζήτηση με τον επίσης αρχιτέκτονα Ρίτσαρντ Ρότζερς και τον πρώην διευθυντή του Guardian Αλαν Ράσμπριτζερ, μου έρχεται στο μυαλό με αφορμή την έκθεση αφιερωμένη στο έργο του που ξεκίνησε στη Royal Academy του Λονδίνου. Προς το μέλλον, άραγε, δεν δείχνει και το Κέντρο Πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος, μία από τις κορυφαίες δημιουργίες του Πιάνο που παρουσιάζονται στην έκθεση, ένα κτίριο που μοιάζει έτοιμο να πετάξει προς τους ουρανούς του Αιγαίου, κάτι που δεν είναι υποκειμενικό, ούτε τυχαίο, αλλά, όπως ομολογείται στην έκθεση του Λονδίνου, είναι μάλλον μια συνειδητή επιλογή του αρχιτέκτονα.

Βλέποντας το αυτοβιογραφικό φιλμ 17 λεπτών που προβάλλεται σε ένα σκοτεινό δωμάτιο ανάμεσα στις δύο μεγάλες αίθουσες με τα δεκαέξι κτίρια του Πιάνο, μαθαίνουμε ότι είναι γιος και εγγονός εργολάβων, γεννημένος το 1937 στη Γένοβα, και θυμάται ακόμα τον πατέρα του, κάθε Κυριακή μετά την εκκλησία, να τον πηγαίνει στη θάλασσα για να βλέπει τα καράβια που του θύμιζαν κινούμενα κτίρια. «Αυτό είναι μια εξήγηση γιατί τα κτίρια που σχεδιάζω είναι πάντοτε ιπτάμενα πλοία», λέει. Ιδού λοιπόν το μυστικό: η αίσθηση που μας δίνει

> *«Η ομορφιά των κτιρίων μπορεί να αλλάξει μια πόλη, μπορεί να αλλάξει και τους ανθρώπους», λέει ο αρχιτέκτων.*

το κτίριο που στεγάζει τη Λυρική Σκηνή και την Εθνική Βιβλιοθήκη είναι προμελετημένη, είναι στοιχείο της αρχιτεκτονικής υπογραφής του Πιάνο.

Ο ανήσυχος κύριος Πιάνο, παρά το γεγονός ότι εργαζόταν στην εταιρεία του πατέρα και του παππού του, που κατασκεύαζε πολλά κτίρια και εργοστάσια ήδη από τις αρχές του Μεσοπολέμου, έφυγε από την Ιταλία προτού κλείσει τα 30 για να γλιτώσει από τον αφόρητο επαρχιωτισμό που επικρατούσε τότε. «Λατρεύω τη χώρα μου, αλλά το '60 στην Ιταλία έβαζαν τους αρχιτέκτονες στην ίδια κατηγορία με τους μηχανικούς πλυντηρίων και τους υδραυλικούς», έχει πει. Στο Λονδίνο ένας δυνατός άνεμος καινοτομίας και δημιουργικότητας ξεσκόνιζε τα μυαλά – και όχι μόνο στην αρχιτεκτονική. Εκεί γνώρισε τον Ρίτσαρντ Ρότζερς και προτού σφραγίσουν και οι δύο την αρχιτεκτονική των τελευταίων τεσσάρων δεκαετιών ήταν δύο μάλλον άνεργοι τριαντάρηδες που δεν είχαν τίποτα να χάσουν και γι' αυτό τόλμησαν να καταθέσουν μία πρόταση στον διαγωνισμό της γαλλικής κυβέρνησης για την ανέγερση του Κέντρου Ζορζ Πομπιντού στο Παρίσι.

EPA / FACUNDO ARRIZABALAGA

Ο Ρέντσο Πιάνο έχει υπογράψει πάνω από 100 κτίρια.

The Shard (2013). Ουρανοξύστης 310 μέτρων και 72 ορόφων δίπλα στο London Bridge Station στο Λονδίνο.

Jérôme Seydoux Pathé Foundation, Παρίσι, 2014.

Jean-Marie Tjibaou Cultural Centre.

Το Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Centro Botín. Πολιτιστικό κέντρο και κέντρο τεχνών με αμφιθέατρο 300 θέσεων και εκθεσιακό χώρο 2.500 τ.μ. που ολοκληρώθηκε το 2017 στην πόλη Santander, στη βορειοδυτική Ισπανία.

«Πτήση» στο Παρίσι

Ηταν μια πρόταση ανάμεσα σε άλλες 679, η οποία κέρδισε και οδήγησε το 1977 στα εγκαίνια ενός από τα πιο εμβληματικά κτίρια στον κόσμο, που χαρακτηρίστηκε «ένα διαστημόπλοιο στο κέντρο του Παρισιού» – ιδού και πάλι η μεταφορά της πτήσης.

Χάρη στον Πιάνο και στον Ρότζερς, αλλά και στον Τζιανφράνκο Φραντσίνι και τον Ιρλανδό μηχανικό Πίτερ Ράις, το γαλλικό Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης είναι το ίδιο ένα σπουδαίο έργο μοντέρνας τέχνης, γιατί όπως κάθε έργο μοντέρνας τέχνης δεν διαφέρει για να διαφέρει, αλλά για να αποκαλύψει μια εκδοχή βαθύτερης πραγματικότητας πίσω από την αρχική δομή, πίσω από τις πρώτες εντυπώσεις που αφήνει η ύλη στον παρατηρητή.

Για παράδειγμα, στα κτίρια του Πιάνο, η μηχανική, οι λειτουργικές αναγκαιότητες δεν αποτελούν έναν κρυμμένο σκελετό, αλλά την ουσία των κατασκευών, κάτι που έχει αναφορά στην παράδοση των γοτθικών καθεδρικών ναών, που οι σκελετοί επιβάλλονται στη δομή και σφραγίζουν την αισθητική. Αυτή η τολμηρή ανανέωση πατροπαράδοτων μεθόδων ονομάστηκε, τη δεκαετία του '70, αρχιτεκτονική hi-tech, αρχιτεκτονική υψηλής τεχνολογίας, με κυριότερο εκφραστή το δίδυμο του Πομπιντού, αν και ο Πιάνο, ταπεινός και προσγειωμένος, δεν συμφωνεί απόλυτα με την ονομασία του κινήματος.

Πάντως, η αποκάλυψη και η μεταφορά στο εξωτερικό των κλιμακοστασίων και των ζωτικών αγωγών αέρος, ύδρευσης και ρεύματος του κτιρίου, που χαρακτήρισαν το Κέντρο Πομπιντού, είναι γνώρισμα του «ύφους Πιάνο» σχεδόν σε όλα του τα κτίρια. Δεν πρόκειται για μια «παραξενιά».

Η απόφαση αυτή τού επιτρέπει να απελευθερώνει χώρους στο εσωτερικό επιτυγχάνοντας μέγιστη λειτουργικότητα, αλλά και να διευρύνει τις δυνατότητες αξιοποίησης σύγχρονων, ευέλικτων και ελαφρών υλικών στις διαφορετικές επιφάνειες έτσι ώστε το κτίριο να διαλέγεται με τα φυσικά στοιχεία και ιδίως με τον αέρα και το φως. Μάλιστα, στο «Σταύρος Νιάρχος» η ηλιακή ενέργεια συλλέγεται από την οροφή και αξιοποιείται για τις ανάγκες του κτιρίου. Κατά συνέπεια, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η αισθητική πρόσληψη των κτιρίων του Πιάνο συμπυκνώνεται στην ιδέα μιας δημιουργίας που πάλλεται, κινείται, ίπταται και επικοινωνεί με το περιβάλλον σαν να πρόκειται για ένα αναπόσπαστο και αυτονόητο χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος αυτού. «Στις 10 το πρωί πρέπει να είσαι ποιητής, αλλά το μεσημέρι πρέπει να είσαι χτίστης», λέει στο φιλμ, με τη χαρακτηριστική σεμνότητά του, και επιμένει ότι δεν είναι ένας διανοούμενος της αρχιτεκτονικής, απλώς «του αρέσει να χτίζει».

Η αίσθηση της αιώρησης

Εχει αποκαλέσει τον εαυτό του «Κουασιμόδο του Πομπιντού», γιατί το γραφείο του στο Παρίσι βρίσκεται πολύ κοντά στο Κέντρο Πομπιντού, ενώ διατηρεί και ένα άλλο συγκρότημα γραφείων στη Γένοβα σε έναν καταπράσινο λόφο πάνω στη θάλασσα. Του αρέσει η ιστιοπλοΐα, η βραδύτητα, η σιωπή και η αίσθηση της αιώρησης, στον αέρα και στη θάλασσα.

Στο κέντρο της φιλοσοφίας του βρίσκεται ο άνθρωπος και το περιβάλλον κι εκεί ερευνά, εντοπίζει, ανακαλύπτει την έννοια της ομορφιάς. «Η ομορφιά είναι σαν το πουλί του παραδείσου», λέει, «κάθε φορά που πας να το πιάσεις, πετάει μακριά. Η πραγματική ομορφιά είναι κάτι αόρατο, που όταν έρχεται στην επιφάνεια αλλάζει τον κόσμο. Η ομορφιά των κτιρίων μπορεί να αλλάξει μια πόλη, μπορεί να αλλάξει τους ανθρώπους».

Στην έκθεση βλέπουμε, εκτός από το Πομπιντού και το «Σταύρος Νιάρχος», τον περίφημο ουρανοξύστη Shard στο Λονδίνο, το διεθνές αεροδρόμιο Κανσάι χτισμένο επάνω σε ένα τεχνητό νησί στην Οζάκα της Ιαπωνίας, το νέο μουσείο Γουίτνι και το κτίριο των «Τάιμς της Νέας Υόρκης», το κτίριο της συλλογής Μενίλ στο Χιούστον του Τέξας. Στο δωμάτιο όπου προβάλλεται το φίλμ του Τόμας Ριντελσάιμερ, υπάρχει ένα μεγάλο φανταστικό νησί από κόντρα πλακέ, όπου επάνω του υπάρχουν εκατό πλαστικά μοντέλα κτιρίων του Πιάνο σε κλίμακα 1:1000. Είναι ίσως η ιδανική πόλη, η δική του σύλληψη για την ομορφιά.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

7.10.18-13.10.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Με δεκάδες προβολές μικρού μήκους ταινίες μυθοπλασίας, ντοκιμαντέρ, πειραματικές και ταινίες κινουμένων σχεδίων από ολόκληρο τον κόσμο, το φετινό φεστιβάλ προβάλλει επιλεγμένες ταινίες Κύπριων και ξένων σκηνοθετών, προσφέροντας στο κοινό την ευκαιρία να απολαύσει εξαιρετικά δείγματα του παγκόσμιου σινεμά μικρού μήκους. Σάββατο, 13 έως Παρασκευή, 19 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, πλατεία Ηρώων, Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 77777745, www.isffc.com.cy. Είσοδος ελεύθερη.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Αφιέρωμα στον σπουδαίο ποιητή Νίκο Γκάτσο

Ένα μουσικό αφιέρωμα στον σπουδαίο ποιητή και στιχουργό Νίκο Γκάτσο, τον πατέρα της σύγχρονης στιχουργικής την οποία ανέδειξε σε ποιητική τέχνη. Ο Γκάτσος δικαίως απέκτησε το προνόμιο να συνεργαστεί με τους μεγαλύτερους συνθέτες της εποχής του, όπως ο Μάνος Χατζιδάκις, ο Σταύρος Ξαρχάκος, ο Μίκης Θεοδωράκης, ο Δήμος Μούτσης κ.ά. Θα ακουστούν τραγούδια από τις συνεργασίες αυτές που σφράγισαν την ελληνική δισκογραφία. Ως γέφυρες ανάμεσα στα τραγούδια θα λειτουργήσουν κάποια από τα πιο χαρακτηριστικά ποιήματά του από τη συλλογή «Αμοργός». Ερμηνεύουν οι Πάνος Μπούσαλης και Χριστίνα Πιερή (και απαγγελία). Παίζουν πιάνο ο Κωνσταντίνος Ζορπάς, κιθάρα ο Πάνος Μπούσαλης, μπουζούκι, μαντολίνο, λαούτο ο Γιώργος Σπύρου. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αξιοθέας, παλιά Λευκωσία. Κυριακή 7 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22894531-2, culture@ucy.ac.cy.**

ΘΕΑΤΡΟ

Η Γκόλφω του Σπύρου Περεσιάδη

Το Θέατρο Δέντρο ξεκινά τη νέα σεζόν στις 7 Οκτωβρίου με ένα από τα εμβληματικά έργα του νεοελληνικού θεάτρου. Το έργο του Σπυρίδωνος Περεσιάδη αφηγείται μια τραγική ερωτική ιστορία: ο δικός μας Ρωμαίος και Ιουλιέττα σε δεκαπενταστάλλαβο. Ο Λέανδρος Ταλιώτης σκηνοθετεί για πρώτη φορά στο Θέατρο Δέντρο και καταθέτει την δική του ανάγνωση πάνω σ' ένα έργο που έχει γράψει τη δική του ιστορία. Το έργο διαδραματίζεται στα Αροάνια όρη των Καλαβρύτων, στο ορεινό χωριό που κυλούν τα νερά της Στύγας, εκεί όπου σύμφωνα με τους αρχαίους μύθους ήταν η πύλη για τον Κάτω Κόσμο. Η Γκόλφω και ο Τάσος, δύο νεαρά παιδιά, ορκίζονται αιώνια αγάπη. Η Γκόλφω, πιστή στον όρκο της, αρνείται τον άρχοντα που θέλει να την παντρευτεί, αλλά ο Τάσος, αψηφώντας τον δικό του, δέχεται να πάρει γυναίκα του την πλούσια νέα που του προξενεύουν. Όταν αλλάξει γνώμη, θα είναι πολύ αργά. Σκηνοθεσία/επεξεργασία κειμένου: Λέανδρος Ταλιώτης. Παίζουν (με αλφαβητική σειρά): Άντρια Ζένιου, Γιώργος Κυριάκου, Κατερίνα Λούρα, Αλέξανδρος Παρίσης. Παραστάσεις στη Λευκωσία 7, 14, 15, 17, 22, 29, 31 Οκτωβρίου στο Θέατρο Δέντρο, Ενότητος 44. Παλουριώτισσα, Λευκωσία 7. **Πληροφορίες και κρατήσεις τηλέφωνο 99520835.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Συγκλίσεις-Αποκλίσεις

Η γκαλερί Αποκάλυψη παρουσιάζει κοινή έκθεση πέντε νέων δημιουργών με τίτλο «Συγκλίσεις - Αποκλίσεις». Οι πέντε καλλιτέχνες έχουν πολλά στοιχεία σύνδεσης αλλά και πολλά στοιχεία που τους κάνει να διαφέρουν, ενώνουν τις εικαστικές τους δυνάμεις και παρουσιάζουν μία δυναμική έκθεση γεμάτη πολυφωνία, διάφορες θεματικές και τεχνοτροπίες. Πρόκειται για 4 γυναίκες, την Άννα Βασιλείου, τη Βάσω Θούπου, την Πόπη Νικολάου, τη Σοφία Σοφοκλέους και έναν άνδρα, τον Βαρνάβα Βαρνάβα. Καθένας απ' αυτούς έχει τη δική του ταυτότητα, τη δική του προσωπική σφραγίδα και την προσωπική πορεία στα καλλιτεχνικά πράγματα. Τα εγκαίνια της έκθεση θα τελέσει ο Πρέσβης της Ρωσικής Ομοσπονδίας Κύριος Στανισλάβ Οσάτσι την Παρασκευή 5 Οκτώβρη στις 7:30 μ.μ. Διάρκεια της έκθεσης έως 20 Οκτώβρη. Γκαλερί Αποκάλυψη, Μέγαρο Τοφάρκο, Χύτρων 30, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22300150, www.apocalypse-gallery.com.cy.**

ΕΚΘΕΣΗ

Έκθεση ζωγραφικής Σουζάν Ιταγίμ

Στην Γκαλερί Τέχνης Δρώμενα εγκαινιάζεται η έκθεση ζωγραφικής της Ιρανής Σουζάν Ιταγίμ. Η Σουζάν ζει στην Κύπρο εδώ και 34 χρόνια. Αν και είναι οικονομολόγος η τέχνη ήταν το πραγματικό της πάθος. Η τέχνη της Σουζάν αναπτύχθηκε κυρίως μέσω προσωπικής προσπάθειας και μακροχρόνιων πειραματισμών στην αναζήτηση του μέσου και της τεχνικής τα οποία θα μπορούσαν να εκφράσουν τα εσωτερικά της αισθήματα και τις σκέψεις της. Στη συλλογή αυτή η Σουζάν χρησιμοποιεί κολάζ, ακριλικό, μικτή τεχνική (stamps and stencils). Εγκαίνια Παρασκευή 5 Οκτωβρίου. Γκαλερί Τέχνης Δρώμενα, Αρχ. Κυπριανού 53, Στρόβολος, τηλέφωνο 22496398/99444162. Ώρες λειτουργίας Δευτέρα-Παρασκευή 10:00-1:00 μ.μ., 5:00-8:00 μ.μ. Σάββατο 10:00-1:00 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης έως 15 Οκτωβρίου.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Λαϊκά παραμύθια της Καρπάθου

Η ηθοποιός Ρίτα Λυτού, συνοδευόμενη από τον μουσικό Μανούσο Κλαπάκη στα κρουστά, παρουσιάζει δύο λαϊκά παραμύθια από την Κάρπαθο, όπως έχουν καταγραφεί τον καιρό του Μεσοπολέμου από τον λαογράφο Μιχαήλ Μιχαηλίδη-Νουάρο. Πρόκειται για τα παραμύθια το «Ελλούι» και ο «Φτωχός και η κούτσα», τα οποία ζωντανεύουν μέσα από ένα λιτό θέαμα που συνδυάζει το ερμηνευτικό ενδιαφέρον της τέχνης του παραμυθά με το λαογραφικό, φέρνοντάς μας σε επαφή με ένα παμπάλαιο γλωσσικό κοίτασμα. Η παράσταση ανοίγει μπροστά μας έναν ολόκληρο κόσμο με την αγριάδα, τη σκληρότητα και τη βιαιότητά του, αλλά και τη μαγευτική έλξη μιας αρχαίας θαλασσινής γωνιάς. Η καρπαθιώτικη διάλεκτος εντείνει την επιβολή των «τρομακτικών» μύθων που κυριαρχούν στα παραμύθια και που ακόμη προκαλούν ρίγη συγκίνησης στους ακροατές. Αφήγηση Ρίτα Λυτού, κρουστά Μανούσος Κλαπάκης. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αξιοθέας, παλιά Λευκωσία. Τετάρτη 10 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22894531-2, culture@ucy.ac.cy.**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Ατελιέ γραφής, σεμινάριο ζωής

Ο **Λοράν Καντέ** υποστηρίζει ότι «το σχολείο δεν είναι καταφύγιο, αλλά αποτελεί τμήμα της κοινωνίας και ό,τι συμβαίνει σε αυτήν αντικατοπτρίζεται σε ένα βαθμό και στο σχολείο». Τη θέση αυτή μετέφερε και στη βραβευμένη ταινία του «Ανάμεσα στους τοίχους» (2008), μια εξαιρετική σπουδή στη γαλλική εκπαίδευση και κατ' επέκταση στη γαλλική κοινωνία. Μια πολυπολιτισμική κοινότητα 25 εφήβων δούλεψε μέσα στους τέσσερις τοίχους μιας τάξης για ένα χρόνο και ο φακός κατέγραψε τον τρόπο που συγχρωτίζονται, αντιδρούν, σκέφτονται, επιτίθενται, διδάσκονται, μαθαίνουν, ακούν, αλλάζουν. Οι καθηγητές, με επικεφαλής τον νεαρό φιλόλογο Φρανσουά, δοκιμάζουν και δοκιμάζονται, προτείνουν λύσεις άλλοτε ρηξικέλευθες άλλοτε συγκαταβατικές, στο τέλος όμως κερδίζουν τον απεριόριστο θαυμασμό μας γιατί προσπαθούν, ενίοτε αποτυγχάνοντας, αλλά τουλάχιστον προσπαθούν σκληρά, να κτίσουν τη Δημοκρατία του 21ου αιώνα.

Και στην καινούργια ταινία του «Το ατελιέ», που προβάλλεται για δεύτερη εβδομάδα στις αίθουσες, ο Γάλλος σκηνοθέτης εστιάζει με την ίδια επιμονή, ψυχραιμία και πεποίθηση ότι εκεί χτίζεται το μέλλον της (κάθε) χώρας, σε μια ομάδα νέων, λυκείου αυτή τη φορά, στις καλοκαιρινές διακοπές τους. Συμμετέχουν σε ένα σεμινάριο δημιουργικής γραφής που χρηματοδοτεί ο Οργανισμός Εργατικού Δυναμικού. Μια μορφή απασχόλησης με στόχο τη συλλογική συγγραφή ενός αστυνομικού μυθιστορήματος, τοποθετημένου στην περιοχή της Λα Σιοτά.

Η πόλη αυτή, στη μεσογειακή Κυανή Ακτή, με τα ιστορικά ναυπηγεία, τα οποία ήταν κάποτε σε μεγάλη ακμή και τώρα υπολειτουργούν σχεδόν εγκαταλελειμμένα, προσπαθεί να ισορροπήσει σε πολύ δύσκολους καιρούς τον δικό της πολυπολιτισμικό χαρακτήρα.

Το σεναριακό εύρημα της διαδικασίας γραφής, όπου τίποτα δεν μπορεί να μείνει μακροπρόθεσμα ανέγγιχτο και κρυφό από τους άλλους, δίνει στην ταινία τη δυνατότητα να «σκανάρει» τη γαλλική κοινωνία με τρόπο φυσικό αλλά και παράδοξο, όπως συμβαίνει και με τη σκέψη. Η μικρή ομάδα των μαθητών του εργαστηρίου, λευκοί, μαύροι, Αφρικανοί χριστιανοί, μουσουλμάνοι ή άθεοι, αντιπροσωπεύει μια γενιά εγκλωβισμένη στην οικονομική κρίση και στη μισαλλοδοξία. Αφορμή για τις μεταξύ τους εντάσεις τα γεγονότα του Μπατακλάν, της τζιχαντιστικής τρομοκρατίας, του Εθνικού Μετώπου της Λεπέν, αλλά και του παρελθόντος και της μνήμης της πόλης τους.

Η αμφιθυμία, ο θυμός και η σύγχυση της ηλικίας φλερτάρουν συχνά με ακραίες και περιθωριακές ιδέες. Ο Αντουάν (ο πρωταγωνιστής, κατά κάποιον τρόπο, από την ομάδα των παιδιών) παρακολουθεί στο Ιντερνετ τις ομιλίες ενός ακροδεξιού, ασκείται ερασιτεχνικά στη σκοποβολή, βρίσκει «απαντήσεις» σε ρατσιστικούς διαχωρισμούς. Η υπεύθυνη του «ατελιέ» είναι μια γοητευτική συγγραφέας που «χρησιμοποιεί» την εμπειρία και ως υλικό για το επόμενο βιβλίο της.

Η διαδικασία του σεμιναρίου, όπως και της γραφής, είναι μεταμορφωτική. Οι λέξεις που επιλέγονται δεν είναι ποτέ τυχαίες. Εχουν καταγωγή, αποτύπωμα βιωμάτων, σχέσεων, αντίληψης για τη ζωή και τον κόσμο. Είτε «γράφεις για να ξεφύγεις από τον εαυτό σου», είτε «περιμετρικά» (όπως σχολιάζουν στην ταινία), είτε οι «λέξεις σου είναι παλιές» (όπως καταλογίζουν τα παιδιά στην επικεφαλής συγγραφέα).

Πόσο ο «φόνος», όταν περιγράφεται ή εκστομίζεται, μπορεί να περάσει από τη θεωρία στην πράξη; Ο Καντέ το δοκιμάζει και διοχετεύει τον προβληματισμό του στο αποχαιρετιστήριο κείμενο που γράφει και διαβάζει ο Αντουάν: «Μπορεί κάποιος να σκοτώσει από βαρεμάρα. Μόνο για να δει. Θα μπορούσε να πυροβολήσει κάποιον απλώς από ανία, μόνο και μόνο για να συμβεί κάτι. Στους αστυνομικούς που θα τον συλλάμβαναν θα έλεγε ότι είχε πυροβολήσει επειδή ήταν Αραβας, Εβραίος ή γκέι. Κι όλοι θα καταλάβαιναν. Δεν θα χρειάζονταν εξηγήσεις. Γι' αυτόν, όμως, η επιλογή του θύματος δεν είχε καμιά σημασία. Θα μπορούσε κάλλιστα να στρέψει το όπλο πάνω του. Κι αυτό θα το καταλάβαιναν. Θα έλεγαν ότι δεν είχε μέλλον, δεν είχε φίλους... Αλλά δεν έκανε ούτε το ένα ούτε το άλλο. (...) Διότι, κατά βάθος, έπρεπε να καταλάβει ότι έστω κι αν ένιωθε ανία, έστω και αν οι φίλοι του τού ήταν άγνωστοι, έστω και αν δεν είχε μέλλον, φίλους, δουλειά, θα έπρεπε να νιώθει ευτυχισμένος».

MISE EN PLACE | *Της* ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Βρώμικο τυρί σε «πασαρέλα»

Ανήκω στην όχι και τόσο μικρή κατηγορία ανθρώπων, όπως έχω διαπιστώσει πλέον, που σε κάθε ταξίδι σε κάποια, καινούργια στον χάρτη μου, πόλη του εξωτερικού, αναζητώ τουλάχιστον μια καλή αγορά τροφίμων και την εντάσσω στη λίστα με όσα πρέπει να επισκεφθώ. Ανάμεσα σε μουσεία και παραστάσεις ή συναυλίες, στριμώχνω υπαίθριες και κλειστές αγορές. Μερικές από τις πιο όμορφες αναμνήσεις, γευστικές ως επί το πλείστον, τις έχω από αγορές όπως η αγαπημένη μου Boqueria της Βαρκελώνης και το Μεγάλο Παζάρι της Κωνσταντινούπολης, η αγορά Camden του Λονδίνου και μια μικρή αγορά του Παρισιού, δεν θυμάμαι ποια ήταν, καθότι η γαλλική πρωτεύουσα έχει αμέτρητες, όπου δοκίμασα το πιο βρωμερό τυρί του κόσμου. Προσποιήθηκα τη μέγιστη απόλαυση, καθώς δεν ήθελα να στεναχωρήσω τον Γάλλο φίλο μου που με πήγε εκεί για να ζήσει ο ουρανίσκος μου «μια μοναδική εμπειρία». Ετσι μου το είχε παρουσιάσει. Στην πραγματικότητα, έζησα μια φρικτή εμπειρία την οποία πιθανότατα δεν θα ξεχάσω ποτέ. Οι αγορές είναι στο μυαλό μου μέρη όπου μπορείς να νιώσεις την πόλη και τους κατοίκους της. Εχουν μια ακαταμάχητη ζωντάνια και πολυχρωμία, διαρκή κίνηση, καταιγισμό εικόνων, έχουν αλήθεια.

Η πάντα πολύβουν αγορά Boqueria της Βαρκελώνης.

Με την ίδια όρεξη και συνέπεια, επισκεπτόμουν μέχρι πρόσφατα και τις ελληνικές γαστρονομικές διοργανώσεις. Φεστιβάλ street food, θεματικά αφιερώματα, γιορτές που αφορούν τοπικές κουζίνες και παραδόσεις, διοργανώσεις fine dining. Αλλωστε τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα απ' άκρη σ' άκρη και όλες τις εποχές δίνει αμέτρητες επιλογές για όποιον «κυνηγάει» αυτά τα θέματα. Στην υπερπροσφορά, όμως, είναι που ξεκινάει πλέον το πρόβλημα και γίνεται μια διαρκής «πασαρέλα» αμφιβόλου ποιότητος. Το μεγάλο ενδιαφέρον του κοινού για το φαγητό, τις πρώτες ύλες, τις τεχνικές, τη γαστρονομία του κάθε τόπου, προσπάθησαν να ικανοποιήσουν επαγγελματίες του είδους, άνθρωποι με επάρκεια στο αντικείμενό τους. Και σε σημαντικό βαθμό τα έχουν καταφέρει, αφήνοντας διακριτό αποτύπωμα. Αλλά δεν είναι καθόλου εύκολο να εκπαιδεύσεις, να καθοδηγήσεις, να προτείνεις.

Είτε πρόκειται για μια εκπομπή και ένα περιοδικό γεύσης είτε για σεμινάρια μαγειρικής και διοργανώσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο το φαγητό, η ευθύνη είναι μεγάλη. Δεν την αντιλαμβάνονται όλοι με τον ίδιο τρόπο. Κάποιοι βλέπουν μια ευκαιρία εύκολου κέρδους, που κι αυτό δεν θα ήταν απαραίτητα κακό, με την προϋπόθεση να υπάρχουν σταθερές προδιαγραφές ποιότητας και ένας βαθμός πρωτοτυπίας. Γιατί πάντα το ζητούμενο είναι κάτι να αφήνεις... Κάτι, έστω μικρό, να προσθέτεις στη σπουδαία αυτή υπόθεση που λέγεται κουζίνα, μαγειρική, γαστρονομία. Σε πόσες πλέον περιπτώσεις μπορούμε να το πούμε αυτό;

Οι «χειροτέχνες» των videogames

Μια έκθεση για τους πρωταγωνιστές πίσω από την οθόνη

Της **ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗ**

Η έκθεση που άνοιξε για το κοινό το Σάββατο 8 Σεπτεμβρίου στο μουσείο Victoria and Albert του Λονδίνου είναι αφιερωμένη σε μια τεχνολογική βιομηχανία δισεκατομμυρίων, τόσο δολαρίων όσο και πιστών. Αντί για έργα στους τοίχους θα βρείτε κονσόλες, οθόνες και κινητά τηλέφωνα ή ακόμα το μπροστινό μέρος ενός αυτοκινήτου. Στην ανακοίνωση του μουσείου για την έκθεση «Videogames: Design/ Play/ Disrupt» δεν υπάρχουν τίτλοι έργων, αλλά τίτλοι παιχνιδιών όπως «Journey», «No Man's Sky», «Splatoon», «League of Legends», «Bloodborne», «Overwatch»,«Minecraft». Ή μάλλον για να είμαστε ακριβείς, στους τοίχους υπάρχουν πολλά έργα τέχνης, καθώς η προσπάθεια του μουσείου δεν είναι να εκθέσει την εξέλιξη των παιχνιδιών αλλά την καλλιτεχνική έμπνευση και δημιουργία τους ως αυτόνομων έργων. Δεν είναι η πρώτη φορά που ένα μεγάλο μουσείο με ιστορία κάνει μια έκθεση για τα βιντεοπαιχνίδια. Το 2012, το μουσείο Σμιθσόνιαν της Νέας Υόρκης έκανε μια έκθεση γι' αυτά, με τίτλο «40 χρόνια εξέλιξης». Τότε τα παιχνίδια που συμμετείχαν εκλέχθηκαν από το κοινό –3,7 εκατομμύρια ψήφοι από 175 χώρες για τους τελικούς 240 τίτλους– ενώ το 2002 το Μπάρμπικαν στο Λονδίνο διοργάνωσε το «Game On».

Η ωρίμανση

Στο V&A, όμως, η Μαρί Φούλστον, curator της έκθεσης, επικεντρώνεται σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Την εποχή του broadband, των social media και των smartphones. Είναι η τεχνολογική εποχή που εκατομμύρια άνθρωποι μπορούν να βρίσκονται μαζί την ίδια στιγμή, στον ίδιο ψηφιακό κόσμο και η στιγμή που η αρτιότητα του σχεδιασμού συναντά τη ρεαλιστικότητα. Είναι επίσης η στιγμή της ωρίμανσης αυτών των παιχνιδιών. Βήματα μακριά από τις πρώτες αποστροφές ότι αποτελούν αποφυγή από την πραγματικότητα και μέσο ενίσχυσης της βίαιης συμπεριφοράς. Αν και στην πλειονότητά τους η βία αποτελεί δομικό στοιχείο, ας μην ξεχνάμε ότι πάνω από όλα πρόκειται για παιχνίδια – πρέπει να αντεπεξέλθεις σε δοκιμασίες, να επιβιώσεις, να νικήσεις.

Αυτά τα παιχνίδια επιλέγει να παρουσιάσει το μουσείο, και τους δημιουργούς τους ως σχεδιαστές που επηρεάζουν τη σημερινή κουλτούρα και μάλιστα μαζικά, καθώς απευθύνονται σε εκατομμύρια παίκτες. Για να ενισχύσει μάλιστα την εικόνα της καλλιτεχνικής δημιουργίας αφιερώνει μεγάλο μέρος της έκθεσης στον «χειροποίητο» σχεδιασμό τους, πέρα από σκληρούς δίσκους και τεχνολογικά επιτεύγματα. Σκίτσα για τη δημιουργία των ψηφιακών χαρακτήρων, σημειώσεις και σημειωματάρια, εκτίθενται στο κοινό για να μπορέσουν οι θεατές να καταλάβουν ότι η δημιουργία ενός παιχνιδιού βασίζεται όχι μόνο σε μια συναρπαστική ιστορία ικανή να σε μαγέψει και να σε ταξιδέψει αλλά και στην καλλιτεχνική δημιουργία ενός κόσμου που θα σε πάρει μαζί του. Μάλιστα, οι κόσμοι αυτοί είναι προϊόντα αποκλειστικά της φαντασίας των δημιουργών. Νέοι πλανήτες, καινούργιες μορφές ζωής, φανταστικά πλάσματα με υπερφυσικές δυνάμεις, ένα ολόκληρο σύμπαν φτιαγμένο από την αρχή και δομημένο με νέες αρχές και κανόνες.

> *Η ιστορική μνήμη - η Γερμανία μόλις επέτρεψε τα ναζιστικά σύμβολα σε παιχνίδι - ο σεξισμός ή ο ρατσισμός είναι ερωτήματα που θέτει η έκθεση.*

Και όχι μόνον αυτό. Οταν κατακτήθηκε η ρεαλιστικότητα των χαρακτήρων στον ψηφιακό κόσμο υπήρξε και η πλήρης απελευθέρωση των δημιουργών. Παιχνίδια όπως το «Journey» ξεχωρίζουν όχι μόνο για τη μοναδική αισθητική τους αλλά και για τον ίδιο τον στόχο του παιχνιδιού, όπου οι «πίστες του» είναι κομμάτια της πορείας της ζωής του ανθρώπου, η γέννηση, ενηλικίωση, η πορεία προς τον θάνατο. Ή όπως το «Kentucky Route Zero» που οι δημιουργοί του χρησιμοποίησαν τη σκηνογραφία του θεάτρου για να δημιουργήσουν τους δραματικούς χώρους αλλά και γνωστούς πίνακες. Γι' αυτόν τον λόγο ανάμεσα στα εκθέματα βρίσκεται και ο πίνακας του Βέλγου σουρεαλιστή Ρενέ Μαγκρίτ, «Le Blanc Seing», του 1965, που αποτέλεσε την έμπνευση σκηνής στο παιχνίδι του 2013.

Στην έκθεση «Videogames: Design/Play/Disrupt», οι θεατές πρέπει να συμμετάσχουν ενεργά. Οχι μόνο να περιηγηθούν ή να προβληματιστούν για τις ηθικές παραμέτρους που τίθενται, αλλά να παίξουν!

Η έκθεση προσεγγίζει και θέματα πολιτικής στα παιχνίδια. Πόσο μπορεί ένα παιχνίδι να «παίξει» με την Ιστορία; Η ιστορική μνήμη –μόλις τον προηγούμενο μήνα η Γερμανία επέτρεψε τα ναζιστικά σύμβολα σε βιντεοπαιχνίδι για πρώτη φορά– ο σεξισμός ή ο ρατσισμός είναι κάποια από τα ερωτήματα που θέτει η έκθεση. Μπορούν τα βιντεοπαιχνίδια να χρησιμοποιήσουν πραγματικά, επώδυνα γεγονότα ως σενάριο; (Το παιχνίδι «Super Columbine Massacre RPG!» βασίστηκε πάνω στα γεγονότα της σφαγής στο Λύκειο Κόλουμπαϊν όπου σκοτώθηκαν 12 μαθητές και ένας δάσκαλος).

Πέρα από τα πρωτότυπα έργα, ένα μεγάλο μέρος της έκθεσης αφιερώνεται στους συμμετέχοντες σε κάποιο παιχνίδι. Συγκεκριμένα, στην έννοια της «Δημοκρατίας των παικτών». Είναι όλοι ίσοι μέσα σε ένα βιντεοπαιχνίδι, όλοι ξεκινούν στην έναρξη, κινούνται στον ίδιο ψηφιακό κόσμο και μόνο η ικανότητα και το πάθος κάνουν κάποιους να ξεχωρίζουν. Φυσικά υπάρχουν και οι νικητές που η κοινότητα αυτή των μοναχικών παικτών λατρεύει ως ήρωες. Αλλωστε, χωρίς τους παίκτες η ύπαρξη των παιχνιδιών δεν θα είχε κανένα νόημα. Ετσι και οι θεατές της έκθεσης θα πρέπει να αλληλεπιδράσουν με τα έργα. Και όχι μόνον. Το μουσείο έχει διοργανώσει μία σειρά από εργαστήρια για τον σχεδιασμό τους.

Το μεγάλο ατού

Από τα ψηφιακά τουβλάκια του εκπαιδευτικού «Minecraft» μέχρι τους ονειρικούς κόσμους του «Last of Us» ή του «Journey», ή ακόμα τα arcade του παρελθόντος η έκθεση στο μουσείο V&A έρχεται να επιβεβαιώσει ότι τα βιντεοπαιχνίδια, όσο και αν έχουν κατηγορηθεί ή δαιμονοποιηθεί, είναι μια μορφή τέχνης με το πολύτιμο ατού της διαδραστικότητας.

Σε μια ομιλία του με τίτλο «επανεφευρίσκοντας τα παιχνίδια» στο TEDx ο NYU Game Center's Interim Director, Φρανκ Λαντζ, αναλύοντας τη δυνατότητα των παιχνιδιών να δώσουν μια διαφορετική θεώρηση της ζωής κατέληξε: «Υπάρχουν άλλοι τρόποι που τα παιχνίδια μπορούν να παράγουν βαθιές ουσιαστικές έννοιες. Τρόποι που είναι διαφορετικοί από τη λογοτεχνία, τον κινηματογράφο και το θέατρο», και η έκθεση στο V&A θέλει να το αποδείξει.

Η έκθεση «Videogames: Design/Play/Disrupt» θα διαρκέσει μέχρι τις 24 Φεβρουαρίου 2019.

Μικρού μήκους ταινίες με μεγάλο βελτνεκές

Το 8ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου ξεκινάει στο Θέατρο Ριάλτο και στην «Κ» μιλάνε οι καλλιτεχνικοί διευθυντές

Το 8ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου έχει καταστεί πλέον ένας αξιόλογος κινηματογραφικός θεσμός. Με τις παράλληλες εκδηλώσεις οι διοργανωτές έχουν ως βασικό στόχο την καλλιέργεια της παιδείας και κουλτούρας του κινηματογράφου αλλά και ευρύτερα των οπτικοακουστικών τεχνών.

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Από τις 13 έως τις 19 Οκτωβρίου σηκώνει αυλαία το 8ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου και φέτος στο διαγωνιστικό του μέρος συμμετέχει πρωτοφανής αριθμός συμμετοχών. Στην «Κ» μίλησαν οι καλλιτεχνικοί διευθυντές του φεστιβάλ Αλεξία Ρόιτερ και Ιωακείμ Μυλωνάς, οι οποίοι σημειώνουν ότι όλο και περισσότερες κυπριακές ταινίες υλοποιούνται και διαγωνίζονται κάθε χρόνο στο ISFFC και αρκετές από αυτές κάνουν αξιόλογη πορεία στο εξωτερικό, συμμετέχοντας σε σημαντικά διεθνή φεστιβάλ. Η Αλεξία και ο Ιωακείμ τονίζουν, ωστόσο, ότι αυτό που λείπει είναι μια ολοκληρωμένη πολιτική του κράτους που να αφορά στον κινηματογράφο, ενώ πρέπει να ενισχυθεί, μεταξύ άλλων, και η οπτικοακουστική παιδεία, που οφείλει να ξεκινά από τη δημοτική εκπαίδευση. Φέτος, το φεστιβάλ προτείνει ενδιαφέρουσες παράλληλες εκδηλώσεις από τις οποίες προκύπτουν νέες και ενδιαφέρουσες συνεργασίες και αναδεικνύεται το έργο Κυπρίων δημιουργών από τον χώρο της τέχνης. Για τα κυπριακά και για τα διεθνή βραβεία έχει επιλεγεί πενταμελής κριτική επιτροπή από επαγγελματίες της ενεργής κινηματογραφικής κοινότητας από την Κύπρο και το εξωτερικό θα αναλάβει πρόεδρος της επιτροπής θα είναι φέτος ο βραβευμένος Έλληνας πεζογράφος, μεταφραστής, σεναριογράφος και σκηνοθέτης Αχιλλέας Κυριακίδης.

–Τι θα δούμε φέτος στο Φεστιβάλ, υπάρχει κάποια κεντρική ιδέα;

–Στη φετινή έκδοση του φεστιβάλ θα δούμε για ακόμα μία φορά εξαιρετικές ταινίες απ' όλο τον κόσμο και την εγχώρια παραγωγή. Το διαγωνιστικό πρόγραμμα που αποτελεί και τον πυρήνα του φεστιβάλ αποτελείται από ταινίες πραγματικά πολύ διαφορετικές μεταξύ τους όσον αφορά το είδος, τη θεματολογία, την τεχνική και την αισθητική. Στόχος μας είναι να αναδεικνύεται το ευρύ φάσμα της μικρού μήκους ταινίας και οι απεριόριστες δυνατότητες δημιουργίας που προσφέρει αυτό το είδος τέχνης στους δημιουργούς. Ανάμεσα στις ταινίες που έχουν επιλεγεί υπάρχουν πρεμιέρες, ταινίες από νέους πρωτοεμφανιζόμενους σκηνοθέτες, ταινίες που έχουν ήδη συμμετοχές και βραβεία σε σημαντικά διεθνή φεστιβάλ όπως οι Κάννες, η Βενετία, το Sundance και το Βερολίνο. Είμαστε στην ευχάριστη θέση να πούμε ότι ορισμένες από αυτές μπαίνουν και στην λίστα υποψηφιοτήτων για τα όσκαρ που τώρα άρχισαν να ανακοινώνονται.

–Ο θεσμός του φεστιβάλ ολοένα και μεγαλώνει, ποιες είναι οι φετινές προκλήσεις;

–Όσο μεγαλώνει το φεστιβάλ, τόσο μεγαλώνουν και οι προκλήσεις κάθε χρόνο. Στόχος είναι η ανταπόκριση στις προσδοκίες των διαγωνιζομένων, της κριτικής επιτροπής αλλά και του κοινού που αγκάλιασε αυτόν τον θεσμό και γεμίζει κάθε βράδυ την αίθουσα του Ριάλτο. Από την άλλη οφείλεις κάθε χρόνο να προσθέτεις νέα στοιχεία στη διοργάνωση και να προσφέρεις κάτι καινούργιο όσον αφορά το θέαμα και τις παράλληλες δραστηριότητες που διοργανώνονται κατά τη διάρκεια της φεστιβαλικής βδομάδας. Όλα αυτά υλοποιούνται διαχρονικά μέσα σε ένα στενό οικονομικό πλαίσιο, σε σύγκριση με αντίστοιχες διοργανώσεις στο εξωτερικό. Αυτό το δεδομένο από μόνο του αποτελεί για εμάς μεγάλη πρόκληση. Από την άλλη, όμως, αυτός ο περιορισμός έχει κάνει τη μικρή ομάδα του ISFFC να γίνεται όλο και πιο δημιουργική, ευρηματική και αποτελεσματική. Φυσικά, αν υπήρχαν περισσότερα χρήματα στον προϋπολογισμό μας θα τα διαθέταμε στη φιλοξενία για να μπορούμε κάθε χρόνο να έχουμε μαζί μας περισσότερους δημιουργούς από όλο τον κόσμο και επαγγελματίες του χώρου από το εξωτερικό.

–Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ έχουν προγραμματιστεί ενδιαφέρουσες παράλληλες εκδηλώσεις. Τι προσδοκάτε με αυτές;

–Όλες οι εκδηλώσεις που διοργανώνονται στο πλαίσιο του φεστιβάλ έχουν ως βασικό στόχο την καλλιέργεια της παιδείας και κουλτούρας του κινηματογράφου αλλά και ευρύτερα των οπτικοακουστικών τεχνών. Αρκετές είναι στοχευμένες και αφορούν συγκεκριμένα τους επαγγελματίες του χώρου, προσφέροντάς τους εξειδικευμένα σεμινάρια και εργαστήρια. Επίσης, το φεστιβάλ επεκτείνει κάθε χρόνο τις δράσεις του εκτός του Θεάτρου Ριάλτο και της πλατείας Ηρώων με αρκετές εκδηλώσεις να πραγματοποιούνται σε άλλα γνωστά και άγνωστα σημεία της Λεμεσού, δίνοντάς μας έτσι τη δυνατότητα να διαφοροποιούμαστε, να διοργανώνουμε site-specific εκδηλώσεις και να προσελκύουμε διαφορετικό και καινούργιο κοινό. Πολύ σημαντικό είναι το ότι μέσα από αυτές τις διαφορετικές εκδηλώσεις προκύπτουν νέες και ενδιαφέρουσες συνεργασίες και αναδεικνύεται το έργο Κυπρίων δημιουργών από τον χώρο της τέχνης.

> *Όσο αφορά στην ποιότητα και την ποσότητα των ταινιών εγχώριας παραγωγής δεν μας λείπει κάτι. Όλο και περισσότερες ταινίες υλοποιούνται και διαγωνίζονται κάθε χρόνο στο ISFFC, αρκετές από τις οποίες κάνουν αξιόλογη πορεία στο εξωτερικό, συμμετέχοντας σε σημαντικά διεθνή φεστιβάλ.*

–Σημειώνετε ότι κάθε χρόνο πάμε και καλύτερα με τις κυπριακές παραγωγές, μας λείπει κάτι ακόμα;

–Όσο αφορά στην ποιότητα και την ποσότητα των ταινιών εγχώριας παραγωγής δεν μας λείπει κάτι. Όλο και περισσότερες ταινίες υλοποιούνται και διαγωνίζονται κάθε χρόνο στο ISFFC, αρκετές από τις οποίες κάνουν αξιόλογη πορεία στο εξωτερικό, συμμετέχοντας σε σημαντικά διεθνή φεστιβάλ. Αυτό που λείπει είναι μια ολοκληρωμένη πολιτική του κράτους που να αφορά στον κινηματογράφο, η μεγαλύτερη οικονομική στήριξη και από το κράτος αλλά και από τον ιδιωτικό τομέα και φυσικά η οπτικοακουστική παιδεία που οφείλει να ξεκινά από τη δημοτική εκπαίδευση.

–Μέσα σε αυτά τα χρόνια ποια θεωρείτε τη μεγαλύτερη αλλαγή που έχει συντελεστεί στη διοργάνωση;

–Όλη η ομάδα του φεστιβάλ έχει πλέον ωριμάσει και έχει την εμπειρία να ανταποκριθεί στις προκλήσεις μιας διεθνούς εμβέλειας διοργάνωσης. Παράλληλα με μας βλέπουμε ότι ωριμάζουν και οι κύπριοι δημιουργοί και το κοινό μας το οποίο έχει πλέον άποψη, έχει απαιτήσεις, ασκεί κριτική, εμπνέεται και προβληματίζεται. Το φεστιβάλ έχει εδραιωθεί και η τέχνη της μικρού μήκους ταινίας έχει αναγνωριστεί και αγαπηθεί από το κοινό της Κύπρου το οποίο συμμετέχει ενεργά σε όλες τις εκδηλώσεις του φεστιβάλ, γεμίζοντας την αίθουσα του Ριάλτο και στηρίζοντας τους συμμετέχοντες δημιουργούς.

–Έχει εδραιωθεί διεθνώς στον χώρο του το φεστιβάλ;

–Πλέον μπορούμε να πούμε ότι το ISFFC είναι ένα φεστιβάλ γνωστό στο εξωτερικό. Οι διαρκείς προσπάθειες μας για δικτύωση και ανάπτυξη των σχέσεων με αλλά φεστιβάλ αλλά και οργανισμούς, έχει σαν αποτέλεσμα την ανταλλαγή προγραμμάτων και την ένταξη σε δίκτυα τα οποία προσδίδουν αξιοπιστία στο φεστιβάλ. Μέσα στο μήνα Οκτώβριο θα ανακοινώσουμε και ένα πολύ σημαντικό γεγονός το οποίο εντάσσει πλέον το ISFFC ανάμεσα στα πιο σημαντικά φεστιβάλ της Ευρώπης! Δεν μπορούμε να πούμε περισσότερα αυτή τη στιγμή...

–Ποιο θα θέλατε να είναι το αποτύπωμα του φετινού φεστιβάλ

–Η 8η έκδοση του φεστιβάλ είναι πάρα πολύ σημαντική για μας... για λόγους που δεν μπορούμε να κοινοποιήσουμε ακόμα. Σύντομα! Το σίγουρο είναι ότι περιλαμβάνει ταινίες στο πρόγραμμά της που για μας προσωπικά αποτελούν σταθμό. Ταινίες που μας έχουν συγκλονίσει, και που θα θυμόμαστε πολλά χρόνια. Ευχόμαστε το ίδιο για τους θεατές μας!

Παράλληλες εκδηλώσεις

Όπως επεσήμαναν οι καλλιτεχνικοί διευθυντές του φεστιβάλ, Αλεξία Ρόιτερ και Ιωακείμ Μυλωνάς, όλες οι εκδηλώσεις και προβολές του φεστιβάλ αποτελούν αγαπημένα κομμάτια ενός παζλ. Ωστόσο, στοίχημα για τη διοργάνωση αποτελούν δύο εκδηλώσεις που γίνονται πρώτη φορά. Την Κυριακή 14 Οκτωβρίου στις 6:00 μ.μ., στο Θέατρο Ριάλτο, θα πραγματοποιηθεί το «Meet the Programmers»! Μια πρωτοβουλία που φέρνει στην Κύπρο για πρώτη φορά διευθυντές και επιμελητές προγράμματος σημαντικών φεστιβάλ μικρού μήκους σε ένα πάνελ συζητήσεων με θέμα «Πώς γίνεται ο προγραμματισμός και με ποια κριτήρια επιλέγονται οι ταινίες σε φεστιβάλ». Οι διοργανωτές δηλώνουν πως είναι μια καλή ευκαιρία τόσο για τους δημιουργούς όσο και για το κοινό να ακούσουν πώς οι προγραμματιστές καταλήγουν στις επιλογές τους και τι ψάχνουν σε μια ταινία. Συμμετέχουν στο πάνελ τα φεστιβάλ: Tampere (Φινλανδία), Berlinale (Γερμανία), Vienna shorts (Αυστρία), Winterthur (Ελβετία) και NDU (Λίβανος). Την Τετάρτη 17 Οκτωβρίου, στις 5:30 μ.μ. στο Παλιό Ξυδάδικο, θα λάβει χώρα η εκδήλωση «Words on film» που θα συνδέσει την τέχνη του κινηματογράφου με την ποίηση και τη λογοτεχνία. Στη πρώτη ώρα θα γίνει μια συζήτηση με τον καταξιωμένο Έλληνα συγγραφέα και σκηνοθέτη Αχιλλέα Κυριακίδη την οποία θα συντονίσει ο Κύπριος συγγραφέας Γιώργος Τριλλίδης. Και ακολούθως θα προβληθούν τέσσερις ταινίες μικρού μήκους χωρίς διάλογο επενδυμένες με αφήγηση και στίχο από γνωστούς Κύπριους λογοτέχνες και ποιητές.
Μαρία Ιωάννου, Κωνσταντία Σωτηρίου, Στέφανος Σταυρίδης και Κώστας Μαννούρης θα διαβάζουν το κείμενό τους σε παράλληλη προβολή με την ταινία η οποία τους έχει ανατεθεί.

Απαιτητικό κοινό

–Υπάρχει κάτι που πρέπει να γίνει στο κινηματογραφικό τοπίο της χώρας;

–Σίγουρα μπορούν να γίνουν παρά πολλά ξεκινώντας από την κατοχύρωση του επαγγέλματος του σκηνοθέτη, την ένταξη της κινηματογραφικής παιδείας στα σχολεία, την αύξηση του κονδυλίου του κινηματογράφου, την αναβάθμιση του Τμήματος Κινηματογράφου του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και φυσικά τη σωστή και αποτελεσματική εφαρμογή φορολογικών κινήτρων στον τομέα της κινηματογραφικής παραγωγής.

–Το κοινό αυτά τα χρόνια πώς ανταποκρίνεται; Έχετε δει αλλαγή κινηματογραφικής κουλτούρας στη χώρα;

–Φυσικά. Έχουμε παρατηρήσει άλματα από ό,τι πριν από λίγα χρόνια. Το κοινό έχει γίνει πιο απαιτητικό και παρακολουθεί με εξαιρετικό ενδιαφέρον μικρού μήκους ταινίες. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι έχουμε βάλει και εμείς το λιθαράκι μας σε αυτή την προσπάθεια.

info

8ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου, Θέατρο Ριάλτο, Λεμεσός. Το αναλυτικό πρόγραμμα θα είναι σύντομα διαθέσιμο στην ιστοσελίδα www.isffc.com.cy.
Πληροφορίες: Θέατρο Ριάλτο, τηλέφωνο 77777745 - www.isffc.com.cy / www.rialto.com.cy.
Είσοδος ελεύθερη (απαραίτητη η εξασφάλιση θέσεων από το ταμείο του θεάτρου, την ιστοσελίδα του, ή την εφαρμογή Rialto Theatre App).

Η ουσία του έργου του τρεις λέξεις: διάρκεια, εξέλιξη και φαντασιακό

Ο Δημήτρης Ντόκος, με τους χαρακτηριστικούς σκαραβαίους και τα μοτίβα, παρουσιάζει τη δουλειά του στην IsNotGallery

Ο σκαραβαίος, είτε σχηματικά είτε συμβολικά, με τραβούσε περισσότερο και μου έδινε πάτημα να αφηγηθώ τις ιστορίες που είχα στο μυαλό μου πιο εύκολα, αν θες, από οποιοδήποτε άλλο, λέει ο Δημήτρης Ντόκος.

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Δημήτρης Ντόκος είναι ένας νέος καλλιτέχνης που έχει ήδη δώσει δείγματα δουλειάς που έχουν αναγνωριστεί από τον κόσμο της τέχνης. Παρουσιάζει τη δουλειά του, τα ημερολόγιά του στην Isnotgallery και μοιράζεται κάποιες σκέψεις του στην «Κ». Από street artist πέρασε στις γκαλερί, ωστόσο, για τον Δημήτρη και τα δύο είναι μορφές τέχνης, από το καθένα παίρνει κάτι διαφορετικό. Στη δουλειά του για την ώρα «κυριαρχεί» ο σκαραβαίος, ο οποίος τον εντυπωσίασε ως ζώο, και τα μοτίβα, όπως λέει όμως «αν θα εμμείνω στους σκαραβαίους ή στη γραφή των συμβόλων δεν μπορώ να το ξέρω ούτε εγώ. Ο χρόνος θα το δείξει αυτό». Ο Δημήτρης δεν βιάζεται να καθιερώσει έναν τρόπο έκφρασης και δεν επιθυμεί να ταυτιστεί με μια μορφή τέχνης, προς το παρόν θέλει να εκφράζεται και σημειώνει: «Δεν αγχώνομαι για πράγματα στα οποία δεν μπορώ να επέμβω. Κοιτάω μόνο κάθε φορά που τελειώνω ένα έργο να χαίρομαι γι' αυτό που έχω δημιουργήσει».

–Ξεκίνησες με αρχιτεκτονικό σχέδιο και γραφιστική και στη συνέχεια με την τέχνη. Τι σε τράβηξε σε αυτόν τον δρόμο;

–Δεν μπορώ να πω ότι υπήρξε κάποια στιγμή που αποφάσισα να περάσω από το ένα στο άλλο. Για μια μεγάλη περίοδο τα εξασκούσα και τα δύο παράλληλα. Κατόπιν άρχισα να βλέπω ότι έχω απήχηση στον καλλιτεχνικό χώρο είτε από ορισμένες κριτικές είτε επί της ουσίας καταφέρνοντας να πουλήσω έργα μου. Έτσι σταδιακά άρχισα να αφιερώνω περισσότερο χρόνο στην τέχνη μέχρι που σιγά-σιγά κατάφερα να ζω μόνο από αυτήν.

–Πότε έγινε το άλμα από street artist σε indoor καλλιτέχνη;

–Υπήρξε μια τάση γενικότερα την περίοδο 2010-2012 πού πολλές αθηναϊκές γκαλερί ήθελαν να βάλουν στον χώρο τους καλλιτέχνες του δρόμου να παρουσιάσουν έργα τους. Έτσι πάλι άρχισα να κάνω κάποιες εκθέσεις χωρίς ποτέ βέβαια να σταματήσω να ζωγραφίζω έξω. Ακόμα κάνω έργα στον δρόμο. Είναι για μένα οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Άσχετα αν κάνω εκθέσεις σε γκαλερί, όταν ζωγραφίζω στον δρόμο θεωρώ πως δίνω και παίρνω κάτι διαφορετικό.

–Πώς έφτασες στην ιδέα με τους σκαραβαίους και τι συμβολίζουν στη δουλειά σου;

–Στην πρώτη μου ατομική έκθεση παρουσίαζα έργα με μορφές γενικότερα από το ζωικό βασίλειο. Μέσα σε αυτά ήταν και κάποιοι σκαραβαίοι. Στη συνέχεια είδα πως αυτό το ζώο, είτε σχηματικά είτε συμβολικά, με τραβούσε περισσότερο και μου έδινε πάτημα να αφηγηθώ τις ιστορίες που είχα στο μυαλό μου πιο εύκολα, αν θες, από οποιοδήποτε άλλο. Έτσι κατέληξα να ζωγραφίζω συγκεκριμένα μόνο σκαραβαίους και να αλλάζω σε κάθε έργο αυτό που ήθελα να εκφράσω.

> *Άσχετα αν κάνω εκθέσεις σε γκαλερί, όταν ζωγραφίζω στον δρόμο θεωρώ πως δίνω και παίρνω κάτι διαφορετικό.*

–Αντοχή, μεταμόρφωση, απόκοσμο, είναι λέξεις που ταιριάζουν με τη δουλειά σου;

–Αυτές οι τρεις είναι λέξεις που μπορεί κανείς να τις εκλάβει διαφορετικά. Αν θέλεις να σου πω πώς τις εκλαμβάνω εγώ έτσι ώστε να έχουν κάποια υπόσταση μέσα από το δικό μου έργο θα έλεγα αντοχή-διάρκεια, μεταμόρφωση-εξέλιξη, απόκοσμο-φαντασιακό.

–Θα ήθελες να καθιερωθείς ως ο καλλιτέχνης των σκαραβαίων και των μοτίβων;

–Δεν κοιτάω καθιερωθώ κάπως. Αυτά είναι πράγματα που χαρακτηρίζουν έναν καλλιτέχνη μετά από πολλά χρόνια δουλειάς, ίσως ακόμα και στη δύση της καριέρας του και όπως αναφέρατε και προηγουμένως είμαι και θεωρώ τον εαυτό μου έναν νέο καλλιτέχνη. Το αν θα εμμείνω στους σκαραβαίους ή στη γραφή των συμβόλων δεν μπορώ να το ξέρω ούτε εγώ. Ο χρόνος θα το δείξει αυτό.

–Καλλιτεχνικά πού τοποθετείσαι ή δεν σε ενδιαφέρει να ενταχθείς σε κάποιο στυλ;

–Όπως προείπα όλα ξεκίνησαν κάνοντας γκράφιτι. Αυτή η τάση να περνούν καλλιτέχνες της street art στις γκαλερί δεν έχει ακόμα ωριμάσει νομίζω έτσι ώστε μπορέσει κάποιος να εντάξει όλη αυτή την κουλτούρα σε κάποιο συγκεκριμένο στυλ. Νομίζω πως από μόνη της ακόμα αυτή η κουλτούρα δεν έχει την ανάγκη να ενταχθεί κάπου. Βλέπουμε στις γκαλερί έργα γκραφιτάδων από κλασικά μέχρι σουρεαλιστικά, ποπ, οτιδήποτε. Η ουσία θεωρώ της συγκεκριμένης τέχνης δεν είναι να ενταχθεί κάπου ως τεχνοτροπία άλλα το γεγονός του ότι κάποιος μπορεί να βλέπει ένα έργο στο δημόσιο χώρο και παράλληλα αυτό να υπάρχει και σε ένα μουσείο.

–Ποια είναι η γνώμη σου για τη δημόσια αισθητική; Για τις παρεμβάσεις graffiti σε δημόσια κτήρια ή μνημεία;

–Η δημόσια αισθητική είναι άναρχη. Ο καθένας παρεμβαίνει σ' αυτή με διαφορετικό τρόπο π.χ. αρχιτεκτονική, διαφημίσεις, γκράφιτι κτλ. Όσον άφορα τις παρεμβάσεις γκράφιτι όπως τις αναφέρετε θεωρώ ότι δεν μπορούμε να βάζουμε στην ίδια κατηγορία ένα γκράφιτι σ' ένα δημόσιο γκρίζο εγκαταλελειμμένο κτίριο και σ' ένα μνημείο ή σ' ένα κτήριο μιας αισθητικής που μπορεί να είναι από μόνο του ένα έργο τέχνης ή σε μια ιδιωτική περιουσία. Προσωπικά είμαι αντίθετος να γίνονται γκράφιτι σε μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους και γενικά σε σημεία τα οποία μπορεί να αντιπροσωπεύουν κάτι διαφορετικό για κάποιους ανθρώπους.

–Είσαι νέος με ενδιαφέρουσες διεθνείς συμμετοχές, καλλιτεχνικά πού θα ήθελες να φτάσεις;

–Προς το παρόν κοιτάω να μπορώ να βιοπορίζομαι από αυτό έτσι ώστε να έχω τη δυνατότητα να χρησιμοποιώ τον χρόνο μου ζωγραφίζοντας και δημιουργώντας έργα που βγαίνουν από μέσα μου όπως τα θέλω, αφιερώνοντας όλη μου την ενέργεια σ' αυτά. Το πού θα φτάσει ένας καλλιτέχνης τώρα είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων και συνθηκών όπως κριτικές, μόδα, τάσεις, ακόμα και τύχη κτλ. Δεν αγχώνομαι για πράγματα στα οποία δεν μπορώ να επέμβω. Κοιτάω μόνο κάθε φορά που τελειώνω ένα έργο να χαίρομαι γι' αυτό που έχω δημιουργήσει.

«Artist's Diaries», Δημήτρης Ντόκος, Isnotgallery, Οδυσσέως 11, Παλιά Πόλη, Λευκωσία. Διάρκεια έκθεσης από 12 έως 27 Οκτωβρίου.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ**

Ρωμανιώτικο Γιομ Κιπούρ

Τετάρτη 19 Σεπτεμβρίου έπεσε φέτος η 10η του μηνός Τισρί, η καθορισμένη ημερομηνία εορτασμού του Γιομ Κιπούρ, της Ημέρας του Εξιλασμού, της πιο μεγάλης εορτής του ιουδαϊσμού. Είναι η ημέρα τη μετάνοιας και της συγχώρησης των αμαρτιών, το Σάββατο των Σαββάτων. Την ημέρα αυτή τηρείται απόλυτη νηστεία, για είκοσι πέντε τουλάχιστον ώρες δεν τρώνε και δεν πίνουν τίποτε. Η εορτή θεμελιώνεται στο Λευιτικό (23.27-32. Στη μακρά ιστορία της ιουδαϊκής λατρείας πολλά λατρευτικά έθιμα συνδέθηκαν με την εορτή αυτή, διαφορετικά από εποχή σε εποχή και από κοινότητα σε κοινότητα.

Βρέθηκα φέτος για την εορτή του ιλασμού στα ρωμανιώτικα Γιάννενα, καλεσμένος από τον φίλο Μωυσή Ελισάφ, πρόεδρο της Ισραηλιτικής Κοινότητας της πόλης. Η κοινότητα είναι μικρή και σιγοσβήνει. Απαρτίζεται από πενήντα μέλη μεγάλης ηλικίας. Η συναγωγή έχει γίνει στην ουσία μουσείο, δεν υπάρχει θρησκευτική ζωή. Η μόνη μέρα που ζωντανεύει είναι, τα τελευταία χρόνια, το Γιομ Κιπούρ, όπου συνάζονται τριακόσιοι περίπου άνθρωποι. Ερχονται Γιαννιώτες Εβραίοι από όλο τον κόσμο, από την Αμερική, τον Καναδά, το Ισραήλ, στον τόπο τους ή στον τόπο των προγόνων τους, για μία μόνο μέρα, προκειμένου να συνεορτάσουν τη μεγάλη γιορτή. Είναι αληθινά συγκινητικό! Μέσα στη σύναξη βρίσκονταν φέτος –και αυτό είναι ακόμη πιο συγκινητικό– και τρεις Γιαννιώτισσες που εκτοπίστηκαν από τα Γιάννενα στο Αουσβιτς και γύρισαν ζωντανές. Οι υπόλοιποι εορταστές ήταν από την Αθήνα και άλλες πόλεις της Ελλάδος, υπήρχαν και κάμποσοι Εβραίοι τουρίστες που έτυχε να βρίσκονται τη μέρα αυτή στα Γιάννενα, καθώς και λίγοι χριστιανοί φίλοι της κοινότητας. Ο χαρακτήρας της σύναξης ήταν κοινωνικός, να ξανανταμώσουν συγγενείς, φίλοι και γνωστοί. Καθώς τα κείμενα της λατρείας είναι στα εβραϊκά ή στα αραμαϊκά, κανείς σχεδόν δεν καταλάβαινε τίποτε, ελάχιστοι μόνο μπορούσαν να παρακολουθούν, κυρίως εκείνοι που ζουν στο Ισραήλ. Οσο για τη νηστεία, από ό,τι κατάλαβα, μετριούνται στα δάχτυλα αυτοί που την τήρησαν. Η θρησκευτική ζωή είναι ανύπαρκτη στις φθίνουσες εβραϊκές κοινότητες της Ελλάδος. Είναι κοινότητες μνήμης, αυτό που τις συνέχει ακόμη είναι η μνήμη, η μνήμη κυρίως του Ολοκαυτώματος: δεν υπάρχει Ελληνας Εβραίος που να μην έχει χάσει δικούς του στο Ολοκαύτωμα.

Ιωάννινα, γύρω στο 1910. Μέλη της τοπικής εβραϊκής κοινότητας. Σήμερα η κοινότητα είναι μικρή και σιγοσβήνει. Από το βιβλίο «Το πανόραμα του Νισήμ Λεβί», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Καπόν.

Την κορυφαία Ημέρα του Εξιλασμού, την κλητή και αγία, προτείνεται ως πρότυπο μετανοίας στους Εβραίους η μετάνοια των εθνικών Νινευιτών!

Οι πιστοί όλων των θρησκειών ζουν τη θρησκευτική τους πίστη αυτάρκεις και περίκλειστοι. Αγνοούν τα πάντα για τις άλλες θρησκείες, όταν δεν πιάνουν τον πόλεμο. Αν όμως ένας καλής θελήσεως Ελληνας χριστιανός βρισκόταν το Γιομ Κιπούρ σε μια συναγωγή, θα αναγνώριζε αμέσως πολλά κοινά με τη δική του λατρεία, και ας μην είχε ποτέ μελετήσει το θέμα. Θα σταθώ σε ένα μόνο αυτά. Κατά την απογευματινή ακολουθία (μιχνά) της Ημέρας του Εξιλασμού διαβάζεται στη συναγωγή ολόκληρο το βιβλίο του Ιωνά. Το βιβλίο διαβάζεται επίσης ολόκληρο και στους ορθόδοξους χριστιανικούς ναούς, το Μεγάλο Σάββατο, την κλητή και αγία ημέρα των χριστιανών, γιατί η τριήμερη παραμονή του Ιωνά στην κοιλιά του κήτους προτυπώνει την τριήμερη ταφή και ανάσταση του Χριστού, όπως εξήγησε ο ίδιος (Μτ 12.40).

Το βιβλίο του Ιωνά ανήκει στους δώδεκα μικρούς προφήτες, αλλά δεν περιέχει καμία προφητεία (εκτός από έξι, στη μετάφραση των Ο΄, λέξεις, 3:4). Είναι απλώς ένα επεισόδιο από τη ζωή του Ιωνά. Πρόκειται για συναρπαστικό κείμενο, που διαβάζεται σαν παιδικό παραμύθι, το οποίο ωστόσο θέτει μεγάλα θεολογικά ερωτήματα – το ίδιο το βιβλίο, άλλωστε, τελειώνει με ένα ερώτημα. Ο Ιωνάς παίρνει εντολή από τον Θεό να πάει στην ειδωλολατρική και πολεμόχαρη πόλη της Νινευή, για να κηρύξει τη μετάνοια στους κατοίκους της. Προσπαθεί μάταια να αποδράσει από την εντολή του Θεού, βρίσκεται τρεις μέρες στην κοιλιά ενός κήτους, σώζεται από τον Θεό και φθάνει τελικά στη Νινευή, για να καλέσει σε μετάνοια. Οι εθνικοί Νινευίτες μετανοούν, νηστεύουν αυτοί και τα ζώα τους και λαβαίνουν τη συγχώρηση του Θεού. Ο Ιωνάς καταθλίβεται και θυμώνει που ο Θεός δεν τιμώρησε τους Νινευίτες και φεύγει από την πόλη. Ο Θεός προστάζει μια κολοκύνθη (κατά τη μετάφραση των Ο΄) να φυτρώσει για να προσφέρει τη σκιά της στον Ιωνά και μετά την ξεραίνει, γεγονός που στενοχωρεί πολύ τον προφήτη. Εξ ου και το καταληκτικό ερώτημα του Θεού: Αν εσύ λυπήθηκες για την κολοκύνθη για την οποία δεν έκανες τίποτε, μόνη της φύτρωσε και μόνη της ξεράθηκε μέσα σε μια μέρα, εγώ να μη λυπηθώ για τη Νινευή, τη μεγάλη πόλη, με 120.000 κατοίκους και πολλά ζώα; Στο βιβλίο του Ιωνά ο Θεός είναι ασφαλώς ο κυβερνήτης του κόσμου, προβάλλεται όμως κυρίως ως Εκείνος που συγχωρεί. Η συγχώρηση και το έλεός του απλώνονται σε όλους τους ανθρώπους, δεν περιορίζονται σε έναν μόνο λαό, ας είναι και ο περιούσιος. Οι Νινευίτες είναι ειδωλολάτρες και εχθροί του Ισραήλ. Το θέμα του βιβλίου είναι ουσιαστικά η σωτηρία των εθνικών. Ο Θεός τόσο πολύ θέλει τη σωτηρία τους που θα σώσει τον προφήτη του από την κοιλιά του κήτους και θα τον αναγκάσει να πάει τελικά στη Νινευή για να κηρύξει τη μετάνοια. Αξίζει την προσοχή μας: την κορυφαία Ημέρα του Εξιλασμού, την κλητή και αγία, προτείνεται ως πρότυπο μετανοίας στους Εβραίους η μετάνοια των εθνικών Νινευιτών!

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΧΙΝΑ**

Σύνορα και γέφυρες

ΓΚΑΖΜΕΝΤ ΚΑΠΛΑΝΙ
Μικρό ημερολόγιο συνόρων
εκδ. Επίκεντρο, **σελ.** 192

Ξαναβρίσκω το βιβλίο του Γκαζμέντ Καπλάνι δώδεκα χρόνια μετά την πρώτη έκδοσή του με την ίδια συγκίνηση της πρώτης ανακάλυψης. Και με τη θλιβερή, βέβαια, γνώση ότι σε αυτόν τον άνθρωπο που έζησε είκοσι πέντε χρόνια στη χώρα μας, σπούδασε εδώ, δίδαξε εδώ, έγραψε στη γλώσσα μας –μετείχε, με δυο λόγια, της «ημετέρας παιδεύσεως»– η Ελλάδα αρνήθηκε την υπηκοότητα, καταδικάζοντάς τον να παραμείνει διά βίου μετανάστης, όμηρος μιας εθνικιστικής, κοντόφθαλμης και εκδικητικής διοίκησης. Το ξαναδιαβάζω με τον ίδιο θαυμασμό. Σαν μαρτυρία μιας δύσκολης διάβασης, όχι απλώς γεωγραφικής ή πολιτισμικής, μιας διάβασης ψυχικής, με βαρύ κόστος, και κέρδος ανεκτίμητο την εσωτερική ελευθερία.

Το θέμα του βιβλίου, μιας μυθοπλασίας με πυκνές αυτοβιογραφικές αναφορές, είναι τα σύνορα κάθε λογής, εσωτερικά και εξωτερικά. Ο νεαρός Αλβανός της ιστορίας έχει πολλά σύνορα να διαβεί: εκείνα που όριζαν τη ζοφερή εσωτερική φυλακή, το ολοκληρωτικό καθεστώς, τις «απαγορευμένες ζώνες», περιοχές που εκτείνονταν σε απόσταση τριάντα - σαράντα χιλιομέτρων από τα σύνορα της Αλβανίας και λειτουργούσαν, καθώς γράφει ο Καπλάνι, «ως ανεπίσημα σύνορα των επίσημων συνόρων». Τα αναγνωρισμένα κρατικά σύνορα της χώρας του, τέλος, που για δεκαετίες δεν μπορούσες «ούτε να τα δεις, ούτε να τα αγγίξεις». Κι ύστερα, στη χώρα της υποδοχής, τα σύνορα της ξενιτιάς, σύνορα της γλώσσας, των στερεοτύπων, των νοοτροπιών. Αν ο μετανάστης καταφέρει να πει «έφτασα», θα είναι σαν να λέει «τα κατάφερα» – μια φράση που ηχεί εντός του σαν κατηγορική προσταγή. Ομως, τις περισσότερες φορές, κάθε άφιξη είναι και η αφετηρία ενός νέου ταξιδιού. Το βιβλίο είναι εξαιρετικά ζυγισμένο, χωρίς να εκτρέπεται σε μελοδραματισμούς. Ο αφηγητής αρνείται να θυματοποιηθεί, γνωρίζει πως ο αυτοοικτιρμός θα τον βυθίσει βαθύτερα στην αυτοαναίρεση. Δεν θέλει να δηλητηριαστεί από μνησικακία και επιθετικότητα απέναντι στην κοινωνία υποδοχής. Δεν θέλει, καθώς γράφει, «να γλιστράει κάθε μέρα στο υπόγειο της κοινωνίας, όπου το σκοτάδι αρκεί και περισσεύει», όπου «παραμονεύει ο μεγάλος κίνδυνος να ενδώσει στο σκοτάδι αυτό». Δεν θέλει επίσης (και είναι σημαντικό αυτό) να αποτελέσει το πειθήνιο μέλος μιας πληθυσμιακής ομάδας που, ιδίως κατά την κρίσιμη δεκαετία του ’90, απαξιώθηκε συστηματικά, μέσω της απόδοσης σε αυτήν χαρακτηριστικών ομοιογένειας και μάλιστα παραβατικής ομοιογένειας. Αυτό που θέλει είναι να καταδείξει ότι η αναπαράσταση των Αλβανών ως κατ’ εξοχήν παραβατικής ομάδας (μια αναπαράσταση που διασφάλιζε για χρόνια τον ρόλο των Αλβανών μεταναστών ως πηγής χαμηλόμισθης και ανασφάλιστης εργασίας) δεν συγκροτεί μονάχα την ομάδα αυτή, αλλά, μέσα από τις ίδιες διαδικασίες συγκροτεί και την ελληνική κοινωνία ως μια κοινωνία υπό συνεχή απειλή, ανασφαλή, ετεροπροσδιοριζόμενη. «Αυτοί που σε φοβούνται περισσότεροι είναι εκείνοι που συνήθως διαβάζουν λίγο και βλέπουν πολλή τηλεόραση», γράφει. «Εκείνοι πιάνονται με λύσσα από τα εθνικά χαρακτηριστικά ή από οποιαδήποτε χαρακτηριστικά, γιατί θέλουν να μη χαθεί αυτή η ευλογημένη διαφορά ανάμεσα στον ανώτερο και στον κατώτερο, η μόνη διαφορά που τους κάνει να νιώθουν πως δεν βρίσκονται στον πάτο της κοινωνίας».

Η ώριμη λογοτεχνική και πολιτική φυσιογνωμία του συγγραφέα εκφράζεται με μια αντίστοιχα ώριμη γλώσσα. Τα ελληνικά του, λαγαρά και ξάστερα, είναι τα ελληνικά όλων μας. Στο πρόσωπό του, ωστόσο, συμφύονται η καταγωγική και η αναδεκτή κουλτούρα. Ο Καπλάνι δεν θέλησε να αφομοιωθεί, παρά να ενταχθεί, διεκδικώντας την αυτονομία του, δεν θέλησε να γίνει Ελληνας, να απεμπολήσει την αλβανική κουλτούρα του, ούτε όμως και να παραμείνει Αλβανός, αδιαπέραστος στα ερεθίσματα της χώρας που τον υποδέχθηκε. Είναι ένα έξοχο παράδειγμα «δια-πολιτισμού»: ένας διανοούμενος που ενσωματώνει νέους κώδικες, χωρίς να απολέσει τον παλιό. Το βιβλίο του είναι μια βαθιά ηθική χειρονομία που δεν μπορεί να αφήσει κανέναν αδιάφορο.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΧΑΡΙΛΑΟ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

Ο Χαρίλαος Νικολαΐδης γεννήθηκε στην Αθήνα τον Δεκέμβριο του 1986. Είναι δικηγόρος και λέκτωρ Δημοσίου Δικαίου και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Εσεξ στη Μεγάλη Βρετανία. Από τις εκδόσεις Μελάνι κυκλοφορεί η ποιητική συλλογή του με τίτλο «Αλεπού στον αυτοκινητόδρομο» (2015), ενώ από τις εκδόσεις Θράκα, σε μετάφρασή του, κυκλοφορεί η συλλογή «Λίγα σύκα απ’ τα γαϊδουράγκαθα» της Εντνα Βίνσεντ Μιλέι. Τελευταίο του βιβλίο, η συλλογή «Αλλες γεύσεις» (Μελάνι, 2018).

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Εκατό χρόνια μοναξιά», του Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Το διάβασα για πρώτη φορά όταν ήμουν παιδί και συνεχώς επιστρέφω, όσα χρόνια κι αν περάσουν. Πρόκειται για τον «Μικρό Πρίγκιπα», το γνωστό βιβλίο του Αντουάν ντε Σεντ Εξιπερί. Πάντα με εντυπωσίαζε και με εντυπωσιάζει η απλότητα με την οποία ο συγγραφέας αγγίζει τόσο πολύπλοκα θέματα. Το πώς εξαλείφεται η σοβαροφάνεια στον τρόπο έκφρασης χωρίς να θυσιάζεται το παραμικρό από τη σοβαρότητα και το βάθος του σπουδαίου αυτού έργου. Και – για να δανειστώ τη φράση– κανείς μεγάλος δεν θα καταλάβει ποτέ γιατί αυτό έχει τόση σημασία. Η δεύτερη θέση ανήκει μάλλον στο De Profundis, του Οσκαρ Ουάιλντ.

Ποιες είναι οι «Αλλες γεύσεις» και τι θα έπρεπε να περιμένουμε από αυτές;
Το δεύτερο βιβλίο χτίζει πάνω στο πρώτο, φιλοδοξεί όμως να πάει λίγο παραπέρα, αλλιώς δεν θα είχε λόγο ύπαρξης. Από την «αναζήτηση» του αρχικού βήματος, περνάμε στην «απομυθοποίηση». Πρόκειται όμως για μια απομυθοποίηση πεισματικά αισιόδοξη, θέλω να πιστεύω. Οι Γεύσεις αγγίζουν ένα μεγάλο εύρος ζητημάτων, όπως ο έρωτας, η εργασία, η βία της ιστορίας και της επικαιρότητας. Ολοι μας βιώνουμε κάποιες φορές το σκληρό πρόσωπο της πραγματικότητας και τότε πρέπει να συνεχίζουμε, να διεκδικούμε, να μετασχηματίζουμε. Γιατί απομυθοποιώ σημαίνει επαναπροσδιορίζω, απελευθερώνομαι, όχι παραιτούμαι. Η γεύση εξασθενεί,/ η γλώσσα δεν εγκαταλείπει, έτσι ανοίγει το βιβλίο. Την εκπλήρωση αυτής της υπόσχεσης θα πρέπει να περιμένει ο αναγνώστης.

Γράφετε: «Οι αλεπούδες γελάνε/ όταν δεν τις βλέπει κανείς./ Εχετε δει αλεπού να γελάει;/ Ορίστε». Ούτε εσείς έχετε δει αλεπού να γελάει;
Το γέλιο της Αλεπούς είναι προσωπική υπόθεση. Δεν θα εξέθετα ποτέ μιαν Αλεπού.

Εχετε Facebook, Twitter κ.λπ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;
Ναι, έχω Facebook. Θεωρώ ότι η επίδραση του κάθε Μέσου στο οτιδήποτε έχει να κάνει με το πώς το χρησιμοποιούμε. Τα social media εμπλουτίζουν τη διαδικασία της γραφής με την έννοια ότι μας επιτρέπουν να γνωριζόμαστε, να συνομιλούμε, να ενημερωνόμαστε πιο γρήγορα και άμεσα. Σημασία όμως έχει το μέτρο το μέσο να μην ακυρώνει τον σκοπό.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1. **«Οι εξαρτήσεις»** Συλλογικό έργο (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης)
2. **«Πώς πεθαίνουν οι δημοκρατίες»** των Στίβεν Λεβίτσκι και Ντάνιελ Ζίμπλατ (Μεταίχμιο)
3. **«Ελλάδα 1453-1821»** του Ντέιβιντ Μπρίουερ (Πατάκη)
4. **«Η υπόθεση της ευτυχίας»** του Τζόναθαν Χάιντ (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης)
5. **«Αυτό ήταν η ζωή; Τότε άλλη μια φορά»** του Ιρβιν Γιάλομ (Αγρα)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1. **«Ουγγρικά ψάρια»** του Γιάννη Πλιώτα (Διόπτρα)
2. **«Ο φοίνικας»** του Χ. Α. Χωμενίδη (Πατάκη)
3. **«Αλλη μια σοβιετική στάση λεωφορείου»** του Γιώργου Τσαντίκου (Χαραμάδα)
4. **«Η χαμένη αναγνώστρια»** του Φάμπιο Στάσι (Ικαρος)
5. **«Κόκκινος σταυρός»** της Μαρίας Γαβαλά (Πόλις)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Αναγνώστης» (Πυρσινέλλα 11, Ιωάννινα).

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

EPA/TASOS KATOPODIS

ΛΟΝΔΙΝΟ

Ριμπέρα, η βία στην τέχνη

Σε ένα από τα ατμοσφαιρικά μουσεία του ευρύτερου Λονδίνου, στην Dulwich Picture Gallery, εγκαινιάστηκε η έκθεση με έργα του Χουσέπε ντε Ριμπέρα (1591-1652), του μεγάλου μπαρόκ ζωγράφου από την Ισπανία. Το ενδιαφέρον της έκθεσης, πέραν του ότι συγκεντρώνει έργα του Ριμπέρα από κορυφαία μουσεία και συλλογές, είναι ότι εξετάζει τα στοιχεία βίας και σαδισμού που υπάρχουν στα περισσότερα έργα τού ζωγράφου. Ο Ριμπέρα, επίγονος του Καραβάτζο, υπήρξε ένας δραματικός ζωγράφος.

AP / JENS MEYER

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Η κληρονομιά του Τσιπεντέιλ

Σε όσους αρέσουν τα παλιά, καλά, στέρεα έπιπλα μιας γνήσιας σχολής σχεδιασμού, η σειρά επίπλων που έφερε στον κόσμο ο Τόμας Τσιπεντέιλ τον 18ο αιώνα απηχεί ένα μέτρο φινέτσας και αρμονίας που παραμένει αξεπέραστο. Ως τα τέλη Ιανουαρίου θα παραμείνει ανοικτή η έκθεση για την κληρονομιά του Τόμας Τσιπεντέιλ στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης και εκεί οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να θαυμάσουν από κοντά αυθεντικά έπιπλα Τσιπεντέιλ και την αξεπέραστη μαστοριά τους.

AP/ANDREW MILLIGAN/ PA

ΠΑΡΙΣΙ

Το μοντέλο του Κουρμπέ

Αυτή η φωτογραφία του 19ου αιώνα δόθηκε πρόσφατα στη δημοσιότητα από την Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας. Απεικονίζει την Κονστάνς Κενιό (Queniaux) σε ένα πορτρέτο που έβγαλε ο διάσημος Γάλλος φωτογράφος Disderi (1819-1889). Σύμφωνα με τους μελετητές και ένα νέο βιβλίο του 75χρονου ερευνητή Κλοντ Σοπ (Schopp), η Κονστάνς Κενιό ήταν το μοντέλο που πόζαρε για τον Γουσταύο Κουρμπέ για το έργο του «Η καταγωγή του κόσμου». Η Κονστάνς ήταν χορεύτρια μπαλέτου.

EPA/RONALD WITTEK

ΛΟΝΔΙΝΟ

Η τέχνη της Ωκεανίας

Τα εκθέματα από την Ωκεανία στην καρδιά του Λονδίνου, αυτήν την περίοδο, μας υπενθυμίζουν ότι είναι η πρώτη μεγάλου βελνηεκούς έκθεση που έχει ποτέ διοργανωθεί στη Βρετανία με αυτό το θέμα. Το συγκεκριμένο έκθεμα της φωτογραφίας είναι δάνειο από το Βρετανικό Μουσείο και αποτελεί μέρος της μεγάλης έκθεσης (με τίτλο «Ωκεανία»), η οποία παρουσιάζεται στη Βασιλική Ακαδημία των Τεχνών. Με αφετηρία την εποχή πριν από την έλευση των Βρετανών, η έκθεση φθάνει ώς τη σύγχρονη εποχή.

REUTERS/JAMES AKENA

ΠΑΡΙΣΙ

Το «αντίο» στον Σαρλ Αζναβούρ

Ο θάνατος του Σαρλ Αζναβούρ, σε ηλικία 94 ετών, επισφράγισε μια εποχή. Πολλοί θαυμαστές του μοιράστηκαν την αίσθηση ενός κοινού πένθους, την εντύπωση ότι ένα ακόμη κομμάτι της παλιάς Ευρώπης, όπως μοναδικά την εκπροσωπούσε στις μεταπολεμικές δεκαετίες, το γαλλικό και ιταλικό τραγούδι, κύλησε στο παρελθόν. Η δημοτικότητα του Σαρλ Αζναβούρ οφειλόταν και στην προσωπικότητά του. Ηταν ένας άνθρωπος με πολλά ενδιαφέροντα, ανοικτός και με δίψα για ζωή.

REUTERS/CHRISTIAN HARTMANN

Οταν η «Λαίδη Τσάτερλι» δικαζόταν, πριν από 58 χρόνια...

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Από τις 20 Οκτωβρίου ώς τις 2 Νοεμβρίου 1960, πριν από ακριβώς 58 χρόνια, μία σημαντική δίκη άλλαξε τα εκδοτικά ήθη στη Μεγάλη Βρετανία και κατ' επέκταση έγινε σύμβολο μιας νέας εποχής. Στη δίκη, από όπου και η φωτογραφία έξω από το Old Bailey, τα κεντρικά δικαστήρια του Λονδίνου, κρίθηκε αν θα επιτραπεί η χωρίς λογοκρισία έκδοση του τολμηρού μυθιστορήματος του Ντ. Χ. Λόρενς «Ο εραστής της Λαίδης Τσάτερλι». Το δικαστήριο αποφάνθηκε πως ο κατηγορούμενος, ο εκδοτικός κολοσσός Penguin, ήταν αθώος και πως μπορούσε να προβεί στην έκδοση της πλήρους εκδοχής του πολύκροτου μυθιστορήματος. Ηταν το πέρασμα σε μια άλλη εποχή. «Ο εραστής της Λαίδης Τσάτερλι», που αφηγείται την ερωτική ιστορία ανάμεσα σε μία παντρεμένη γυναίκα ανώτερης κοινωνικής τάξης με τον νεαρό επιστάτη της, είχε πρωτοεκδοθεί ιδιωτικά στην Ιταλία το 1928 αλλά στην Αγγλία και άλλες αγγλοσαξονικές χώρες (όπως και στην Ιαπωνία) είχε επιτραπεί μόνο η λογοκριμένη έκδοση. Στις 30 Οκτωβρίου 2018, ο οίκος Sotheby's θα δημοπρατήσει ένα αντίτυπο της πλήρους έκδοσης που είχε στα χέρια του το δικαστήριο το 1960 για να αποφασίσει αν θα επιτρέψει την κυκλοφορία του. Αυτό το αντίτυπο, που είναι σε μορφή βιβλίου τσέπης, αναμένεται να ξεπεράσει τις 15.000 στερλίνες στη διάρκεια της δημοπρασίας. Η απελευθέρωση της «Λαίδης Τσάτερλι» ήταν μία συμβολική είσοδος στην πιο ανοιχτόμυαλη δεκαετία του '60. Η πλήρης έκδοση έγινε ανάρπαστη και απέφερε πολλά κέρδη. Στη δεύτερη έκδοση του 1961, υπήρχε η ακόλουθη ανακοίνωση: «Για την έκδοση αυτού του βιβλίου, ο οίκος Penguin Books κατηγορήθηκε βάσει του νόμου για άσεμνες εκδόσεις του 1959, στο δικαστήριο Old Bailey του Λονδίνου από τις 20 Οκτωβρίου ώς τις 2 Νοεμβρίου 1960. Αυτή η έκδοση είναι συνεπώς αφιερωμένη στους δώδεκα ενόρκους, τρεις γυναίκες και εννέα άνδρες, οι οποίοι ανακοίνωσαν "Οχι ένοχος" και έτσι επέτρεψαν στο τελευταίο μυθιστόρημα του Ντ. Χ. Λόρενς να κυκλοφορήσει για πρώτη φορά για το κοινό στο Ηνωμένο Βασίλειο». Η αθώωση του βιβλίου βασίστηκε σε ένα παραθυράκι του νόμου περί ασέμνων εκδόσεων του 1959 (που είχε εισαγάγει ο Ρόι Τζένκινς). Εδινε τη δυνατότητα να ξεπεραστεί ο νόμος αν μπορούσε να αποδειχθεί ότι το επίμαχο βιβλίο είχε «λογοτεχνική αξία».

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / *Γράφει ο* **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ο Σαρλ Αζναβούρ στο όρος Αραράτ

Οι πάντες θυμούνται τον Σαρλ Αζναβούρ –που μας άφησε χρόνους την περασμένη εβδομάδα– για τα τραγούδια του. Και δικαίως. Ο κύριος Γκρι, πάλι, τον θυμάται για κάτι άλλο: για τη συμμετοχή του στην ταινία «Αραράτ» (2002) του Ατόμ Εγκογιάν. «Λίγοι ξέρουν ή θυμούνται ότι ο Αζναβούρ ήταν Αρμένιος και ότι το πραγματικό του όνομα ήταν Σαχνούρ Αζναβουριάν», λέει ο κύριος Γκρι.

Το «Αραράτ» ήταν μια ταινία για τη μνήμη, τη μνήμη του αυτόπτη μάρτυρα και του επιζήσαντα, τη μνήμη με τις αλήθειες της, τις παραποιήσεις της και, βεβαίως, τα ψέματά της. Το ιστορικό της φόντο είναι η αρμενική Γενοκτονία και πώς το τραύμα της επιζεί μέσα στον χρόνο – και τι σημαίνει «θυμάμαι», πόσο ρευστή είναι αυτή η κατεξοχήν εσωτερική διεργασία.

Το «Αραράτ» είναι επίσης μια ταινία-μέσα-στην-ταινία: ο Αζναβούρ υποδύεται τον σκηνοθέτη

Η απάντησή του θα μπορούσε να είναι η απάντηση οποιουδήποτε ξέρει τι θα πει να σε μισούν επειδή υπάρχεις.

Εντουαρντ Σαρογιάν, ο οποίος γυρίζει μια ταινία με θέμα τη Γενοκτονία των Αρμενίων, την αντίσταση που προέβαλαν οι τελευταίοι στη μαρτυρική πόλη Βαν, καθώς και την αληθινή ιστορία του μεγάλου Αρμένιου ζωγράφου Αρσίλ Γκόρκι που επέζησε της σφαγής του Βαν. Ο περίφημος πίνακας του τελευταίου, με μοντέλο μια φωτογραφία όταν ήταν παιδί, πλάι στη μητέρα του, είναι επίσης ένα ολόκληρο θέμα στο φιλμ: το εσωτερικό του παίδεμα όταν τον έφτιαχνε, το κλάμα του όταν στο τέλος μουντζούρωσε με λευκή μπογιά τα χέρια της μητέρας του – που χάθηκε στη Γενοκτονία.

Ο Σαρλ Αζναβούρ (κέντρο), σε μια σκηνή της ταινίας «Αραράτ», παρακολουθεί, υποδυόμενος τον σκηνοθέτη Εντουαρντ Σαρογιάν, την πρεμιέρα της δικής του ταινίας.

Εντέχνως, το ένα φιλμ (του Σαρογιάν) διεισδύει μέσα στο άλλο (του Εγκογιάν) και οι ηθοποιοί που επωμίζονται τους διάφορους ρόλους μοιάζουν να περνούν στη χρονική διάσταση του 1915 – όπως και ο (ελληνικής καταγωγής) εκπληκτικός Ηλίας Κοτέας, που υποδύεται τον Τουρκοκαναδό ηθοποιό Αλί στο φιλμ του Εγκογιάν, που με τη σειρά του υποδύεται τον Τούρκο Τζεβντέτ Μπέη στο φιλμ του Σαρογιάν, ο οποίος «πεταλώνει» σαδιστικά μικρά Αρμενόπουλα (καρφώνει στα γυμνά τους πέλματα πέταλα αλόγων).

Στο τέλος των γυρισμάτων, αφού ο Αλί (Κοτέας) ευχαριστεί τον Σαρογιάν (Αζναβούρ) για την ευκαιρία που του έδωσε να παίξει στην ταινία του, και πόσο τον θαυμάζει ως σκηνοθέτη, τον ρωτάει αν έπαιξε ρόλο στο κάστινγκ το ότι είναι μισός Τούρκος. Και ότι όσο καιρό διαρκούσαν τα γυρίσματα, «έκανε κάποια έρευνα» και ίσως «οι Τούρκοι να είχαν λόγους εν καιρώ πολέμου για να μετακινήσουν τους Αρμένιους» κτλ.

Ο Σαρογιάν δεν του λέει απολύτως τίποτα, απλώς τον ευχαριστεί. Το βλέμμα του Αζναβούρ τα λέει όλα. Κι όταν ο νεαρός βοηθός του δεν καταλαβαίνει γιατί δεν εξήγησε στον Τούρκο ηθοποιό ότι κάνει λάθος, για πρώτη φορά, η έκφραση του προσώπου σπάει με έναν λεπτό τρόπο. Η απάντησή του θα μπορούσε να είναι η απάντηση οποιουδήποτε ξέρει τι θα πει να σε μισούν απλώς και μόνον επειδή υπάρχεις. «Ξέρεις τι προκαλεί ακόμα τόσο πόνο; Δεν είναι οι άνθρωποι που χάσαμε ή η γη. Είναι το γεγονός ότι κάποτε κάποιοι μας μίσησαν τόσο πολύ. Ποιοι είναι αυτοί οι άνθρωποι που μας μισούν τόσο πολύ; Πώς μπορούν ακόμα να αρνούνται το μίσος τους και να συνεχίζουν να μας μισούν;».

«Είμαι τεχνίτρια και όχι καλλιτέχνις»

Η θρυλική φωτογράφος Σαμπίνε Βάις, που έχει απαθανατίσει χιλιάδες πρόσωπα για κορυφαία έντυπα διεθνώς, μιλάει στην «Κ»

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

– Ποια είναι η πιο πρόσφατη φωτογραφία που τραβήξατε;

– Εχω χρόνια να φωτογραφίσω. Δεν χρησιμοποιώ καν την κάμερα του κινητού μου τηλεφώνου.

– Αλήθεια; Με εκπλήσσετε.

– Γιατί; Σκεφτείτε ότι είμαι μια γυναίκα ηλικιωμένη και συνεπώς πάρα πολύ κουρασμένη. (Γέλια)

– Η φωνή σας, πάντως, ακούγεται νεανική...

– Σας ευχαριστώ, είστε πολύ ευγενική αλλά vous vous trompez (κάνετε λάθος). Τον περασμένο Ιούλιο έκλεισα τα 94. (Γέλια ξανά).

Στην άλλη άκρη της τηλεφωνικής γραμμής, από το διαμέρισμά της στο Παρίσι, η Σαμπίνε Βάις (Sabine Weiss) –τελευταία εκπρόσωπος της γαλλικής σχολής ουμανιστικής φωτογραφίας, που ανέδειξε θρύλους όπως ο Βιλί Ρονί, ο Ρομπέρ Ντουανό, ο Εντουάρ Μπουμπά, ο Μπρασάι, ο Ανρί Καρτιέ Μπρεσόν– ακουγόταν ιδιαίτερα ευδιάθετη. Αφορμή για τη συνομιλία μας ήταν η έκθεση «Οι πόλεις, Ο δρόμος, Ο άλλος», που φιλοξενείται μέχρι τις 15 Οκτωβρίου στο παρισινό Κέντρο Ζορζ Πομπιντού. Οι 80 φωτογραφίες που περιλαμβάνει δεν τραβήχτηκαν για κάποιο από τα διάσημα έντυπα για τα οποία έχει δουλέψει – από τους New York Times, το Newsweek, το Life και τη Vogue, μέχρι το Elle, το Esquire και το Time. «Είναι όλες τραβηγμένες για μένα, για τη δική μου ευχαρίστηση. Είναι ο δικός μου μυστικός κήπος», όπως λέει η θρυλική φωτογράφος, η οποία αρνείται ότι είναι καλλιτέχνις. «Είμαι τεχνίτρια, γιατί δεν δημιουργώ τίποτα. Είμαι απλώς μάρτυρας όσων βλέπω και προκαλούν το ενδιαφέρον μου. Κι αυτό που ανέκαθεν με ενδιέφερε ήταν οι άνθρωποι».

> *Απέκτησα την πρώτη μου κάμερα οκτώ ετών. Πριν τελειώσω το σχολείο, είχα αποφασίσει ότι αυτό το επάγγελμα θα ακολουθούσα.*

– Πότε αποφασίσατε να γίνετε φωτογράφος και γιατί;

– Απέκτησα την πρώτη μου κάμερα, μια Bakelite, σε ηλικία οκτώ ετών. Πριν τελειώσω το σχολείο, είχα αποφασίσει ότι αυτό το επάγγελμα θα ακολουθούσα. Η μητέρα μου είχε πεθάνει και ζούσα με τον πατέρα μου, που ήταν χημικός μηχανικός. Του το ανακοίνωσα. «Να το κάνεις, αφού το θέλεις», μου είπε. Ως παιδί ήμουν πολύ ανεξάρτητη, απολάμβανα μια αδιανόητη για την εποχή ελευθερία, ποτέ δεν με καταπίεσε.

– Ποια περίοδο της ζωής σας νοσταλγείτε περισσότερο;

– Ισως θυμάμαι με περισσότερη τρυφερότητα τις δεκαετίες του '50 και του '60, αλλά δεν άλλαξαν και πολλά στη συνέχεια. Πάντα δούλευα για να εξασφαλίσω τα προς το ζην και, παράλληλα, πάντα φωτογράφιζα αυτά που άρεσαν σε μένα.

– Εχετε πει ότι η φωτογραφία δρόμου είναι το αγαπημένο σας είδος. Γιατί;

– Γιατί σ' αυτές τις εικόνες, που δεν είναι στημένες, βλέπει κανείς πραγματικά πώς είναι οι άνθρωποι: τα συναισθήματά τους, την αλήθεια τους. Αυτή την αλήθεια ήθελα να δείχνω. Κάθε βράδυ, μετά το δείπνο, κάναμε με τον σύζυγό μου (σ.σ. τον Αμερικανό ζωγράφο Χιου Βάις) περιπάτους στην πόλη. Κι όποτε έβλεπα ένα ενδιαφέρον πρόσωπο, το απαθανάτιζα. Σπάνια φωτογράφιζα τοπία. Και ποτέ δεν έχω κάνει ρετούς σε φωτογραφία μου.

– Από όσους έχετε φωτογραφίσει, ποιον θυμάστε πιο έντονα;

– Τον Αλμπέρτο Τζιακομέτι. Συνήθως τα πορτρέτα μου γίνονταν για κάποιο έντυπο και είχα λίγο χρόνο στη διάθεσή μου. Με τον Τζιακομέτι ήταν διαφορετικά. Ημασταν φίλοι, πήγαινα συχνά στο ατελιέ του, τον έβλεπα να δουλεύει, κουβεντιάζαμε.

– Υπάρχει κάποιος που σας ταλαιπώρησε;

– Η συγγραφέας Φρανσουάζ Σαγκάν. (Γέλια). Μου ζήτησε να πάω στο σπίτι της στις 2 τα ξημερώματα, για τη φωτογράφιση. Οταν πήγα, είχε αλλάξει γνώμη. «Ελα αύριο, την ίδια ώρα», μου είπε.

– Με τη Vogue πώς αρχίσατε να συνεργάζεστε;

– Πήγα το 1952 να τους δείξω τη δουλειά μου. Παρών στο ραντεβού ήταν κι ένας μικρόσωμος άνδρας, που έδειξε ενθουσιασμένος με τις φωτογραφίες μου. Ηταν ο Ρομπέρ Ντουανό. Σ' εκείνον χρωστάω και την πρόσληψή μου και τη συνεργασία μου με το πρακτορείο Rapho. Εμεινα στη Vogue εννέα χρόνια. Δεν μπορώ να πω, βέβαια, ότι το συγκεκριμένο είδος φωτογραφίας με ενθουσίαζε. Οι προτεραιότητες ήταν δεδομένες: το μοντέλο, ο μόδιστρος, ο μακιγιέρ, ο κομμωτής και φυσικά ο πελάτης έπρεπε να είναι ευχαριστημένοι. Το λιγότερο που μετρούσε ήταν η άποψη του φωτογράφου...

> *Εχω φωτογραφίσει από αρώματα μέχρι ξυριστικές μηχανές. Και χιλιάδες μωρά! Θεωρούσαν ότι είναι η... σπεσιαλιτέ μου.*

– Και στη διαφήμιση, την οποία επί πολλά έτη υπηρετήσατε, το ίδιο ίσχυε;

– Α, ναι! Πρέπει, πάντως, να πω ότι στη διαφήμιση η ελευθερία του φωτογράφου είναι μεγαλύτερη. Τουλάχιστον εκείνα τα χρόνια. Δεν φωτογράφιζα απλώς, έβρισκα και την ιδέα κάθε λήψης. Εχω φωτογραφίσει από αρώματα μέχρι ξυριστικές μηχανές. Και χιλιάδες μωρά. Δεν υπερβάλλω, χιλιάδες! Θεωρούσαν ότι είναι η... σπεσιαλιτέ μου.

– Ως γυναίκα, σε μια εποχή που το επάγγελμα του φωτογράφου ήταν ανδροκρατούμενο, αντιμετωπίσατε δυσκολίες;

– Ποτέ το φύλο μου δεν δημιούργησε προβλήματα στη δουλειά μου. Το αντίθετο, μάλιστα. Μερικές φορές, όταν έπρεπε να φωτογραφίσουμε κάποιον σταρ και ήμασταν πολλοί φωτογράφοι μαζεμένοι περιμένοντάς τον για να εξασφαλίσουμε ένα ενσταντανέ, οι άνδρες συνάδελφοι παραμέριζαν. «Περάστε, μαντάμ», μου έλεγαν. (Γέλια).

AFP / MIGUEL MEDINA

Αυτοπορτρέτο του 1953 και πρόσφατη φωτογραφία της, στο διαμέρισμά της στο Παρίσι.

Παρίσι, πλατεία Κονκόρντ, 1953.

Η αγαπημένη της φωτογραφία, από τις χιλιάδες που έχει τραβήξει: ένας κλοσάρ που στα μάτια της έμοιαζε με τζέντλεμαν (1955).

Η συγγραφέας Φρανσουάζ Σαγκάν σε... μεταμεσονύχτια φωτογράφιση (1954).

Ο θεωρητικός του υπερρεαλισμού Αντρέ Μπρετόν, το 1956.

«Κάποτε ήταν απαιτητική δουλειά, σήμερα απλά πατάς ένα κουμπί...»

– Ποια η σχέση σας με την ψηφιακή φωτογραφία;

– Μηδαμινή. Στενοχωριέμαι που σχεδόν κανείς στις μέρες μας δεν ξέρει πόσο απαιτητικό τεχνικά επάγγελμα ήταν κάποτε αυτό του φωτογράφου. Οι μηχανές μας ήταν βαριές και δύσκολες στον χειρισμό, δουλεύαμε με φιλμ, έπρεπε να τυπώνουμε και να ξέρουμε τα μυστικά της εκτύπωσης. Σήμερα πατάς ένα κουμπί και έχεις μια εξαιρετική φωτογραφία. Αλλά ακριβώς επειδή όλοι είναι φωτογράφοι ή παριστάνουν τους φωτογράφους, πρέπει να παρουσιάσεις κάτι πάρα πολύ ιδιαίτερο και ενδιαφέρον για να ξεχωρίσεις.

– Αυτή την εποχή τι ετοιμάζετε;

– Προσπαθώ να οργανώσω το αρχείο του άνδρα μου, που ήταν ζωγράφος. Θα ήθελα να προλάβω να πραγματοποιήσω μια μεγάλη αναδρομική με έργα του.

– Τον φωτογραφίζατε;

– Πολύ συχνά. Ηταν πάντα το μοντέλο μου όταν ήθελα να πειραματιστώ με κάποια νέα τεχνοτροπία. Πόζαρε αδιαμαρτύρητα!

– Εσάς σας αρέσει να σας φωτογραφίζουν;

– Καθόλου! Υπάρχουν λίγα πορτρέτα μου από συναδέλφους και μόνο ένα αυτοπορτρέτο μου, από τα νιάτα μου. Δεν μου αρέσει να βλέπω το πρόσωπό μου. Δεν ήμουν ποτέ και κοκέτα...

– Σε μια «κιβωτό εικόνων», ποια φωτογραφία σας θα επιλέγατε να σώσετε, κυρία Βάις;

– Είναι περίεργο που με ρωτάτε. Χθες βράδυ δυσκολευόμουν να κοιμηθώ και αίφνης, χωρίς καμιά αφορμή, ήρθε στο μυαλό μου μια νυχτερινή φωτογραφία που τράβηξα το 1955 στο Σεν Ζερμέν: ενός κλοσάρ που όμως φαινόταν στα μάτια μου ως τζέντλεμαν. Είχε απίστευτη χάρη και αξιοπρέπεια. Μου θύμισε τον Σαρλό. Σκεφτόμουν πόσο πολύ την αγαπώ. Αυτήν θα επέλεγα, λοιπόν.

– Περιλαμβάνεται στην έκθεση του Πομπιντού;

– Οχι, δυστυχώς δεν την έχω σε ηλεκτρονική μορφή. Σε κάποια κούτα ανάμεσα σε εκατοντάδες άλλες φωτογραφίες θα βρίσκεται...

Το επόμενο μεσημέρι, έλαβα ένα email από το γραφείο Τύπου του Πομπιντού. «Η κυρία Βάις μάς ζήτησε να σας προωθήσουμε αυτήν τη φωτογραφία», μου έγραφαν. Ηταν ο «Clochard gentleman»...

Αίγυπτος, 1983. «Και στις αποστολές πρόσωπα φωτογράφιζα, όχι τοπία».

Ο «πατέρας» της γενοκτονίας του Κεμάλ

Ο Ταλαάτ Πασάς, η σφαγή των Αρμενίων και η γέννηση της σύγχρονης Τουρκίας

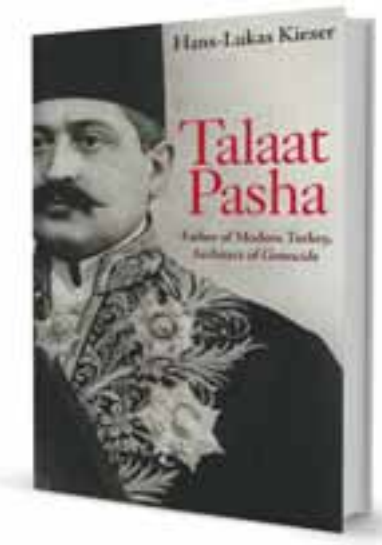

Ο κάιζερ Γουλιέλμος Β΄ (κέντρο, με το κράνος) στην Κωνσταντινούπολη το 1917. Πίσω του διακρίνεται ο Ταλαάτ Πασάς. Από το βιβλίο «Talaat Pasha. Father of Modern Turkey, Architect of Genocide» του Χανς - Λούκας Κίζερ (δεξιά).

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Το πρωινό της Τρίτης 15 Μαρτίου του 1921, ο Ταλαάτ Πασάς, πρώην ισχυρός άνδρας της Τουρκίας, βγήκε από το σπίτι του στο Βερολίνο, στη Χάντεμπεργκστράσε 4, όταν ο 24χρονος Αρμένιος Σογομόν Τεχλιριάν τον πυροβόλησε και τον σκότωσε. Ο Ταλαάτ ήταν 47 ετών.

Σύμφωνα με τον Πίτερ Μπαλακιάν, συγγραφέα του «Ο Τίγρης φλέγεται. Η Αρμενική Γενοκτονία και η ολιγωρία της Δύσης» (εκδ. Καστανιώτη, 2006), ο Τεχλιριάν «είχε παρακολουθήσει τις αδελφές του να βιάζονται, τον αδελφό του να αποκεφαλίζεται, τους γονείς του να δολοφονούνται κατά τη διάρκεια μιας πορείας θανάτου στο Ερζερούμ το 1915». Ο δε Ταλαάτ υπήρξε εμπνευστής της εξόντωσης ενός και πλέον εκατομμυρίου Αρμενίων.

Για τον ιστορικό Χανς - Λούκας Κίζερ (Hans-Lukas Kieser), όμως, ο Ταλαάτ δεν ήταν μόνον αυτό, αλλά ο άνθρωπος που «γέννησε» τη σύγχρονη Τουρκία, πριν από τον Κεμάλ. Αυτό ισχυρίζεται στη βιογραφία «Talaat Pasha. Father of Modern Turkey, Architect of Genocide» (Princeton University Press, σελ. 536). Γεννημένος στην Αδριανούπολη το 1874, ο Ταλαάτ από πολύ νωρίς στη ζωή του επηρεάστηκε βαθιά από τις εθνικιστικές θεωρίες του παντουρκισμού του Ζιγιά Γκιοκάλπ, καθώς και από τα ριζοσπαστικά κινήματα κατά του σουλτάνου Αμπντούλ Χαμίντ, ο οποίος θεωρούνταν βασικός υπαίτιος για την κατάρρευση και τη συρρίκνωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, καθώς και για την εξάρτησή της από ξένες επιρροές, κυρίως δυτικές.

Αδίστακτος, κυνικός

Μετά τον σχηματισμό της Επιτροπής Ενωσης και Προόδου, του πιο ανθεκτικού και μαζικού από αυτά τα κινήματα, ο Ταλαάτ έγινε μέλος της το 1889 και δραστηριοποιήθηκε ακόμα περισσότερο, τόσο που το σουλτανικό καθεστώς τον εξόρισε στη Θεσσαλονίκη το 1898, όπου όμως δεν έπαψε την επαναστατική δράση του.

Προσηνής και φιλικός, χαμογελαστός και ευσυγκίνητος, γοητευτικός και αποφασιστικός («επικοινωνιακός» θα λέγαμε σήμερα), ο Ταλαάτ κέρδισε πολύ γρήγορα την εμπιστοσύνη των ομοϊδεατών του. Κυρίως, αυτό που εντυπωσίαζε τους πάντες ήταν η τόλμη του και η αίσθηση που έδινε ότι τίποτα δεν μπορούσε να τον σταματήσει. Ο Αμερικανός πρέσβης στην Κωνσταντινούπολη Χένρι Μόργκενταου, ο οποίος είχε πολλές κατ' ιδίαν συζητήσεις με τον Ταλαάτ, προσπαθώντας να τον πείσει να σταματήσει τις σφαγές των Αρμενίων, θα πει αργότερα ότι πίσω από το ευγενικό χαμόγελο κρυβόταν ένας αδίστακτος, κυνικός άνθρωπος, ο οποίος καυχιόταν πως «μέσα σε τρεις μήνες κατάφερε με τους Αρμένιους όσα δεν μπόρεσε ο Χαμίντ σε δεκαετίες».

> *Ο ιστορικός Χανς - Λούκας Κίζερ στο νέο βιβλίο του φέρνει στο φως άγνωστες πτυχές για όσα διαδραματίστηκαν στη γειτονική χώρα τον περασμένο αιώνα.*

Μολονότι δεν ήταν στρατιωτικός, ο Ταλαάτ υπερίσχυσε έναντι των άλλων ηγετικών στοιχείων των Νεότουρκων και το 1913 πρωτοστάτησε στην επίθεση κατά της Υψηλής Πύλης και στη δολοφονία του υπουργού Πολέμου. Επρόκειτο για πραξικόπημα που του άνοιξε τον δρόμο για το υπουργείο Εσωτερικών. Ουσιαστικά, μετά το 1913, η Τουρκία θα βρεθεί σε δικτατορικό καθεστώς με απόλυτο ηγεμόνα τον Ταλαάτ.

Το μεγάλο στοίχημα για την ισχυροποίηση της χώρας του έγινε για τον Ταλαάτ το ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και η ένταξη της Τουρκίας στο πλευρό της Γερμανίας. Η σύσφιγξη των σχέσεων με τους Γερμανούς έγινε στόχος ζωής για τον Ταλαάτ, ο οποίος εν πολλοίς επιτεύχθηκε.

Πάνω απ' όλα, το κρίσιμο σημείο ήταν η «κάθαρση» του τουρκικού έθνους από τα ξένα στοιχεία. Αμέσως στο στόχαστρο βρέθηκαν οι χριστιανικές κοινότητες, κυρίως η ακμάζουσα αρμενική. Από το γραφείο του στο υπουργείο Εσωτερικών, ο Ταλαάτ οργάνωσε με μεθοδικότητα ένα άκρως συστηματικό σχέδιο γενοκτονίας των Αρμενίων που ξεκίνησε το 1915.

Η ήττα της Γερμανίας το 1918 και η διαφαινόμενη κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από την Αντάντ οδήγησαν τον Ταλαάτ σε φυγή. Αυτοεξορίστηκε στη Γερμανία και στην Τουρκία καταδικάστηκε ερήμην σε θάνατο. Ωσπου το 1921 δολοφονήθηκε και κηδεύτηκε με τιμές από τους Γερμανούς. Κατά τον Κίζερ, ο Κεμάλ θεμελίωσε -και επεξέτεινε– τη λατρεία στο πρόσωπό του με βάση την εξιδανίκευση του Ταλαάτ που είχε προηγηθεί. Επηρεασμένος και ο Κεμάλ από τις θεωρίες του Γκιοκάλπ (αλλά υποβιβάζοντας το ισλαμικό στοιχείο), στην ουσία, το όραμα για μια «καθαρή» Τουρκία δεν διέφερε από εκείνο το Ταλαάτ.

Φυσικά, ο Κεμάλ φρόντισε να υποβιβάσει τις αναφορές στο όνομα του Ταλαάτ και ο ίδιος τον μνημόνευσε πολύ αργότερα, μόνον όταν ένιωσε αρκετά ασφαλής για να το κάνει. Τα δε οστά του Ταλαάτ επιστράφηκαν, με τις δέουσες τιμές, στην Τουρκία το 1943 – τέσσερα χρόνια μετά τον θάνατο του Κεμάλ. Το όλο τελετουργικό μάλιστα ήταν ένα κοινό εορταστικό δρώμενο Τουρκίας - ναζιστικής Γερμανίας. Διόλου τυχαία, όταν το 1921 δολοφονήθηκε ο Ταλαάτ, σε κείμενό του, το μετέπειτα στέλεχος των ναζί Αλφρεντ Ρόζενμπεργκ έκανε λόγο για «εβραϊκό δάκτυλο» πίσω από τον Αρμένιο δολοφόνο. Σημείωση: το γερμανικό δικαστήριο αθώωσε τον Τεχλιριάν με την αιτιολογία της παραφροσύνης.

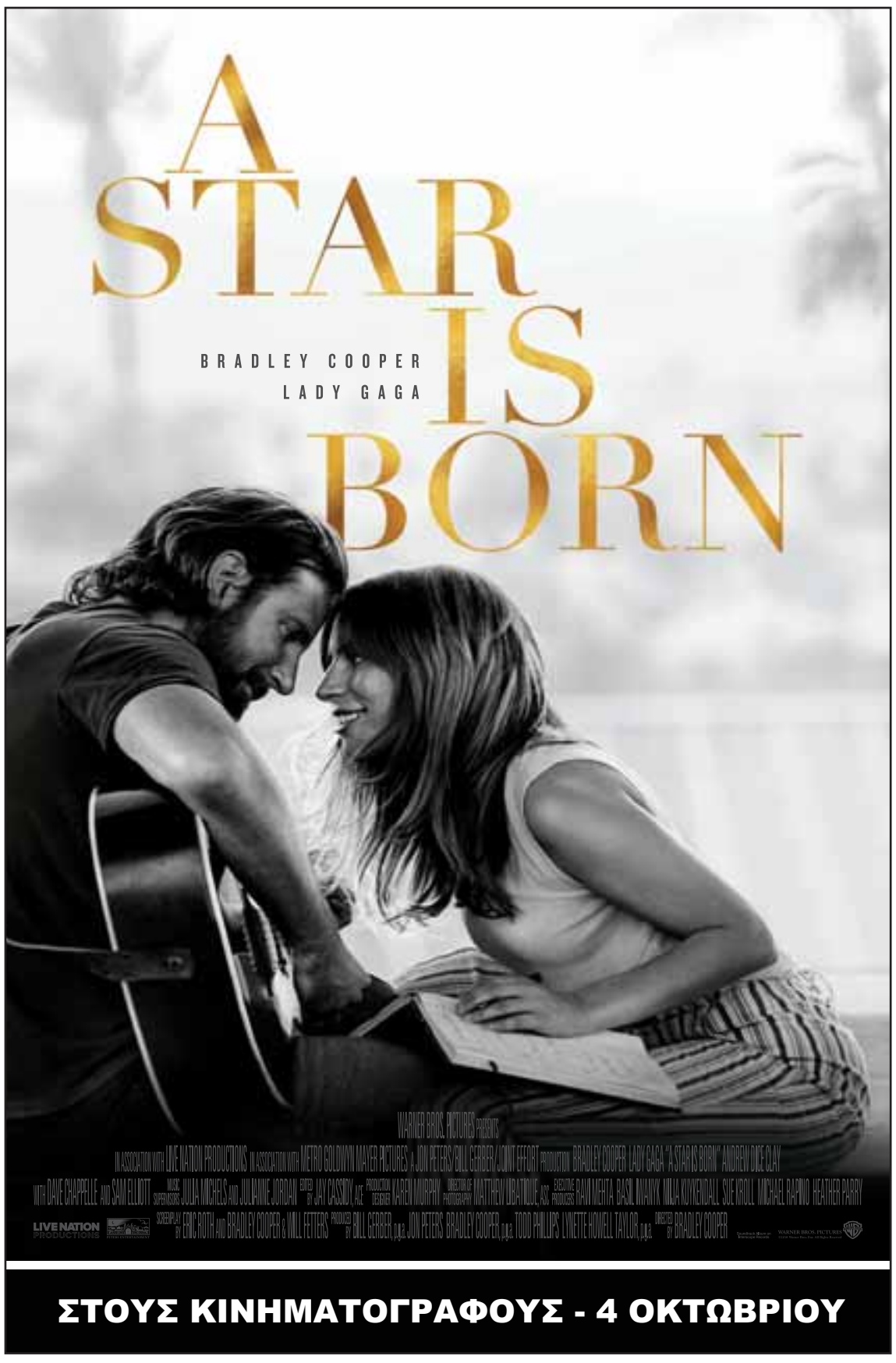

Ιδανικό ντεμπούτο για δύο

Η πρωτάρα Lady Gaga στην παρθενική σκηνοθεσία του Μπράντλεϊ Κούπερ

Ο Μπράντλεϊ Κούπερ ποντάρει πολλά -και βγαίνει κερδισμένος- για το σκηνοθετικό ντεμπούτο του, στη συνάντηση με τη Lady Gaga.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Πριν μπω στην αίθουσα για να δω το «Ένα αστέρι γεννιέται», αναρωτιόμουν αν ο Μπράντλεϊ Κούπερ είναι «περίπτωση Μπεν Αφλεκ». Ενας δηλαδή σχετικά μέτριος ηθοποιός, ωφελημένος από τη φυσική του εμφάνιση, ο οποίος, ωστόσο, αποδεικνύεται εξαιρετικός όταν περνά πίσω από την κάμερα. Η αλήθεια είναι πως η πρώτη αυτή ταινία του Κούπερ, η οποία μάλλον πάει γραμμή για τις οσκαρικές υποψηφιότητες, θόλωσε παρά ξεκαθάρισε τα πράγματα. Κυρίως διότι την παράσταση κλέβει ένα τρίτο πρόσωπο, το οποίο κάνει επίσης ντεμπούτο στον κινηματογράφο.

Το στόρι απλό: ο Τζάκσον Μέιν, ένας διάσημος καλλιτέχνης της κάντρι, γνωρίζει και ερωτεύεται αμέσως την ταλαντούχα Αλι, την οποία εντοπίζει σε κάποιο μουσικό καταγώγιο. Από εκεί και έπειτα, αυτό που παρακολουθούμε είναι η εξέλιξη της σχέσης τους, με εκείνη να αναδεικνύεται σε νέο αστέρι και αυτόν να βυθίζεται όλο και περισσότερο στους εσωτερικούς του δαίμονες. Το σημείο-κλειδί είναι φυσικά οι δύο πρωταγωνιστές. Ο ίδιος ο Κούπερ αποδεικνύει πως μπορεί να αποδώσει ιδανικά όταν ο ρόλος του ταιριάζει –είναι άλλωστε και συν-σεναριογράφος– παρ' όλα αυτά μάλλον επισκιάζεται από την παρτενέρ του, η οποία δεν είναι άλλη από τη Lady Gaga. Η διάσημη ποπ σταρ, μετά τη μουσική βιομηχανία μοιάζει έτοιμη να κατακτήσει και αυτήν του σινεμά, ξεκινώντας με μια πειστικότατη εμφάνιση. Απαλλαγμένη από περιττά μακιγιάζ, προσθετικά και οτιδήποτε θυμίζει έστω ελάχιστα κάποιου είδους περσόνα, η Gaga ερμηνεύει συναρπαστικά το κορίτσι της διπλανής πόρτας, ένα ακατέργαστο διαμάντι, όπως σίγουρα κάποια στιγμή και η ίδια υπήρξε.

Μεγάλη διάρκεια

Και ο φακός βέβαια τη λατρεύει. Ο Κούπερ την κινηματογραφεί μεθοδικά, εστιάζοντας στο πρόσωπό της –το καθόλου πορσελάνινα τέλειο– από όλες τις γωνίες και υπογράφοντας τελικά μια εν γένει άρτια σκηνοθεσία. Η ταινία του είναι στην πραγματικότητα ένα ψευδο-μιούζικαλ, με την πλοκή, ωστόσο, τυπικού ρομαντικού δράματος να είναι μάλλον φτωχή για τη μεγάλη του διάρκεια. Το αποτέλεσμα είναι πως την πρώτη εντυπωσιακή ώρα της ταινίας, διαδέχεται μια μεγάλη «κοιλιά», πριν το συγκινητικά ταιριαστό φινάλε. Οι μουσικές βέβαια είναι πάντα εκεί, ως επί το πλείστον καλογραμμένες (έχουν βάλει και οι δύο πρωταγωνιστές το χεράκι τους) και ερμηνευμένες όμορφα τόσο από την Gaga όσο και από τον Κούπερ.

Θεματικά, πέρα από την ιστορία αγάπης, το φιλμ περιστρέφεται ολοφάνερα γύρω από το ζήτημα της διασημότητας, το οποίο προφανώς γνωρίζουν αμφότεροι άριστα. Η διαχείριση της κορυφής, είτε για κάποιον που βρίσκεται ήδη εκεί είτε για τον ανερχόμενο αστέρα, αποτελεί πολύ περίπλοκη υπόθεση. Οι δύσκολες επιλογές, το ψυχολογικό άδειασμα, οι καταχρήσεις, αλλά και το ζενίθ με το ναδίρ που συχνά απέχουν ελάχιστα, είναι όλα στη θέση τους.

Και πιθανότατα αποτελούν υλικό σχεδόν ιδανικό για να γοητεύσει την πάντα δεκτική στην αυτοαναφορικότητα ακαδημία. Από την άλλη, είναι συζητήσιμο κατά πόσον μπορεί να εντυπωσιάσει όλους τους υπόλοιπους.

«Ένα αστέρι γεννιέται»
★★★
ΔΡΑΜΑ (2018)
Σκηνοθεσία: Μπράντλεϊ Κούπερ
Ερμηνείες: Μπράντλεϊ Κούπερ, Lady Gaga, Σαμ Ελιοτ, Αντονι Ράμος

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Venom» ο Τομ Χάρντι μεταμορφώνεται σε έναν από τους πιο σκοτεινούς κομίστικους αντιήρωες της Marvel. Ο Εντι είναι πρώην δημοσιογράφος ο οποίος είδε τη ζωή του να καταστρέφεται όταν στράφηκε ενάντια σε έναν πανίσχυρο επιχειρηματία και επιστήμονα. Τα πάντα, ωστόσο, θα αλλάξουν όταν στο σώμα του θα μπει ένας μοχθηρός εξωγήινος ξενιστής, ο οποίος του χαρίζει νέες, αν και αρκετά ανεξέλεγκτες ικανότητες. Ο Ρούμπεν Φλάισερ («Zombieland») αργεί κάπως να δώσει ρυθμό στην περιπέτεια, όταν όμως το καταφέρνει φτιάχνει -μαζί με τον Χάρντι- έναν Venom απλώς απολαυστικό.

Στην «Ανυπακοή» ο Σεμπάστιαν Λέλιο («Μια φανταστική γυναίκα») επιστρέφει με μια ιστορία τοποθετημένη στην ορθόδοξη εβραϊκή κοινότητα του Λονδίνου. Η αποξενωμένη Ρονίτ (Ρέιτσελ Βάις) γυρίζει εκεί για την κηδεία του ραβίνου πατέρα της, ωστόσο η επίσκεψη θα πυροδοτήσει και το παλιό απαγορευμένο πάθος για την παντρεμένη πια Εστι (Ρέιτσελ Μακ Ανταμς).

Στο «Ο κύριος και το όπλο» ο Ρόμπερτ Ρέντφορντ ερμηνεύει τον τελευταίο ρόλο της καριέρας του, ως πρωταγωνιστής της αληθινής ιστορίας του Φόρεστ Τάκερ, ενός επαγγελματία ληστή τραπεζών που συνέχισε την... τέχνη του μέχρι τα γεράματα. Καθώς εκείνος και οι επίσης υπερήλικοι συνεργοί του χτυπούν το ένα υποκατάστημα μετά το άλλο, ένας αφοσιωμένος ντετέκτιβ (Κέισι Αφλεκ) βρίσκεται στα ίχνη τους. Υπηρετώντας ένα σενάριο με μπόλικες υπερβολές αλλά και γνήσια σπιρτάδα, ο Ρέντφορντ αποδεικνύει για άλλη μία φορά την ερμηνευτική του δεινότητα, αφήνοντας μια εξαιρετική τελευταία(;) εικόνα στους πιστούς θαυμαστές του.

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

22.45 Side Effects
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Τηλεαγορά
10.10 Καμώματα τζι αρώματα Κυπριακή κωμική σειρά.
11.10 Άκου να δεις - (Ε) Κυπριακή σειρά.
12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe - (Ε)
15.15 Movie Time Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.45 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) «Αλέξια Βασιλείου».
17.30 Σπίτι στη φύση, V Περιβαλλοντική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Καφενές γυναικών (Ε) Κυπριώτικο σκετς, με τους Δημήτρη Ξύστρα, Ζωή Κυπριανού.
19.20 Πεταλούδα Κυπριακή σειρά εποχής.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.05 Αθλητική Κυριακή Αθλητική εκπομπή.
21.35 Τετ - Α - Τετ - (Ε) «Μιχάλης Χατζηγιάννης».
22.45 Παρενέργειες (Side Effects). Θρίλερ,με τους Τζουντ Λο, Ρούνι Μάρα, κ.ά.
23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.45 Συνέχεια της ταινίας
00.45 The Graham Norton Show - (Ε)
01.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
02.45 Επαναλήψεις.

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

22.00 Chef
07.15 Τηλεαγορά
07.30 Παιδική ζώνη
α. Ο ταχυδρόμος Πατ
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Η μικρή εξερευνήτρια
δ. Γιούπι Γιούπι Για
ε. Ταχυδρομικό τρενάκι
στ. Παρέα με τον Ανδρέα
ζ. Ντράκο
η. Παπούτσια της Φράνι
θ. Η Μάρθα μιλά
ι. Σούπερ Γουάι
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
α. Χίθκλιφ
β. Σούπερ Γουίνγκς
γ. Γιούπι Γιούπι Για
δ. Ταχυδρομικό τρενάκι
ε. Παρέα με τον Ανδρέα
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
16.00 Το πλοίο της αγάπης- (Ε) (Love Boat, II). Επ. 21ο.
17.30 Εθνικά πάρκα του κόσμου (Great Outdoors). Ντοκιμαντέρ.
18.00 Barchitecture - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
18.30 National Geographic: The Greeks - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
19.15 Τηλεαγορά
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 Whose World Is It? Ντοκιμαντέρ.
20.30 IQ - (Ε) Ντοκιμαντέρ.
21.00 The Graham Norton Show - (Ε)
22.00 Οι Σεφ - (Chef). Κοινωνική σειρά.
23.50 Τηλεαγορά
00.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.20 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

TVONE ΤΗΛ.: 22477777

21.05 X-Men: Days Of Future
07.00 TVONE Kids Παιδικό πρόγραμμα.
08.30 Μιούν, ο φρουρός του φεγγαριού (Mune, Le Gardien De La Lune). Ταινία κινουμένων σχεδίων.
10.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Λένια Σορόκου, Αντρούλα Ηρακλέους, κ.ά.
11.00 Σαν την Κύπρο - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αλεξία Αναστασίου.
12.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
13.00 Shopping star - (Ε) Παιχνίδι μόδας.
15.30 Εφτά θανάσιμες πεθερές Ελληνική κωμική σειρά. «Η Κολωνακιώτισσα πεθερά».
17.40 Ευτυχισμένοι μαζί - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.40 MasterChef Junior - (Ε) Διαγωνισμός μαγειρικής.
20.10 TVONE ΓΕΓΟΝΟΤΑ
21.05 X-Men: Ημέρες ενός ξεχασμένου μέλλοντος (X-Men: Days Of Future Past). Επιστημονικής φαντασίας, με τους Χιου Τζάκμαν, Χάλι Μπέρι κ.ά.
23.30 Hannibal Ξένη σειρά.
00.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.15 Hannibal Ξένη σειρά.
01.00 Επτά θανάσιμες πεθερές
03.10 Dansing Junior - (Ε)
05.20 UNA Fatsa - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Fast & Furious
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Super μπαμπάς - (Ε) Ελληνική σειρά.
07.30 Santa Γιολάντα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
08.50 ROUK ZOUK - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
10.30 Ελεύθερος κι ωραίος (Ε) Ελληνική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.30 Jamie's 30 minute meals Εκπομπή μαγειρικής.
13.00 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
13.50 Την πάτησα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
15.50 La Pasta Pomilώri - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
17.30 Την πάτησα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
18.15 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.30 Οργή - (Ε) Κοινωνική σειρά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Μαχητές των δρόμων 7: Ληστεία στο Ρio (Fast and the furious 7). Περιπέτεια, με τους Βιν Ντίζελ, Πολ Γουόκερ, κ.ά.
23.45 Game of thrones, VI Ξένη σειρά. «The winds of winter». (Τελευταίο του κύκλου).
00.50 Τίτλοι ειδήσεων
01.00 Ο γητευτής - (Ε) Ελληνική σειρά.
02.00 Εγκλήματα - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
02.50 Γλυκό του κουταλιού (Ε) Ελληνική σειρά.
03.40 Τα νέα του ANT1 - (Ε)
04.30 Καθρεφτάκι μου - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Ελλάδα έχεις ταλέντο
06.20 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Σταύρο Λούρα, Έλενα Ευσταθίου, κ.ά.
07.00 Βασιλική - (Ε) Δραματική κοινωνική σειρά, με τους Γιώργο Ζένιο, Δέσποινα Μπεμπεδέλη,κ.ά.
08.00 Θέκλα... μιλάμε ανοιχτά Κοινωνική εκπομπή, με τη Θέκλα Πετρίδου.
09.30 Μια βαλίτσα γεύσεις - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
11.30 Εύκολα και σπιτικά - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής με τη Αθηνά Λοϊζίδου.
12.00 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.00 Ελλάδα έχεις ταλέντο (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.40 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά.
17.30 The Voice of Greece, III Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.20 Γεγονότα σε συντομία
18.30 The Voice of Greece, III Ψυχαγωγική εκπομπή.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.15 Ελλάδα έχεις ταλέντο Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.15 Γεγονότα σε τίτλους
00.20 My Style Rocks Gala - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.50 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κυπριακή σειρά, με τους Αχιλλέα Γραμματικόπουλο, Έλενα Ευσταθίου κ.ά.
04.40 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά με τους Σταύρο Λούρα, Ανδρέα Τσουρή, κ.ά.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

22.45 Λούης Night Show
07.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 24 ώρες - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.50 Καλύτερα δε γίνεται! Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Ναταλία Γερμανού
16.50 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
17.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Πάμε Πακέτο - (Ε) Συνέχεια.
18.40 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά.
19.15 Το σόι σου, V Ελληνική κωμική σειρά.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Bake Off Greece Νέα εκπομπή ζαχαροπλαστικής. Το «Bake Off Greece» ξεκινά να γράφει την πιο «νόστιμη» ιστορία ανταγωνισμού... Η Ιωάννα Τριανταφυλλίδου υποδέχεται 18 ερασιτέχνες.
22.45 Λούης Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Λούη Πατσαλίδη.
00.45 World party - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
01.30 Καλύτερα δε γίνεται! - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
04.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή.

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.15 Casper meets Wendy
10.05 Harriet the spy
12.00 Her majest
14.00 Τηλεαγορά
15.00 Ξένη ταινία
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 K-19: The Widowmaker Περιπέτεια.
23.30 Ξένη ταινία
01.00 Rambo: First blood 2 Περιπέτεια.
02.45 Till lies do us part Δράμα.
04.25 Top Capi - Περιπέτεια.

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.20 Παιδική ζώνη
07.45 Τηλεαγορά
10.00 Παιδιά από σπίτι Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.40 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.10 Τηλεαγορά
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Shopgirl Αισθηματική ταινία.
23.20 Gold case Ξένη σειρά.
01.20 Fringe
02.20 Επαναλήψεις

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
16.00 Heidi
17.00 Rabbids, II
18.00 Oggy & The Cockroaches
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
20.30 Rabbids, II
21.00 Pacman
21.30 Dragonball
22.00 Super Mario
22.30 Dinofroz
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

21.00 A Family Man
08.00 Lost In The Sun
09.45 77 Chances
11.30 The Man In The Moon
13.15 Fatal Instinct
15.00 Belles Familles
17.00 Citizenfour
19.15 Un Beau Soleil Interieur (Let The Sunshine In)
21.00 A Family Man
23.05 La Dame Dans L'Auto Avec Des Lunettes Et Un Fusil aka The Lady In The Car With Glasses And A Gun
00.50 Beaches

GREEK CINEMA

20.20 Η ψεύτρα
07.30 Εκείνος και εκείνη
09.10 Ο Μελέτης στην Άμεσο Δράση
10.40 Κάλλιο πέντε και στο χέρι
12.05 Ζητείται γαμπρός
13.50 Ο αγαπητικός της Βοσκοπούλας
15.25 Νύχτες στο Μιραμάρε
17.05 Λατέρνα, φτώχια και γαρύφαλλο
18.40 Ο άνθρωπος του τρένου
20.20 Η ψεύτρα
22.00 Τζένη Τζένη
23.50 Αναζήτηση

«Ουφάδικο» στην εποχή των τάμπλετ και των κινητών

Η μεγάλη επιστροφή των φλίπερ

Του **ΚΩΣΤΑ Θ. ΚΑΛΦΟΠΟΥΛΟΥ**

Με το Μουσείο Φλίπερ, που πρόσφατα άνοιξε τις πύλες του, η Αθήνα ξαναμπαίνει έπειτα από περίπου 20 χρόνια στον χάρτη των pinball locations. Εδώ, οι παλαιότεροι ξαναζούν τον «χαμένο παράδεισο» που τους χάριζαν τα «φλιπεράκια» και τα νέα παιδιά καλούνται να ανακαλύψουν έναν κόσμο μαγικό, πέρα από τις οθόνες των κινητών. Στους χώρους της παλιάς «Μέδουσας», εκεί όπου κάποτε μεγαλουργούσαν ο Γιώργος Μαρίνος, ο Κώστας Χατζής και η Κατιάνα Μπαλανίκα, πίσω από το παλιό, ιστορικό «Σύνταγμα Χωροφυλακής» που σήμερα συμπιέζεται από τους αιχμηρούς όγκους του Μουσείου της Ακρόπολης, βρήκαν φιλόξενο χώρο τα φλίπερ.

Τα «μηχανάκια», όπως τα χαρακτήριζαν οι νέοι της δεκαετίας του '60 και «γέννησαν» τη νουβέλα του Μένη Κουμανταρέα, επέστρεψαν στην Ελλάδα ύστερα από δύο «εξορίες», το 1963 και το 2000.

Δύο φίλοι, ο Ευθύμιος Γκουντάρας και ο Παναγιώτης Μπίρταχας, ένωσαν τις δυνάμεις τους και υλοποίησαν μέσα σ' έναν χρόνο την ιδέα του μουσείου, ξεκινώντας και αυτή, από ένα φλίπερ, που έκανε δώρο ο πρώτος, τεχνικός ηλεκτρονικών και φλίπερ, στον δεύτερο. «Οταν είδα φλίπερ πρώτη φορά στη δεκαετία του '80, είπα μέσα μου "αυτή τη δουλειά θέλω να κάνω"», εξομολογείται ο Ευθ. Γκουντάρας, ο οποίος έχει και την ευθύνη της καθημερινής συντήρησης και επιδιόρθωσης των φλίπερ, και «ονειρεύεται» να κατασκευάσει ένα ελληνικό φλίπερ, ονόματι «Ακρόπολις» με μουσική υπόκρουση από τον «Ζορμπά» του Μ. Θεοδωράκη. Τα πρώτα «μηχανάκια» εντοπίστηκαν πεταμένα σε αποθήκες, πολλά από αυτά σε άθλια κατάσταση, ακόμα και φαγωμένα από ποντίκια, όπως λέει, ενώ ο φίλος και συνέταιρός του συμπληρώνει πως στη διάρκεια των αναζητήσεων, αρκετοί ιδιοκτήτες παλαιών καφενείων επικοινώνησαν μαζί τους για να απαλλαγούν από το «περιττό βάρος», αφού, με την απαγόρευση του 2002, τα φλίπερ εξαφανίστηκαν από τα «ουφάδικα». Ο,τι «του '60 οι εκδρομείς» νοσταλγούσαν και οι νέοι του '80 αποζητούσαν πλέον στους υπολογιστές, καθώς η σημερινή νεολαία έχει χαθεί στην απόλυτη εικονική πραγματικότητα, εγκαταστάθηκε στον υπόγειο χώρο της Αρεοπαγίτου και Μακρή. Ενα φλίπερ κλειστό στέκεται σαν σκοπός στην είσοδο, πριν συναντήσει κανείς την πρόσχαρη οικοδέσποινα Αγγελική Γκουντάρα, η οποία έχει την ευθύνη των δημοσίων σχέσεων και, κυρίως, έχει αναλάβει το εκπαιδευτικό-επιμορφωτικό κομμάτι με τα σχολεία. «Μας ενδιαφέρει η επαφή με τους μαθητές, να το γνωρίσουν όχι μόνο για ψυχαγωγικούς σκοπούς. Μπορούν να γίνουν εδώ ξεναγήσεις στα σχολεία και ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα», λέει, ενώ ήδη έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον από το μεταπτυχιακό μάθημα του Παντείου («Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία της Νεολαίας 1945-1974»), του Κώστα Κατσάπη, διδάσκοντος στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, για τις νεανικές κουλτούρες των '60s στην Ελλάδα. Εδώ θα γίνει και η σχετική συνεδρίαση του μαθήματος με θέμα το φλίπερ.

> *Οι παλαιότεροι τα θυμούνται στα «Σφαιριστήρια», σκηνές που έχει απαθανατίσει και ο παλιός κινηματογράφος.*

Οι παλαιότεροι τα θυμούνται να κλέβουν την παράσταση στις «Αίθουσες ψυχαγωγίας», στα «Σφαιριστήρια», στα καφενεία, ακόμα και στα Λούνα Παρκ, σκηνές που έχει απαθανατίσει και ο παλιός ελληνικός κινηματογράφος, την εποχή των «τέντι μπόνδων» και των «Λαμπράκηδων», κι όσοι είχαν το προνόμιο να σπουδάσουν στο εξωτερικό τα γνωρίζουν καλά από τα παρισινά Café Tabac και τις γερμανικές Kneipen. Για όλα αυτά μιλάμε στο Μουσείο Φλίπερ με τον Κώστα Κατσάπη, από τους λίγους πανεπιστημιακούς που έχουν γνώση γύρω από τις νεολαιίστικες (υπο)κουλτούρες τη δεκαετία του '60.

Πολλά από τα 107 μηχανήματα που εκτίθενται εντοπίστηκαν πεταμένα σε αποθήκες, κάποια σε άθλια κατάσταση.

Η «επικήρυξή» τους

«Το φλίπερ και το τζουκ-μποξ αποτέλεσαν από κοινού ένα ισχυρότατο σύμβολο της νέας εποχής, μια γοητευτική υπόμνηση της τεχνολογικής πρωτοπορίας στον αντίποδα της μιζέριας που επικρατούσε ακόμα στην ελληνική κοινωνία. Ηταν νησίδες ευτυχίας, μια υπόσχεση για ένα καλύτερο μέλλον», μας λέει, ενώ απαντά με ευθύτητα στο δεύτερο ερώτημα «γιατί "επικηρύχθηκαν" εκ δεξιών και εξ αριστερών;»: «Οπως συνέβη και με το ροκ 'ν' ρολ, έτσι και τα φλίπερ θεωρήθηκαν εμβληματικά σύμβολα, μακριά από τις προδιαγραφές τόσο της Αριστεράς όσο και της ελληνορθόδοξης Δεξιάς. Τα σχήματα (σ.σ. και τα προσχήματα θα προσθέταμε) και τα επιχειρήματα είχαν πολλά κοινά σημεία. Από τη μια "εξαλλοσύνες" (Δεξιά), από την άλλη "παρακμιακά" (Αριστερά) σε έναν διάχυτο, κοινό πολιτισμικό συντηρητισμό της εποχής, που θα πρέπει όμως να τον "ιστορικοποιήσουμε", δηλαδή να τον προσδιορίσουμε σε κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο». Ισως αυτά τα θέματα να μην είναι τόσο ελκυστικά για τη σημερινή νεολαία, όμως «θα μπορούσαν τα φλίπερ να την ξανακερδίσουν;», τον ρωτάμε, ενώ ήδη το μουσείο δέχεται τους πρώτους επισκέπτες του. Η απάντησή του ακούγεται παράδοξα αισιόδοξη: «Αναμφίβολα μπορούν, φλίπερ και τζουκ-μποξ, να κερδίσουν τη σημερινή νεολαία. Πρόκειται για δύο γοητευτικά items, που δημιουργούν μία εμπειρία πρωτόγνωρη, πολλαπλάσια αυτού που αναμένει ο ανυποψίαστος, δηλαδή απλώς του παιχνιδιού και της μουσικής ακρόασης», εκτιμώντας θετικά και την ίδρυση του πρώτου Μουσείου Φλίπερ στην Αθήνα, ως μία «απίστευτα συμβολική συνύπαρξη με το Μουσείο Ακροπόλεως».

Επί του θέματος

Διαβάστε
Μένης Κουμανταρέας, **«Τα μηχανάκια»**, Κέδρος 2017 (1962).
Βασίλης Βασιλικός, «Καφενείο Εμιγκρέκ», στο: «8½», Παπαζήσης 2012 (1968).
Νίκος Νικολαΐδης, **«Ο οργισμένος Βαλκάνιος»**, Athens Voice 2011 (1977).
Νίκος Δήμου, **«Η γενιά των φλίππερ»**, στο: «Μικρά Βήματα», Νεφέλη 1987.
Ερση Σωτηροπούλου, «Ο βασιλιάς του φλίπερ» (διήγημα στην ομότιτλη συλλογή), Καστανιώτης 1998.
Κώστας Κατσάπης (επιμ.), **«Οι απείθαρχοι. Κείμενα για την ιστορία της νεανικής αναίδειας τη μεταπολεμική περίοδο»**, εκδόσεις 8, 2018 (συλλογικός τόμος).
Marco Rossignoli, **«The Complete Pinball Book. Collecting the Game and its History»**, Schiffer 2011.

Δείτε
«Tommy» (1975), σε σκηνοθεσία Κεν Ράσελ, με πρωταγωνιστές την Αν Μάργκρετ, τον Ολιβερ Ριντ, τον Ρότζερ Ντόλτρεϊ κ.ά.
«Δύο-τρία πράγματα που ξέρω γι' αυτήν» (Deux ou trois choses que je sais d' elle, 1967), σε σκηνοθεσία Ζαν-Λικ Γκοντάρ, με πρωταγωνιστές τη Μαρίνα Βλαντί, τον Ροζέρ Μονσορέ, ένα φλιπεράκι κ.ά.
«Η συμμορία των Σικελών» (1973), σε σκηνοθεσία Ανρί Βερνέιγ, με πρωταγωνιστές τον Ζαν Γκαμπέν, τον Λίνο Βεντούρα και τον Αλέν Ντελόν.

Ακούστε
The Who, «Tommy», 1969 (Decca), διπλό LP.
Chantal Goya, «Si tu gagnes au flipper», 1966 (RCA).

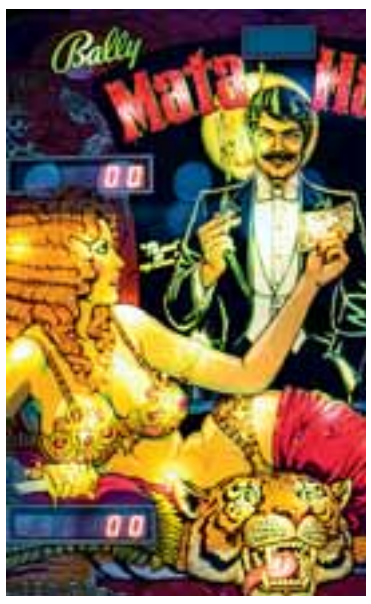

Στους χώρους της παλιάς «Μέδουσας», εκεί όπου κάποτε μεγαλουργούσαν ο Γιώργος Μαρίνος, ο Κώστας Χατζής και η Κατιάνα Μπαλανίκα, πίσω από το παλιό, ιστορικό «Σύνταγμα Χωροφυλακής», βρήκαν φιλόξενο χώρο τα φλίπερ.

Ταξίδι σε έναν κόσμο ψευδαισθήσεων και φαντασμαγορίας

Αρκεί κανείς να αφεθεί στις φωταψίες και στους ήχους που εκπέμπονται από τα μηχανήματα, όπως τα περιέγραψε μοναδικά σε μια επιφυλλίδα του στο «ΒΗΜΑ» ο (φανατικός παίκτης) Νίκος Δήμου, και μεταφέρεται σε έναν άλλον κόσμο, εκείνον των ψευδαισθήσεων και της φαντασμαγορίας.

Το φλίπερ είναι ένα αυτόματο που «εγκιβωτίζει», στην κυριολεξία, το μεγαλύτερο μέρος του pop πολιτισμού, κυρίως την περίοδο της κυριαρχίας του, συμβάλλοντας στη χειραφέτηση μιας ανήσυχης νεολαίας. Η ιστορία του συνδέεται άμεσα με τεχνολογικές καινοτομίες (από τον μηχανικό στο ηλεκτρικό και μετέπειτα ηλεκτρονικό φλίπερ), με τον συντηρητισμό ή τον ριζοσπαστισμό της εποχής, αλλά και με το βιομηχανικό ντιζάιν.

Επιλογές

Ανάμεσα στα 107 μηχανήματα που εκτίθενται και μπορεί κανείς να αφεθεί στη σαγήνη τους, θα βρει δίπλα-δίπλα τους Kiss, τους Rolling Stones και την πληθωρική Ντόλι Πάρτον. Λίγο πιο πέρα, θα συναντήσει τα «λαγουδάκια» του Χιου Χέφνερ, στο περίφημο Playboy, θα γνωρίσει το «Φάντασμα της Οπερας» υπό το ρίγος της μελωδίας του, θα αναμετρηθεί με τον περίφημο και διαβόητο Gorgar, το πρώτο ομιλούν φλίπερ, γύρω στα μέσα του '70, θα ακολουθήσει τον Τζέιμς Μποντ στο κυνήγι των «Κακών του Κόσμου», ενώ μπορεί να «επιβιβαστεί» σε ένα Taxi, με συνεπιβάτες τον Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, τη Μαίριλιν Μόνροε και τον Δράκουλα, αν δεν τον κυνηγήσει κατά πόδας σ' ένα άλλο μηχάνημα που φέρει το όνομα του ήρωα του Μπραμ Στόουκερ.

Οι πρώτοι επισκέπτες

Το μουσείο είναι σαν μια μεγάλη αίθουσα ψυχαγωγίας ή ένας διαδραστικός εκθεσιακός χώρος και οι πρώτοι του επισκέπτες, Ελληνες και τουρίστες, αφήνονται στη μαγεία του. Οπως ο Τζέρεμι, 33 ετών από την Τουλούζη, που κάνει διακοπές στην Ελλάδα, και κατέβηκε τα σκαλιά του μουσείου.

«Ηρθα να παίξω, γιατί, ως μηχανικός θαυμάζω την τεχνολογία του, όμως το φλίπερ είναι ένα παιχνίδι στην ουσία», μας λέει ανάμεσα σε δύο μπίλιες, ενώ ο Αντώνης, 54 ετών, που τα γνώρισε τη δεκαετία του '80, θεωρεί πως είναι μια καλή εναλλακτική λύση στην «ηλεκτρονική διασκέδαση» των τάμπλετ και των κινητών.

«Κάποια βράδια, έρχομαι αργά εδώ, ανάβω τα μηχανήματα και απλώς τα κοιτάω», λέει ο Παναγιώτης Μπίρταχας, στη δική του «Νύχτα στο Μουσείο».

Είναι η σαγήνη ενός κόσμου που έχασε, μαζί με τις κοινωνίες που το ανέδειξαν, την αυθεντικότητά του, όχι όμως τον μύθο και τη φαντασμαγορία του. Εστω και ως μουσειακό πλέον είδος. Extra Ball και Special μαζί.

Μουσείο Φλίπερ, Διονυσίου Αρεοπαγίτου και Μακρή στον αριθμό 2. Ανοιχτό έως τις 11 μ.μ.

The Economist EVENTS

14TH CYPRUS SUMMIT

Europe: Performing a balancing act
Cyprus: Leaving no stone unturned

November 1st-2nd 2018 • Hilton Park Nicosia

More than 40 distinguished speakers from the USA & Europe have confirmed for the 14th consecutive year

This year's topics include:

- US foreign policy for the eastern Mediterranean
- British presence in the Middle East and the Mediterranean: How is it affected by Brexit?
- Energy security and regional conflicts
- NPLs and the Cypriot banking sector: What is to be done?
- Economy and finance on an upward swing?

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

Nicos Anastasiades
President
Cyprus

Elizabeth Spehar
Special representative
of the secretary-general & head
United Nations Peacekeeping Force
in Cyprus (UNFICYP)

Gus Bilirakis
Member of the US House
of Representatives
(via Skype)

Nikos Christodoulides
Minister of foreign affairs
Cyprus

Kathleen Doherty
Ambassador of the
United States of America
to the Republic of Cyprus

Philip Gerson
Deputy director,
European department
IMF

Rolf Strauch
Chief economist,
member of the management board
European Stability Mechanism (ESM)

Yannis Matsis
Chief executive officer
Hellenic Bank

Dominique Bolli
Head of government
advisory practice
Henley & Partners

Tristan Aspray
Vice-president, Europe,
Russia, Caspian
ExxonMobil Exploration
Company

Christoforos Hadjikyprianou
CEO & president of the council
European University Cyprus

Gene Kornegay
Cyprus country manager
Noble Energy

Symeon Kassianides
Chairman
Natural Gas Public Company (DEFA)
Founder, chairman & CEO
Hyperion Systems Enigineering

Elias Kassis
Vice-president North Africa,
Middle East, North Africa division
Total Exploration & Production

Demetra Kalogerou
Chairwoman
Cyprus Securities
and Exchange Commission

hazlis & rivas®
The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe

www.hazliseconomist.com
www.cyprus2018.economist.com

In cooperation with:
European Parliament Office in Cyprus
www.thistimeimvoting.eu/el

The Economist Events for Greece, Cyprus, Malta and south-east Europe | @Economist_SEUR | #EconCyprusSummit

Platinum sponsor: HELLENIC BANK

Premium gold sponsor: pwc

Gold sponsors: Henley & Partners, ExxonMobil

Silver sponsor: European University Cyprus

Bronze sponsor: noble energy

Communication sponsor: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Contributors: NESPRESSO, cygas, HANIKIAN LAW FIRM, Proelium Collection Services

Logistics supplier: DHL

International broadcast partner: euronews.

Airline carrier: AEGEAN A STAR ALLIANCE MEMBER

IT sponsor: POBUCA

E-business provider: GENERATION Y international e-business experts

Supported by: CYPRUS CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY